

PRAVILNIK

O NASTAVNOM PLANU I PROGRAMU OPŠTEOBRAZOVNIH PREDMETA SREDNJEG STRUČNOG OBRAZOVANJA U PODRUČJU RADA MAŠINSTVO I OBRADA METALA

("Sl. glasnik RS - Prosvetni glasnik", br. 6/2014)

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se nastavni planovi i programi opšteobrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja u području rada Mašinstvo i obrada metala za obrazovne profile: bravar - zavarivač i industrijski mehaničar.

Nastavni planovi i programi opšteobrazovnih predmeta srednjeg stručnog obrazovanja u području rada Mašinstvo i obrada metala za obrazovne profile: bravar - zavarivač i industrijski mehaničar odštampani su uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Član 2

Program jezika nacionalne manjine ostvaruje se na osnovu Pravilnika o planu i programu obrazovanja i vaspitanja za zajedničke predmete u stručnim i umetničkim školama ("Službeni glasnik SRS - Prosvetni glasnik", broj 6/90 i "Prosvetni glasnik", br. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/02, 5/03, 10/03, 24/04, 3/05, 6/05, 11/05, 6/06, 12/06, 8/08, 1/09, 3/09, 10/09, 5/10, 8/10, 11/13 i 14/13).

Član 3

Program verske nastave ostvaruje se na osnovu Pravilnika o nastavnom planu i programu predmeta Verska nastava za srednje škole ("Prosvetni glasnik", br. 6/03, 23/04 i 9/05).

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Prosvetnom glasniku" i primenjiva je se počev od školske 2014/2015. godine.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

I Nastavni plan za obrazovni profil Bravar - zavariva

Nedeljni godišnji fond asova opšteobrazovnih predmeta za obrazovni profil: BRAVAR - ZAVARIVA

	I RAZRED								II RAZRED								III RAZRED								UKUPNO			
	nedeljno			godišnje					nedeljno			godišnje					nedeljno			godišnje					godišnje			
	T	V	PN	T	V	PN	B	T	V	PN	T	V	PN	B	T	V	PN	T	V	PN	B	T	V	PN	B	T	V	PN
A1: OBAVEZNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI	12	2		420	70			9			315				7			217				952	70			1022		
1 Srpski jezik i književnost	3			105				2			70				2			62				237				237		
1.1 _____ jezik i književnost*	3			105				2			70				2			62				237				237		
2 Srpski kao nematernji jezik*	2			70				2			70				2			62				202				202		
3 Strani jezik	2			70				2			70				1			31				171				171		
4 Fizi ko vaspitanje	2			70				2			70				2			62				202				202		
5 Matematika	2			70				2			70				1			31				171				171		
6 Istorija	2			70																		70				70		
7 Ra unarstvo i informatika		2			70																		70			70		
8 Geografija	1			35																		35				35		
9 Ekologija i zaštita životne sredine								1			35											35				35		
10 Sociologija sa pravima građana															1			31				31				31		
B: IZBORNI PREDMETI	1			35				2			70				2			62				167				167		
1 Gra ansko vaspitanje / Verska nastava	1			35				1			35				1			31				101				101		
2 Izborni predmeti								1			35				1			31				66				66		
Ukupno A1+B	13	2		455	70			10 (11**)			350 (385**)				8 (9**)			248 (279**)				1053 (1119**)	70		1123 (1189**)			
Ukupno A1+B	15			525					10 (11*)			350 (385*)					8 (9*)			248 (279*)					1123 (1189*)			

Napomena: * Za u enike koji nastavu slušaju na maternjem jeziku nacionalne manjine T-teorija, V-vežbe, PN-prakti na nastava, B-blok prakti ne nastava

** U enik bira predmet sa liste izbornih opšteobrazovnih ili stru nih predmeta

B. Lista izbornih predmeta prema programu obrazovnog profila				
Rb	Lista izbornih predmeta	RAZRED		
		I	II	III
Opšteobrazovni predmeti				
1.	Strani jezik II*		1	1
2.	Izabrani sport**		1	1
3.	Istorija (odabrane teme)**		1	1
4.	Izabrana poglavlja matematike			1
5.	Industrijska geografija**		1	1
6.	Likovna kultura**		1	1
7.	Muzi ka kultura**		1	1
8	Biologija		1	

Napomena: * Strani jezik II u enik može izabrati samo u drugom razredu i izu avati ga jednu ili dve godine

** U enik izborni predmet bira jednom u toku školovanja

Ostali oblici obrazovno-vaspitnog rada tokom školske godine				
	I RAZRED asova	II RAZRED asova	III RAZRED asova	UKUPNO asova
as odeljenjskog starešine	70	70	62	202
Dodatni rad*	do 30	do 30	do 30	do 90
Dopunski rad*	do 30	do 30	do 30	do 90
Pripremni rad*	do 30	do 30	do 30	do 90
*Ako se ukaže potreba za ovim oblicima rada				

Fakultativni oblici obrazovno-vaspitnog rada tokom školske godine				
	I RAZRED asova	II RAZRED asova	III RAZRED asova	
Ekskurzija	do 3 dana	do 5 dana	do 5 nastavnih dana	
Jezik drugog naroda ili nacionalne manjine sa elementima nacionalne kulture	2 asa nedeljno			
Tre i strani jezik	2 asa nedeljno			
Drugi predmeti*	1-2 asa nedeljno			
Stvarala ke i slobodne aktivnosti u enika (hor, sekcija i drugo)	30-60 asova godišnje			

Društvene aktivnosti (u eni ki parlament, u eni ke zadruge)	15-30 asova godišnje
Kulturna i javna delatnost škole	2 radna dana

*Pored navedenih predmeta, škola može da organizuje, u skladu sa opredeljenjima u enika, fakultativnu nastavu iz predmeta koji su utvr eni nastavnim planovima drugih obrazovnih profila istog ili drugog podru ja rada, nastavnim planovima gimnazije ili po programima koji su prethodno doneti.

Ostvarivanje školskog programa po nedeljama			
	I RAZRED asova	II RAZRED asova	III RAZRED asova
Razredno asovna nastava	35	35	31
Mentorski rad (prakti na nastava u bloku)	2	2	3
Obavezne vannastavne aktivnosti	2	2	2
Završni ispit			3
Ukupno radnih nedelja	39	39	39

Podela odeljenja u grupe

razred	predmet/modul	godišnji fond asova			broj u enika u grupi - do
		vežbe	prakti na nastava	prakti na nastava u bloku	
I	Ra unarstvo i informatika	70			15

GANTOGRAM OBAVEZNIH OPŠTEOBRAZOVNIH, STRU NIH PREDMETA I IZBORNIH PREDMETA ZA DRUGI I TRE I RAZRED ZA OBRAZOVNI PROFIL BRAVAR-ZAVARIVA																																										
NASTAVNE NEDELJE		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37				
DRUGI RAZRED	T	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	455		
	V	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	210	
	PN	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	420	
	B-PN																																					30	30	60		
TRE I RAZRED	T	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	279	
	V	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	155	
	PN	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	558	
	B-PN																																						30	30	30	završni ispit

Napomena: Brojevi u tabeli su nedeljni broj časova

SADRŽAJI NASTAVNIH PROGRAMA

A1 - OBAVEZNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI

Naziv predmeta:	SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST	
Godišnji fond časova:	105	
	Razred: prvi	
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Proširivanje i produbljivanje znanja o srpskom književnom jeziku; - Razvijanje i negovanje jezika i kulture, poštovanje pravila književnog (standardnog) jezika u usmenom i pisanom izražavanju; - Podsticanje učenika na usavršavanje govorenja, pisanja i čitanja, kao i negovanje kulture dijaloga; - Osposobljavanje za efikasno komuniciranje; - Upoznavanje književne umetnosti; - Unapređivanje znanja o sopstvenoj kulturi i kulturama drugih naroda; - Razvijanje humanističkog i književnog obrazovanja na najboljim delima srpske i svetske kulturne baštine; - Uputavanje učenika na istraživački i kritički odnos prema književnosti; - Obezbeđivanje funkcionalnih znanja iz teorije i istorije književnosti; - Razvijanje trajnog interesovanja za nova saznanja. 	

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Uvod u proučavanje književnog dela	<ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje učenika u svet književnog dela i književnost kao nauku i umetnost 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje vrste umetnosti i njihova izražajna sredstva • objasni pojam i funkciju književnosti kao umetnosti i odnos književnosti i drugih umetnosti • navede naučne discipline koje se bave proučavanjem književnosti • uviđa razliku između 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrste umetnosti, podela umetnosti • Književnost kao umetnost, književnost i druge umetnosti • Istorija književnosti, teorija književnosti, književna kritika • Lirika kao književni rod: narodna lirika pesma i umetnička lirika pesma po izboru • Epika kao književni rod: epska narodna pesma (predlog "Kneževa vešera"), pripovetka po izboru i roman (predlog Dragoslav 	<ul style="list-style-type: none"> • Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilikom obrade dramskog dela

		<p>usmene i pisane književnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje književne rodove i vrste • odredi temu, motiv, siže, fabulu, lik i ideju u književnom delu • iznosi svoje utiske i zapažanja o književnom delu, tumači njegove bitne osobine i vrednuje ga 	<p>Mihailovi "Kad su cvetale tikve")</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drama kao književni rod: drama po izboru 	<p>moгуnost posete pozorišnoj predstavi i gledanje snimka pozorišne predstave, a nakon toga razgovor o dramskom tekstu i njegovoj pozorišnoj realizaciji. Tako e je ovu nastavnu temu mogu e obradivati tokom cele školske godine, pa na primer strukturu i odlike dramskog dela obraditi na primeru "Romeo i Julije", a strukturu i odlike lirске i epske narodne pesme obraditi tokom realizacije teme Narodna književnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Narodna književnost se može obraditi po motivima (rad u grupama)
Književnost starog veka	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enikasamitologijom, reprezentativnim delima starog veka i njihovim značajem za razvoj evropske kulture 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni značajmitologije za antičku književnost i razvoj evropske kulture • navede imena autora, nazive njihovih dela i klasifikuje ih po kulturama kojima pripadaju, književnim rodovima i vrstama • objasni univerzalne poruke književnosti starog veka 	<ul style="list-style-type: none"> • Sumersko-vavilonska književnost: Ep o Gilgamešu (analiza odlomka) • Mitovi: o Tantaluu, Sizifuu, Narcisuu; mitovi o Troji: Parisov sud, Odisej i Penelopa, Ahil, Edip... • Helenska književnost: Homer: Ilijada (odlomak) • Sofokle: Antigona (odlomak) • Stari i Novi zavet (tekstovi po izboru) 	<p>Ocenjivanje</p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja • testove praktičnih veština
Srednjovekovna književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa spomenicima južnoslovenske kulture, razvojem pisma i jezika, delima srednjovekovne književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • navede najznačajnije spomenike južnoslovenske kulture, jezik, pismo i vek u kom su nastali • imenuje autore i dela • razume poetiku žanrova srednjovekovne književnosti • locira obrađene tekstove u istorijski kontekst • objasni značaj srednjovekovne književnosti za srpsku kulturu 	<ul style="list-style-type: none"> • Posebici slovenske pismenosti: Crnorizac Hrabar: "Slovo o pismenima" • Radirila i Metodija • Slovenska pisma i razvoj književnog jezika • Najstariji spomenici južnoslovenske kulture • Sveti Sava: "Žitije svetog Simeona" (odlomak) • Jefimija: "Pohvala knezu Lazaruu" • Despot Stefan Lazarevič; "Slovo ljubve" 	<p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvod u proučavanje dela (14 asova) • Književnost starog veka (13 asova) • Srednjovekovna književnost (11 asova) • Narodna književnost (12 asova) • Humanizam i renesansa (10 asova) • Opšti pojmovi o jeziku (5 asova) • Fonetika (10 asova)
Narodna književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Ukazivanje na narodnu književnost 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje lirске, epske i lirsko-epske pesme 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrste narodne književnosti • Lirska narodna pesma "Ovčari i 	

	<p>kao izraz kolektivnog mišljenja i osećanja, riznicu narodnih običaja, uvara moralnog i nacionalnog kodeksa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uo i odlike usmene umetnosti reči (kolektivnost, varijantnost, formulativnost) • procenjuje etičke vrednosti iznete u delima narodne književnosti • tumači likove, bitne motive, fabulu, siže, kompoziciju i poruke u odabranim delima • upoređi umetni ku interpretaciju stvarnosti i istorijske činjenice 	<p>devojka", "Zao gospodar" (predlog)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Epska narodna pesma "Banovi Strahinja", Marko piše uz Ramazan vino", "Boj na Mišaru" • Lirsko-epske pesme (po izboru) • Narodne proza (bajka po izboru) • Kratke narodne prozne vrste (izbor) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravopis (10 zadataka) • Kultura izražavanja (20 zadataka)
Humanizam i renesansa	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa poetikom humanizma i renesanse, njenim najznačajnijim predstavnicima i književnim delima 	<ul style="list-style-type: none"> • navede najznačajnije predstavnike i njihova dela • objasni značajne pojmove humanizam i renesansa • navodi i na obrascima delima obrazlaže odlike epohe • upoređi vrednosti srednjeg veka sa vrednostima humanizma i renesanse 	<ul style="list-style-type: none"> • Poetika humanizma i renesanse, najznačajniji predstavnici • Francusko Petrarka: "Kanonijer" (izbor soneta) • Giovanni Boccaccio: "Dekameron" (pripovetka po izboru) ili Dante Alighieri "Pakao" (prikaz dela, odlomak) • Vilijam Šekspir: "Romeo i Julija" • Servantes: "Don Kihot" (odlomak) 	
Opšti pojmovi o jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Ukazivanje na proučavanje jezika kao sistema, upoznavanje sa njegovom funkcijom, društvenom uslovljenošću i istorijskim razvojem 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni funkciju jezika i pojam jezičkog znaka • razume prirodu modernog književnog (standardnog) jezika • navede faze razvoja književnog jezika do 19. veka • navede discipline koje se bave proučavanjem jezičkog sistema 	<ul style="list-style-type: none"> • Mesto jezika u ljudskom društvu, bitna svojstva jezika, jezik i komunikacija • Književni jezik, jezička norma i standardizacija • Jezički sistem i nauke koje se njime bave • Književni jezici kod Srba do 19. veka 	
Fonetika	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja iz oblasti fonetike (fonologije) književnog 	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno izgovara glasove i akcente književnog jezika 	<ul style="list-style-type: none"> • Fonetika i fonologija • Glasovi književnog jezika i njihov izgovor 	

	jezika i sposobnosti da se ta znanja primene u govoru i pisanju	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje glasovne alternacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Glasovne alternacije suglasnika (zvu nih i bezvu nih; s: š, z: ž, n: m; k, g, h: , ž, š i k, g, h: c, z, s; alternacije nenep anih sa prednjonep anim suglasnicima), samoglasnika (promena o u e i umekšanost suglasnika, nepostojano a, promena sonanta l u vokal o) i uproš avanje suglasni kih grupa sa pravopisnim rešenjima • Akcenti književnog jezika 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da pišu u skladu sa pravopisnom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • ume da se služi pravopisom • primeni znanja o glasovnim alternacijama u skladu sa jezi kom normom • primeni upotrebu velikog i malog slova u skladu sa jezi kom normom • podeli re i na kraju reda u skladu sa jezi kom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • Glavne norme pisanja velikog i malog slova (na po etku re enice, naslovi i natpisi, vlastita imena, imena naroda, geografski pojmovi, nebeska tela, praznici, ustanove i organizacije, prisvojni pridevi na -ov i -in, kurtoazna upotreba velikog slova, više lana imena zemalja i ostala više lana imena, pomo ne re i u imenima, nazivi serijskih i apstraktnih pojmova, zvanja, titule...) • Podela re i na kraju reda 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da koriste razli ite oblike kazivanja i funkcionalne stilove 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše stanja, ose anja, raspoloženja, izrazi stavove, donese zaklju ke u usmenom i pisanom izražavanju • razlikuje funkcionalne stilove • prepozna i primeni odlike razgovornog i književnoumetni kog funkcionalnog stila • popunjava formulare, uplatnice, zahteve i sli no u skladu sa jezi kom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezi ke vežbe • Stilske vežbe • Vrste funkcionalnih stilova - osnovne odlike • Razgovorni funkcionalni stil • Književnoumetni ki funkcionalni stil • Popunjavanje formulara, zahteva, uplatnica i sl. • Školski pismeni zadaci 4 x 2+2 • Doma i zadaci 	

Naziv predmeta:
Godišnji fond asova:

SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
70

Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enike biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA OSTVARIVANJE IN PROGRAMAMA
Barok, klasicizam, prosvetiteljstvo	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa evropskim kulturnim, duhovnim i misaonim tendencijama 17. i 18. veka i njihovim uticajima na srpsku književnost 	<ul style="list-style-type: none"> navede osobenosti baroka, klasicizma i prosvetiteljstva i njihove predstavnike u književnosti prepozna na obrascima delima odlike prosvetiteljstva objasni značaj Dositejevog rada za srpsku kulturu i književnost napravi paralelu u obradi istih motiva u evropskoj i srpskoj književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> Barok i klasicizam; poetika, glavni predstavnici u našoj i evropskoj književnosti Molijer: "Tvrđica" Prosvetiteljstvo u Evropi i kod nas Književno - prosvetiteljski rad Dositeja Obradovića Dositej Obradović: "Život i priključenje" (odlomci) Jovan Sterija Popović: "Tvrđica" (odlomci) 	<ul style="list-style-type: none"> Na početku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> Teorijska nastava se realizuje u učionici <p>Preporuke za realizaciju nastave</p>
Romantizam	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa poetikom romantizma, predstavnicima i delima evropske i srpske književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> navede predstavnike romantizma i njihova dela uocava i obrazlaže odlike romantizma iznese svoj sud o književnim delima koristeći stečena znanja i sopstvena zapažanja prepozna i usvoji vrednosti nacionalne kulture i razume/poštuje kulturne vrednosti drugih naroda 	<ul style="list-style-type: none"> Romantizam u Evropi i kod nas (pojam, osobenosti, značaj, predstavnici) Puškin: "Cigani" (odlomak) Hajne: "Lorelaj" ili Š. Petefi: "Sloboda sveta" Vuk Karadžić - rad na reformi jezika i pravopisa, rad na sakupljanju narodnih umotvorina, leksikografski rad Značaj 1847. godine Petar Petrović Njegoš: Humanističko-filozofske misli "Gorskog vijenca" (tumačenje gnomskih izraza po izboru) Branko Radičević: "Kad mlidijaž umreti" ura Jakšić: "Na Liparu" Jovan Jovanović Zmaj: "Uliči" 	<ul style="list-style-type: none"> Mogućnost gledanja ekranizacije nekih od dela realističke književnosti <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> praćenje ostvarenosti ishoda testove znanja <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> Barok, klasicizam, prosvetiteljstvo (11 asova) Romantizam (15 asova)

			<ul style="list-style-type: none"> • " uli i uveoci" (izbor) • Laza Kosti : "Santa Maria della Salute" 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizam (15 asova) • Morfologija sa tvorbom re i (11 asova) • Pravopis (7 asova) • Kultura izražavanja (11 asova)
Realizam	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa poetikom realizma, predstavnicima i delima evropske i srpske književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • navede predstavnike pravca i njihova dela • definiše odlike realizma i prepozna ih na obra enim književnim delima • tuma i umetni ki svet i stvarala ke postupke u strukturi obra enih dela 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizam u Evropi i kod nas (pojam, osobenosti, zna aj, predstavnici) • Balzak: " i a Gorio" (odlomci po izboru) • Gogolj: "Revizor" (odlomak) • Milovan Gliši : "Glava še era" • Laza Lazarevi : "Vetar" • Radoje Domanovi : "Danga" • Simo Matavulj: "Povareta" • Branislav Nuši : "Gospo a ministarka" • Vojislav Ili : "Sivo, sumorno nebo" 	
Morfologija sa tvorbom re i	<ul style="list-style-type: none"> • Sistematizovanje znanja o vrstama re i, njihovim oblicima i osnovnim pravilima gra enja re i 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi vrstu re i i gramati ke kategorije • upotrebi u usmenom i pisanom izražavanju oblike re i u skladu sa jezi kom normom • prepozna proste, izvedene i složene re i • prepozna osnovne principe tvorbe re i 	<ul style="list-style-type: none"> • Morfologija u užem smislu • Vrste re i • Imenske re i i njihove gramati ke kategorije • Glagoli. Gramati ke kategorije glagola • Prilozi, predlozi, veznici, re ce, uzvici • Osnovni pojmovi o izvo enju re i • Osnovni pojmovi o tvorbi složenica i polusloženica. 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da pišu u skladu sa pravopisnom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni pravila odvojenog i sastavljenog pisanja re i u skladu sa jezi kom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • Spojeno i odvojeno pisanje re i (pisanje brojeva i izvedenica od njih, pisanje zamenica i zameni kih priloga, spojevi predloga i drugih re ci, glagoli i re ce, pisanje negacije) • Osnovna pravila spojenog, polusloženi kog i odvojenog pisanja 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da teorijska znanja iz gramatike i pravopisa primenjuje u 	<ul style="list-style-type: none"> • izražava razmišljanja i kriti ki stav prema problemima i pojavama 	<ul style="list-style-type: none"> • Leksi ke vežbe • Stilske vežbe • Doma i zadaci 	

usmenom i pisanom izražavanju u skladu sa jezičkom normom, • Osposobljavanje učenika da koriste različite oblike kazivanja i funkcionalne stilove	koje name u književni tekstovi ali su i deo svakodnevnog života • primeni odlike novinarskog stila	• Školski pismeni zadaci 2x2+2 • Pisanje vesti, izveštaja, intervjua i drugih oblika novinarskog izražavanja • Milutin Milanković : "Kroz vasionu i vekove"	
--	---	---	--

Naziv predmeta:	SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
Godišnji fond časova:	62
	Razred: treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Moderna	• Upoznavanje sa osnovnim odlikama moderne, predstavnicima i njihovim delima	• navede odlike pravca, predstavnike i njihova dela • analizira odabrana dela, iznosi zapažanja i stavove	• Odlike simbolizma i impresionizma • Šarl Bodler: "Albatros" • Bogdan Popović : "Predgovor Antologiji novije srpske lirike" • Aleksa Šantić : "Pretprazni kolovoz" • Jovan Dučić : "Blago cara Radovana" (izbor) ili pesma po izboru • Milan Rakić : "Dolap" ili "Jasika" • V. P. Dis: "Možda spava" ili S. Pandurović : "Svetkovina" • B. Stanković : delo po izboru	• Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <u>Mesto realizacije nastave</u> • Teorijska nastava se realizuje u učionici <u>Preporuke za realizaciju nastave</u> <u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja
Meuratsna književnost	• Upoznavanje učenika sa odlikama meuratsne	• navede odlike pravca, predstavnike i njihova dela	• Odlike meuratsne književnosti i predstavnici u	

	književnosti, predstavnicima i delima	<ul style="list-style-type: none"> • analizira odabrana dela, iznosi zapažanja i stavove 	<p>svetskoj i srpskoj književnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tagore: "Gradinar" (izbor) • Dušan Vasiljev: " Ovek peva posle rata" • Milutin Boji : "Plava grobnica" • Miloš Crnjanski: "Seobe I" (odlomak) • Ivo Andri : "Most na Žepi" ili pripovetka po izboru • Rastko Petrovi : "Ljudi govore" ili I. Andri : "Ex Ponto" 	<p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Moderna (11 asova) • Me uratna književnost (11 asova) • Savremena književnost (7 asova) • Leksikologija (7 asova) • Sintaksa (6 asova) • Pravopis (7 asova) • Kultura izražavanja (13 asova)
Savremena književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enika sa odabranim delima savremene književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • iznese svoje utiske o pro itanim delima savremene srpske književnosti • uo i odlike savremene književnosti na pro itanim delima • uo i razliku izme u književnog dela i njegove interpretacije u filmskoj i pozorišnoj umetnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Savremena srpska književnost u drugoj polovini 20. veka • Savremena poezija - (po izboru obraditi pesmu Vaska Pope, Miodraga Pavlovi a ili Desanke Maksimovi) • Savremena proza - Ivo Andri : "Prokleta avlija" • Savremena drama - Dušan Kova evi : drama po izboru 	
Leksikologija	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enika sa osnovama leksikologije 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna i odredi vrednost lekseme • navede primere sinonima, antonima, homonima, žargona... 	<ul style="list-style-type: none"> • Sinonimija • Homonimija • Antonimija • Polisemija • Sastav leksike srpskog književnoj jezika • Dijalektizmi • Arhaizmi i istorizmi • Vulgarizmi • Neologizmi • Žargonizmi • Termini • Frazeologizmi 	
Sintaksa	<ul style="list-style-type: none"> • Sistematizovanje znanja o sintaksi 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi sintaksi ke jedinice u re enici • prepozna tipove zavisnih, 	<ul style="list-style-type: none"> • Sintaksi ke jedinice • Osnovne re eni ne i sintagmatske konstrukcije 	

		nezavisnih rečenica i naporednih konstrukcija	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem zavisnih rečenica • Sistem nezavisnih rečenica • Naporedne konstrukcije 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika za primenjivanje znanja iz jezika i pravopisa u skladu sa jezičkom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni pravopisne znake u skladu sa jezičkom normom • upotrebi interpunkciju u skladu sa jezičkom normom • primenjuje pravopisna pravila u pisanju skraćenica 	Pravopisni znaci <ul style="list-style-type: none"> • Opšta pravila interpunkcije u rečenici • Skraćenice 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika da teorijska znanja iz gramatike i pravopisa primenjuju u usmenom i pisanom izražavanju • Osposobljavanje učenika da popunjavaju administrativne obrasce u skladu sa jezičkom normom i koriste funkcionalni administrativni stil 	<ul style="list-style-type: none"> • iznosi stav, koristi argumente i procenjuje opšte i sopstvene vrednosti u usmenom i pisanom izražavanju • primeni odlike administrativnog stila • primeni veštinu komunikacije u situacijama vezanim za struku 	<ul style="list-style-type: none"> • Leksičke vežbe • Stilske vežbe • Domaći zadaci • Govorne vežbe • Školski pismeni zadaci 2x2+2 • Pisanje molbe, žalbe, biografije... 	

Naziv predmeta:

SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK

Godišnji fond časova: **70**

Razred: prvi

Ciljevi predmeta:

- Ovladavanje srpskim kao nematernjim jezikom u okviru programom predviđenih sadržaja;
- Usvajanje gramatičkih sadržaja i leksike;
- Usvajanje pravilnog izgovora i pisanja (ortoepskih i ortografskih pravila);
- Osposobljavanje za komunikaciju u svakodnevnim životnim situacijama;
- Osposobljavanje učenika za samostalno usmeno i pismeno izražavanje;
- Upoznavanje učenika sa značajnim karakteristikama kulture naroda koji govore srpskim jezikom;
- Upoznavanje učenika sa srpskim književnim delima i drugim tipovima tekstova;
- Razvijanje interesovanja učenika za dalje učenje srpskog jezika;
- Ovladavanje terminologijom u okviru područja rada.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik	OBAVEZNI I PREPORUČENI	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
------	------	------------------------------------	---------------------------	--------------------------------

		e biti u stanju da:	SADRŽAJI PO TEMAMA	
Fonetika	Osposobljavanje u enika za pravilan izgovor glasova srpskog jezika i pravilno akcentovanje re i.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno artikuliše glasove srpskog jezika, • razlikuje akcentovane i neakcentovane re i, • primenjuje osnovna pravila akcentovanja re i. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vokalski i konsonantski sistem standardnog srpskog jezika. • Osnove akcenatskog sistema srpskog jezika. • Alternacije glasova. 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodom nastave/u enja, planom rada i na inima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje u okviru slede ih oblika nastave:</p> <p>• teorijska nastava sa vežbama</p> <p>Mesto realizacije nastave • u ionica</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem: 1. pra enja ostvarenosti ishoda, 2. testova znanja.</p> <p>Okvirni broj asova po temama: - fonetika - 9, - morfologija - 9, - tvorba re i - 9, - sintaksa - 9, - pravopis - 6, - kultura izražavanja - 14, - književnost - 14.</p> <p>Preporuke za realizaciju sadržaja programa Nastavni program <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> za srednju školu predstavlja produžetak programa osnovne škole i obezbe uje kontinuitet nastave ovog predmeta. Stoga, neophodno je da se nastavnik upozna sa sadržajem programa predmeta <i>srpski kao nematernji jezik</i> za osnovnu školu.</p>
Morfologija	Upoznavanje u enika sa pravilnom upotrebom vrsta i oblika re i.	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje vrste re i, • pravilno upotrebljava rod i broj imenskih re i, • pravilno upotrebljava lice, rod i broj glagola, • razlikuje glagole po vidu i rodu; • razlikuje osnovne leksikološke kategorije. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrste re i i njihove gramati ke kategorije. • Re i sa deklinacijom, re i sa konjugacijom. • Glagolski oblici - li ni i neli ni. • Osnovne leksikološke kategorije. 	
Tvorba re i	Upoznavanje i osposobljavanje u enika za primenu pravila tvorbe re i.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno gradi razli ite tipove tvorenica. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvedene i složene re i (uloga prefiksa, sufiksa i spojnih vokala u gra enju re i). 	
Sintaksa	Osposobljavanje u enika za pravilno gra enje sintagmi i re enica.	<ul style="list-style-type: none"> • proširi prostu re enicu zavisnim lanovima, • prepozna je vrstu komunikativne re enice, kao i njenu funkciju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovni re eni ni lanovi (odredbeni i dopunski), izražavanje leksemama i sintagmama. • Vrste re enice po komunikativnoj funkciji. 	
Pravopis	Osposobljavanje u enika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Karakteristike fonetskog pravopisa (posebno s obzirom na glasovne alternacije). • Veliko i malo slovo. • Sastavljeno i rastavljeno pisanje re i. • Pravopisni znaci i znaci interpunkcije. 	
Kultura izražavanja	Osposobljavanje u enika za usmeno i	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematika: - Škola; 	

	pismeno izražavanje.	situacijom; • daje kompleksnije odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja.	- Zanimanja; - Iz života mladih; - Svakodnevni život. • Komunikativne funkcije: iskazivanje osećanja i stavova. • Boga enje u eni kog re nika novom opštom i stru nom leksikom. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Doma i zadaci.	Nivo znanja u enika iz osnovne škole, u pogledu ovladanosti srpskim jezikom, veoma je razli it. Zato nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati razli ite mogu nosti i potrebe u enika razli itih sredina i razli itih maternjih jezika. Pri tom se u nastavu naglašeno uklju uje princip individualizacije i sprovo enje diferenciranog rada na razli itim nivoima u eni kog znanja. S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje u enika za komunikaciju u svakodnevnim situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i u enju jezika. Sadržaji programa iz gramatike povezani su sa sadržajima gramatike u osnovnoj školi, kojima se sada pristupa kognitivno. Time se znanja upotpunjuju i podižu na viši njivo, koriguju se eventualne greške nastale usled interferencije maternjeg jezika i nedovoljno savladanih sadržaja iz prethodnih razreda. Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramati kih pravila i paradigmi. Gramati ke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima. Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanisti ki orijentisana i bogata kako jezi kim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezi kih, moraju biti zastupljeni književni, umetni ki, stru ni i drugi potrebni tipovi tekstova. U okviru asova književnosti obra uju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u
Književnost	Upoznavanje sa razli itim književnim rodovima i vrstama i zna ajnim delima srpske književnosti.	• razlikuje književne rodove i vrste i koristi poznavanje žanrovskih posebnosti pri interpretaciji književnog dela u nastavi • ita, prepri ava i tuma i književnoumetni ke i ostale tipove tekstova, • analizira idejne aspekte tekstova obuhva enih školskim programom.	Vuk Stefanovi Karadži - sakuplja narodnih umotvorina; • Izbor iz lirske narodne poezije ("Srpska djevojka", "Devojka i sunce", "Majka Jova u ruži rodila"); • Epska narodna pesma - "Kosovka devojka"; • Legende i predanja o Svetom Savi; • Narodna bajka (po izboru) - "Djevojka brža od konja", "Me edovi ", "Biber e"; • Branislav Nuši : "Gospo a ministarka" (odlomak); • Laza Lazarevi : "Prvi put s ocem na jutrenje"; • Jovan Jovanovi Zmaj: " uli i" i " uli i uveoci" (izbor); • Desanka Maksimovi : "Srebrne plesa ice"; • ura Jakši : "Ve e"; • Ivo Andri : "Most na	

			<p>Žepi"- odlomak;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Radoje Domanovi : "Vo a"; • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz razli itih funkcionalnih stilova); • Izbor pesama: starogradske i savremene muzike. (Obavezno treba obraditi sedam dela.) 	<p>skladu sa nivoom znanja i interesovanjima u enika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (nau ne, stru ne...), preko kojih e u enici upoznati razli ite forme izražavanja u književnom delu, razli ite funkcionalne stilove i vrste tekstova.</p> <p>Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji u enika za rad organizovanjem razli itih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksi kim, gramati kim i komunikativnim vežbama. U enike treba podsticati i na uo avanje sli nosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika.</p> <p><i>Posebne napomene za ostvarivanje pojedinih sadržaja u okviru tema.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • U okviru fonetike obratiti pažnju na razliku u akcentu re i izme u maternjeg i srpskog jezika. • U sadržajima morfologije težište treba staviti na rod i broj imenskih re i (slaganje imenica sa pridevima i pridevskim zamenicama). • Kod glagolskog vida uvežbavati koriš enje zamenice i re ce se (kod naj eš e koriš enih glagola). • Kod tvorbe re i prefiksaciju i sufiksaciju povezati sa glagolskim vidom. • U ostvarivanju sadržaja programa koji se odnose na padeže detaljnije obraditi mesna zna enja genitiva, akuzativa i lokativa. Uvežbavanje padeža povezivati sa proširivanjem re enice sintagmama. • Obratiti pažnju na strukturu re enice i njihovu komunikativnu funkciju. • Kod glagolskih oblika uvežbavati prezent, perfekat i futur I. • U oblasti pravopisa obavezno treba uvežbavati pisanje re ce ne. • U tematici književnost, me u sedam
--	--	--	--	---

				književnih dela obaveznih za obradu, uključujući dela iz narodne književnosti. • Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za savladavanje njegovog maternjeg jezika.
--	--	--	--	--

Naziv predmeta:	SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK
Godišnji fond časova:	70
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Fonetika	Osposobljavanje učenika za pravilno akcentovanje reči i rečenica. Osposobljavanje učenika za primenu glasovnih promena.	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje osnovna pravila akcentovanja reči i rečenica, • pravilno upotrebljava oblike reči sa glasovnim promenama. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet i kvantitet akcenta. • Jedna reč je suglasnika po zvučnosti. • Jedna reč je suglasnika po mestu tvorbe. • Palatalizacija i sibilizacija. 	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave/učenja, planom rada i načinima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje u okviru sledećih oblika nastave: • teorijska nastava sa vežbama</p>
Morfologija i morfosintaksa	Upoznavanje učenika sa pravilnom upotrebom i osposobljavanje za pravilnu upotrebu oblika reči.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrebljava imenice prirodnog muškog roda, • prepoznaje imenice tipa singularia tantum i pluralia tantum, • pravilno upotrebljava oblike imenskih reči, • upotrebljava priloge za vreme, • razlikuje tipove glagola po vidu i rodu, • razlikuje glagolske načine, 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenice: - prirodni muški rod, - imenice tipa singularia tantum i pluralia tantum. • Padeži (oblici i osnovna značenja - sa predlozima i bez predloga). • Prilozi za mesto, vreme i način. • Brojevi. • Obnavljanje: prezent, perfekt, futur I. 	<p>Mesto realizacije nastave • u učionici</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem: 1. praćenja ostvarenosti ishoda, 2. testova znanja.</p> <p>Okvirni broj časova po temama:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • prepoznaje i upotrebljava vrste pridevskih zamenica. 	<ul style="list-style-type: none"> • Glagoli: <ul style="list-style-type: none"> - imperativ, - potencijal, - glagolski vid: svršeni i nesvršeni glagoli, - glagolski rod: uzajamno-povratni glagoli. • Pridevske zamenice. 	<ul style="list-style-type: none"> - fonetika - 9, - morfologija i morfosintaksa - 11, - tvorba re i - 4, - sintaksa - 10, - pravopis - 4, - kultura izražavanja - 16, - književnost - 16. <p><u>Preporuke za realizaciju sadržaja programa</u></p>
Tvorba re i	Osposobljavanje u enika za primenu pravila tvorbe re i.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno gradi re i prefiksacijom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prefiksacija u vrstama re i. 	<p>Nastavni program <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> za srednju školu predstavlja produžetak programa osnovne škole i obezbeđuje kontinuitet nastave ovog predmeta. Stoga, neophodno je da se nastavnik upozna sa sadržajem programa predmeta <i>srpski kao nematernji jezik</i> za osnovnu školu i za prvi razred srednje škole. Nivo znanja u enika iz osnovne škole, u pogledu ovladanosti srpskim jezikom, veoma je različit. Zato nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati različite moguće potrebe u enika različitih sredina i različitih maternjih jezika. Pri tom se u nastavu naglašeno uključuje princip individualizacije i sprovođenje diferenciranog rada na različitim nivoima u enikog znanja.</p> <p>S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje u enika za komunikaciju u svakodnevnim situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i</p>
Sintaksa	Osposobljavanje u enika za pravilno građenje sintagmi i rečenica.	<ul style="list-style-type: none"> • proširi prosturu rečenicu zavisnim članovima, • sastavlja vremenske i uzročne rečenice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepravi objekat. • Priloške odredbe za mesto, vreme, uzrok. • Partitivni genitiv. • Vrste zavisnih rečenica: adverbijalne. 	
Pravopis	Osposobljavanje u enika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Upotreba zapete. • Pisanje brojeva. • Pisanje datuma. 	
Kultura izražavanja	Osposobljavanje u enika za usmeno i pismeno izražavanje.	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili situacijom, • daje odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematika: <ul style="list-style-type: none"> - prijatelji i rodbina; - stanovanje (prostorije, nameštaj, kućni aparati); - osnovne životne namirnice; - javni objekti, službe i ustanove (prodavnica, ambulanta, pošta, restoran); - biljni i životinjski svet; - proslave i svečanosti; - merne jedinice, vremenske odrednice. • Komunikativne funkcije: <ul style="list-style-type: none"> - oslovljavanje i obraćanje; - iskazivanje molbe; - traženje i davanje 	

			<p>uputstava;</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozivanje i prihvatanje/odbijanje poziva. • Proširivanje jezika i leksičke građe novim rečima i frazeološkim izrazima. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Domaći zadaci. 	<p>u enju jezika.</p> <p>Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramatičkih pravila i paradigmi. Gramatičke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima. Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanistički orijentisana i bogata kako jezičkim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezičkih, u punoj mjeri moraju biti zastupljeni književni, umetnički, savremeni sadržaji i sadržaji civilizacijskih tekovina. U okviru časova književnosti obrađuju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u skladu sa nivoom znanja i interesovanjima učenika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (naučne, stručne...), preko kojih učenici upoznati različite forme izražavanja u književnom delu, različite funkcionalne stilove i vrste tekstova. Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji učenika za rad organizovanjem različitih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksičkim, gramatičkim i komunikativnim vežbama. Učenike treba podsticati i naučavanje sličnosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika. Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za</p>
Književnost	<p>Upoznavanje sa značajnim delima srpske književnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ita, prepraviti i tumačiti književnoumetničke i ostale tipove tekstova, • analizira idejne aspekte tekstova obuhvatajućih školskim programom, • uoči i tumači osnovne integracione i interpretacione interpretacije književnog dela (temu, motive, pesničke slike, junaka, strukturu, kompoziciju, oblike kazivanja, jezičke stilске karakteristike). 	<p>OBAVEZNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Smrt Omera i Merime"; • "U cara Trojana kozje uši"; • Branko Radičević : "Baštinik i rastanak" (odlomci); • Milovan Glišić : "Glava šehera"; • Desanka Maksimović : "Tražim pomilovanje" (<i>Za kaluđericu ili Za lažnu izgovorenu iz milosrđa</i>); • Branislav Nušić : "Autobiografija" (poglavlje <i>Srpski jezik</i> - dva odlomka); • Branko Ćopić : "Bašta sljezove boje" (pripovetka po izboru); • Ivo Andrić : "Na Drini uprija" (o Fati Avdagić). <p>IZBORNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jovan Jovanović Zmaj: "Pesmo moja, zakiti se cvetom" (XLVII stihovi); • Tekst o Mileni Pavlovi Barili; 	<p>u enju jezika.</p> <p>Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramatičkih pravila i paradigmi. Gramatičke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima. Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanistički orijentisana i bogata kako jezičkim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezičkih, u punoj mjeri moraju biti zastupljeni književni, umetnički, savremeni sadržaji i sadržaji civilizacijskih tekovina. U okviru časova književnosti obrađuju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u skladu sa nivoom znanja i interesovanjima učenika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (naučne, stručne...), preko kojih učenici upoznati različite forme izražavanja u književnom delu, različite funkcionalne stilove i vrste tekstova. Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji učenika za rad organizovanjem različitih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksičkim, gramatičkim i komunikativnim vežbama. Učenike treba podsticati i naučavanje sličnosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika. Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • Antologija savremenih srpskih pisaca (izbor); • Pe a Milosavljevi : "Potera za pejzažima"; • Tekstovi iz drugih funkcionalnih stilova: publicisti ki (izbor); • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz razli itih funkcionalnih stilova). (Treba odabrati 2 dela)	savladavanje njegovog maternjeg jezika.
--	--	--	---	---

Naziv predmeta:	SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK
Godišnji fond asova:	62
Razred: tre i	

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Fonetika	Osposobljavanje u enika za prepoznavanje akcenatskih celina. Osposobljavanje u enika za primenu glasovnih promena.	<ul style="list-style-type: none"> • uo ava razliku izme u akcentovane i neakcentovane re i i grupe re i, • pravilno upotrebljava oblike re i sa glasovnim promenama. 	<ul style="list-style-type: none"> • Proklitike, enklitike. • Nepostojano A. • Gubljenje suglasnika. 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave/u enja, planom rada i na inima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje u okviru slede ih oblika nastave:</p> <p>• teorijska nastava sa vežbama</p>
Morfologija i morfosintaksa	Osposobljavanje za pravilnu upotrebu oblika re i.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrebljava imenice ženskog roda na konsonant, • pravilno upotrebljava oblike imenskih re i, • pravilno komparira prideve, • razlikuje prave povratne i neprave povratne glagole, • prepoznaje aorist, futur 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenice: <ul style="list-style-type: none"> - imenice ženskog roda na konsonant; - proširivanje padežnih funkcija i zna enja. • Glagoli: <ul style="list-style-type: none"> - aorist, futur II; - glagolski vid (u estali glagoli); - glagolski rod: nepravi povratni glagoli. 	<p>Mesto realizacije nastave</p> <p>• u ionica</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem: 1. pra enja ostvarenosti ishoda,</p>

		II.	• Pridevi: komparacija.	<p>2. testova znanja.</p> <p>Okvirni broj asova po temama:</p> <p>- fonetika - 7, - morfologija i morfosintaksa - 11, - tvorba re i - 4, - sintaksa - 10, - pravopis - 4, - kultura izražavanja - 13, - književnost -13.</p> <p>Preporuke za realizaciju sadržaja programa</p> <p>Nastavnik treba da se upozna sa sadržajem programa predmeta <i>srpski kao nematernalni jezik</i> za prvi i drugi razred srednje škole. Osim ovladavanja sadržajima predviđenim za ovaj razred u nastavi je neophodno obezbediti obnavljanje i utvrđivanje gradiva iz prethodnih razreda kako bi se sprečilo njegovo zaboravljanje i uvrstile stečajne navike, a novo gradivo usvajalo kao prirodni nastavak prethodnog i kao deo jednog celovitog sistema.</p> <p>Nastava <i>srpskog kao nematernalnog jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati razlike koje mogu nastati i potrebe učenika različitih sredina i različitih maternih jezika. Pri tome se u nastavi naglašeno uključuje princip individualizacije i sprovođenje diferenciranog rada na različitim nivoima učenikovog znanja.</p> <p>S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje učenika za komunikaciju u svakodnevnim</p>
Tvorba re i	Osposobljavanje učenika za primenu pravila tvorbe re i.	• pravilno gradi deminutive i augmentative.	• Deminutivi i augmentativi.	
Sintaksa	Osposobljavanje učenika za pravilno građenje sintagmi i rečenica.	<ul style="list-style-type: none"> • proširi prostu rečenicu zavisnim članovima, • prepoznaje rečenice sa logičkim subjektom, • sastavlja uslovne i namerne rečenice, • pravilno upotrebljava bezlične rečenice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezlične rečenice. • Logički subjekti. • Nekongruentni atributi. • Proširivanje priloško odredbenih značenja. • Odnosne i izrične rečenice. 	
Pravopis	Osposobljavanje učenika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika.	• primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • Sastavljeno i rastavljeno pisanje reči. • Upravni i neupravni govor. 	
Kultura izražavanja	Osposobljavanje učenika za usmeno i pismeno izražavanje.	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili situacijom, • daje kompleksne odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematika: <ul style="list-style-type: none"> - međuljudski odnosi; - kultura stanovanja; - zdravlje; - sport; - saobraćaj; - privreda u okruženju; - klima, atmosferske pojave; - običaji, praznici. • Komunikativne funkcije: <ul style="list-style-type: none"> - iskazivanje raspoloženja, dopadanja/nedopadanja; - predlaganje i prihvatanje/neprihvatanje predloga; - oštećivanje. • Proširivanje jezičke i leksičke građe novim rečima i frazeološkim izrazima. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Domaći zadaci. 	
Književnost	Upoznavanje sa značajnim delima	• čita, prepričava i tumači književno umetničke	<p>OBAVEZNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Banovi Strahinja"; 	

	srpske književnosti.	<p>ostale tipove tekstova,</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizira idejne aspekte teksta, • uoava i tuma i osnovne integracione inioce interpretacije književnog dela (temu, motive, pesni ke slike, junaka, strukturu, kompoziciju, oblike kazivanja, jzi ko-stilske karakteristike). 	<ul style="list-style-type: none"> • "Nemušti jezik"; • Milan Raki : "Iskrena pesma"; • Miloš Crnjanski: "Pri a" ili "Život"; • Momo Kapor: "Beleške jedne Ane" (odlomci iz 1, 9. i 12. glave); • Laza Lazarevi : "Vetar" (odlomak); • Aleksandar Popovi : "Putuju e pozorište Šopalovi " (VII slika <i>Vidova trava ili Šišanje Sofije</i> - dok Drobac ne iza e sa scene). • IZBORNI: • Milovan Vitezovi : "Šešir profesora Koste Vuji a" (odlomak u kome se Kosta Vuji sudi sa kamenorescem); • Bora Stankovi : pripovetka "U no i" (odlomak); • Tekst o Savi Šumanovi u; • Izbor tekstova pesama koje se pevaju; • Tekst iz funkcionalne stilistike: administrativno pravni stil; • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz razli itih funkcionalnih stilova). (Treba obraditi dva dela.) 	<p>situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i u enju jezika.</p> <p>Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramati kih pravila i paradigmi. Gramati ke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima.</p> <p>Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanisti ki orijentisana i bogata kako jezi kim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezi kih, u punoj meri moraju biti zastupljeni književni, umetni ki, savremeni sadržaji i sadržaji civilizacijskih tekovina. U okviru asova književnosti obra uju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u skladu sa nivoom znanja i interesovanjima u enika.</p> <p>Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (nau ne, stru ne...), preko kojih e u enici upoznati razli ite forme izražavanja u književnom delu, razli ite funkcionalne stilove i vrste tekstova.</p> <p>Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji u enika za rad organizovanjem razli itih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksi kim, gramati kim i komunikativnim vežbama. U enike treba podsticati i na uo avanje sli nosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika.</p> <p>Prilikom interpretacije književnih dela, ukazivati na osobenosti književnih</p>
--	----------------------	---	--	---

				rodova i vrsta i na jezi ko-stilske odlike dela. Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje u enik poznaje iz programa propisanog za savladavanje njegovog maternjeg jezika.
--	--	--	--	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Maternji jezik i književnost

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK		
Godišnji fond asova:	70		
	Razred: prvi		
Cilj predmeta:	- Razvijanje sazajnih i intelektualnih sposobnosti i sticanje pozitivnog odnosa prema drugim kulturama uz uvažavanje razli itosti i usvajanje znanja i umenja potrebnih u komunikaciji na stranom jeziku u usmenom i pisanom obliku.		

CILJ	ISHODI NA KRAJU PRVOG RAZREDA U enik e biti u stanju da:	PREDVI ENE TEME OPŠTE I STRU NE	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE
<i>Razumevanje na sluh</i> Osposobljavanje u enika za razumevanje usmenog govora	- Razume re enice, pitanja i uputstva iz svakodnevnog govora (kratka uputstva izgovorena sporo i razgovetno) - Razume opšti sadržaj kra ih, prilago enih tekstova (ra unaju i i stru ne) posle nekoliko slušanja ili uz pomo vizuelnih efekata (na uputstvima, oznakama, etiketama) - Razume brojeve (cene, ra une, ta no vreme)	OPŠTE TEME • Svakodnevni život (organizacija vremena, poslova, slobodno vreme) • Hrana i zdravlje (navike u ishrani, karakteristi na jela i pi a u zemljama sveta) • Poznati gradovi i njihove znamenitosti • Sportovi i poznata sportska takmi enja • Život i dela slavni ljudi XX veka (iz sveta nauke,	1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifi no po regionima) 3. Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.) 4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi 5. Izražavanje molbi i zahvalnosti 6. Izražavanje izvinjenja 7. Izražavanje potvrde i
<i>Razumevanje pro itanog teksta</i> Osposobljavanje u enika za razumevanje pro itanih tekstova	- U nepoznatom tekstu prepoznaje poznate re i, izraze i re enice (npr. u oglasima, na plakatima, shemama) - Razume opšti sadržaj i smisao kra ih tekstova (saopštenja, formulara sa podacima o nekoj osobi, osnovne komande na mašinama/kompjuteru, deklaracije o		

	proizvodima, uputstva za upotrebu i korišćenje)	kulture)	negiranje
<i>Usmena produkcija</i> Osposobljavanje učenika za kratko monološko izlaganje na stranom jeziku	- Upotrebljava jednostavne izraze i rečenice da bi predstavio svakodnevne, sebi bliske ličnosti, aktivnosti, situacije i događaje	• Mediji (štampa, televizija) • Interesantne životne priče i događaji • Svet kompjutera - rasprostranjenost i primena	8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja 9. Izražavanje fizičkih senzacija i potreba 10. Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa 11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja 12. Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta 13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu 14. Izražavanje pripadanja i posedovanja 15. Skretanje pažnje 16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja 17. Traženje i davanje dozvole 18. Iskazivanje estetike 19. Iskazivanje preporuke 20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti 21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti
<i>Pismena produkcija</i> Osposobljavanje učenika za pisanje kraćih tekstova različitog sadržaja	- Piše kratke poruke relevantne za posao (mesto, termini sastanka) - Piše kraće i tekst o sebi i svom okruženju - Popunjava formular gde se traže lični podaci	STRUČNE TEME	
<i>Interakcija</i> Osposobljavanje učenika za učesništvo u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kraćih pisanih poruka	- Na jednostavan način se sporazumeva sa sagovornikom koji govori sporo i razgovetno - Postavlja jednostavna pitanja u vezi sa poznatim temama iz života i struke kao i da usmeno ili pismeno odgovara na ista (brojevi, podaci o količinama, vreme, datum) - Napiše kratko lično pismo, poruku, razglednicu, estitku	• Obrada metala • Kontrola kvaliteta u skladu sa normativima i propisima • Praćenje novina u oblasti elektrotehnike	
<i>Medijacija</i> Osposobljavanje učenika da prevodi, sažima i prepravi sadržaj kraćih usmenih i pisanih tekstova	- Na ovom nivou nije predviđena		
<i>Znanja o jeziku</i> Osposobljavanje učenika za upotrebu jezika u skladu sa jezičkim normama	- Prepoznaje i pravilno koristi osnovne fonološke (intonacija, prozodija, ritam) i morfosintaktičke kategorije (imenički i glagolski nastavci, osnovni red rečenici)		
<i>Medijska pismenost</i> Osposobljavanje učenika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kritičko mišljenje u vezi sa njima	- Koristi sadržaje medijske produkcije namenjene učenju stranih jezika (štampani mediji, audio/video zapisi, kompakt disk, internet itd.)		

GRAMATIČKI SADRŽAJI

ENGLJSKI JEZIK

I. RE ENICA

Obnoviti re eni ne model obuhva ene programom za osnovnu školu.

- Red re i u re enici. Mesto priloga i priloških odredbi.

- Tag questions

- Indirektni govor

a) izjave - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne re enice u jednom od sadašnjih vremena)

b) molbe, zahtevi, naredbe

v) pitanja sa promenom reda re i - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne re enice u jednom od sadašnjih vremena)

- Yes/No pitanja

- "WH" pitanja

II. IMENI KA GRUPA

1. lan

- Obnoviti upotrebu odre enog i neodre enog lana

- Nulti lan uz gradivne i apstraktne imenice

2. Imenice

- Množina imenica - obnoviti

- Izražavanje pripadanja i svojine - saksonski genitiv

3. Zameni ki oblici

a) Zamenice

- Li ne zamenice u funkciji subjekta i objekta

- Pokazne zamenice

b) determinatori

- Pokazni determinatori

- Neodre eni determinatori

- Prisvojni determinatori

4. Pridevi

- Obnoviti komparaciju prideva

5. Brojevi

- Obnoviti proste i redne brojeve

6. Kvanifikatori

III GLAGOLSKA GRUPA

1. Glagoli

- Obnoviti glagolske oblike predviđene programom za osnovnu školu

- Modalni glagoli: *may can, must*

- Pasivne konstrukcije - sadašnje vreme/prošlo - the Simple present/past (prošlo vreme receptivno)

2. Prilozi, izvorne priloga i upotreba

3. Predlozi, najčešći i predlozi za orijentaciju u vremenu i prostoru.

ITALIJANSKI JEZIK

Morfosintaksički i fonetski sadržaji

lan

Određeni i neodređeni lan. Osnovna upotreba.

lan spojen s predlozima: *di, a, da, in, su* i *con*.

Određeni lan uz osnovne i redne brojeve.

Imenica

Rod imenica. Pravilna množina imenica. Množina imenica na: *-co, -go, -ca, -ga*.

Najčešći i primeri nepravilne množine: imenice koje se završavaju na konsonant (*il bar, i bar*), imenice koje se završavaju na naglašeni vokal (*la città, le città*), skraćene imenice (*la foto, le foto*), jednosložne imenice (*il re, i re*), imenice koje se završavaju na *i* (*la tesi, le tesi*).

Zamenice

Li ne zamenice u službi subjekta (*io, tu, lui, lei, Lei, noi, voi, loro*).

Naglašene li ne zamenice u službi objekta (*me, te, lui, lei, Lei, noi, voi, loro*)

Prisvojne zamenice (*mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro*).

Pokazne zamenice (*questo, quello*).

Upitne zamenice (*chi? i che?/ che cosa?*)

Neodređene zamenice (*ognuno i qualcuno*).

Pridevi

Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi *buono i bello*; neodređeni pridev *tutto*.

Pridevi na - *co (bianco, simpatico), -go (largo, analogo)*

Prisvojni pridevi: *mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro*. Upotreba *lana* uz prisvojne prideve.

Morfološke odlike prideva *questo, quello, bello i buono*.

Neodređeni pridevi *ogni i qualche*.

Naziv boja, morfološke osobnosti prideva *viola, rosa, blu, arancione*.

Brojevi: osnovni brojevi, redni brojevi. Upotreba osnovnih i rednih brojeva pri označavanju datuma.

Glagol

Sadašnje vreme (*Indicativo Presente*) glagola sve tri konjugacije. Sadašnje vreme nepravilnih glagola: *essere, avere, andare, dare, fare, bere, venire, stare, uscire, dire, tenere*.

Sadašnje vreme modalnih glagola *volere, dovere, potere, sapere*.

Upotreba glagola *piacere*.

Particip prošli i prošlo svršeno vreme *Passato prossimo*: prelaznih i neprelaznih glagola; nepravilnih glagola.

Budu e vreme (*Futuro semplice*) glagola s pravilnim i nepravilnim osnovama.

Predbudu e vreme (*Futuro anteriore*).

Prilozi

Vrste priloga: za na in, mesto i vreme

Priloške re ce *ci* i *vu*.

Predlozi

Prosti predlozi *di, a, da, un, con, su, per, tra, fra* i njihova osnovna upotreba. Predlozi *dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro*.

Sintaksa

Prosta re enica: potvrdna, upitna, odri na. *Tu sei italiano. No, io non sono italiano. (Tu) sei italiano?*

Složena re enica:

Adesso non lavoro più, ma ho più tempo per leggere e scrivere e giocare con i miei nipoti.

Red re i u re enici. Mesto priloga i priloških odredbi. *Nel libretto ci sono nomi dei professori e altre informazioni utili.*

Leksikografija

Struktura i koriš enje dvojezi nih re nika.

U eniku treba pokazati i stalno ga podsticati na posedovanje, upotrebu i pravilno koriš enje re nika (dvojezi nog i, kasnije, jednojezi nog), dati osnovne podatke o re ni koj literaturi odgovaraju eg kvaliteta. Podsticati ga na kontakt sa pisanom literaturom, elektronskim sadržajima i sl.

NEMA KI JEZIK

Imenice

Usvajanje roda, broja i padeža imenica uz pomo d determinativa i nastavaka. Nominativ, dativ i akuzativ jednine i množine sa odgovaraju im predlozima i bez njih. Saksonski genitiv.

Determinaitvi

Usvajanje determinativa kao odrednice roda, broja i padeža imenica (određeni neodređeni, pokazni, prisvojni, kvalifikativni, neodređeni)

Zamenice

Lične zamenice u nominativu, dativu i akuzativu jednine i množine. Prisvojne i pokazne zamenice kao determinativi uz imenicu. Deklinacija neodređene zamenice *jemand, niemand, etwas, nichts*

Pridevi

Pridevi u sastavu imenskog predikata i u atributivnoj funkciji (više receptivno nego produktivno). Poređena prideva, opisna komparacija sa *ebenso....wie, nicht so....wie*

Brojevi

Osnovni i redni brojevi

Predlozi

Predlozi sa dativom, akuzativom, dativom i akuzativom

Glagoli

Prezent i futur jakih, slabih, pomoćnih, refleksivnih, složenih i modalnih glagola. Perfekt i preterit najfrekventnijih glagola

Rečenice

Nezavisno složene rečenice (*und, aber, oder, denn, darum, deswegen*)

Zavisno složene - uzročne (*weil*), vremenske (*wenn, als, während, bis*), koncesivne (*obwohl*), relativne

RUSKI JEZIK

Rečenica

Odnos rečenica u složenoj rečenici: nezavisno složene i zavisno složene rečenice. Upravni i neupravni govor.

Imenice

Varijante padežnih nastavaka: lokativ jednine na - ; / , / , / ; nominativ množine na - , - , - , - ;

Najfrekventniji predlozi ija se upotreba razlikuje u odnosu na maternji jezik (s genitivom, - s genitivom u odredbi odvajanja od mesta i uzroka, - s genitivom u odredbi odvajanja od mesta, s dativom u vremenskoj odredbi, s dativom u atributskoj, prostornoj i uzronoj odredbi i sl).

Veznici

Najfrekventniji prosti veznici u nezavisno složenim i zavisno složenim reenicama (, , , , , , , , , , i sl).

Reeni ni modeli

Subjekatsko - predikatski odnosi

Reenice sa imenskim predikatom

1) kopule: , ,

2) odsutstvo kopule

Vremenski odnosi

Reenice s odredbom

1) izražene prilogom

2) izražene zavisnim padežom

( ).

Nainski odnosi

Reenice sa odredbom izraženom prilogom

Uzro ni odnosi

Re enice sa odredbom izraženom zavisnim padežom.

FRANCUSKI JEZIK

Pasivne konstrukcije

est + particip perfekta

Finalne re enice sa upotrebom pour + inf.

Pitanja:

Qui est-ce qui/que

Qu'est-ce qui/que

Que;

Indirektna pitanja

Negacija

pas du tout, non plus, personne

Kazivanje pretpostavke

si + imperfekt/kondicional

Kazivanje vremena

avant de, quand

Kazivanje želje, volje, namere

a) subjunktivom b) infinitivom

Odredbe za vreme

- dani u nedelji, *prochain/dernier; il y a/dans; pendant/depuis;*

Pore enje prideva

Odredbe za na in

Izrazi za meru i koli inu

une douzaine, une centaine, un tas de, pas mal de, environ... i sl.

Slaganje vremena - samo sa indikativom, i to:

présent - présent (istovremena radnja); *présent - passé composé* (pre); *présent - futur* (posle)

Imeni ka grupa

Slaganje determinanata i imenica u rodu i broju; razlike u izgovoru (gde postoje) i razlikovanje nastavaka u tekstu.

les déterminants interrogatifs - exclamatifs - relatifs; les déterminants indéfinis **Nastavci imenica i prideva** *teur/trice; al/aux, ail/aux* i neki izuzeci na -s), *ou -s/x*

Glagolska grupa

Subjunktiv prezenta - objasniti princip tvorbe, a primenjivati samo u datim re eni nim modelima.

Slaganje participa perfekta sa subjektom

ŠPANSKI JEZIK

Imeni ka grupa

Slaganje determinativa i imenice u rodu i broju, apokopiranje prideva uz imenicu, neodre eni determinativi (*alguno, ninguno, todo, cualquiera*) u razli itim zna enjima.

*Tráeme algún libro de García Márquez.
Todas las mañanas, todo el mundo...
Un muchacho cualquiera...*

Morfeme tipi ne za mu ki i ženski rod imenica i prideva
muchacho/muchacha
actor/actriz
trabajador/trabajadora
generoso/generosa
kao i imenice i pridevi koji nemaju morfološku oznaku roda,
violinista, cantante, interesante, verde...

Glagolska grupa

Oblici indikativa: sva glagolska vremena savladana u osnovnoj školi primenjivati i prepoznavati u tekstu/govoru.

Pitanja sa upitnim re ima:

Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.

Indirektna pitanja

*¿ Sabes si ha llegado ?
Pregúntale si ha cogido la tarjeta.
Yo te pregundo que has comprado.*

Negacija

Nada, nadie, ningun (o/a), nunca, tampoco.
¿ Ha venido alguien ? - No, no ha venido nadie./ Nadie ha venido.
No me gusta esta película. - A mí tampoco.

Promena zna enja prideva u zavisnosti od pozicije uz imenicu

Un hombre grande / Un gran hombre.

Kazivanje vremena i odredbe za vreme

Dani u nedelji, *mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...*

Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.

¿ Cuándo lo viste ? Lo vi cuando regresé de viaje.

El lunes que viene, El domingo pasado, Salió hacetreinta minutos... regresa dentro de una hora...

Odredbe za na in

Prilozi na -mente i priloške konstrukcije

Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.

Izrazi za meru i koli inu

Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos...

¿ Cuántos estudiantes han visto este programa ? - Más o menos, treinta.

Ortografija

Interpunkcija - osnovna pravila (sa akcentom na oblike koji ne postoje u srpskom jeziku).

Pisanje velikog slova

NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA

Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u u ionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za u enike; pretpostavlja primenu tzv. *Teacher talk*, odn. prilago avanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima u enika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na zna enju jezi ke poruke, a ne toliko na gramati noj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja u enika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima ta nosti.

Jedan od klju nih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u u ionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno odre eni kontekst, procedura i cilj, ime se unapre uje kvantitet jezi kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje u enje jezika.

Takozvana komunikativno-interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, izme u ostalog, uklju uje i slede e komponente:

- usvajanje jezi kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno u estvovanje u društvenom inu
- poimanje nastavnog programa kao dinami ne, zajedni ki pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti
- nastavnik je tu da omogu i pristup i prihvatanje novih ideja

- učenici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni učesnici u društvenom životu

- udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporučuje se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovo kada je reč o stručnim temama

- učionica postaje prostor koji je moguće restrukturirati iz dana u dan

Važan cilj u učenju stranog jezika u srednjim stručnim školama je ovladavanje jezikom struke i to u mери u kojoj je neophodno kako bi koristio jezik da bude informisan i osposobljen za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uvećava od 20 do 50% tokom četvorogodišnjeg, odnosno do 30% tokom trogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke. Neophodno je da stručna tematika koja se obrađuje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stručnih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Taj deo jezika struke se mnogo više ogleda u receptivnim veštinama nego u produktivnim jer je svrha učenja stranog jezika da se učenici osposobe u prvoj liniji da prate određenu stručnu literaturu u cilju informisanja, praćenja inovacija i dostignuća u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja. Stoga je spektar tekstova koji se preporučuju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kraći stručni tekstovi čiji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stručnih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didaktičku podršku; ona upućuje na to da određene tekstove u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje on nosi treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograničiti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe).

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK
Godišnji fond časova:	70
Razred: drugi	

CILJ	ISHODI NA KRAJU DRUGOG RAZREDA U čenik e biti u stanju da:	PREPORU ČENE TEME OPŠTE I STRU ČNE I GRAMATI ČKI SADRŽAJI	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
SLUŠANJE Osposobljavanje učenika za razumevanje usmenog govora	<ul style="list-style-type: none"> • razume kraće iskaze koji sadrže frekventne reči i strukture (informacije o ličnostima, poslu, porodici, kupovini, školi, bližem okruženju) • razume najbitnije 	<ul style="list-style-type: none"> • Svakodnevni život (komunikacija među mladima, generacijski konflikti i načini prevazilaženja, međugeneracijska podrška) • Obrazovanje (obrazovanje u zemljama čiji se jezik uči, školovanje koje priprema za studije ili svet rada, obrazovanje za sve) • Poznati regioni u zemljama čiji se jezik uči, njihova obeležja 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifično po regionima) 3. Identifikacija i 	Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u učionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za učenike; pretpostavlja primenu tzv. Teacher talk,

	<p>informacije u kratkim i jednostavnim obaveštenjima (preko razglasa, na ulici, na šalteru) i pravilno ih koristi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kulturni život (manifestacije koje mladi rado poseuju u zemlji i zemljama i jezik u i, meunarodni projekti i u eš e na njima) • Zaštita ovekove okoline (akcije na nivou grada, škole, volonterski rad) • Mediji (štampa, televizija, elektronski mediji) • Interesantne životne pri e i doga aji • Svet kompjutera (mladi i društvene mreže) <p>STRU NE TEME</p> <p>Kao u prvom razredu</p>	<p>imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.)</p> <p>4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi</p> <p>5. Izražavanje molbi i zahvalnosti</p> <p>6. Izražavanje izvinjenja</p> <p>7. Izražavanje potvrde i negiranje</p> <p>8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja</p> <p>9. Izražavanje fizi kih senzacija i potreba</p> <p>10. Iskazivanje prostornih i vremenskih</p> <p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upore ivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje</p>	<p>odn. prilago avanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima u enika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na zna enju jezi ke poruke, a ne toliko na gramati noj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja u enika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima ta nosti.</p> <p>Jedan od klju nih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u u ionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno odre eni kontekst, procedura i cilj, ime se unapre uje kvantitet jezi kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje u enje jezika.</p> <p>Takozvana komunikativno interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, izme u ostalog, uklju uje i slede e komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezi kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno u estvovanje u društvenom inu • poimanje nastavnog
<p>ITANJE</p> <p>Osposobljavanje u enika za razumevanje pro itanih tekstova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ita i razume razli ite vrste kratkih i prilago enih tekstova (jednostavnija li na / poslovna pisma, pozivnice, termini, prospekti, uputstva, oglasi) prepoznaju i osnovna zna enja i relevantne detalje • otkriva zna enje nepoznatih re i na osnovu konteksta i /ili pomo u re nika • uo i predvidljive informacije (kad, gde, ko, koliko) u svakodnevnim tekstovima (reklame, oglasi, jelovnici, prospekti) kao i jednostavnijim stru nim tekstovima (formulari, šeme, izveštaji) 	<p>ENGLISKI JEZIK</p> <p>I. RE ENICA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sistematizacija svih tipova upitnih re enica - Direktna i indirektna pitanja - Indirektni govor: receptivno i produktivno a) izjave i pitanja - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne re enice u jednom od sadašnjih vremena) b) molbe, zahtevi, naredbe - Indirektni govor: samo receptivno a) izjave sa promenom glagolskih vremena - Odre ene relativne klauze - Složene re enice: vremenske klauze, uzro ne klauze, dopusne klauze <p>II. IMENI KA GRUPA</p> <p>1. lan</p>	<p>19. Izražavanje fizi kih senzacija i potreba</p> <p>20. Iskazivanje prostornih i vremenskih</p> <p>21. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>22. Opisivanje i upore ivanje lica i predmeta</p> <p>23. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>24. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>25. Skretanje pažnje</p> <p>26. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>27. Traženje i davanje dozvole</p> <p>28. Iskazivanje</p>	<p>Jedan od klju nih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u u ionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno odre eni kontekst, procedura i cilj, ime se unapre uje kvantitet jezi kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje u enje jezika.</p> <p>Takozvana komunikativno interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, izme u ostalog, uklju uje i slede e komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezi kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno u estvovanje u društvenom inu • poimanje nastavnog

<p>GOVOR</p> <p>Osposobljavanje učenika za kratko monološko izlaganje i za učesništvo u dijalogu na stranom jeziku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje situacije, priča o događajima i argumentuje stavove koristeći jednostavne izraze i rečenice • vodi jednostavne razgovore (telefonira), daje informacije i uputstva, ugovara termine reaguje u tihu na pitanja, zahteve, pozive, izvinjenja sagovornika 	<ul style="list-style-type: none"> - Razlike između određenog i neodređenog imena u širem kontekstu 2. Imenice - Brojive i nebrojive imenice 3. Zameni ki oblici a) Zamenice - Lične zamenice u funkciji subjekta i objekta - Pokazne zamenice - Odnosne zamenice b) determinatori - Pokazni determinatori - Neodređeni determinatori - Prisvojni determinatori 4. Pridevi - Obnoviti komparaciju prideva - too/not...enough/not as...(as)/...than 5. Brojevi - Obnoviti proste i redne brojeve 6. Kvanifikatori 	<p>estitki</p> <p>19. Iskazivanje preporuke</p> <p>20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti</p> <p>21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p>	<p>programa kao dinamične, zajednički pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • nastavnik je tu da omogućiti pristup i prihvatanje novih ideja • učenici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni učesnici u društvenom timu • udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporučuje se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovo kad je reč o stručnim temama
<p>INTERAKCIJA</p> <p>Osposobljavanje učenika za učesništvo u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kraćih pisanih poruka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira u svakodnevnim situacijama i razmenjuje informacije, bliske njegovim interesovanjima (pismeno i usmeno) 	<p>III. GLAGOLSKA GRUPA</p> <p>1. Glagoli</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obnoviti razliku u upotrebi Present Simple, Present Continuous; Past Simple, Past Continuous - Obnoviti sve upotrebe Present Perfect - <i>Used to</i> - Način izražavanja budućnosti, planova u budućnosti (<i>going to, will</i>) - Modalni glagoli: <i>should, must, will, may, might</i> - Pasivne konstrukcije - sadašnje i prošlo vreme - the Present Simple, Past Simple (produktivno i receptivno), - Present perfect passive (receptivno) 3. Predlozi i najčešće prilozi za orijentaciju u vremenu i prostoru. 4. Prvi kondicional (receptivno i produktivno) drugi kondicional 		<ul style="list-style-type: none"> • učionica postaje prostor koji je moguće restrukturirati iz dana u dan <p>Važan cilj u učenju stranog jezika u srednjim stručnim školama je ovladavanje jezikom struke, i to u onoliko meri koja je neophodna da se jezik koristi radi informisanosti i osposobljenosti za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku na stranom jeziku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uvećava od 20 do 50% tokom četvorogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za</p>

		(receptivno)	
MEDIJACIJA Osposobljavanje učenika da prevodi, sažima i prepričava sadržaj kraćih usmenih i pisanih tekstova	• prevodi usmeno ili pismeno kratke poruke u skladu sa potrebama komunikacije	ITALIJANSKI JEZIK 1. Imenice Vlastite imenice i zajedničke, odgovarajući rod i broj sa determinativom: <i>Anna, Pietro, Belgrado, Roma, Signor Bianchi, Signora Bianchi, i miei genitori, il nostro paese, questa casa, l'Italia, la Serbia, il Tirreno, l'Adriatico, le Alpi, gli Appennini; i miei genitori, mia madre, Il loro padre, il nostro paese, i vostri figli, questo studente, questa ragazza, quell'amico, quella casa</i> , itd. Sistemska prikaz morfoloških karakteristika.	kvalifikacije struke. Neophodno je da stručnjaci na tematiku koja se obrađuje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stručnih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Realizacija nastave jezika struke se mnogo više ogleda u razvijanju receptivnih veština nego produktivnih jer je svrha učenja stranog jezika, u prvoj liniji, usmerena na to da se učenici osposobe da prate određenu stručnu literaturu u cilju informisanja, praćenja inovacija i dostignuća u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja.
Medijska Pismenost Osposobljavanje učenika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kritičko mišljenje u vezi sa njima	• argumentuje svoj stav o medijskom tekstu	2. Imen. Upotreba imena. Sistematizacija. Oblici određenog i neodređenog imena. Osnovna upotreba. Slaganje određenog i neodređenog imena sa imenicom ili pridevom. Imen. spojen s predlozima <i>di, a, da, in, su i con</i> . Određeni imeni ispred datuma: <i>Oggi è il 25 novembre. Ispred imena dana u nedelji Abbiamo lezioni di lingua italiana il mercoledì e il giovedì</i> . Upotreba imena uz vlastita imena, geografske pojmove, imena gradova i država, prezimena. Partitivni imen. kao supletivni oblik množine neodređenog imena (<i>Ho un amico italiano: Ho degli amici italiani</i>). Upotreba imena uz prisvojni pridev i imenice koje iskazuju blisko srodstvo (<i>Mia sorella si chiama Ada. Domani andiamo a Roma con i nostri nonni</i>). Položaj imena i predloga uz neodređeni	Stoga je spektar tekstova koji se preporučuju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kraći stručni tekstovi koji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stručnih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didaktičku podršku. Dobro osmišljeni nalozi upućuju na to da određene tekstove, u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje oni nose, treba razumeti

		<p>pridev <i>tutto</i>. Partitivni lan. <i>Mangio delle mele</i>. Izostavljanje u negaciji. <i>Non mangio pane</i>. Upotreba predloga <i>di</i> uz izraze koji izražavaju odre enu koli inu. <i>Prendo un bicchiere d'acqua minerale</i>.</p> <p>3. Zamenice Li ne zamenice u službi subjekta. Naglašene li ne zamenice u službi objekta. Naglašene li ne zamenice u službi direktnog i indirektnog objekta. Nenaglašene li ne zamenice u paru: <i>Compro il libro a Luigi. Glielo compro</i>. Prisvojne zamenice. Pokazne zamenice (<i>questo, quello</i>). Upitne zamenice <i>chi?</i> i <i>che?/ che cosa?</i> Neodre ene zamenice pridevi (<i>niente/nulla, nessuno, qualcosa, qualcuno, qualche, alcuni</i>) Relativne zamenice (<i>che, cui, il quale/la quale</i>)</p> <p>4. Pridevi Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi <i>buono</i> i <i>bello</i>; neodre eni pridev <i>tutto</i>. Posebne karakteristike prideva <i>santo</i> i <i>grande</i> Komparacija prideva: <i>Maria è più alta di Marta. Noi siamo più veloci di voi. Maria e' la piu' alta della classe</i>.</p> <p>Apsolutni superlativ <i>Maria è bellissima</i>. Sinteti ki (organski) oblici komparativa i superlativa (relativnog i apsolutnog) prideva <i>piccolo, grande, buono, cattivo</i>.</p> <p>Razlika u zna enju izme u analiti kih i sinteti kih oblika komparativa i</p>	<p>globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograni iti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe) i vo enje usmene komunikacije koja omogu ava sporazumevanje na osnovnom nivou bilo u direktnom kontaktu sa sagovornikom ili u telefonskom razgovoru.</p>
--	--	--	--

		<p>supetlativa (più grande: maggiore; più buono: migliore). Prisvojni pridevi. Upotreba <i>lana uz prisvojne prideve</i>. Pokazni pridevi: <i>questo, quello</i>. Naziv boja, morfološke osobnosti prideva <i>viola, rosa, blu, arancione</i>. Glavni brojevi (preko 1000) i redni (do 20). Redni brojevi.</p> <p>5. Predlozi Prosti predlozi <i>di, a, da, in, con, su, per, tra, fra</i> i njihova osnovna upotreba. Predlozi <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti dietro</i>. Upotreba predloga di (<i>Marco finisce di fare i compiti. La mamma dice di non fare tardi</i>), a (<i>Vado a giocare. Sei bravo a pattinare. Usciamo a giocare con gli amici.</i>), da (<i>Vengo da Belgrado. Andiamo dai nonni</i>), in (<i>vado in Italia, vivo nel lazio, ho un cappello in testa</i>)</p> <p>6. Glagoli Sadašnje vreme (<i>Presente Indicativo</i>) Imperativ (<i>Imperativo</i>), zapovedni na in. Zapovedni na in, za sva lica: <i>Fa' presto! Non tornare tardi! Non andate via senza di me</i>. Prego Signora, entri! Mi dia un etto di prosciutto e tre tosette, per favore Povratni glagoli. Upotreba glagola <i>piacere</i>. Perfekt (<i>Passato Prossimo</i>) Pravičnih i nepravilnih glagola: <i>Ho comprato un chilo di pesche. Sono andata alla stazione</i>. Perfekt modalnih glagola <i>volere, dovere, potere, sapere</i>. <i>Sono dovuto andare dal dentista. Ho potuto leggere i titoli in italiano</i>. Kondicional prezenta (<i>Condizionale Presente</i>): <i>Vorrei un chilo di mele, per</i></p>		
--	--	---	--	--

favore ! Potresti prestarmi il tuo libro di italiano ?

Futur pravih i nepravilnih glagola. *Noi torneremo a casa alle cinque.*

Imperfekat (*Imperfetto*): *C'era una volta un re e viveva in un castello.*

Pluskvamperfekat (*Trapassato prossimo*): *Sono arrivato alla stazione quando il treno era già partito.*

Prezent konjunktiva (Congiuntivo presente): *Penso che Maria debba studiare di più. **Samo receptivno***

Prosti pefekt (*Passato Remoto*) tvorba i osnovna upotreba: *Marco entrò e vide il computer acceso. Ma nella stanza non c'era nessuno.* Pravih i nepravilni glagoli. **Samo receptivno.**

Pluskvamperfekat (*Trapassato prossimo*): *Sono arrivato alla stazione quando il treno era già partito.*

Perfekt (*Passato Prossimo*) Pravih i nepravilnih glagola. Imperfekat (*Imperfetto*). Upotreba i odnos perfekta i imperfekta.

7. Prilozi

Potvrdni, odre ni (*si, no*). Osnovni prilozi *bene, male, molto, poco, troppo, meno, più* i priloški izrazi za odre ivanje vremena (*prima, durante, dopo*) i prostora. *a destra, a sinistra, dritto, davanti, dietro, sotto, sopra, su, giù*

Upitni prilozi: *quando?, come?, perché? dove?*

Gra enje priloga od prideva pomo u sufiksa *mente*

8. Re ca ci (s priloškom vrednoš u), *ne.*

9. Veznici.

10. Re enica:

Prosta i proširena re enica u potvrdnom i u odri nom obliku.

Upitna re enica:

S konstrukcijom izjavne re enice potvrdnog oblika i upitnom intonacijom s konstrukcijom izjavne re enice u odri nom obliku i upitnom intonacijom Red re i u re enici.

Složena re enica: upotreba veznika koji uvode zavisnu re enicu (vremensku, uzro nu, relativnu, hipoteti ki period)

Hipoteti ki period: Realna pogodbeni re enica: *Se hai tempo andiamo in gita.*

Se avrai tempo andremoin gita.

Irealna pogodbeni re enica, sa imperfektom u protazi i apodozi: *Se avevi tempo, andavamoin gita.*

NEMA KI JEZIK

Imenice

Usvajanje roda, broja i padeža imenica uz pomo determinativa i nastavaka.

Nominativ, genitiv, dativ i akuzativ jednine i množine sa odgovaraju im predlozima i bez njih. Saksonski genitiv.

Determinativi

Usvajanje determinativa kao odrednice roda, broja i padeža imenica (odre eni neodre eni, pokazni, prisvojni, kvalifikativni, neodre eni)

Zamenice

Li ne zamenice u nominativu, dativu i akuzativu jednine i množine. Prisvojne i pokazne zamenice kao determinativi uz imenicu. Deklinacija neodre ene

		<p>zamenice <i>jemand, niemand, etwas, nichts</i></p> <p>Pridevi Pridevi u sastavu imenskog predikata i u atributivnoj funkciji (više receptivno nego produktivno). Pore enje prideva, opisna komparacija sa <i>ebenso....wie, nicht so.....wie</i></p> <p>Brojevi Osnovni i redni brojevi</p> <p>Predlozi Predlozi sa genitivom, dativom, akuzativom, dativom i akuzativnom</p> <p>Glagoli Prezent i futur jakih, slabih, pomo nih, reflektivnih, složenih i modalnih glagola. Perfekt i preterit najfrekventnijih glagola</p> <p>Re enice Nezavisno složene re enice (<i>und, aber, oder, denn, darum, deswegen, trotzdem</i>) Zavisno složene - uzro ne (<i>weil</i>), vremenske (<i>wenn, als, während, bis</i>), koncesivne (<i>obwohl</i>), relativne</p>		
		<p style="text-align: center;">RUSKI JEZIK</p> <p>Re enica Re enice sa glagolskim priložima. Upotreba i u re enici.</p> <p>Imenice Sinonimi, antonimi, homonimi. Me ujezi ki homonimi.</p> <p>Zamenice</p>		

		<p>Neodređene zamenice - , - (obrađivati kao leksiku) Određene zamenice , , Opšte zamenice , , ,</p> <p>Pridevi Duži i kraći oblik prideva. Upotreba kratkog oblika.</p> <p>Brojevi Redni brojevi</p> <p>Glagoli Imperativ Prošlo vreme glagola od infinitiva na suglasnik Glagoli kretanja sa prefiksima -, -, - , -, Glagolski prilozi - prepoznavanje</p> <p>Predlozi Najfrekventniji predlozi ija se upotreba razlikuje u odnosu na maternji jezik (u, okolo, vokrug, v, na)</p> <p style="text-align: center;">SINTAKSA</p> <p>Rečenice sa kratkim pridevskim oblikom u predikatu (,)</p> <p>Rečenice sa objektom u infinitivu ( )</p> <p>Rečenice sa odredbom izraženom zavisnim padežom (,)</p> <p>Rečenice sa glagolskim prilogom (, ,)</p>		
--	--	---	--	--

)

FRANCUSKI JEZIK

Imeni ka grupa

- upotreba determinanata: redosled u re enici; upotreba re i *même, autre, seul*;
- determinanti u funkciji zamenice, posebno: pokazne zamenice ispred predloga *de* + imeni ka grupa; ispred relativne re enice; ispred partikula *ci* i *là*; neodre ene zamenice;
- brojevi: osnovni, redni, razloma ki, aproksimativni;
- rod i broj imenica i prideva specifi nih za datu struku; pore enje prideva, posebno superlativ.

Glagolska grupa

- glagolski na ini i vremena: prezent, složeni perfekt, imperfekt, pluskvamperfekt (receptivno), futur prvi indikativa, kao i perifrasti ne konstrukcije: bliski futur, bliska prošlost, radnja u toku *être en train de...*; *il faut que, je veux que, j'aimerais que* pra eni prezentom subjunktiva glagola prve grupe (*Il faut que tu racontes ça à ton frère*), kao i receptivno: *Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives*; prezent kondicionala: *Si mes parents me laisseraient partir, je viendrais avec toi !* imperativ (receptivno): *aie un peu de patience, n'ayez pas peur, sois sage!*
- particip prezenta i gerundiv; participi prezenta i perfekta kao pridevi;
- frekventni unipersonalni glagoli i

		<p>konstrukcije.</p> <p>Predlozi - naj eš i predlozi; predložni izrazi <i>à côté de, à l'occasion de, à l'aide de</i>; - kontrahovanje lana i predloga.</p> <p>Prilozi - za mesto, za vreme, za na in, za koli inu; - <i>alors</i> - za iskazivanje posledice; - mesto priloga; - priloške zamenice <i>en</i> i <i>y</i> (receptivno).</p> <p>Modaliteti i forme re enice - deklarativni, interogativni, eksklamativni i imperativni modalitet; - afirmacija i negacija; aktiv i pasiv; - re enice sa prezentativima; - naglašavanje re eni nih delova pomo u formule <i>c'est... qui</i> i <i>c'est... que</i>.</p> <p>Osnovni tipovi složenih re enica - koordinirane re enice sa veznicima <i>et, ou, mais, car, ni</i> i priložima/priloškim izrazima <i>c'est pourquoi, donc, puis, pourtant, par contre, par conséquent, au contraire</i>; - zavisne re enice: relativne sa zamenicama <i>qui, que, où</i> i <i>dont</i>, komparativne sa veznicima/vezni kim izrazima <i>comme, autant... que, le même... que, plus... que, moins... que</i>; vremenske sa veznicima/vezni kim izrazima <i>quand, avant que/avant de+infinitiv, chaque fois que, pendant que, après que, depuis que</i>; uzro ne sa veznicima <i>parce que</i> i <i>puisque</i>; (receptivno) koncesivne i opozitivne sa veznicima <i>bien que</i> i <i>alors que</i>; finalne sa veznicima <i>pour que/pour+infinitiv</i> i</p>		
--	--	---	--	--

afin que/afin de+infinitiv; hipoteti ne sa veznikom *si* (verovatni, mogu i i irealni potencijal); re enice sa *que* u funkciji objekta (npr. *Nous espérons que tu réussiras ton examen*); slaganje vremena u objekatskim re enicama.

ŠPANSKI JEZIK

Glagolska grupa

Oblici subjunktiva: prezent

Složena re enica

a) Zavisna re enica u indikativu

Mientras vivíamos en Madrid, estudiaba español. ¿ Crees (estás segura, piensas) que aprobaremos el examen?

Sa infinitivom (sa modalnim glagolima)

Quiero viajar. Pienso viajar mañana.

Ukazati na izražavanje uzroka (porque, por), posledece (si, para) i na smisao re enice sa drugim eš im veznicima kad se pojave u tekstu.

B) Zavisne re enice u subjunktivu

Upotreba subjunktva prezenta

(izražavanje futura)

Subjunktiv prošlih vremena (preterito imperfecto, preterito perfecto simple, pretérito perfecto compuesto, pretérito pluscuamperfecto), oblici i upotreba (receptivno)

Kazivanje želje, volje, namere

a) subjunktivom

b) infinitivom

Me gustaría conocer a este actor. Me gustaría que tú conozcas a mi hermano. Hay que luchar contra la contaminación del aire y del agua. Es necesario que luchemos... ¿Qué quieren

		<p><i>Ustedes que haga? El trabaja mucho para ayudar a sus hijos. El trabaja mucho para que sus hijos tengan una vida mejor.</i></p> <p>Upravni i nepravni govor (potvrdne, odri ne i upitne re enice, imperativ). <i>Dime si/donde/cuando/quién/que... Sabes si/ donde/cuando/quién/que... Me puedes decir donde/cuando/quién/que...</i></p> <p>Hipoteti ne re enice (drugi tip) Si me visitarás, te llevaría a la playa.</p> <p>Pasivne konstrukcije a) <i>ser + participio pasado</i> La casa fue construida en 1984. b) <i>pasiva refleja</i> Se venden libros aquí</p> <p>Leksikografija Služenje dvojezi nim re nicima.</p>		
--	--	---	--	--

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK
Godišnji fond asova:	31
	Razred: tre i

CILJ	ISHODI NA KRAJU TRE EG RAZREDA U enik e biti u stanju da:	PREPORU ENE TEME OPŠTE I STRU NE I GRAMATI KI SADRŽAJI	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
SLUŠANJE Osposobljavanje u enika za razumevanje usmenog govora	<ul style="list-style-type: none"> • razume osnovne poruke i zahteve iskazane jasnim standardnim jezikom kada je re o bliskim temama (škola, posao, hobi) • razume globalno suštinu nešto dužih razgovora ili 	<ul style="list-style-type: none"> • Svakodnevni život (generacijski konflikti i na ini prevazilaženja) • Obrazovanje (obrazovanje za sve, praksa i pripreme za budu e zanimanje, razmena u enika) 	1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifi no po regionima)	Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u u ionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za

	<p>diskusija na sastancima, koji se odnose na manje složene sadržaje iz struke, ukoliko se govori razgovetno standardnim jezikom, postavlja pitanja i traži objašnjenja u vezi sa temom diskusije/razgovora</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poznate firme, preduze a, ustanove, institucije u zemljama i se jezik u i • Kulturni život (me unarodni projekti i u eš e na njima) • Zaštita ovekove okoline (volonterski rad) • Mediji (štampa, televizija, elektronski mediji) • Istorijski doga aji/li nosti iz zemalja i se jezik u i • Svet kompjutera (prednosti i mane upotrebe kompjutera) <p>STRU NE TEME</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kao u prvom razredu 	<p>3. Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.)</p> <p>4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi</p> <p>5. Izražavanje molbi i zahvalnosti</p> <p>6. Izražavanje izvinjenja</p> <p>7. Izražavanje potvrde i negiranje</p> <p>8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja</p> <p>9. Izražavanje fizi kih senzacija i potreba</p> <p>10. Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa</p>	<p>u enike; pretpostavlja primenu tzv. Teacher talk, odn. prilago avanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima u enika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na zna enju jezi ke poruke, a ne toliko na gramati noj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja u enika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima ta nosti.</p>
<p>ITANJE</p> <p>Osposobljavanje u enika za razumevanje pro itanih tekstova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razume jednostavnije tekstove (standardna pisma, informacije o procesu rada u struci) koji su pisani obi nim jezikom ili jezikom struke • razume opis doga aja i ose anja • razume osnovni sadržaj kao i važnije detalje u izveštajima, brošurama i ugovorima vezanim za struku 	<p>GRAMATI KI SADRŽAJI</p> <p>Napomena: U tre em razredu trogodišnje srednje stru ne škole nisu predvi eni novi gramati ki sadržaji. U nastavi se sistematizuju i utvr uju oni gramati ki sadržaji ije savladavanje u enicima predstavlja posebnu teško u a koji se u datoj struci esto koriste.</p>	<p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upore ivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje estitki</p>	<p>Jedan od klju nih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u u ionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno odre eni kontekst, procedura i cilj, ime se unapre uje kvantitet jezi kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje u enje jezika. Takozvana komunikativno-interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, izme u ostalog, uklju uje i slede e komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezi kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno

			<p>19. Iskazivanje preporuke</p> <p>20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti</p> <p>21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p>	<p>u estvovanje u društvenom inu</p> <ul style="list-style-type: none"> • poimanje nastavnog programa kao dinami ne, zajedni ki pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti • nastavnik je tu da omogu i pristup i prihvatanje novih ideja • u enici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni u esnici u društvenom inu • udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporu uje se i primena drugih izvora informacija i didakti kih materijala, pogotovu kad je re o stru nim temama • u ionica postaje prostor koji je mogu e restrukturirati iz dana u dan
<p>GOVOR</p> <p>Osposobljavanje u enika za kratko monološko izlaganje i za u eš e u dijalogu na stranom jeziku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • jednostavnim sredstvima opiše status i obrazovanje, budu e zaposlenje • opiše delatnost, firmu, proces rada ili pak prepri a telefonski razgovor ili odluke nekog dogovora u okviru poznate leksike • obrazloži kra e svoje namere, odluke, postupke 			
<p>PISANJE</p> <p>Osposobljavanje u enika za pisanje kra ih tekstova razli itog sadržaja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • popunjava ra une, priznanice i hartije od vrednosti • napiše jednostavno poslovno pismo prema odre enom modelu • opiše i pojasni sadržaj shema i grafikona vezanih za struku 		<p>Važan cilj u u enju stranog jezika u srednjim stru nim školama je ovladavanje jezikom struke, i to u onolikoj meri koja je neophodna da se jezik koristi radi informisanosti i osposobljenosti za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku na stranom jeziku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uve ava od 20 do 50% tokom etvorogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke. Neophodno je da stru na tematika koja se obra uje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stru nih predmeta i bude u korelaciji sa njima.</p>	

				Realizacija nastave jezika struke se mnogo više ogleda u razvijanju receptivnih veština nego produktivnih jer je svrha učenja stranog jezika, u prvoj liniji, usmerena na to da se učenicima osposobe da prate određenu stručnu literaturu u cilju informisanja, praćenja inovacija i dostignuća u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja.
INTERAKCIJA Osposobljavanje učenika za učesni dijalog na stranom jeziku i razmenu kraćih pisanih poruka	<ul style="list-style-type: none"> • povede, nastavi i završi neki jednostavan razgovor, pod uslovom da je lice u lice sa sagovornikom • bude shvaćen u razmeni ideja i informacija o bliskim temama u predvidljivim, svakodnevnim situacijama 			Stoga je spektar tekstova koji se preporučuju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kraći stručni tekstovi koji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stručnih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didaktičku podršku. Dobro osmišljeni nalozi upućuju na to da određene tekstove, u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje oni nose, treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograničiti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe) i vođenje usmene komunikacije koja
MEDIJACIJA Osposobljavanje učenika da prevodi, sažima i prepričava sadržaj kraćih usmenih i pisanih tekstova	<ul style="list-style-type: none"> • Sažima sadržaj teksta, filma, razgovara i sl. 			
MEDIJSKA PISMENOST Osposobljavanje učenika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kritičko mišljenje u vezi sa njima	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje različita gledišta o istoj temi 			
ZNANJA O JEZIKU	<ul style="list-style-type: none"> • korektno upotrebljava jednostavne strukture koristeći i zavisne rečenice (uz 			

	određene sistemske elementarne greške koje globalni smisao ne dovode u pitanje)			omogućava sporazumevanje na osnovnom nivou bilo u direktnom kontaktu sa sagovornikom ili u telefonskom razgovoru. Predviđeno je po jedan pismeni zadatak u svakom polugodištu.
--	---	--	--	--

Naziv predmeta:	FIZIČKO VASPITANJE			
Godišnji fond časova:	70			
	Razred: prvi			
Opšti cilj predmeta:	- Cilj fizičkog vaspitanja je da se raznovrsnim i sistematskim motoričkim aktivnostima, u povezanosti sa ostalim vaspitno-obrazovnim područjima, doprinese integralnom razvoju ličnosti učenika (kognitivnom, afektivnom, motoričkom), razvoju motoričkih sposobnosti, sticanju, usavršavanju i primeni motoričkih umjenja, navika i neophodnih teorijskih znanja u svakodnevnom i specifičnim uslovima života i rada.			
Posebni ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - podsticanje rasta i razvoja i uticanje na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja); - razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima; - sticanje motoričkih umjenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; - proširenje i produbljavanje interesovanja koje su učenici stekli u osnovnoj školi i potpunije sagledavanje sportske grane, za koju pokazuju poseban interes; - usvajanje znanja radi razumevanja značaja i suštine fizičkog vaspitanja definisanih opštim ciljem ovog predmeta (vaspitanje-obrazovnog područja); - motivacija učenika za bavljenje fizičkim aktivnostima i formiranje pozitivnih psiho-socijalnih obrazaca ponašanja; - osposobljavanje učenika da stečena umjenja, znanja i navike koriste u svakodnevnom uslovima života i rada. 			

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
• Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i	• Unapređivanje i obojavanje zdravlja; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih	• Prepozna veze između fizičke aktivnosti i zdravlja; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za	• Vežbe oblikovanja (janjanje, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti; • Vežbe snage bez i sa malim	• Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; • Tokom realizacije časova fizičkog vaspitanja davati

<p>ishoda;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti uvek, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<p>poremećaja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima; 	<p>koju se školuje i u o one, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje se preventivno uticati na mogu se negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji; • Imenuje motoričke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti; 	<p>tegovima (do 4 kg.);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trčanje na 60 m i 100 m; • Trčanje na 800 m u enice i 1000 m u enici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik; 	<p>informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • U enici koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih u enika; • Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za aktivan oporavak u enika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova estatička i jednostrana opterećenja. Teorijska znanja iz oblasti fizičkih aktivnosti su od velikog značaja za ukupnim bavljenjem fizičkim vežbama. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (2 sata) • merenje i testiranje (6 sava) • praktična nastava (62 sata) <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Atletika; • Sportska gimnastika: (Vežbe na 	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje motoričkih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za za njihovo usvajanje; • Motivacija u enika za bavljenjem fizičkim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena stebnih umenja, znanja i 	<ul style="list-style-type: none"> • Kratko opiše osnovne karakteristike i pravila atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se uče; • Demonstrira tehniku disciplina iz atletike i gimnastike (vežbi na spravama i tlu), poseduje veštinu, tehniku i taktiku sportske igre kao i vežbe iz ostalih programom predviđenih sadržaja • Detaljnije opiše pravila 	<ul style="list-style-type: none"> • ATLETIKA U svim atletskim disciplinama treba raditi na razvijanju osnovnih motoričkih osobina za datu disciplinu; Trčanje: Usavršavanje tehnike trčanja na kratke i srednje staze: - 100 m u enici i u enice; - 800 m u enici i u enice; - štafeta 4 x 100 m u enici i u enice Vežbanje tehnike trčanja na srednjim stazama umerenim 	<p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je</p>

<p>spravama i tlu);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sportska igra (po izboru); • Fizi ka, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole. 	<p>navika u svakodnevnim uslovima života i rada;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina učenika; • Povezivanje motoričkih zadataka u celine; • Uvođenje učenika u organizovani sistem priprema za školska takmičenja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje; 	<p>sportske grane za koju pokazuje poseban interes - za koju škola ima uslove;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni zbog kojih je karakteristika fizičkog vaspitanja važno da aktivno učestvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi određeni program fizičke i sportske aktivnosti; • Želi da se bavi fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima, pošto sagledava (detektuje) pozitivne karakteristike fizičke i sportske aktivnosti - njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagleda negativne uticaje savremenog načina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i bude svestan da je fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima moguće preduprediti negativne uticaje; • Komunicira putem fizičkih odnosno sportskih aktivnosti sa svojim drugovima i uživa u druženju i kontaktima; • Dovodi u vezu svakodnevni život i sposobnost za učenje i praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim 	<p>intenzitetom i različitim tempom u trajanju od 5 do 10 min.</p> <p>Kros: jesenji i prolećni</p> <ul style="list-style-type: none"> - 800 m u enice, - 1000 m u enici. <p>Skokovi: Skok udalj tehnikom uvinu a Skok uvis lećnom</p> <p>Bacanja: Bacanje kugle, jedna od racionalnih tehnika (u enice 4 kg, u enici 5 kg).</p> <p>Sprovesti takmičenja u odeljenju, na rezultat, u svim realizovanim atletskim disciplinama.</p> <p>• SPORTSKA GIMNASTIKA: VEŽBE NA SPRAVAMA I TLU Napomene:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nastavnik formira grupe na osnovu umenja (veština) učenika iste enih posle osnovne škole: osnovni, srednji i napredni nivo; - Nastavnik olakšava, odnosno otežava program na osnovu motoričkih sposobnosti i prethodno iste enih umenja učenika. <p>1. Vežbe na tlu Za učenike i uenice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaga pretklonom i zanoženjem i spojeno, odrazom jedne noge kolut napred; - stav na šakama, izdržaj, kolut napred; - dva povezana premeta strance udesno i ulevo; - za napredni nivo premet strance sa okretom za 180° i doskokom na obe noge ("rondat") 	<p>individualan.</p> <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili u sali, istovremeno sa praktičnom nastavom; • Praktična nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 časova (uzastopnih). Nastavniku fizičkog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. <p>• Sadržaj ciklusa je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru učenika - dva; - za povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom - jedan. <p>Način ostvarivanja programa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizičkih sposobnosti; sportsko-tehničko obrazovanje; povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i
--	--	---	--	--

		<p>aktivnostima i pravilnom ishranom;</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostalno bira fizi ku, odnosno sportsku aktivnost i izvodi je u okruženju u kome živi; • Objasni da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizi ke, odnosno sportske aktivnosti pripada, ima svoju estetsku komponentu (lepota izvo enja, lepota doživljaja); • Uživa u izvo enju pokreta i kretanja; • Navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmi enjima i u slobodnom vremenu; • Prepozna netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, bude istrajan je u svojim aktivnostima. • Se pravilno odnosi prema okruženju u kojem vežba, rekreira se i bavi se sportom, što prenosi u svakodnevni život; • U estvuje na školskom takmi enju i u sistemu školskih sportskih takmi enja. 	<p>2. Preskok Za u enike konj u širinu visine 120 cm; za u enice 110 cm: - zgr ka; - raznoška - za napredni nivo: sklonka</p> <p>3. Krugovi Za u enike /dohvatni krugovi/: - iz mirnog visa vu enjem vis uzneto, spust u vis stražnji, izdržaj, vu enjem vis uzneto, spust u vis prednji. Za u enice /dohvatni krugovi/: - uz pomo sunožnim odskokom naskok u zgib, njih u zgibu /uz pomo /; spust u vis stoje i</p> <p>4. Razboj Za u enike /paralelni razboj/: - iz njija u uporu, prednjim saskok sa okretom za 180° (okret prema pritci); - njih u uporu, u zanjihu sklek, prednjim upor, zanjih u uporu, u prednjihu sklek Za u enice /dvovisinski razboj ili jedna pritka vratila/: - naskok u upor na n/p, premah jednom nogom do upora jašu eg, preхват u pothvat upornom rukom (do prednožne) i spojeno odnoženjem zanožne premah i saskok sa okretom za 90° (odnoška), završiti bokom prema pritci.</p> <p>5. Vratilo Za u enike /dohvatno vratilo/: - sunožnim odzivom uzmak; kovrtljaj nazad u uporu prednjem; saskok zamahom u zanoženje (zanjihom).</p>	<p>radom;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmi enja, zimovanja i drugih oblika rada utvr uje se na po etku školske godine na nastavni kom ve u, na predlog stru nog ve a nastavnika fizi kog vaspitanja; • Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja, samostalno, odre uje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa; • asovi u toku nedelje treba da budu raspore eni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok asovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali; • U svim razredima nastava fizi kog vaspitanja se realizuje odvojeno za u enike i odvojeno za u enice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizi ko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija asa; <p><u>Pra enje, vrednovanje i ocenjivanje</u> Pra enje napretka u enika u fizi kom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku itave školske godine, na osnovu metodologije pra enja, merenja i vrednovanja efekata u fizi kom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizi kih sposobnosti u enika i</p>
--	--	--	--	--

			<p>6. Greda Za u enice /visoka greda/: - zaletom i sunožnim odskokom naskok u upor, premah odnožno desnom; okret za 90°, uporom rukama ispred tela prednos raznožno; osloncem nogu iza tela (naprednji nivo: zamahom u zanoženje) do upora u e eg; usprav, usprav, hodanje u usponu sa dokoracima, vaga pretklonom, usklon, saskok pruženim telom (eono ili bo no u odnosu na spravu).</p> <p>7. Konj sa hvataljkama Za u enike: - premah odnožno desnom napred zamah ulevo, zamah udesno, zamah ulevo i spojeno premah levom napred; premah desnom nazad, zamah ulevo, zamah udesno i spojeno odnoženjem desne, saskok sa okretom za 90 0 ulevo do stava na tlu, levi bok prema konju.</p> <p>Školsko takmi enje (odeljenje, škola): stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja bira sprave na kojima e se u enici takmi iti.</p> <p>Za naprednije u enike: sastavi iz sistema školskih sportskih takmi enja i u eš e na višim nivoima školskih takmi enja.</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka,</p>	<p>postignu a u sportskim igrama</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atletika: tr anje na 100 m za u enike i u enice, tr anje na 800 m za u enike i 500 m za u enice, skok udalj, uvis, bacanje kugle - na rezultat. • Vežbe na spravama i tlu: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja. <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 asova); • Teorijskih asova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu); • Atletika (12 asova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (12 asova); • Sportska igra: po izboru škole (14 asova); • Fizi ka aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogu nostima škole a po izboru u enika (10 asova). • Plivanje (10 asova); • Provera znanja i veština (4 asa). <p>• POSEBNE AKTIVNOSTI - Iz fonda radnih dana i za izvo enje redovne nastave</p>
--	--	--	--	---

			<p>grede i dvovisinskog razboja.</p> <p>SPORTSKA IGRA (po izboru)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre; • Dalje proširivanje i produbljanje tehni ko-takti ke pripremljenosti u enika u skladu sa izbornim programom za datu igru. Na osnovu prethodnih umenja u tehnici i taktici nastavnik planira konkretne sadržaje iz sportske igre; • Stru no ve e nastavnika, prema programu koji sam donosi (iz programa tre eg razreda (program po izboru u enika) u skladu sa mogu nostima škole, organizuje nastavu za koju u enici pokažu posebno interesovanje; • Preporuka: ukoliko je mogu e, organizovati nastavu plivanja (posebno obuku za nepliva e). 	<p>škola u toku školske godine organizuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dva celodnevna izleta sa peša enjem - I razred do 12 km (ukupno u oba pravca); - II razred do 14 km (ukupno u oba pravca); - III razred do 16 km (ukupno u oba pravca); - Dva krosa: jesenji i prole ni - Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja utvr uje program i sadržaj izleta, i dužinu staze za kroseve, prema uzrastu u enika. - Škola organizuje i sprovodi sportska takmi enja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizi kog vaspitanja. Sportska takmi enja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Me uškolska sportska takmi enja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmi enja.
--	--	--	---	--

Naziv predmeta:
Godišnji fond asova:

FIZI KO VASPITANJE
70

Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enike biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
<ul style="list-style-type: none"> Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> Unapređivanje i obožavanje zdravlja; Utjecaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja); 	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznati veze između fizičke aktivnosti i zdravlja; Objasniti karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i u obožavanju, koje mogu imati negativan utjecaj na njegov rast, razvoj; Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje će preventivno uticati na moguće negativne utjecaje usled rada u odabranoj profesiji; 	<ul style="list-style-type: none"> Vežbe oblikovanja (jačanje, labavljenje i rastezanje); Vežbe iz korektivne gimnastike; Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> Na početku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; Tokom realizacije osnova fizičkog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje; U enicima koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih učenika Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za aktivan oporavak učenika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova teška stanja i jednostrana opterećenja. Teorijska znanja iz oblasti fizičkih aktivnosti su od velikog značaja za ukupnim bavljenjem fizičkim vežbama.
<ul style="list-style-type: none"> Razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti učenika, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima; 	<ul style="list-style-type: none"> Imenuje motoričke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); Trčanje na 60 m i 100 m; Trčanje na 800 m u enice i 1000 m u enicima; Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; Aerobik; 	<p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> teorijska nastava (2 sata) merenje i testiranje (6 sava) praktična nastava (62 sata)
<ul style="list-style-type: none"> Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za 	<ul style="list-style-type: none"> Sticanje motoričkih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; 	<ul style="list-style-type: none"> Kratko opisati osnovne karakteristike i pravila sportske grane atletike, gimnastike i sportske grane- disciplina koje se 	<p>ATLETIKA U svim atletskim disciplinama treba raditi na razvijanju osnovnih motoričkih osobina</p>	<p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po</p>

<p>realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atletika; • Sportska gimnastika: (Vežbe na spravama i tlu); • Sportska igra (po izboru); • Fizička, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole. 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivacija učenika za bavljenjem fizičkim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primjena stečenih umjenja, znanja i navika u svakodnevnim uslovima života i rada; • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina učenika; • Povezivanje motoričkih zadataka u celine; • Uvođenje učenika u organizovani sistem priprema za školska takmičenja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao 	<p>učenika;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demonstrirati - vežbe i tehnike atletskih disciplina i vežbi na spravama i tlu koje se učenici (posedovati veštinu) • Detaljnije opisati pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes, za koju škola ima uslove; • Objasniti zbog kojih je karakteristika fizičkog vaspitanja važno da aktivno učestvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi određeni program fizičkih i sportskih aktivnosti; • Učenicima preporučiti da se bavi fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima pošto se sagledati (detektovati) pozitivne karakteristike fizičkih i sportskih aktivnosti i njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagledati negativne uticaje savremenog načina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i svestan je da fizički, odnosno sportskim aktivnostima moguće je preduprediti negativne uticaje • Putem fizičkih i sportskih aktivnosti komunicirati sa svojim 	<p>za datu disciplinu;</p> <p>Tranja: Usavršavanje tehnike tranja na kratke i srednje staze: - 100 m učenici i učenice; - 800 m učenici i učenice - štafeta 4 x 100 m učenici i učenice</p> <p>Vežbanje tehnike tranja na srednjim stazama umerenim intenzitetom i različitim tempom u trajanju od 5 do 10 min.</p> <p>Kros: jesenji i prolećni - 800 m učenice, - 1000 m učenici.</p> <p>Skokovi: Skok udalj korakom tehnikom. Skok uvis ležnim tehnikom.</p> <p>Bacanja: Bacanje kugle, jedna od racionalnih tehnika (učenice 4 kg, učenici 5 kg). Sprovesti takmičenja u odeljenju, na rezultat, u svim realizovanim atletskim disciplinama.</p> <p>• SPORTSKA GIMNASTIKA: VEŽBE NA SPRAVAMA I TLU</p> <p>Napomena: Nastavnik olakšava, odnosno otežava program na osnovu motoričkih sposobnosti i prethodno stečenih umjenja</p>	<p>grupama, u zavisnosti od karaktera metodске jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan.</p> <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili u sali, istovremeno sa praktičnom nastavom; • Praktična nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 časova (uzastopnih). Nastavniku fizičkog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. <p>Sadržaj ciklusa je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru učenika - dva; - za povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom - jedan. <p><u>Način ostvarivanja programa</u> Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizičkih sposobnosti; sportsko-tehničko obrazovanje; povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom. Godišnji plan, program i raspored</p>
---	---	---	--	---

	<p>trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje.</p>	<p>drugovima i uživati u druženju i kontaktima;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dovedi u vezu svakodnevni život i sposobnost za učenje i praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima i pravilnom ishranom; • Objasniti da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizičke, odnosno sportske aktivnosti pripadaju, imaju svoju estetsku komponentu (lepota izvođenja, lepota doživljaja); • Učenik uživa u izvođenju pokreta i kretanja; • Učenik navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmičenjima i u slobodnom vremenu; • Prepoznaje netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, istrajan je u svojim aktivnostima. • Ima pravilan odnos prema okruženju u kojem vežba, rekreira se i bavi se sportom. 	<p>u enika.</p> <p>1. Vežbe na tlu Za učenike i učenice: - iz upora za rukama, zibom, provlak zgrušeno napred do upora pred rukama (opruženo); - kolut napred i spojeno uspravom do vage pretklonom i zanoženjem, izdržaj - premet strance uporom u "bolju" stranu i spojeno, premet strance u "slabiju" stranu - za napredni nivo premet napred uporom</p> <p>2. Preskok Za učenike konj u širinu visine 120 cm; za učenice 110 cm: - zgruška; - raznoška - za napredni nivo: sklonka i preskoci sa zanoženjem</p> <p>3. Krugovi Za učenike /dosko ni krugovi/ - njih, zanjihom saskok, uz pomoć .</p> <p>4. Razboj Za učenike /paralelni razboj/ - iz upora sede eg raznožno pred rukama, prehvatom napred i dizanjem sklonjeno stav na ramenima, spust nazad u upor sede i raznožno, prehvata rukama iza butina, snožiti i zanjihom</p>	<p>kroseva, takmičenja, zimovanja i drugih oblika rada utvrđuje se na početku školske godine na nastavnim kompenzacijama, na predlog stručnog veštaka nastavnika fizičkog vaspitanja.</p> <p>Stručno veštaka nastavnika fizičkog vaspitanja, samostalno, određuje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa.</p> <p>Aspekti u toku nedelje treba da budu raspoređeni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok aspekti. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali.</p> <p>U svim razredima nastava fizičkog vaspitanja se realizuje odvojeno za učenike i odvojeno za učenice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizičko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija aspe</p> <p>Praćenje, vrednovanje i ocenjivanje</p> <p>Praćenje napretka učenika u fizičkom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku celitave školske godine, na osnovu metodologije praćenja, merenja i vrednovanja efekata u fizičkom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizičkih sposobnosti učenika i postignuća u sportskim igrama</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atletika: trčanje na 100 m za učenike i učenice, trčanje na 800 m za učenike i 500 m za učenice,
--	---	---	--	--

		<p>saskok.</p> <p>Za u enice /dvovisinski razboj, jedna pritka, vratilo/: - vis na v/p licem prema n/p: klim, premah zgr eno jednom nogom do visa leže eg na n/p, preхват (može raznoru no) na n/p do upora jašu eg; premah odnožno prednožnom (unazad) do upora prednjeg; zamahom unazad (zanjihom) saskok pruženim telom; - jedna pritka: naskok u prednji, premah odnožno jednom nogom do upora jašu eg; premah odnožno zanožnom do upora stražnjeg; saskok sasedom (zamahom nogama unapred).</p> <p>5. Vratilo Za u enike /dosko no vratilo/ - iz mirnog visa uzmak do upora, zamahom nogama unazad (zanjihom) saskok uvito</p> <p>6. Greda Za u enice /visoka greda/: - zaletom i sunožnim odskokom naskok u upor u e i; okret za 90° usprav u uspon, okret za 180°, lagano tr anje na prstima, skok sa promenom nogu, koraci u usponu do kraja grede; saskok zgr eno (bo no u odnosu na gredu).</p>	<p>skok udalj, uvis, bacanje kugle - na rezultat.</p> <p>• Vežbe na spravama i tlu: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u upor u i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja.</p> <p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 asova) • Teorijskih asova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu). • Atletika (12 asova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (12 asova). • Sportska igra: po izboru škole (14 asova) • Fizi ka aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogu nostima škole a po izboru u enika (10 asova). • Plivanje (10 asova). • Provera znanja i veština (4 asa). <p>POSEBNE AKTIVNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iz fonda radnih dana i za izvo enje redovne nastave škola u toku školske godine organizuje: <ul style="list-style-type: none"> - Dva celodnevna izleta sa peša enjem - I razred do 12 km (ukupno u oba pravca); - II razred do 14 km (ukupno u oba pravca); - III razred do 16 km (ukupno u oba
--	--	--	--

		<p>7. Konj sa hvataljkama Za u enike: - iz upora pred rukama, kolo zanožno levom, kolo zanožno desnom.</p> <p>Školsko takmi enje (odeljenje, škola): aktiv nastavnika fizi kog vaspitanja bira sprave na kojima e se u enici takmi iti.</p> <p>Za naprednije u enike: sastavi iz sistema školskih sportskih takmi enja i u eš e na višim nivoima školskih takmi enja.</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja.</p> <p>• SPORTSKA IGRA (po izboru) - Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre. - Dalje proširivanje i produbljanje tehni ko-takti ke pripremljenosti u enika u skladu sa izbornim programom za datu igru. Na osnovu prethodnih umenja u tehnici i taktici nastavnik planira konkretne sadržaje iz</p>	<p>pravca);</p> <p>Dva krosa: jesenji i prole ni Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja utvr uje program i sadržaj izleta, i dužinu staze za kroseve, prema uzrastu u enika.</p> <p>Škola organizuje i sprovodi sportska takmi enja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizi kog vaspitanja. Sportska takmi enja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Me uškolska sportska takmi enja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmi enja.</p>
--	--	--	--

			sportske igre. • Stručno vešće nastavnika fizičkog vaspitanja, prema programu koji sam donosi (iz programa trećeg razreda (program po izboru učenika) u skladu sa mogućnostima škole, organizuje nastavu za koju učenici pokazuju posebno interesovanje	
--	--	--	--	--

Naziv predmeta:	FIZIČKO VASPITANJE
Godišnji fond časova:	62
	Razred: treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
<ul style="list-style-type: none"> • Zdravstvena kultura i fizička aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> • Unapređivanje i ovladavanje zdravljom; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja); 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepozna veze između fizičke aktivnosti i zdravljom; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i uočione, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj; • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje će preventivno uticati na moguće negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji; 	<ul style="list-style-type: none"> • Vežbe oblikovanja (jačanje, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motoričkih i funkcionalnih sposobnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja; • Tokom realizacije časova fizičkog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno utiču na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje; • Učenici koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih učenika; • Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj motoričkih i funkcionalnih 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj i usavršavanje motoričkih sposobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenuje motoričke sposobnosti koje treba 	<ul style="list-style-type: none"> • Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); 	

<p>sposobnosti oveka, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;</p>	<p>i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima;</p>	<p>razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; <ul style="list-style-type: none"> • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motorikih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti; </p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tranje na 60 m i 100 m; • Tranje na 800 m u enice i 1000 m u enici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik; 	<p>aktivan oporavak u enika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova esta stati ka i jednostrana optere enja. Teorijska znanja iz oblasti fizi kih aktivnosti su od velikog zna aja za ukupnim bavljenjem fizi kim vežbama.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (2 asa) • merenje i testiranje (6 asova) • prakti na nastava (54 asa) </p>
<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Program po izboru u enika: • Ritmi ka gimnastika i narodni plesovi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje motorikih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za za njihovo usvajanje; • Motivacija u enika za bavljenjem fizi kim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena ste enih umenja, znanja i navika u svakodnevnom uslovima života i rada; • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje eti kih vrednosti i podsticanje voljnih osobina u enika; • Povezivanje motorikih zadataka u celine; ali bez stvaranja 	<ul style="list-style-type: none"> • Kratko opiše osnovne karakteristike i pravila atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se u e; • Demonstrira tehniku disciplina iz atletike i gimnastike (vežbi na spravama i tlu), poseduje veštinu, tehniku i taktiku sportske igre kao i vežbe iz ostalih programom predvi enih sadržaja • Detaljnije opiše pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes - za koju škola ima uslove; • Objasni zbog kojih je karakteristika fizi kog vaspitanja važno, da aktivno u estvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi odre en program fizi ke i sportske aktivnosti; • Želi da se bavi fizi kim, odnosno sportskim 	<p>PROGRAM PO IZBORU U ENIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • RITMI KA GIMNASTIKA I NARODNI PLESIVI - Savladavanje osnovnih vežbi: dokorak, menjaju i korak galopom u svim pravcima, polkin korak, daleko visoki skok, "makazice"; - Sistematska obrada estetskog pokreta tela u mestu i u kretanju bez rekvizita i sa rekvizitima, koriste i pri tome razli itu dinamiku, ritam i tempo, - Primena savladane tehnike estetskog pokreta i kretanja u kratkim sastavima. - Treba savladati najmanje pet narodnih plesova. - Priprema za takmi enje i priredbe i u eš e na njima. 	<ul style="list-style-type: none"> • merenje i testiranje (6 asova) • prakti na nastava (54 asa) <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naro ito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan.</p> <p>Mesto realizacije nastave <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u u ionici ili u sali, istovremeno sa prakti nom nastavom; • Prakti na nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). </p> <p>Preporuke za realizaciju nastave <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u </p>

	<p>krutih motori kih automatizama</p>	<p>aktivnostima, pošto sagledava (detektuje) pozitivne karakteristike fizi ke i sportske aktivnosti - njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagleda negativne uticaje savremenog na ina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i bude svestan da je fizi kim, odnosno sportskim aktivnostima mogu e preduprediti negativne uticaje; • Komunicira putem fizi kih odnosno sportskih aktivnosti sa svojim drugovima i uživa u druženju i kontaktima; • Dovodi u vezu svakodnevni život i sposobnost za u enje i prakti an rad sa fizi kim, odnosno sportskim aktivnostimai pravilnom ishranom; • samostalno bira fizi ku, odnosno sportsku aktivnost i izvodi je u okruženju u kome živi 		<p>ciklusima koji traju približno 10-12 asova (uzastopnih). Nastavniku fizi kog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja.</p> <p>Sadržaj ciklusa je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru u enika - dva; - za povezivanje fizi kog vaspitanja sa životom i radom - jedan. <p>Na in ostvarivanja programa</p> <p>Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizi kih sposobnosti; sportsko-tehni ko obrazovanje; povezivanje fizi kog vaspitanja sa životom i radom.</p> <p>Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmi enja, zimovanja i drugih oblika rada utvr uje se na po etku školske godine na nastavni kom ve u, na predlog stru nog ve a nastavnika fizi kog vaspitanja.</p>
<p>• Sportska igra (po izboru);</p>	<p>• Uvo enje u enika u organizovani sistem priprema za školska takmi enja, igre, susrete i manifestacije;</p>	<p>• Objasni da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizi ke, odnosno sportske aktivnosti pripada, ima svoju estetsku komponentu (lepota</p>	<p>SPORTSKA IGRA (po izboru)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre. - Dalje proširivanje i produbljavanje tehni ko-takti ke pripremljenosti u enika u skladu 	<p>Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja, samostalno, odre uje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa.</p>

		<p>izvo enja, lepota doživljaja);</p> <ul style="list-style-type: none"> • UŽiva u izvo enju pokreta i kretanja; • Navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmi enjima i u slobodnom vremenu; 	<p>sa izbornim programom za datu igru.</p>	<p>asovi u toku nedelje treba da budu raspore eni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok asovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rukomet; 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje elemenata ritma sjedinjavanjem kineti kih i energetskih elemenata u cjeline: u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepozna netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, bude istrajan je u svojim aktivnostima. • Se pravilno odnosi prema okruženju u kojem vežba, rekreira se i bavi se sportom, što prenosi u svakodnevni život • U estvuje na školskom takmi enju i u sistemu školskih sportskih takmi enja 	<p>RUKOMET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu. - Pokrivanje i otkrivanje igra a, oduzimanje lopte, ometanje protivnika. Opšti principi postavljanja igra a u odbrani i napadu. Napad sa jednim i dva igra a i napad protiv zonske odbrane. Zonska odbrana i napad " ovek na oveka". Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila igre. - U estvovanje na razrednim, školskim i me uskolskim takmi enjima. 	<p>U svim razredima nastava fizi kog vaspitanja se realizuje odvojeno za u enike i odvojeno za u enice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizi ko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija asa</p> <p><u>Pra enje, vrednovanje i ocenjivanje</u></p> <p>Pra enje napretka u enika u fizi kom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku itave školske godine, na osnovu metodologije pra enja, merenja i vrednovanja efekata u fizi kom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizi kih sposobnosti u enika i postignu a u sportskim igrama</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fudbal; 	<ul style="list-style-type: none"> • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje; 		<p>FUDBAL</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu. - Pokrivanje i otkrivanje igra a, oduzimanje lopte i ometanje protivnika. Opšti principi postavljanja igra a u napadu i odbrani. Razne varijante napada i odbrane. Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila malog fudbala. 	<p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 asova) • Teorijskih asova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu). • Sportska igra: po izboru škole (52 asa) • Provera znanja i veština (4

			- U estvovanje na raznim školskim i me uškolskim takmi eljima.	asa).
• Košarka;			KOŠARKA - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu - Tehnika košarke. Šutiranje na koš iz mesta i kretanja, šut sa jednom ili obema rukama, sa raznih odstojanja od koša. Postavljanje i kretanje igra a u napadu i odbrani. Odbrana "zonom" i " ovek na ovek". Napad protiv ovih vrsta odbrana. Kontranapad u raznim varijantama i princip bloka. - Pravila igre i su enje. - U estvovanje na razrednim i školskim takmi enjima.	Škola organizuje i sprovodi sportska takmi enja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizi kog vaspitanja. Sportska takmi enja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Me uškolska sportska takmi enja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmi enja.
• Odbojka;			ODBOJKA - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu - Tehnika odbojke. Igra sa povu enim i isturenim centrom. Sme iranje i njegova blokada. Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila igre i su enja. - U estvovanje na odeljenskim, razrednim i me uškolskim takmi enjima.	
• Plivanje;			PLIVANJE - Upoznavanje i primena osnovnih sigurnosnih mera u plivanju; - Usvajanje dve tehnike plivanja (po sklonostima i izboru	

			u enika). Vežbanje radi postizanja boljih rezultata. Skok na startu i okreti. - U estvovanje na odeljenskim , razrednim i me uškolskim takmi enjima.
• Borila ke veštine;			BORILA KE VEŠTINE - Izbor borila ke veštine koja se izu ava na mati nim fakultetima sporta i fizi kog vaspitanja, i koja je u programu Školskih sportskih takmi enja. Nastavnik u skladu sa mogu nostima škole i interesovanjima u enika predlaže nastavni program.
• Klizanje, skijanje;			KLIZANJE I SKIJANJE - Programski zadaci iz klizanja i skijanja obuhvataju savladavanje osnovne tehnike i upoznavanje sa pravilima takmi enja. Nastavnik predlaže nastavni program, koji se zasniva na programu klizanja i predmeta skijanje na mati nim fakultetima.

Svaki od obrazovnih profila ima karakteristike vezane za obavljanje konkretnih stručnih poslova, koji zahtevaju određene položaje tela, pokrete i kretanja, koji mogu negativno uticati na pravilno držanje (status ki menog stuba i status stopala). Kako bi se izbegli ovi negativni uticaji, nastavnici stručnih predmeta i profesori fizi kog vaspitanja definišu mogu e profesionalne poreme aje, na osnovu ega se programiraju se posebni sadržaji, kojima se obezbe uje prevencija.

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Ekologija i zaštita životne sredine;
- Muzi ka kultura;
- Likovna kultura;

Prethodni

Naziv predmeta:	MATEMATIKA
-----------------	-------------------

Godišnji fond
asova: **70**

Razred: prvi

- Ciljevi predmeta:
- Razvijanje logičkog i apstraktnog mišljenja;
  - Razvijanje sposobnosti jasnog i preciznog izražavanja i korištenja osnovnog matematičkog jezika;
  - Razvijanje sposobnosti određivanja i procjene kvantitativnih veličina i njihovog odnosa;
  - Razvijanje osjetljivosti za prostor i razumevanje uzajamnih odnosa geometrijskih figura
  - Razvijanje sistematičnosti, urednosti, preciznosti, temeljnosti, istrajnosti, kritičnosti u radu;
  - Osposobljavanje za primenu stečenih znanja kako u matematici tako i u ostalim predmetima;
  - Formiranje matematičke kulture koja podrazumeva svest o univerzalnosti i primeni matematike i matematičkog načina mišljenja.
  - Razvoj sposobnosti potrebnih za rešavanje problema i novih situacija u procesu rada i svakodnevnom životu

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Vektori	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o vektorima 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam vektora • objasni pojmove pravac, smer i intenzitet vektora • izvrši osnovne operacije sa vektorima (sabiranje i oduzimanje vektora, proizvod brojeva vektora) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam vektora, suprotan vektor, osnovne operacije sa vektorima • Primeri razlaganja sila u fizici 	<p>Na početku teme učenik upoznat sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenik, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p>
Realni brojevi	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o skupu realnih brojeva 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje različite zapise brojeva iz skupova N, Z i Q i te brojeve prikazuje na brojevnoj pravoj i poredi ih. • razlikuje osnovne podskupove skupa realnih brojeva (N, Z, Q, I) i uočava relacije $N \subset Z \subset Q \subset R$, $I \subset R$ • izražava vrednost jednostavnog racionalnog brojevnog izraza poštujući i prioriteta računskih operacija i upotrebu zagrada • koristi kalkulator pri izražavanju vrednosti brojevnog izraza • odredi apsolutnu vrednost 	<ul style="list-style-type: none"> • Pregled brojeva, operacije sa realnim brojevima • Apsolutna vrednost realnog broja • Približna vrednost realnih brojeva, pravila zaokruživanja • Apsolutna i relativna greška 	<p>• teorijska nastava (70 časova)</p> <p>Mesto realizacije nastave • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave • obrazložiti cilj predmeta, način i kriterijum ocenjivanja • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje učenika • podsticati učenika na razmišljanje i samostalno zaključivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla</p>

		<p>realnog broja i grafi ki interpretira na brojevnoj osi</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaokrugli broj na odre eni broj decimala • odredi apsolutnu i relativnu grešku 		<p>aktivnost u enika</p> <ul style="list-style-type: none"> • insistirati na preciznosti, ta nosti, sistemati nosti i urednosti u radu • upu ivati u enike na pretraživanje razli itih izvora i primenu savremenih tehnologija
Proporcionalnost	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o proporcijama i procentnom ra unu • Osposobljavanje za primenu proporcija i procenata na rešavanje realnih probleme 	<ul style="list-style-type: none"> • izra una odre eni deo neke veli ine • odredi nepoznate lanove proste proporcije • proširi ili skрати razmeru i primeni je u rešavanju problema podele • prepozna direktnu ili obrnutu proporcionalnost dve veli ine , primeni je na rešavanje jednostavnih problema i. prikaže grafi ki • odredi nepoznatu glavnicu, procenat ili procentni iznos 	<ul style="list-style-type: none"> • Razmera i proporcija • Direktna i obrnuta proporcionalnost • Prost srazmerni ra un • Ra un podele • Procentni i promilni ra un 	<ul style="list-style-type: none"> • Vektori: naglasiti razliku izme u skalarnih i vektorskih veli ina. Ista i povezanost sa fizikom - sile, brzina, ubrzanje su vektorske veli ine, itd. • Realni brojevi: naglasiti zatvorenost operacija u odre enim skupovima i potrebu da se postoje i skup proširi novim. Sadržaje o greškama povezati sa stru nim predmetima, izra unavati apsolutnu i relativnu grešku konkretnih merenja.
Racionalni algebarski izrazi	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o polinomima 	<ul style="list-style-type: none"> • sabira, oduzima i množi polinome • primeni distributivni zakon množenja prema sabiranju i formule za kvadrat binoma i razliku kvadrata, zbir i razliku kubova pri transformaciji polinoma • rastavi polinom na inioce • odredi NZD i NZS polinoma • transformiše jednostavniji racionalni algebarski izraz 	<ul style="list-style-type: none"> • Polinomi • Rastavljanje polinoma na inioce • NZD i NZS polinoma • Transformacije racionalnih algebarskih izraza 	<ul style="list-style-type: none"> • Proporcionalnost: koristiti što više konkretnih primera iz života i struke. • Linearne jedna ine i nejedna ine: ista i povezanost izme u analiti kog i grafi kog prikaza funkcije. Sadržaje povezati sa odgovaraju im sadržajima fizike i hemije. <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu proveru znanja 3. testove znanja <p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vektori 4 asa • Realni brojevi 8 asova
Geometrija	<ul style="list-style-type: none"> • Produbljivanje znanja iz geometrije 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje osnovne i izvedene geometrijske pojmove • razlikuje uzajamne odnose uglova (susedni, uporedni, unakrsni, komplementni, suplementni) • navede veze izme u uglova sa paralelnim i normalnim kracima 	<ul style="list-style-type: none"> • Geometrijski pojmovi i veze izme u njih • Trougao • Zna ajne ta ke trougla • etvorougao • Talesova teorema • Sli nost figura 	

		<ul style="list-style-type: none"> • navede relacije vezane za unutrašnje i spoljašnje uglove trougla • navede i primeni relacije vezane za unutrašnje i spoljašnje uglove trougla • definiše pojam simetrala ugla i konstruiše simetralu ugla • konstruiše simetralu duži, simetralu ugla i visinu trougla • konstruiše značajne tačke trougla • definiše pojam težišna duž trougla i navede svojstvo težišta • navede i primeni osnovne relacije u jednakokrakom, odnosno jednakostrani nom trouglu • razlikuje vrste četvorouglova i navede njihove osobine • navede stavove o paralelogramu i ume da ih primeni • navede osobine specijalnih paralelograma • formuliše Talesovu teoremu i primeni je na podelu duži na n jednakih delova • navede stavove o sličnosti trouglova • primenjuje stavove o sličnosti trouglova na određivanje nepoznatih elemenata u jednostavnijim zadacima 	<ul style="list-style-type: none"> • Sličnost trouglova, stavovi sličnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Proporcionalnost 8 asova • Racionalni algebarski izrazi 14 asova • Geometrija 15 asova • Linearne jednačine i nejednačine 13 asova <p>U toku školske godine predviđena su 4 pismena zadatka (po 2 u polugodištu). Za realizaciju pismenih zadatakasa ispravkama planirano je 8 asova.</p>
<p>Linearne jednačine i nejednačine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o linearnoj jednačini, nejednačini, funkciji i sistemima linearnih 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam linearne jednačine • reši linearnu jednačinu • primeni linearnu jednačinu 	<ul style="list-style-type: none"> • Linearna jednačina i njene primene • Linearna funkcija i njen grafik 	

	jedna ina	na rešavanje problema • reši jedna ine koje se svode na linearne jedna ine • definiše pojam linearne funkcije • prikaže analiti ki, tabelarno i grafi ki linearnu funkciju • reši linearnu nejedna inu i grafi ki prikaže skup rešenja • reši sistem linearnih jedna ina sa dve nepoznate	• Linearna nejedna ina • Sistem linearnih jedna ina	
--	-----------	--	--	--

Naziv predmeta:	MATEMATIKA
Godišnji fond asova:	70 asova
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Trigonometrija pravouglog trougla	<ul style="list-style-type: none"> Sticanje osnovnih znanja o trigonometriji 	<ul style="list-style-type: none"> definiše osnovne trigonometrijske funkcije oštrog ugla izra una osnovne trigonometrijske funkcije oštrog ugla pravouglog trougla kada su date dve stranice konstruiše oštar ugao ako je poznata jedna njegova trigonometrijska funkcija navede trigonometrijske identi nosti i primeni ih na odre ivanje vrednosti ostalih trigonometrijskih funkcija kada je poznata jedna od njih navede vrednosti trigonometrijskih funkcija 	<ul style="list-style-type: none"> Definicije trigonometrijskih funkcija oštrog ugla pravouglog trougla Vrednosti trigonometrijskih funkcija za uglove od 0°, 30°, 45°, 60°, 90° Osnovne trigonometrijske identi nosti Rešavanje pravouglog trougla 	Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno u enja, planom rada i na inima ocenjivanja <u>Oblici nastave</u> Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: <ul style="list-style-type: none"> teorijska nastava (70 asova) <u>Mesto realizacije nastave</u> <ul style="list-style-type: none"> Teorijska nastava se realizuje u u ionici ili kabinetu za matematiku <u>Preporuke za realizaciju nastave</u> <ul style="list-style-type: none"> obrazložiti cilj predmeta, na in i

		<p>karakteristi nih uglova (od 0°, 30°, 45°, 60°, 90°) i pro ita vrednosti za ostale oštre uglove sa kalkulatora i obrnuto (odre uje oštar ugao ako je poznata vrednost trigonometrijske funkcije)</p> <ul style="list-style-type: none"> • primeni elemente trigonometrije pravouglog trougla na rešavanje prakti nih problema 		<p>kriterijum ocenjivanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje u enika • podsticati u enike na razmišljanje i samostalno zaključivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost u enika • insistirati na preciznosti, ta nosti, sistemati nosti i urednosti u radu • upu ivati u enike na pretraživanje razli itih izvora i primenu savremenih tehnologija
Stepenovanje i korenovanje	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o stepenovanju i korenovanju 	<ul style="list-style-type: none"> • navede svojstva operacija sa stepenima i primeni ih u transformacijama jednostavnijih izraza • navede svojstva operacija sa korenima i primeni ih u transformacijama jednostavnijih izraza • racionališe imenilac razlomka u jednostavnim slu ajevima • definiše pojmove imaginarna jedinica i kompleksan broj • sabere, oduzme, pomnoži i podeli dva kompleksna broja 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam stepena. Operacije sa stepenima • Step sa celim izložiocem • Zapis broja u E (scientific) formatu • Pojam korena. Operacije sa korenima • Step sa racionalnim izložiocem • Racionalisanje imenioca razlomka • Pojam kompleksnog broja i operacije sa njima 	<ul style="list-style-type: none"> • Trigonometrija pravouglogtrougla: sadržaje povezivati sa odgovaraju im primerima iz života, npr. veli ina senke. Ponoviti pravila zaokrugljivanja brojeva na odre eni broj decimala. Osposobiti u enike za upotrebu kalkulatora kao pomo nog sredstva pri rešavanju problema primenom trigonometrije. • Stepenovanje i korenovanje: pri proširivanju skupa iz koga je izložilac naglasiti permanentnost osobina stepenovanja. Osposobiti u enike da pomo u kalkulatora odrede vrednosti korena i stepena datog broja. Kompleksni brojevi: obraditi samo osnovne pojmove i injenice koje e biti neophodne pri izu avanju sadržaja o kvadratnoj jedna ini. • Funkcija i grafik funkcije: prilikom obrade koristiti što više konkretnih primera iz života i struke. • Kvadratna jedna ina i kvadratna
Funkcija i grafik funkcije	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o funkcijama i itanju grafika funkcije 	<ul style="list-style-type: none"> • navede primere funkcija • odredi znak, intervale monotonosti, maksimum i minimum na datom grafiku • pro ita i razume podatak sa grafikona, dijagrama ili iz tabele, i odredi minimum ili maksimum i srednju vrednost zavisne veli ine; • podatke predstavljene u jednom grafi kom obliku predstavi u drugom; 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam funkcije. • Funkcije sa kona nim domenom • Grafi ko predstavljanje funkcije • itanje grafika funkcije (odre ivanje znaka, intervala monotonosti, maksimuma, minimuma)- bez formalne definicije tih pojmova • Razli iti grafi ki oblici predstavljanja funkcija 	

			sa kona nim domenom (tabela, grafik, dijagram, krug) • Odre ivanje maksimuma, minimuma i srednje vrednosti zavisne veli ine	funkcija: pokazati odnose izme u rešenja i koeficijenata, kao i rastavljanje kvadratnog trinoma na inioce. Za crtanje kvadratne funkcije koristiti nule (rešavanje jedna ine) i teme (svo enje na kanonski oblik). Ista i povezanost izme u analiti kog i grafi kog prikaza kvadratne funkcije.
Kvadratna jedna ina i kvadratna funkcija	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja potrebnih za rešavanje kvadratnih jedna ina, skiciranje i analizu grafika kvadratnih funkcija 	<ul style="list-style-type: none"> • reši nepotpunu kvadratnu jedna inu u skupu R • navede primer kvadratne jedna ine koja nema rešenja u skupu R • primeni obrazac za rešavanje kvadratne jedna ine • odredi prirodu rešenja kvadratne jedna ine • rastavi kvadratni trinom • skicira i analizira grafik kvadratne funkcije (pro ita nule funkcije, maksimum ili minimum, intervale monotonosti) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvadratna jedna ina • Obrazac za rešavanje kvadratne jedna ine • Priroda rešenja kvadratne jedna ine • Rastavljanje kvadratnog trinoma na linearne inioce • Kvadratna funkcija i njen grafik 	<ul style="list-style-type: none"> • Poliedri i obrtna tela: koristiti simulacije preseka na ra unaru. Pravilne poliedre prikazati koriš enjem ra unara. Sadržaje povezati sa stru nim predmetima i problemima iz svakodnevnog života • Nizovi: primere nizova uzimati iz raznih oblasti matematike, (npr. iz geometrije) kao i iz svakodnevnog života. <p>Ocenjivanje</p>
Poliedri i obrtna tela	<ul style="list-style-type: none"> • Produbljivanje znanja o poliedrima i obrtnim telima 	<ul style="list-style-type: none"> • izra una obim i površinu figura u ravni (kvadrat, pravougaonik, pravilan šestougao, krug) • razlikuje pravilne poliedre • primeni odgovaraju e formule i izra una površine i zapremine pravilne prizme i piramide (jednostavniji zadaci) • primeni odgovaraju e formule i izra una površine i zapremine pravog valjka, kupe i lopte • odredi površinu jednostavnih ravnih preseka tela 	<ul style="list-style-type: none"> • Obim i površina figura u ravni (kvadrat, pravougaonik, pravilan šestougao, krug) • Prizma, piramida i njihovi ravni preseci • Površina i zapremina prizme • Površina i zapremina piramide • Valjak, kupa, lopta i njihovi ravni preseci • Površina i zapremina valjka • Površina i zapremina kupe • Površina i zapremina lopte 	<p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu provera znanja 3. testove znanja <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trigonometrija pravouglog trougla 9 asova • Stepenuvanje i korenovanje 14 asova • Funkcija i grafik funkcije 6 asova • Kvadratna jedna ina i kvadratna funkcija 16 asova • Poliedri i obrtna tela 11 asova • Nizovi 6 asova • U toku školske godine predvi ena su 4 pismena zadatka (po 2 u polugodištu).
Nizovi	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna opšti lan niza 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam niza 	<p>Za realizaciju pismenih zadataka sa</p>

	znanja o nizovima	<p>kada su dati početni članovi niza (jednostavniji primeri)</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna aritmetički niz i odredi vezu između članova, prvog člana i diferencije niza • izrazi zbir prvih n članova aritmetičkog niza • prepozna geometrijski niz i odredi vezu između članova i prvog člana i količnika niza • izrazi zbir prvih n članova geometrijskog niza 	<ul style="list-style-type: none"> • Aritmetički niz • Zbir prvih n članova aritmetičkog niza • Geometrijski niz • Zbir prvih n članova geometrijskog niza 	ispravkama planirano je 8 časova.
--	-------------------	--	--	--

Naziv predmeta:	MATEMATIKA	Razred: treći
Godišnji fond:	31 čas	

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Analitička geometrija u ravni	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o pravcu i krugu 	<ul style="list-style-type: none"> • Primeni Gausov algoritam na rešavanje sistema linearnih jednačina (3*3) • izrazi rastojanje između dve tačke i obim trougla ako su date koordinate njegovih temena • razlikuje opšti oblik jednačine prave od eksplicitnog oblika i prevede jedan zapis u drugi • objasni položaj prave 	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemi linearnih jednačina. Gausov algoritam • Dekartov koordinatni sistem u ravni. Koordinate tačke i rastojanje između dve tačke • Jednačina prave u Dekartovom pravouglom koordinatnom sistemu. Opšti i eksplicitni oblik jednačine prave • Jednačina prave određena tačkom i koeficijentom pravca 	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učeničkim planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (31 čas) <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • obrazložiti cilj predmeta, načine i kriterijum

		<p>u koordinatnom sistemu u zavisnosti od koeficijenta k i n</p> <ul style="list-style-type: none"> • odredi jedna inu prave odre enu datom ta kom i datim koeficijentom pravca • odredi jedna inu prave odre enu datim dvema ta kama • primeni uslov paralelnosti i normalnosti • izra una rastojanje ta ke od prave • prevede opšti oblik jedna ine kruga u kanonski • odredi centar i polupre nik kružnice 	<ul style="list-style-type: none"> • Jedna ina prave odre ena dvema ta kama • Uzajamni položaj dve prave • Normalni oblik jedna ine prave i rastojanje ta ke od prave • Jedna ina kružnice • Uzajamni položaj prave i kružnice 	<p>ocenjivanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje u enika • podsticati u enike na razmišljanje i samostalno zaklju ivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost u enika • insistirati na preciznosti, ta nosti, sistemati nosti i urednosti u radu • upu ivati u enike na pretraživanje razli itih izvora i primenu savremenih tehnologija <p>• Analiti ka geometrija u ravni: ista i da je analiti ka geometrija na odre eni na in spoj algebre i geometrije i povezati primenu analiti kog aparata sa rešavanjem odre enih zadataka iz geometrije. Ukazati na veze izme u razli itih oblika jedna ine prave. Jedna inu kružnice obraditi u opštem i kanonskom obliku.</p>
Elementi finansijske matematike	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa osnovnim elementima finansijske matematike 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni kamatni ra un (vreme dato u godinama, mesecima ili danima) • objasni pojam menice i na koji na in se upotrebljava • primeni prost kamatni ra un na obra unavanje kamate kod štednih uloga i potroša kih kredita • pokaže razliku izme u prostog i složenog kamatnog ra una na datom primeru 	<ul style="list-style-type: none"> • Prost kamatni ra un • Primena prostog kamatnog ra una (rad sa menicama i sa ra unom štednog uloga, potroša ki krediti) • Pojam složenog kamatnog ra una 	<ul style="list-style-type: none"> • Elementi finansijske matematike: koristiti što više konkretnih primera iz života. <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu proveru znanja 3. testove znanja <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiti ka geometrija u ravni: 18 asova • Elementi finansijske matematike 9 asova <p>U toku školske godine predvi ena su 2 pismena zadatka (po 1 u polugodištu). Za realizaciju pismenih zadatakasa ispravkama planirana su 4 asa</p>

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA:

- Raunarstvo i informatika
- Tehnička fizika
- Tehničko crtanje
- Tehnička mehanika

Naziv predmeta:	ISTORIJA
Godišnji fond asova:	70
	Razred: prvi
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje humanističkog obrazovanja i razvijanje istorijske svesti; - Razumevanje istorijskog prostora i vremena, istorijskih događaja, pojava i procesa i uloge istaknutih ličnosti; - Razvijanje individualnog i nacionalnog identiteta; - Sticanje i proširivanje znanja, razvijanje veština i formiranje stavova neophodnih za razumevanje savremenog sveta (u nacionalnom, regionalnom, evropskom i globalnom okviru); - Unapređivanje funkcionalnih veština i kompetencija neophodnih za život u savremenom društvu (istraživačkih veština, kritičkog i kreativnog mišljenja, sposobnosti izražavanja i obrazlaganja sopstvenih stavova, razumevanja multikulturalnosti, razvijanje tolerancije i kulture argumentovanog dijaloga); - Osposobljavanje za efikasno korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija; - Razvijanje svesti o potrebi stalnog usavršavanja i svesti o važnosti negovanja kulturno-istorijske baštine.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Srpska država i državnost	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o nastanku moderne srpske države i najvažnijim odlikama srpske državnosti. • Razvijanje svesti o značaju srednjovekovne državnosti za nastanak moderne srpske države. • Uočavanje uloge znamenitih ličnosti u 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna različite istorijske sadržaje (ličnosti, događaje, pojave i procese) i dovede ih u vezu sa odgovarajućim vremenskom odrednicom i istorijskim periodom; • razlikuje periode u kojima je postojala, prestala da postoji i ponovo nastala srpska država; • navede i uporedi odlike 	<ul style="list-style-type: none"> • Srpska državnost u srednjem veku. • Srpski narod i njegovi susedi u srednjem veku. • Položaj Srba pod osmanskom, habzburškom i mletačkom vlašću (XVI-XVIII vek). • Srpska revolucija 1804-1835. i njeno mesto u kontekstu evropskih zbivanja. • Razvoj državnih institucija. • Razvoj ustavnosti. • Uloga modernih dinastija (Karađorđevići, Obrenovići, 	<p>Na početku teme učenik upoznat sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave: Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava.</p> <p>Mesto realizacije nastave: • Teorijska nastava se realizuje u</p>

	<p>razvoju srpske državnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje najznačajnijih ideja modernog doba i njihovog uticaja u procesu stvaranja srpske države. • Razumevanje meunarodnog konteksta u kome nastaje i postoji srpska država. 	<p>srpske državnosti u srednjem i novom veku;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uticaj evropskih revolucionarnih zbivanja na razvoj srpske nacionalne i državne ideje; • objasni uzroke i posledice Srpske revolucije, oslobodilačkih ratova 1876-1878, Balkanskih ratova i Prvog svetskog rata; • objasni na istorijskoj karti promene granica srpske države; • lociraj mesta najvažnijih bitaka koje su vođene tokom Srpske revolucije, oslobodilačkih ratova 1876-1878, Balkanskih ratova i Prvog svetskog rata; • opiši ulogu istaknutih ličnosti u Srpskoj revoluciji, u razvoju državnih institucija i formiranju modernog političkog sistema, u oslobodilačkim ratovima 1876-1878, Balkanskim ratovima i Prvom svetskom ratu; • izvede zaključak o značaju ustavnosti za razvoj modernog političkog sistema. 	<p>Petrović) u razvoju srpske državnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ratovi Srbije i Crne Gore za nezavisnost 1876-1878. • Formiranje modernog političkog sistema i nastanak stranaka (radikalne, liberalne i naprednjačke). • Položaj Srba pod osmanskom i habzburškom vlašću u XIX i početkom XX veka. • Srbija i Crna Gora u Balkanskim ratovima i Prvom svetskom ratu. • Najznačajnije ličnosti (vođa Karađorđe Petrović, knez Miloš Obrenović, prota Mateja Nenadović, mitropolit Stefan Stratimirović, Dimitrije Davidović, Toma Vučković, Perišić, Ilija Garašanin, knez Aleksandar Karađorđević, knez Mihailo Obrenović, Vladimir Jovanović, Svetozar Miletić, kralj Milan Obrenović, vladika Petar I Petrović, vladika Petar II Petrović, knez Danilo Petrović, knez Nikola Petrović, Luka Vukalović, Jovan Ristić, Stojan Novaković, Nikola Pašić, kralj Aleksandar Obrenović, kralj Petar I Karađorđević, prestolonaslednik Aleksandar Karađorđević, Radimir Putnik, Stepa Stepanović, Živojin Mišić, Petar Bojović, Janko Vukotić ...). 	<p>u ionici ili odgovarajućem kabinetu.</p> <p>Ocenjivanje: Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja. <p>Okvirni broj časova po temama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Srpska država i državnost - 32 časa; • Srpski narod u jugoslovenskoj državi - 18 časova; • Dostignuća srpske kulture - 11 časova; • Srpski narod i Srbija u savremenom svetu - 9 časova. <p>Preporuke za realizaciju nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktura programa koncipirana je s ciljem da pomogne nastavniku u planiranju neposrednog rada sa učenicima, olakšavajući mu određivanje obima i dubine obrade pojedinih nastavnih sadržaja, • za svaku tematsku celinu dati su ciljevi, ishodi i sadržaji, a ishodi treba da posluže da nastavni proces bude tako oblikovan da se navedeni ciljevi ostvare, • sadržaje treba prilagoditi učenicima, kako bi najlakše i najbrže dostigli navedene ishode, • nastavnik ima slobodu da sam odredi raspored i dinamiku aktivnosti za svaku temu, uvažavajući ciljeve predmeta, • program se može dopuniti sadržajima iz prošlosti zavičajna, čime se kod učenika postiže jasnija
<p>Srpski narod u jugoslovenskoj državi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o jugoslovenskoj ideji i nosiocima ideje 	<ul style="list-style-type: none"> • obrazloži najvažnije motive i uzroke stvaranja jugoslovenske države; • uoči značaj nastanka 	<ul style="list-style-type: none"> • Jugoslovenska ideja i konstituisanje države. • Odlike političkog sistema u jugoslovenskoj kraljevini (političke 	

	<p>stvaranja jugoslovenske države.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje me unarodnog konteksta u kome nastaje jugoslovenska država. • Proširivanje znanja o odlikama jugoslovenske države. • Proširivanje znanja o položaju srpskog naroda u jugoslovenskoj državi. • Uo avanje uloge znamenitih li nosti u politi kom životu jugoslovenske države. • Sagledavanje me unarodnog položaja jugoslovenske države. 	<p>jugoslovenske države za srpski narod;</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikuje odlike jugoslovenske države kao monarhije i kao republike; • razlikuje osobenosti društveno-politi kih sistema koji su postojali u jugoslovenskoj državi; • uo i i razume me unarodni položaj jugoslovenske države; • obrazloži doprinos jugoslovenskih antifašisti kih pokreta pobeđi saveznika u Drugom svetskom ratu; • imenuje najvažnije li nosti koje su uticale na društveno-politi ka zbivanja u Jugoslaviji. 	<p>borbe, Vidovdanski i Oktroisani ustav, li ni režim kralja Aleksandra, stvaranje Banovine Hrvatske i otvaranje srpskog pitanja).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprilski rat i posledice poraza, genocid nad Srbima u NDH. • Otpor, ustanak i gra anski rat. • Bilans rata i doprinos Jugoslavije pobeđi antifašisti ke koalicije. • Proglašenje republike i izgradnja novog državnog i društvenog ure enja. • Sukob Jugoslavije i socijalisti kih zemalja - rezolucija Informbiroa, Goli otok. • Jugoslavija izme u istoka i zapada. • Razbijanje i raspad Jugoslavije - poraz Jugoslavije kao ideje, politi kog projekta i društvenog sistema, velike sile i jugoslovenska kriza, ratovi u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, nastanak novih država, sukobi na Kosovu i Metohiji i NATO intervencija 1999, Kosovsko pitanje, razdvajanje Srbije i Crne Gore. • Najzna ajnije li nosti (kralj Aleksandar I Kara or evi , Nikola Paši , Stjepan Radi , Ljuba Davidovi , Svetozar Pribi evi , Anton Korošec, Milan Stojadinovi , Vlatko Ma ek, knez Pavle Kara or evi , kralj Petar II Kara or evi , general Dragoljub Mihailovi , general Milan Nedi , Ante Paveli , Josip Broz Tito, Slobodan Miloševi , Franjo Tu man...). 	<p>predstava o istorijskoj i kulturnoj baštini u njihovom kraju (arheološka nalazišta, muzejske zbirke),</p> <ul style="list-style-type: none"> • u školama na nastavnom jeziku neke od nacionalnih manjina mogu se obraditi i prošireni nastavni sadržaji iz prošlosti tog naroda, • važno je iskoristiti velike mogu nosti koje istorija kao narativni predmet pruža u podsticanju u eni ke radoznalosti, koja je u osnovi svakog saznanja, nastavni sadržaji treba da budu predstavljeni kao "pri a" bogata informacijama i detaljima, ne zato da bi opteretili pam enje u enika, ve da bi im istorijski doga aji, pojave i procesi bili predo eni jasno, detaljno, živo i dinami no, • posebno mesto u nastavi <i>istorije</i> imaju pitanja, kako ona koja postavlja nastavnik u enicima, tako i ona koja dolaze od u enika, podstaknuta onim što su uli u u ionici ili što su saznali van nje koriste i razli ite izvore informacija, • dobro osmišljena pitanja nastavnika imaju podsticajnu funkciju za razvoj istorijskog mišljenja i kriti ke svesti, ne samo u fazi utvr ivanja i sistematizacije gradiva, ve i u samoj obradi nastavnih sadržaja, • u zavisnosti od cilja koji nastavnik želi da ostvari, pitanja mogu imati razli ite funkcije, kao što su: fokusiranje pažnje na neki sadržaj ili aspekt, podsticanje pore enja, traganje za pojašnjenjem, • nastava bi trebalo da pomogne u enicima u stvaranju što jasnije predstave ne samo o tome šta se
--	---	---	--	--

<p>Dostignu a srpske kulture</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje pojma srpskog kulturnog prostora. • Razvijanje svesti o viševekovnom kontinuitetu srpske kulture. • Sagledavanje srpske kulture kao dela evropske kulturnog nasle a. • Proširivanje znanja o najvišim dometima i predstavnicima srpske kulture. • Razvijanje svesti o zna aju obrazovanja za opšti kulturni napredak. • Uo avanje promena u svakodnevnom životu kod Srba kroz vekove. 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje periode u kojima su nastala najzna ajnija dela srpske kulture; • uporedi odlike srpske kulture razli itih perioda; • objasni uticaje istorijskih zbivanja na kulturna kretanja; • opiše odlike svakodnevnog života kod Srba u razli itim epohama i oblastima; • imenuje najvažnije li nosti koje su zaslužne za razvoj srpske kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> • Srednjovekovna kultura Srba (jezik i pismo, verski karakter kulture, Miroslavljevo jevan elje, književnost, najzna ajnije zadužbine, pravni spomenici). • Posledice seoba na srpsku kulturu (uticaj zapadnoevropskih kulturnih kretanja na srpsku kulturu). • Uspon gra anske klase. • Svakodnevni život seoskog i gradskog stanovništva. • Kulturna i prosvetna politika - osnivanje Velike škole, Univerziteta, akademije nauka, Narodnog pozorišta. • Evropski kulturni uticaji. • Li nosti - Sveti Sava, despot Stefan Lazarevi , monahinja Jefimija, Dositej Obradovi , Vuk Karadži , Sava Tekelija, Petar II Petrovi Njegoš, Paja Jovanovi , Uroš Predi , Nadežda Petrovi , Laza Kostić (...). • Srpska kultura kao deo jugoslovenskog kulturnog prostora (kulturna saradnja i prožimanja, nauka, umetni ki pokreti, humanitarne i sportske organizacije, popularna kultura, li nosti - Nikola Tesla, Mihajlo Pupin, Mihailo Petrovi Alas, Jovan Cviji , Milutin Milankovi , Branislav Nušić , Isidora Sekulić , Jovan Dučić , Ksenija Atanašijević , Slobodan Jovanović , Sava Šumanović , Ivan Meštrović , Ivo Andrić , Miloš Crnjanski, Bojan Stupica, Desanka Maksimović , Borislav Pekić , Dobrica Ćosić , Aleksandar Petrović , Aleksandar Popović , Emir Kusturica, Dušan 	<p>desilo, ve i zašto se to desilo i kakve su posledice iz toga proistekle, u nastavi treba što više koristiti razli ite oblike organizovane aktivnosti u enika (individualni rad, rad u paru, rad u grupi, radionice ili doma i zadatak),</p> <ul style="list-style-type: none"> • da bi shvatio doga aje iz prošlosti, u enik treba da ih "oživi u svom umu", u emu veliku pomo može pružiti upotreba razli itih istorijskih tekstova, karata i drugih izvora istorijskih podataka (dokumentarni i igrani video i digitalni materijali, muzejski eksponati, ilustracije), obilaženje kulturno-istorijskih spomenika i posete ustanovama kulture, • koriš enje istorijskih karata izuzetno je važno jer omogu avaju u enicima da na o igledan i slikovit na in dožive prostor na kome se neki od doga aja odvijao, pomažu i im da kroz vreme prate promene na odre enom prostoru, • treba iskoristiti i uticaj nastave istorije na razvijanje jezi ke i govorne kulture (besedništva), jer istorijski sadržaji bogate i oplemenjuju jezi ki fond u enika, • u radu sa u enicima neophodno je imati u vidu integrativnu funkciju istorije, koja u obrazovnom sistemu, gde su znanja podeljena po nastavnim predmetima, pomaže u enicima da postignu celovito shvatanje o povezanosti i uslovljenosti geografskih, ekonomskih i kulturnih uslova života oveka kroz prostor i vreme, • poželjno je izbegavati fragmentarno i izolovano u enje
---	--	--	---	--

			Kova evi ...).	istorijskih injenica jer ono ima najkra e trajanje u pam enju i najslabiji transfer u sticanju drugih znanja i veština,
Srpski narod i Srbija u savremenom svetu	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje političkih i ekonomskih odnosa u savremenom svetu. • Sagledavanje međunarodnog položaja Srbije. • Proširivanje znanja o najznačajnijim međunarodnim organizacijama i članstvu Srbije u njima. • Proširivanje znanja o posledicama naučno-tehnološkog razvoja na život savremenog veka. 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje najvažnije sile u međunarodnim političkim i ekonomskim odnosima; • razume mesto i ulogu Srbije u savremenom svetu; • utvrdi značaj članstva Srbije u međunarodnim organizacijama; • objasni uticaj savremenih tehnoloških dostignuća na povezivanje ljudi u svetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Najuticajnije države i organizacije u međunarodnim političkim i ekonomskim odnosima. • Uloga Organizacije ujedinjenih nacija u ostvarenju mira u svetu, borbi protiv siromaštva i zaštiti kulturnih spomenika. • Geopolitički položaj Srbije. • Članstvo Srbije u regionalnim, evropskim i svetskim organizacijama (Savet Evrope, OEBS, OUN...). • Srbi van Srbije (problem izbeglica, Crna Gora, Republika Srpska, Srbi u dijaspori). • Svet početkom XXI veka - naučni i tehnološki razvoj, Internet, uticaj medija na javno mnjenje, popularna kultura, globalizacija, terorizam, ekološki problemi... 	<ul style="list-style-type: none"> • u nastavi treba, kad god je to moguće, primenjivati didaktički koncept multiperspektivnosti, • određene teme, po mogućnosti, treba realizovati sa odgovarajućim sadržajima iz srodnih predmeta.

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Srpski jezik i književnost
- Geografija
- Sociologija sa pravima građana
- Građansko vaspitanje
- Verska nastava

Naziv predmeta:

RA UNARSTVO I INFORMATIKA

Godišnji fond
časova:

70

Razred: prvi

Cilj predmeta: - Sticanje znanja, veština i formiranje vrednosnih stavova informatičke pismenosti neophodnih za život i rad u savremenom društvu.

Naziv i trajanje modula predmeta

NAZIV MODULA	Trajanje modula (časovi)
	V
Osnove računarske tehnike	14
Obrada teksta	16
Tabelarni proračuni	16
Slajd - prezentacije	12
Internet i elektronska komunikacija	12
UKUPNO:	70

Naziv modula: **Osnove računarske tehnike**
 Trajanje modula: **14 časova**

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za korišćenje osnovnih mogućnosti računarskog sistema	<ul style="list-style-type: none"> klasifikuje faze istorijskog razvoja računara navede primere upotrebe računara u svakodnevnom životu definiše pojmove hardvera i softvera objasni Fon Nojmanov model računara razlikuje jedinice za meru količine podataka razlikuje osnovne komponente računara razlikuje faktore koji utiču na performanse računara razlikuje vrste softvera 	<ul style="list-style-type: none"> istorijski razvoj tehnologija za skladištenje, obradu i prenos podataka primena računara u raznim oblastima ljudske delatnosti blok-shema Fona Nojmanovog modela računarskog sistema jedinice za merenje količine podatka (bit, bajt, redovi veličine) osnovne komponente računara i njihov uticaj na performanse računara vrste i podela softvera, glavne funkcije OS-a podešavanje radnog okruženja (pozadina radne 	<p>Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja.</p> <p>Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> laboratorijske vežbe <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> Laboratorijskih vežbi <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> računarski kabinet

	<ul style="list-style-type: none"> • definiše operativni sistem (OS) i navodi njegove glavne funkcije • podešava radno okruženje OS • hijerarhijski organizuje fascikle i upravlja fasciklama i datotekama • razlikuje tipove datoteka • koristi tekst editor operativnog sistema • crta pomoć u programu za crtanje u okviru OS • instalira novi softver • kompresuje i dekompresuje datoteke i fascikle • obezbeđuje zaštitu računara od štetnog softvera • instalira periferne uređaje • navodi primere i prednosti umrežavanja računara • manipuliše deljivim resursima u lokalnoj mreži • upravlja štampanjem dokumenata • primenjuje zdravstvene i sigurnosne mere zaštite pri korišćenju računara • objasni uticaj korišćenja računara na životnu sredinu • primenjuje i poštuje zakonska rešenja u vezi sa autorskim pravima i zaštitom podataka 	<p>površine, sat, kalendar, jezik tastature, rezolucija monitora...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncepti organizacije datoteka i fascikli • tipovi datoteka • tekst editor crtanje koji postoji u sastavu OS-a • program za crtanje koji postoji u sastavu OS-a • instalacija korisnog softvera • programi za arhiviranje podataka • programi za zaštitu računara od štetnog softvera • instalacija perifernih uređaja • deljenje resursa u okviru lokalne mreže • podešavanje parametara štampe • faktori koji štetno utiču na zdravlje korisnika računara, životnu sredinu i mere za njihovu minimizaciju • vrste licenci, autorska prava i zaštita podataka 	<p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretni primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu. • Pri realizaciji modula insistirati na veštinama. • Princip rada računarskog sistema objasniti prave i paralele sa sistemima koji su u enicima već poznati iz ranijeg iskustva. • Osnovne komponente računara: objasniti u enicima na in povezivanja računara, ulazno - izlazne portove i uređaje spoljašnje memorije, a centralnu jedinicu samo na nivou osnovne blok - šeme (matična ploča, napajanje, RAM, procesor, grafička karta, zvučnik i mrežna karta). • Objasniti značaj i napraviti hijerarhiju uticaja pojedinih komponenti računara na performanse računara. • Podelu softvera uraditi na nivou: OS, aplikativni softver i drajveri i objasniti njihovu namenu. • Pri podešavanju radnog okruženja posebnu pažnju obratiti na regionalna podešavanja • Pri realizaciji hijerarhijske organizacije fascikli objasniti u enicima njen značaj. • Instalaciju softvera realizovati na programima za zaštitu računara i arhiviranje podataka. • Instalaciju perifernih uređaja uraditi na primeru štampača. • Objasniti u enicima značaj pravilnog držanja tela, osvetljenja, dužine rada bez pauze... • Insistirati na poštovanju i doslednom sprovođenju autorskih prava i softverskih licenci. <p><u>Ocenjivanje</u></p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Procene ostvarenosti ishoda 2. Testove znanja 3. Testove praktičnih veština
--	--	--	--

Naziv modula:	Obrada teksta
Trajanje modula:	16 asova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI MODULA	PREPORU ENE AKTIVNOSTI I NA IN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje u enika za rad sa programima za obradu teksta	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za obradu teksta • upravlja tekstualnim dokumentima i uva ih u razli itim verzijama • kreira i ure uje tekstualne dokumente • kreira i ure uje tabele • umetne objekte u tekst i modifikuje ih • napravi cirkularna pisma • podešava parametre izgleda stranice tekstualnog dokumenta • pronalazi i ispravlja pravopisne i slovne greške pomo u alata ugra enih u program za obradu teksta • pregleda i štampa tekstualni dokument 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palette alatki, pre ice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u razli itim formatima i verzijama programa) • unošenje teksta (unos teksta, simbola i specijalnih karaktera) • formatiranje teksta (slova, oblikovanje, indeksiranje, ekspaniranje, boja, promena veli ine slova) • formatiranje pasusa • stilovi • kreiranje i formatiranje tabele • unošenje podataka i modifikovanje tabele • rad sa objektima (umetanje, kopiranje, premeštanje, promena veli ine...) • izrada cirkularnog pisma, izbor liste primalaca, umetanje podataka, snimanje i štampanje • podešavanje parametara izgleda stranice dokumenta (orijentacija papira, veli ina, margine, prelom, ure ivanje zaglavlja i podnožja, automatsko numerisanje strana) • ispravljanje pravopisnih grešaka, kontrolor pravopisa • pregledanje dokumenta pre štampanja, štampanje celog dokumenta, pojedina nih stranica i 	<p>Na po etku modula u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. Stavove predvi ene modulom izgra ivati i vrednovati kod u enika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • ra unarski kabinet <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretno primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa stru nim predmetima (forme, tekstovi, obrasci, izveštaji i sl. sa kakvima e u enik raditi pri obavljanju stru nih poslova) • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovaraju eg jezika tastature. • Insistirati na pravilnom formatiranju paragrafa (maksimalno koristiti mogu nosti koje pruža program, izbegavati ponovljenu upotrebu tastera "enter" i "razmak")

		određivanje broja kopija	<ul style="list-style-type: none"> • Pri obradi tabele kao primer uraditi tabelu koja će se kasnije koristiti pri izradi cirkularnog pisma. <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praćenje ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	--------------------------	---

Naziv modula:	Tabelarni proračuni
Trajanje modula:	16 časova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za rad sa programom za tabelarne proračune	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za tabelarne proračune • upravlja tabelarnim dokumentima i ulazima u različitim verzijama • unosi podatke različitih tipova - pojedinačno i automatski • izmeni sadržaje tabele • sortira i postavlja filtere • manipuliše vrstama i kolonama • organizuje radne listove • unosi formule u tabele • formatira tabele 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palette alatki, prečice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • unošenje podataka (pojedinačno sadržaji tabele i automatske popune) • menjanje tipa i sadržaja tabele • sortiranje i filtriranje • podešavanje dimenzija, premetanje, fiksiranje i sakrivanje redova i kolona • dodavanje, brisanje, premeštanje i preimenovanje radnih listova • unošenje formula sa osnovnim aritmetičkim operacijama, korišćenje i referenciranje tabele • funkcije za: sumiranje, srednju vrednost, minimum, maksimum, prebrojavanje, zaokruživanje • logičke funkcije • kopiranje formula, relativno i apsolutno referenciranje tabele • formatiranje tabele (broj decimalnih mesta, datum, valuta, procenat, poravnanje, 	<p>Na početku modula učenik upoznat sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave.</p> <p><u>Oblici nastave</u> Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p><u>Podela odeljenja na grupe</u> Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p><u>Mesto realizacije nastave</u> • računarski kabinet</p> <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u> • Konkretni primeri za vežbanje</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • bira, oblikuje i modifikuje grafikone • podešava izgled stranice za štampanje tabelarnog dokumenta • ispravlja greške u formulama i tekstu • pregleda i štampa tabelarni dokument 	<p>prelom, orijentacija, spajanje elija, font, boja sadržaja i pozadine, stil i boja rama elije)</p> <ul style="list-style-type: none"> • namena različitih tipova grafikona, prikazivanje podataka iz tabele pomoću grafikona • podešavanje izgleda stranice dokumenta za štampanje (orijentacija papira, veličina, margine, prelom, uređivanje zaglavlja i podnožja, automatsko numerisanje strana) • ispravljanje grešaka u formulama i tekstu • pregledanje dokumenta pre štampanja, automatsko štampanje naslovnog reda, štampanje opsega elija, celog radnog lista, celog dokumenta, grafikona i određivanje broja kopija 	<p>prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa drugim predmetima.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika i tastature. • Logičke funkcije: izbor funkcija prilagoditi nivou znanja učenika i potrebama obrazovnog profila. • Formatiranje elija obrađivati tokom dva sata • Pri obradi grafikona, pokazati različite vrste grafikona (histograme, linijske, i "pite"; objasniti njihovu namenu; pokazati podešavanje pojedinih elemenata grafikona). <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praćenje ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	---	--

<p>Naziv modula: Trajanje modula:</p>	<p>Slajd - prezentacije 12 asova</p>
---	--

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
<p>Osposobljavanje učenika za izradu slajd - prezentacija i njihovo prezentovanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za izradu slajd - prezentacije • upravlja slajd - prezentacijama i uređuje ih u različitim formatima i verzijama • dodaje i premešta slajdove • pripremi prezentaciju u skladu sa pravilima i smernicama za izradu 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palette alatki, prečice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • dodavanje i manipulacija slajdovima • osnovna pravila i smernice za izradu prezentacije (veličina teksta i objekata po slajdu, veličina i vrsta slova, dizajn...) 	<p>Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe

	<p>prezentacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • koristi različite organizacije slajda • unosi i formatira tekst na slajdu • dodaje objekte na slajd • unosi beleške uz slajd • podešava pozadinu slajda • koristi i modifikuje gotove dizajn - teme • dodaje i podešava animacione efekte objektima • bira i podešava prelaze između slajdova • izrađuje interaktivne slajd prezentacije • razlikuje vrste pogleda na prezentaciju • priprema za štampu i štampa prezentaciju • podešava prezentaciju za javno prikazivanje; • priprema prezentacije za prikazivanje sa drugog računara • izlaže slajd-prezentaciju 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacija slajda: slajdovi sa tekstom, tabelama, dijagramima i grafikonima • formatiranje teksta • dodavanje objekata na slajd (zvuk, film....) • pozadina slajda (boje, preliv, šrafure, teksture i slike) • dizajn - teme • animacioni efekti (vrste, podešavanje parametara, animacione šeme) • prelaz između slajdova • interaktivna prezentacija (hiperlinkovi i akciona dugmad) • vrste pogleda na prezentaciju • štampanje prezentacije • podešavanje prezentacije za javno prikazivanje (ručno, automatski, u petlji...) • nastup prezentera (položaj prezentera, verbalna i neverbalna komunikacija, savladavanje tremenosti...) 	<p><u>Podela odeljenja na grupe</u> Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • računarski kabinet <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktičnu realizaciju modula izvesti u nekom od programa za izradu slajd prezentacije. • Konkretni primeri za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa drugim predmetima. • Kroz ceo modul učenik treba da radi na jednoj prezentaciji koja je tematika vezana za konkretan obrazovni profil i da na njoj primeni sva usvojena znanja i veštine. • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika i tastature. • Izvođenje nastave započeti objašnjenjima nastavnika a zatim usmeriti učenike da samostalno vežbaju. • Insistirati na značaju slajd prezentacija i važnosti kvalitetnog prezentovanja. • Podsticati kod učenika kreativnost. • Poslednja dva sata učenici prezentuju svoje radove i diskutuju o njima. <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. praktične ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	---	---

Naziv modula:	Internet i elektronska komunikacija
Trajanje modula:	12 sedmica

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA	OBAVEZNI I PREPORUČENI	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČINI
-----------------------	----------------------	-------------------------------	--

	Po završetku modula u enik e biti u stanju da:	SADRŽAJI MODULA	OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje u enika za koriš enje Interneta i elektronsku komunikaciju	<ul style="list-style-type: none"> • objasni pojam i strukturu Interneta • razlikuje na ine povezivanja ra unara sa Internetom • razlikuje Internet - servise • objasni pojmove hiperteksta i WWW • koristi sadržaje sa veba (WWW - servisa) • pronalazi sadržaje na vebu pomo u pretraživa a • procenjuje sadržaje sa veba na kriti ki na in • preuzima sadržaje sa veba • komunicira putem elektronske pošte • razlikuje prednosti i nedostatke elektronske komunikacije • koristi raznovrsne Internet - servise • popunjava i šalje veb - bazirane obrasce • objašnjava pojam elektronskog poslovanja • primeni servis "u oblaku" • objašnjava mogu e zloupotrebe Interneta 	<ul style="list-style-type: none"> • istorijski razvoj Interneta i struktura • adrese i protokoli • na ini povezivanja ra unara sa Internetom (prednosti i nedostaci svakog od njih) • servisi Interneta (WWW, elektronska pošta, FTP...) • WWW, veb - pregleda (vrste, otvaranje i podešavanje) • koriš enje pretraživa a (osnovno i napredno) • pouzdanost izvora informacija. • medijska pismenost. • preuzimanje sadržaja sa veba (snimanjem veb stranice, kopiranjem sadržaja sa veb stranice, preuzimanjem datoteke) • programi za elektronsku poštu ("veb - mejl" i programi za preuzimanje pošte na lokalni ra unar) • radno okruženje programa za elektronsku poštu • postavljanje adrese primaoca ("za", "kopija", "nevidljiva kopija") • prijem i slanje elektronske pošte, bez i sa prilogom • napredne mogu nosti programa za preuzimanje el. pošte (ure ivanje adresara, ure ivanje fascikli, automatsko sortiranje pošte...) • veb - obrasci raznovrsne namene • elektronsko poslovanje u trgovini i javnoj upravi • prednosti i nedostaci elektronske komunikacije • socijalne mreže, forumi, sistemi za brze poruke, sistemi za elektronsko 	<p>Na po etku modula u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. Stavove predvi ene modulom izgra ivati i vrednovati kod u enika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijskih vežbi <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • ra unarski kabinet <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovaraju eg jezika tastature. • Tokom realizacije svih sadržaja modula insistirati na mogu nostima zloupotrebe Interneta a pogotovo na bezbednosti korisnika, pouzdanosti informacija i spre avanju zloupotrebe dece. • Pri pretraživanju Interneta u enike usmeriti ka traženju obrazovnih veb sajtova i koriš enju sistema za elektronsko u enje. • Pri obradi elektronskog poslovanja demonstrirati razli ite vrste veb obrazaca koji se koriste za poru ivanje i pla anje robe putem Interneta, poru ivanje dokumenata... • Pokazati rad sa tekstom, rad sa tabelama i skladištenje podataka u nekom od servisa "u oblaku" (<i>cloud computing</i>), dostupnih putem veba.

	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje bezbednosne mere prilikom korišćenja Interneta • primenjuje pravila lepog ponašanja na mreži • poštuje autorska prava za sadržaje preuzete sa mreže 	<p>u enje...</p> <ul style="list-style-type: none"> • računarski servisi "u oblaku", rad sa tekstom, tabelama i datotekama. • bezbednost dece na Internetu • bezbednosni rizici korišćenja elektronske komunikacije • pravila lepog ponašanja u elektronskoj komunikaciji 	<ul style="list-style-type: none"> • Preuzimanje sadržaja sa veba vežbati na primerima preuzimanja teksta, slika, klipova i datoteka. • Kod preuzimanja sadržaja sa veba voditi računa o verodostojnosti izvora informacija i razvijati kod učenika kritičko mišljenje i medijsku pismenost u izboru i tumačenju sadržaja. • Pri elektronskoj komunikaciji poštovati pravila lepog ponašanja (<i>netiquette</i>). • Pri realizaciji sadržaja vezanih za elektronsku poštu objasniti učenicima "put" elektronskog pisma. • Dosledno sprovesti poštovanje autorskih prava i softverskih licenci. <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. primenjenosti ostvarenosti ishoda 2. testove praktičnih veština
--	--	---	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Svi predmeti

<p>Naziv predmeta:</p> <p>Godišnji fond časova: 35</p> <p>Ciljevi predmeta: - Uoči avanje i shvatanje korelativnih odnosa između geografije i drugih prirodnih i društvenih nauka; - Sticanje novih aktuelnih znanja o položaju, mestu i ulozi Srbije na Balkanskom poluostrvu i jugoistočnoj Evropi; - Sticanje novih i produbljenih znanja i objašnjenja o savremenim geografskim pojavama, objektima i procesima na teritoriji Republike Srbije; - Sticanje novih aktuelnih znanja o porastu, kretanjima, strukturnim promenama i teritorijalnom razmeštaju stanovništva; - Razumevanje aktuelne geografske stvarnosti naše zemlje i savremenog sveta; - Razvijanje osećanja pripadnosti svojoj naciji kao delu integralnog sveta, izgradnja i negovanje nacionalnog i kulturnog identiteta u multietničkom, multikulturalnom i multijezičkom svetu;</p>	<h1>GEOGRAFIJA</h1> <h2>Razred: prvi</h2>
---	--

- Osposobljavanje učenika da primenjuju geografsko znanje i veštine u daljem obrazovnom i profesionalnom razvoju;
- Osposobljavanje učenika za odgovorno ponašanje prema sebi i okruženju i za aktivno učestvovanje u zaštiti, obnovi i unapređivanju životne sredine.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Uvod	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o predmetu proučavanja, podela, značaj i mestu geografije u sistemu nauka • Uočavanje i shvatanje korelativnih odnosa između geografije i drugih prirodnih i društvenih nauka 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet izučavanja, značaj, razvoj i mesto geografije u sistemu nauka • razlikuje prirodne i društvene elemente geografskog prostora i shvata njihove uzajamne uzročno-posledične veze i odnose • odredi mesto geografije u sistemu nauka • prepozna značaj i praktičnu primenu geografskih saznanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Predmet proučavanja, podela i mesto geografije u sistemu nauka 	<p>Na početku teme učenike treba upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: teorijska nastava 35 časova</p> <p>Mesto realizacije nastave Teorijska nastava se realizuje u učionici Srbije</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • korišćenje savremenih elektronskih pomagala, • analognih i digitalnih geografskih karata različitog razmera i sadržaja • korišćenje informacija sa Interneta • korišćenje interaktivnih metoda rada • korišćenje geografskih i istorijskih karata, opštih i
Savremene komponente geografskog položaja Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o položaju, mestu i ulozi Srbije na Balkanskom poluostrvu i jugoistočnoj Evropi • Uočavanje opštih geografskih karakteristika sagledavanjem složenih društveno-ekonomskih procesa i promena u jugoistočnoj Evropi na Balkanskom poluostrvu i u našoj državi. 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam i funkcije državnih granica, razume državno uređenje Srbije i poznaje državna obeležja: grb, zastavu, himnu • objašnjava na karti položaj i veličinu teritorije Srbije uz kratak opis bitnih karakteristika granica sa susednim zemljama • definiše pojam jugoistočne Evrope, locira na karti Balkansko poluostrvo i identifikuje njegove opšte geografske karakteristike: fizičke, kulturne i demografske • analizira promene na politici koj karti Balkanskog poluostrva: nastanak i raspad Jugoslavije, stvaranje novih država i oblici njihove saradnje • uočava prednosti i nedostatke geografskog položaja Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • Površina, granice, državno uređenje i državna obeležja Srbije • Savremene komponente geografskog položaja Srbije 	<p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • korišćenje savremenih elektronskih pomagala, • analognih i digitalnih geografskih karata različitog razmera i sadržaja • korišćenje informacija sa Interneta • korišćenje interaktivnih metoda rada • korišćenje geografskih i istorijskih karata, opštih i
Prirodni resursi	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje novih i 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi u geološkom sastavu Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • Reljef Srbije 	

<p>Srbije i njihov ekonomsko geografski značaj</p>	<p>produbljenih znanja o prirodi Srbije i njenom uticaju na život i privredne delatnosti ljudi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje fizičko-geografskih komponenata prostora Srbije i razumevanje njihovog značaja za život ljudi i mogućnosti razvoja privrede 	<p>zastupljenost stena različitih starosti, sastava i porekla značajnih za pojavu ruda i minerala</p> <ul style="list-style-type: none"> • locira u okviru geotektonske strukture Srbije velike celine: Srpsko-makedonsku masu, Karpato-balkanide, Unutrašnje dinaride, Centralne dinaride i Panonsku depresiju i objasni njihov postanak (delovanje unutrašnjih tektonskih i spoljašnjih sila) • identifikuje osnovne makro-celine reljefa Srbije: Panonski basen i Planinsku oblast • odredi Planinsku oblast i pregled gromadnih, karpatsko-balkanskih, dinarskih planina i njihovih kotlina • objasni elemente i faktore klime, razlikuje klimatske tipove u Srbiji i njihove odlike • napravi pregled vodnog bogatstva Srbije: odredi na karti razvoja slivova, objasni postanak, podelu i značaj jezera i termomineralnih voda • zaključuje o ekonomskom značaju voda za snabdevanje naselja, navodnjavanje, proizvodnju hidroenergije, plovidbu, ribarstvo i turizam • diskutuje o zagađivačima, posledicama i merama zaštite • poznaje uticaj fizičko-geografskih faktora na formiranje tipova vegetacije i raznovrsnost životinjskog sveta panonske i planinske oblasti Srbije • definiše pojam prirodne sredine, predmet proučavanja zaštite prirode, značaj zaštite i unapređivanja prirode • navede elemente prirodne sredine, 	<ul style="list-style-type: none"> • Klima, biljni i životinjski svet (odlike i značaj) • Vode i vodni resursi, sastav i karakter tla • Zaštita prirodna dobra u Srbiji i zaštita, unapređivanje i unapređivanje prirode 	<p>tematskih</p> <ul style="list-style-type: none"> • korišćenje pisanih izvora informacija (knjige, statistički podaci, asopisi...) <p>Ocenjivanje</p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testovi znanja <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvod - 2 časa • savremene komponente geografskog položaja Srbije - 4 časa • prirodni resursi Srbije i njihov ekonomsko geografski značaj - 6 časova • stanovništvo i naselja Srbije - 6 časova • privreda Srbije - 3 časa • regionalne celine Srbije - 9 časova • Srbija i savremeni procesi u Evropi i svetu - 5 časova
---	---	--	---	--

		<p>zagađivačima vode, vazduha, zemljišta; posledice zagađivanja i mere zaštite</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna pojave štetne po svoje prirodno i kulturno okruženje i aktivno učestvuje u njihovoj zaštiti, obnovi i unapređivanju • definiše: park prirode, predeo izuzetnih odlika, rezervat prirode, spomenik prirode i prirodne retkosti 		
Stanovništvo i naselja Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o demografskom razvoju i rasporedu stanovništva u Srbiji • Uočavanje demografskih problema i mogućnosti njihovog prevazilaženja za sveukupni društveno-ekonomski razvitak naše zemlje • Formiranje svesti o negovanju nacionalnog i kulturnog identiteta • Proširivanje znanja o naseljima i faktorima njihovog razvoja • Uočavanje transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • Razvijanje svesti o vrednosti i značaju antropogenih kulturnih dobara 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše antropogeografska obeležja i istorijsko-geografski kontinuitet naseljavanja Srbije • objasni kretanje stanovništva i teritorijalni razmeštaj stanovništva u Srbiji • ukaže na promenu broja stanovnika Srbije i navede faktore koji uslovljavaju promene stanovništva • uz pomoć grafičkih metoda analizira osnovne demografske odlike; da ih objašnjava, vrši predviđanja i izvodi zaključke. • definiše pojmove: natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj. • definiše pojam migracije i razlikuje tipove i vidove migracija • objasni strukturu stanovništva u Srbiji (biološka, ekonomska, socijalna, nacionalna) • razlikuje pojmove: nacionalnog, etničkog i kulturnog identiteta • izgradi stav o jednakim pravima ljudi bez obzira na rasnu, nacionalnu, versku i drugu pripadnost • objasni demografske probleme i populacionu politiku u Srbiji • objasni radne migracije u evropske zemlje i imenuje države i gradove u 	<ul style="list-style-type: none"> • Antropogeografska obeležja Istorijsko-geografski kontinuitet naseljavanja Srbije • Kretanje i teritorijalni razmeštaj stanovništva (natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj) • Migracije. Pojam, značaj, tipovi i vidovi • Struktura stanovništva: biološka, ekonomska, socijalna, nacionalna (etnička i verska) • Demografski problemi i populaciona politika u Srbiji • Postanak, razvoj i razmeštaj naselja Srbije • Podela naselja. Seoska, gradska, prigradska i privremena • Ekonomsko-geografski faktori razvoja i transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • Gradski centri i njihova uloga u regionalnoj organizaciji Srbije • Antropogena kulturna 	

		<p>kojima ima našeg stanovništva</p> <ul style="list-style-type: none"> • objasni iseljavanje našeg stanovništva na vanevropske kontinente • razlikuje faze u iseljavanju Srba u prekookeanske zemlje • imenuje države i gradove u kojima živi naše stanovništvo • definiše pojam naselja • objasni postanak, razvoj i razmeštaj naselja Srbije • navede faktore razvoja i transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • imenuje antropogena kulturna dobra i objasni njihovu zaštitu 	<p>dobra i njihova zaštita.</p>	
Privreda Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje i produbljivanje znanja o privredi Srbije i njenim osnovnim karakteristikama 	<ul style="list-style-type: none"> • analizira uticaj prirodnih i društvenih inioaca na uslovljenost razvoja i razmeštaja privrede Srbije i grupiše grane privrede po sektorima • analizira uticaj prirodnih i društvenih faktora na razvoj turizma, definiše i navede podelu turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovne karakteristike privrede Srbije i mesto turizma i njoj 	
Regionalne celine Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje i proširivanje geografskih znanja o regionalnim celinama Srbije i sagledavanje njihovih specifi nosti 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam regije i napravi kartografski pregled regionalnih celina Srbije • locira na karti Srbije granice Vojvodine i njenih predeonih celina i prepozna njene prirodne i društvene odlike • potvrdi na karti Srbije granice Šumadije i Pomoravlja i navede njihove prirodne i društvene odlike • prepozna na karti Srbije granice Zapadne Srbije i opiše njene prirodne i društvene odlike • pokaže na karti Srbije Starovlaško-rašku visiju uz analizu njenih prirodnih i društvenih odlika • locira na karti Srbije granice Isto ne Srbije i navede njene 	<ul style="list-style-type: none"> • Vojvodina • Šumadija i Pomoravlje (zapadno i veliko) • Zapadna Srbija • Starovlaško-raška visija • Isto na Srbija • Južno Pomoravlje • Kosovo i Metohija 	

		<p>prirodne i društvene odlike</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna na karti Srbije granice Južnog Pomoravlja i prepozna njegove prirodne i društvene odlike • potvrdi na karti Srbije granice Kosova i Metohije i diskutuje o njegovim prirodnim i društvenim odlikama 		
<p>Srbija i savremeni procesi u Evropi i Svetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o savremenim političkim i ekonomskim procesima u Evropi i svetu koji su uslov za napredak svih zemalja i naroda • Stvaranje realne slike o Srbiji u svetskim razmerama i savremenim međunarodnim procesima 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojmove: proces integracije, demokratska regionalizacija, globalizacija • objasni ekonomske integracije na Balkanu i u jugoistočnoj Evropi i poznaje miroljubivu politiku Srbije u međunarodnim okvirima i na Balkanu • opiše istorijat razvoja, navede ciljeve i definiše probleme unutar Unije • objasni uslove koje Srbija treba da ispuni da bi postala ravnopravna članica zajednice • opiše istorijat razvoja UN, navede ciljeve i strukturu organizacije i obrazloži privrženost Srbije UN • definiše pojam globalizacije i razlikuje političke, teritorijalne, ekonomske, kulturne i druge vidove globalizacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Saradnja Srbije sa drugim državama i međunarodnim organizacijama • Evropska unija - osnivanje, članice, ciljevi, problemi, fondovi i njihova pristupnost • Ujedinjene nacije. Struktura i međunarodni značaj. Srbija i UN • Globalizacija kao svetski proces 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Građansko vaspitanje
- Verska nastava
- Sociologija sa pravima građana
- Ekologija i zaštita životne sredine

Naziv predmeta:

EKOLOGIJA I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Godišnji fond asova: **35 asova**

Razred: drugi

Ciljevi predmeta:

- Shvatanje odnosa oveka i životne sredine;
- Razumevanje strukture ekosistema i biosfere;
- Shvatanje koncepta održivog razvoja;
- Upoznavanje sa različitim oblicima zagađivanja životne sredine i njihovim uticajima na zdravlje oveka.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Osnovni pojmovi ekologije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o predmetu istraživanja i značaju ekologije • Shvatanje strukture ekosistema/biosfere i procesa koji se u njima odvijaju • Razumevanje značaja biodiverziteta za opstanak života na Zemlji	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet istraživanja i značaj ekologije • objasni strukturu ekosistema • objasni procese koji se odigravaju u ekosistemu • analizira međusobne odnose organizama u lancima ishrane • objasni strukturu biosfere • analizira biogeohemijske cikluse u biosferi • utvrđuje značaj biodiverziteta za opstanak života na Zemlji	<ul style="list-style-type: none"> • Definicija, predmet istraživanja i značaj ekologije • Struktura ekosistema • Procesi koji se odigravaju u ekosistemu • Biodiverzitet • Biosfera kao jedinstveni ekološki sistem Zemlje	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima evidentiranja i ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz kombinaciju različitih oblika nastavnog rada i vrsta nastave (didaktičkih modela)</p>
Životna sredina i održivi razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o vrstama zagađivanja životne sredine • Razumevanje koncepta održivog razvoja • Razumevanje značaja različitih oblika zaštite i unapređivanja životne sredine • Razvijanje svesti o posledicama globalnih klimatskih promena	<ul style="list-style-type: none"> • navede izvore zagađivanja životne sredine • analizira vrste zagađivanja svog neposrednog okruženja • proceni posledice zagađivanja životne sredine • objasni značaj održivog razvoja • navede oblike energetske efikasnosti • navede uzroke nestajanja biljnih i životinjskih vrsta na teritoriji Srbije • ispolji odgovoran odnos prema domaćim životinjama, kućnim ljubimcima, oglednim životinjama,	<ul style="list-style-type: none"> • Izvori zagađivanja životne sredine • Posledice zagađivanja životne sredine • Zaštita životne sredine i održivi razvoj • Globalne promene u životnoj sredini i njihove posledice	<p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kabinet za biologiju, biološka radionica, univerzalna učionica, adekvatni objekti izvan školskog kompleksa, priroda <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • poštovanje svih didaktičkih principa • primena prirodnih nastavnih sredstava, realizacija terenske nastave, realizacija bioloških/ekoloških nastavnih

		krznašicama i ostalim ugroženim životinjskim i biljnim vrstama		ekskurzija
		• proceni posledice globalnih klimatskih promena		• kombinovanje različitih didaktičkih modela (problemska, timska nastava biologije)
Ekološka kultura	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o načinima i značenju održavanja lične higijene i higijene životnog i radnog prostora • Shvatanje značaja pravilne upotrebe proizvoda • Razumevanje različitih uticaja na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni značaj održavanja lične higijene, higijene životnog i radnog prostora • razlikuje aditive opasne po zdravlje • objasni značaj upotrebe proizvoda u skladu sa deklaracijom i uputstvom u cilju obezbeđivanja sopstvenog zdravlja i zaštite životne sredine • proceni značaj upotrebe biorazgradive ambalaže • objasni načine i značenje odlaganja otpada • protumači uticaje stresa, buke, psihoaktivnih supstanci, brze hrane i fizičke aktivnosti na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • Uređenje životnog i radnog prostora • Potrošačka kultura • Upotreba GM hrane • Uticaj savremenog načina života na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacija samostalnih i kolektivnih radova (eseji, prezentacije, referati, projekti) <p>Ocenjivanje Evidentiranje i ocenjivanje učenika (putem usmene i pisane provere znanja, testiranja, izrade prezentacija i projekata)</p> <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovni pojmovi ekologije (8 časova) • životna sredina i održivi razvoj (17 časova) • ekološka kultura (10 časova)

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Geografija

Naziv predmeta:	SOCIOLOGIJA SA PRAVIMA GRAĐANINA		
Godišnji fond časova:	31		
	Razred: treći		
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Osposobljavanje učenika za život u društvu izloženom stalnim promenama i izazovima koje donosi razvoj savremenog društva - Razvijanje sposobnosti kod učenika za ulogu odgovornog građanina, za život u demokratski uređenom i humanom društvu - Unapređivanje učenika sposobnosti za sve oblike komunikacije, dijaloga i iskazivanja argumentovanog stava 		

TEMA	CILJ	ISHODI	PREPORUČENI	NAČIN
------	------	--------	-------------	-------

		Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	SADRŽAJI PO TEMAMA	OSTVARIVANJA PROGRAMA
Struktura i organizacija društva	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa funkcionisanjem, strukturom i organizacijom društva 	<ul style="list-style-type: none"> • shvati strukturu i organizaciju društva • objasni ulogu društvenih grupa s posebnim osvrtom na brak i porodicu • shvati društvenu podelu rada • objasni uzroke društvenog raslojavanja • navede društvene ustanove i društvene organizacije i napravi razliku između u njima • razlikuje osobenosti seoskog i gradskog stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam i elementi društva • Društvene grupe • Brak i porodica • Društvena podela rada • Društveno raslojavanje • Društvene ustanove i organizacije • Naselja i stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Na početku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeći oblik nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (31 čas) <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionicima <p>Preporuke za realizaciju nastave</p>
Država i politika	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa politikom kao veštinom upravljanja društvom • Osposobljavanje za demokratsko mišljenje • Upoznavanje sa funkcionisanjem državnih institucija i organa vlasti • Razvijanje znanja o autonomiji i lokalnoj samoupravi 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše ulogu politike u društvu • objasni pojam, razvoj i oblike demokratije • razlikuje zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast • razlikuje udruženja građana i političke partije • prepozna ideološke razlike partija i podelu na levicu, desnicu i centar • shvati izborni postupak i konstituisanje skupštine i vlade • razlikuje državne organe vlasti • razlikuje autonomiju i lokalnu samoupravu • razume funkcionisanje lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • Politika - veština upravljanja društvom • Pojam i razvoj demokratije • Konstitutivni elementi države • Podela vlasti • Organizacije građana • Političke partije • Izbori • Skupština • Državni organi vlasti • Oblici autonomije • Demokratska lokalna samouprava 	<ul style="list-style-type: none"> • Koristiti aktuelne primere iz štampe i drugih medija relevantne za predmet • Koristiti Ustav i relevantne zakone u zavisnosti od sadržaja koji se obrađuje <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Struktura i organizacija društva (8 časova) • Ustav i pravna država u Srbiji (4 časa) • Država i politika (6 časova)
Građanin i njegova prava i slobode	<ul style="list-style-type: none"> • Bogatije znanja o ljudskim pravima i slobodama, i o ulozi pojedinca u društvenom i 	<ul style="list-style-type: none"> • shvati ljudska prava i slobode, i svoj položaj u društvu 	<ul style="list-style-type: none"> • Političke slobode i prava građana • Ekonomske 	<ul style="list-style-type: none"> • Građanin i njegova prava i slobode u Srbiji (3 časa)

	politi kom životu	<ul style="list-style-type: none"> • zna na koji način se štite prava i slobode građana 	<p>slobode i prava građana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične slobode i prava građana • Ostale slobode i prava građana • Zaštita ustavom garantovanih prava i sloboda 	<ul style="list-style-type: none"> • Kultura i društvo (6 asova) • Društvene promene i razvoj društva (4 asova)
Ustav i pravna država u Republici Srbiji	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa Ustavom Republike Srbije, njegovim istorijskim pretekama i pravosudnim sistemom Republike Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • shvati značaj ustava kao najvišeg pravnog akta • razlikuje ustav od zakona • napravi pregled razvoja ustavnosti u Srbiji • uoči značaj vladavine prava i pravne države • zna osnovne odredbe Ustava Republike Srbije • shvati funkcionisanje pravosudnog sistema Republike Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • Značenje Ustava Republike Srbije • Principi ustavnosti i zakonitosti • Ustavni sud • Redovni sudovi 	
Kultura i društvo	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje znanja o kulturnim tekovinama 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči razliku i sličnosti između kulture i civilizacije • shvati nastanak religije i religijskog mišljenja • identifikuje monoteističke religije i da objasni specifičnosti hrišćanstva • razlikuje običaj i moral • shvati razliku između umetnosti, masovne kulture, podkulture, šunda i kika 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam kulture i civilizacije • Religija • Nastanak religijskog mišljenja • Monoteističke religije • Hrišćanstvo • Običaj i moral • Umetnost • Masovna kultura 	
Društvene promene i razvoj društva	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje za život u društvu izloženom stalnim promenama i izazovima koje donosi razvoj savremenog društva • Sticanje znanja o horizontalnoj i vertikalnoj pokretljivosti društva 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje društvene promene • zna osnovne karakteristike horizontalne i vertikalne pokretljivosti • prepozna društveni razvoj i da formira stav prema savremenim tendencijama u razvoju globalnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam i vrste društvenih promena • Društvena pokretljivost • Društveni razvoj 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Istorija

B1: IZBORNI PREDMETI

Naziv predmeta:	GRA ANSKO VASPITANJE
Godišnji fond asova:	35
	Razred: prvi
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje znanja, razvijanje veština, usvajanje vrednosti i formiranje stavova koji su pretpostavka za uspešan, odgovoran i angažovan život u demokratskom društvu; - Osnajivanje u enika za poštovanje, odbranu i afirmaciju vrednosti demokratskog društva; - Ja anje društvene kohezije, uvaavanje razli itosti i podrška suzbijanju svakog oblika diskriminacije i nasilja.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
JA, MI I DRUGI	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje u enika na me usobno upoznavanje • Podsticanje u enika da sagledaju me usobne sli nosti i razlike i uvaže ih • Razvoj negativnog stava prema bilo kom obliku diskriminacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira svoje osobine i da ih predstavi drugima • Prepozna, analizira sli nosti i razlike unutar grupe • Prihvati druge u enike i uvaži njihovu razli itost • Prepozna predrasude, stereotipe, diskriminaciju, netoleranciju po razli itim osnovama • Sagleda mogu e posledice netolerancije, diskriminacije, stereotipa, predrasuda i na ine 	<ul style="list-style-type: none"> • Li ni identitet • Otkrivanje i uvaavanje razlika • Grupna pripadnost • Strootipi i predrasude • Tolerancija i diskriminacija 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava <p>Podela odeljenja na grupe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odeljenje se ne deli na grupe <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u u ionici
KOMUNIKACIJA U GRUPI	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika za komunikaciju u grupi 	<ul style="list-style-type: none"> • Iskaže, obrazloži i brani mišljenje argumentima • Aktivno sluša • Debatuje i diskutuje na neugrožavaju i na in, 	<ul style="list-style-type: none"> Samopouzdana reagovanje • Glasine • Neslušanje, aktivno slušanje 	<p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktivnosti na prvim asovima treba tako organizovati da se obezbedi me usobno upoznavanje u enika, upoznavanje

		<p>uvažavaju i mišljenje drugih</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni razliku između dijaloga i debate • Objasni razloge i načine nastanka glasina u svakodnevnoj komunikaciji i objasni posledice koje izazivaju glasine 	<ul style="list-style-type: none"> • Neoptužuju druge • Izražavanje mišljenja • Vođenje debate i dijaloga 	<p>učenika sa ciljevima i nastavnim sadržajima predmeta, ali i tako da nastavnik dobije potpuni uvid u to sa kakvim znanjima, stavovima i veštinama iz oblasti građanskog vaspitanja grupa raspolaže s obzirom da nisu svi učenici u osnovnoj školi pohađali nastavu građanskog vaspitanja u istoj meri.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti. • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikama aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učeničkih u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj učenika u grupi ne bi trebala da bude veći od 25 učenika. Optimalan broj učenika je
ODNOSI U GRUPI/ ZAJEDNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika za rad u grupi/timu i međusobnu saradnju • Podsticanje učenika da sukobe rešavaju na konstruktivan način i izbegavaju sukobe • Osposobljavanje učenika da prepoznaju primere nasilje u svojoj sredini i preuzmu odgovornost za sopstveno ponašanje u takvoj situaciji 	<ul style="list-style-type: none"> • Rad u grupi/timu • Prepoznavanje prednosti grupnog/timskog rada • Učestvovanje u donošenju grupnih odluka • Razlikuje moguće oblike učenja mladih u društvenom životu • Objasni potrebu i važnost participacije mladih u društvenom životu • Objasni stepene i oblike učenja mladih u društvenom životu • Objasni razloge, tok i posledice sukoba • Objasni efekte konflikta na tok komunikacije • Uoči faktore koji određuju ponašanje u situacijama konflikta • Analizira sukob iz različitih uglova, (prepoznaje potrebe i strahove aktera sukoba) i nalazi konstruktivna rešenja prihvatljiva za obe strane u sukobu. • Obrazloži prednosti konstruktivnog načina rešavanja sukoba • Objasni značaj 	<ul style="list-style-type: none"> • Saradnja • Grupni rad • Grupno odlučivanje • Učenje mladih: "Lestvica participacije" • Raditi zajedno • Dinamika i ishodi sukoba • Stilovi postupanja u konfliktima • Sagledavanje problema iz različitih uglova • Nalaženje rešenja • Postizanje dogovora • Izvini • Posredovanje • Nasilje u okolini • Vršnjačko nasilje • Nasilje u školi. • Postizanje mira 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikama aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učeničkih u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj učenika u grupi ne bi trebala da bude veći od 25 učenika. Optimalan broj učenika je

		posredovanja u sukobu • Prepozna i objasni vrste nasilja • Identifikuje i analizira uzroke nasilja u svojoj sredini, me u vršnjacima, školi • Identifikuje i analizira mogu e na ine reagovanja pojedinca u situacijama vršnja kog nasilja , iz pozicije žrtve i posmatra a • Prihvati odgovornost za sopstveno ponašanje		15-20 u enika <u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 3. pra enje ostvarenosti ishoda <u>Okvirni broj asova po temama</u> • Ja, mi i drugi (8 asova) • Komunikacija u grupi (10 asova) • Odnosi u grupi/zajednici (17 asova)
--	--	---	--	---

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Sociologija sa pravima građana

Naziv predmeta:	GRAĐANSKO VASPITANJE
Godišnji fond asova:	35
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
PRAVA I ODGOVORNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enika sa vrstama prava i prirodom (univerzalnost, celovitost, nedeljivost) • Upoznavanje u enika sa na inima i mehanizmima zaštite 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni zna enje i smisao ljudskih prava • Razlikuje vrste ljudskih prava (li na, politika, socijalnoekonomska, kulturna, zdravstvena prava) • Analizira i objašnjava odnos 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrebe i prava • Prava i pravila • Prava i zakoni • Me unarodna dokumenta o zaštiti prava • Prava i vrednosti • Vrste prava • Odnosi me u 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. <u>Oblici nastave</u> Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: • teorijska nastava

	<p>prava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje značaja li nog angažovanja u zaštiti sopstvenih prava i prava drugih ljudi 	<p>prava i odgovornosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni celovitost i uzajamnu povezanost ljudskih prava • Objasni univerzalnost i razvojnost ljudskih prava • Objasnjava potrebu posebne zaštite prava deteta • Pronalazi primere i pokazatelje ostvarivanja i kršenja ljudskih prava • Proceni položaj pojedinca i društvenih grupa sa aspekta ljudskih prava • Objasni mehanizme i načine zaštite ljudskih prava • Analizira i tumači osnovna međunarodna i domaća dokumenta iz oblasti ljudskih prava • Objasni ulogu najznačajnijih institucija i procedure zaštite ljudskih prava • Objasni ulogu pojedinca i grupa u zaštiti ljudskih prava 	<p>pravima</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sukob prava</i> • <i>Dejstva i ljudska prava</i> • Konvencije i zastupljenost prava u štampi • Odgovornost odraslih • Odgovornost dece • Kršenje prava deteta • Zaštita prava deteta 	<p><u>Podela odeljenja na grupe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Odeljenje se ne deli na grupe <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u učionici <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti. • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodima i aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učesnika u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj učenika u grupi ne bi trebala da bude veći od 25 učenika. Optimalan broj
<p>PLANIRANJE I IZVOĐENJE AKCIJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje učenika na aktivnu participaciju u životu škole • Razvijanje veština planiranja akcija 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje probleme u svojoj lokalnoj zajednici/školi • Analizira izabrane probleme, izdvajajući ih 	<ul style="list-style-type: none"> • Izbor problema • Identifikacija mogućih rešenja • Priprema nacrt akcije • Realizacija akcije 	<p>veći od 25 učenika. Optimalan broj</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • Predlaže aktivnosti i diskutuje o njima sa ostalim članovima tima • Sarađuje sa članovima tima i učestvuje u donošenju odluka • Formuliše ciljeve i korake akcije • Inicira aktivnosti, prati ih i ocenjuje ih • Predstavi putem javne prezentaciju nacrt akcije i rezultate akcije 	(van redovnih časova i učionice) <ul style="list-style-type: none"> • Analiza realizovane akcije • Predstavljanje rezultata akcije 	<p>učenika je 15-20 učenika</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. praćenje ostvarenosti ishoda</p> <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prava i odgovornosti (18 časova) • Planiranje i izvođenje akcije (17 časova)
--	--	---	--	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Sociologija sa pravima građana

Naziv predmeta:	GRAĐANSKO VASPITANJE
Godišnji fond časova:	31
	Razred: treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenici će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
DEMOKRATIJA I POLITIKA	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje pojmova demokratija, politika, vlast, građanski život • Upoznavanje sa mehanizmima funkcionisanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni pojmove demokratija, politika, vlast, građanski život • Navede razlike između demokratskog i nedemokratskog načina 	<ul style="list-style-type: none"> • Demokratija, politika i vlast • Funkcionisanje institucije demokratije • Mehanizmi i načini kontrole i ograničenja vlasti u demokratskom 	<p>Na početku teme učenici upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz</p>

	<p>demokratije i institucijama demokratije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje značaja i načina kontrole i ograničenja vlasti u demokratiji 	<p>odlučivanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni razlike između neposredne i posredne demokratije • Analizira različite načine ograničavanja vlasti • Razlikuje nadležnosti zakonodavne, izvršne i sudske vlasti 	<p>poretku</p>	<p>sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava <p><u>Podela odeljenja na grupe</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Odeljenje se ne deli na grupe <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u učionici <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti. • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikim aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje
GRAĐANIN I DRUŠTVO	<ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje uloge građanina/granke u demokratskom društvu • Upoznanje se sa radom lokalne samouprave • Sagledavanje uloge i karakteristika civilnog društva u demokratiji • Sagledavanje značaja i načina u estvovanja građanina/granke u politici 	<ul style="list-style-type: none"> • Razume političko određenje pojma građanin/granka • Razume značaj poštovanja zakona u demokratskoj državi • Objasni ulogu lokalne samouprave i poslove kojima se ona bavi • Objasni karakteristike i ulogu civilnog društva • Navede mogućnosti uticaja građanina na vlast, pravni i politički sistem (različite forme građanskog udruživanja, različite forme građanskih inicijativa i akcija) • Identifikuje i analizira faktore koji ometaju/ podstiču demokratski razvoj društva 	<ul style="list-style-type: none"> • Odnos države i građanskog društva • Pojam građanina • Značaj i načini estvovanja građanina u politici • Uloga građanina u ostvarivanju prava 	<p>se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikim aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje
GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA I PRAVO NA GRAĐANSKU INICIJATIVU	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje učenika sa suštinom građanskih prava i pravom na građansku inicijativu • Sagledavanje uloge građanina u ostvarivanju ljudskih prava u 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni pojam ljudskih prava • Navede vrste ljudskih prava i objasni njihov sadržaj • Analizira predstavljanje ljudskih prava u aktuelnim medijima • Objasni ulogu pojedinca u zaštiti i ostvarivanju ljudskih 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravo na građansku inicijativu • Participacija građanina u procesu donošenja odluka i pravo na samoorganizovanje građanina • Uloga nevladinih organizacija 	<p>neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje

	<p>demokratskom društvu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje neophodnosti i na ina aktivnog u eš a gra ana u demokratskom društvu 	<p>prava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni pojam gra anske inicijative • Navede nadležnosti opštine i poslove kojima se ona bavi • Razlikuje formalnu od neformalne inicijative • Navede formu i sadržaj formalnog predloga gra anske inicijative • Navede strukturu, funkcionisanje, pravila i procedure rada Skupštine • Izvede simulaciju zasedanja Skupštine poštuju i sve procedure u procesu donošenja odluka na predlog gra ana • Objasni pojam, karakteristike, ulogu i vrste udruživanja gra ana • Identifikuje i analizira aktivnosti i akcije udruženja gra ana u svojoj lokalnoj zajednici. 		<p>povratnu informaciju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povratna informacija je od velikog zna aja ne samo za proces sticanja saznanja, ve i za podsticanje samopouzdanja, u eš a u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj u enika u grupi ne bi trebala da bude ve a od 25 u enika. Optimalan broj u enika je 15-20 u enika <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. pra enje ostvarenosti ishoda</p> <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokratija i politika (5 asova) • Gra anin i društvo (8 asova) • Gra anska i politi ka prava i pravo na gra ansku inicijativu (10 asova) • Planiranje konkretne akcije (8 asova)
<p>PLANIRANJE KONKRETNE AKCIJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje i osposobljavanje u enika za planiranje zajedni kih akcija i projekata u lokalnoj zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje probleme u svojoj lokalnoj zajednici • Analizira izabrane probleme, izu ava ih • Predlaže aktivnosti i diskutuje o njima sa ostalim lanovima tima • Sara uje sa lanovima tima i u estvuje u donošenju odluka • Formuliše ciljeve i korake akcije • Inicira aktivnosti, prati ih i ocenjuje • Predstavi putem javne prezentaciju nacrt akcije i 	<ul style="list-style-type: none"> • Izbor problema • Identifikacija mogu ih rešenja • Priprema nacrta akcije • Realizacija akcije (van redovnih asova i u ionice) • Analiza realizovane akcije • Predstavljanje rezultata akcije 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Srpski jezik i književnost
- Sociologija sa pravima građana

B2: IZBORNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI PREMA PROGRAMU OPŠTEOBRAZOVNOG PROFILA

Naziv predmeta:

STRANI JEZIK II

Godišnji fond časova:

35+31**Razred: drugi i treći**

Razvijanje saznanjih i intelektualnih sposobnosti i sticanje pozitivnog odnosa prema drugim kulturama uz uvažavanje različitosti i usvajanje znanja i umjenja potrebnih u komunikaciji na stranom jeziku u usmenom i pisanom obliku.

Nivoi opštih i pojedinačnih postignuća definisani su prema Zajedničkom evropskom referentnom okviru za žive jezike.

Ciljevi predmeta:

- Do kraja četvrtog razreda gimnazije učenik/učenica treba da savlada *prvi strani jezik* do nivoa B1+, odnosno B2 ukoliko se radi o engleskom jeziku, a drugi strani jezik do nivoa A2+, odnosno B1 ukoliko se radi o engleskom jeziku.

- Do kraja četvorogodišnje srednje stručne škole učenik/učenica treba da savlada prvi strani jezik do nivoa B1, a drugi strani jezik do nivoa A2+. Takođe, do kraja četvorogodišnje srednje stručne škole učenik/učenica treba da savlada osnovne aspekte jezika struke (terminologija i registar).

- Do kraja trogodišnje srednje stručne škole učenik/učenica treba da savlada prvi strani jezik do nivoa A2+, a drugi strani jezik do nivoa A2. Takođe, učenik/učenica trogodišnje srednje stručne škole treba da savlada i neke osnovne aspekte jezika struke (terminologija i registar)

Isti stepen postignuća po jezičkim veštinama varirati, odnosno da se receptivne veštine (razumevanje govora i čitanje) bitno na predviđenom nivou, dok se za produktivne veštine (govor, interakcija, medijacija i pisanje) može očekivati da budu za jedan nivo niže (na primer, B1+ receptivno, B1 produktivno; B2 receptivno, B1+ produktivno; A2+ receptivno, A2 produktivno, itd.)

CILJ**ISHODI**

Na kraju trećeg razreda učenik/

OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI**NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA**

	biti u stanju da:			
RAZUMEVANJE GOVORA Osposobljavanje učenika za razumevanje usmenog govora	<ul style="list-style-type: none"> • razume i reaguje na odgovaraju i na in na usmene poruke u vezi sa aktivnostima na asu (govor nastavnika i drugova, audio i audio-vizuelni materijali u nastavi) • razume jednostavne fraze i re enice nastale u spontanoj interakciji uz otežavaju e okolnosti prirodne komunikacije (buka na ulici, telefonski razgovori, intervju licem u lice, telefonskim putem ili putem skajpa itd.) • oslanjaju i se na opšta znanja i iskustva, rekonstruiše nepoznato na osnovu konteksta i pamti, reprodukuje i kontekstualizuje klju ne elemente poruke • posle prvog slušanja odre enog nepoznatog usmenog teksta (približnog trajanja 4-5 minuta u zavisnosti od stepena poznavanja teme i konteksta) postavi hipoteze u vezi sa: <ul style="list-style-type: none"> • vrstom usmenog teksta koji sluša, npr. objava preko razglasa, intervju, reklame i drugo • brojem sagovornika, njihovim statusom i namerama • opštim sadržajem datog usmenog teksta usmeravaju i pažnju na relevantne jezi ke i nejezi ke elemente (klju ene re i, intonaciju i dr.) • posle drugog i po potrebi narednih slušanja (u zavisnosti od težine teksta i naloga za slušanje): • proveru prvobitno postavljene hipoteze koje se odnose na vrstu i sadržaj usmenog teksta, na 	OPŠTE TEME Svakodnevni život (organizacija vremena, poslova, slobodno vreme) Hrana i zdravlje (navike u ishrani, karakteristi na jela i pi a u zemljama sveta) Poznati gradovi i njihove znamenitosti, regioni u mati nim zemljama Sportovi i poznata sportska takmi enja Život i dela slavnih ljudi XX veka (iz sveta nauke, kulture, sporta, muzike) Mediji (Štampa, televizija, internet) Interesantne životne pri e i doga aji Svet kompjutera (rasprostranjenost, primena, korist i negativne strane)	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE Predstavljanje sebe i drugih Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifi no po regionima) Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.) Davanje jednostavnih uputstava i komandi Izražavanje molbi i zahvalnosti Izražavanje izvinjenja Izražavanje potvrde i negiranje Izražavanje dopadanja i nedopadanja Izražavanje fizi kih senzacija i potreba Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa Davanje i traženje informacija i obaveštenja Opisivanje i upore ivanje lica i predmeta Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu Izražavanje pripadanja i posedovanja Skretanje pažnje	Preporuke za realizaciju nastave Za nastavu izbornog predmeta predložen je program stranog jezika za srednje škole (peta godina u enja). S obzirom na to da je broj asova približno isti kao u prvom razredu srednje škole i da su u enici imali drugi strani jezik u osnovnoj školi, realizaciju nastave treba prilagoditi okolnostima (jedan as nedeljno) i interesovanjima učenika. To se najviše odnosi na teme i gramati ke sadržaje koje sam nastavnik može da podeli na dve školske godine. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: <ul style="list-style-type: none"> • komunikativna nastava stranih jezika uz primenu tehnika rada u grupama i parovima, dodatnih sredstava u nastavi (AV materijali, IT, igre, autenti ni materijali, itd.), kao i uz primenu principa nastave po zadacima (task-based language teaching; enfeñanza por tareas, handlungsorientierter FSU) • slušanje i reagovanje na naloge i/ili zadatke u vezi sa tekstom koji ita nastavnik ili

	<p>status, namere i me usobne odnose sagovornika</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume najbitnije elemente sadržaja usmenog teksta u zavisnosti od cilja slušanja • uvi a koje elemente nije u potpunosti razumeo i u vezi sa njima traži dodatna obaveštenja • razume opšti sadržaj kratkih, prilago enih tekstova stru ne sadržine 	<p>Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>Traženje i davanje dozvole</p> <p>Iskazivanje estitki</p> <p>Iskazivanje preporuke</p> <p>Izražavanje hitnosti i obaveznosti</p> <p>Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p> <p>GRAMATI KI SADRŽAJI</p> <p>U drugom i tre em razredu srednje škole uvodi se malo novih gramati kih sadržaja s obzirom da u enici izborni strani jezik nisu u ili u prvom razredu. Potrebno je da se znanja i veštine u enika, ste enih u osnovnoj školi: osveste i sistematizuju, tako da predstavljaju vrstu osnovu za dalje u enje utvrde i automatizuju, tako da ih u enici spontano, i bez ve ih grešaka (koje bi dovele do zabune ili onemogu ile sporazumevanje), receptivno i produktivno koriste u komunikaciji</p>	<p>koji u enici uju sa zvu nih zapisa</p> <ul style="list-style-type: none"> • rad u parovima, malim i velikim grupama (mini-dijalozi, igra po ulogama, simulacije, itd.) • manualne aktivnosti (izrada panoa, prezentacija, zidnih novina, postera za u ionicu ili roditelje i sl.) • debate i diskusije primerene uzrastu (N.B. debate predstavljaju unapred pripremljene argumentovane monologe sa ograni enim trajanjem, dok su diskusije spontanije i nepripremljene interakcije na odre enu temu) • rešavanje "teku ih problema" u razredu, tj. dogovori i mini-projekti • obimniji projekti koji se rade u u ionici i van nje u trajanju od nekoliko nedelja do itavog polugodišta uz konkretno vidljive i merljive proizvode i rezultate • razvijanje jezi kih veština u domenu jezika struke, primenjivanjem istih strategija u enja kao i kod opšteg jezika i koriste i autenti ne ili adaptirane stru ne tekstove (pisane ili usmene)
<p>PISANJE</p> <p>Osposobljavanje u enika za pisanje kra ih tekstova razli itog sadržaja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • napiše povezane re enice o nekim svakodnevnim aspektima iz svog okruženja • napiše kra i izveštaj, opis nekog doga aja, dešavanja ili aktivnosti iz li nog iskustva koriste i svakodnevne re i i fraze prilago ene komunikativnoj situaciji • napiše jednostavne povezane re enice o porodici, svom okruženju i interesovanjima • napiše veoma kratke formalne i neformalne tekstove (do 80 re i) koriste i standardne i konvencionalne formule pisanog izražavanja (pismo, obaveštenje, poruka) • napiše kratke i jednostavne beleške u vezi sa trenutnim potrebama i planovima (spisak za kupovinu, poruke, spisak obaveza, zapisnik) • piše elektronske poruke, SMS poruke, u estvuje u diskusijama na blogu ili forumu 	<p>Engleski jezik</p> <p>Imeni ka grupa</p> <p>- Brojive i nebrojive imenice: <i>friends, parties; food (beans, cereals, coffee, cheese, etc.), abstract (happiness, time, money)</i></p> <p>- Složenice: <i>downtown, waterfall, network, masterpiece, footprint, firework</i></p> <p>- Kvantifikatori: <i>much, many, a lot of, few, a few, little, a little, some, too much, too many</i></p>	
<p>GOVOR</p> <p>Osposobljavanje u enika za kratko monološko</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uskla uje intonaciju, ritam i visinu glasa sa sopstvenom komunikativnom namerom i sa stepenom formalnosti govorne 		

<p>izlaganje i za u eš e u dijalogu na stranom jeziku</p>	<p>situacije</p> <ul style="list-style-type: none"> • koristi ciljni jezik kao jezik komunikacije u u ionici kako sa nastavnikom tako i sa ostalim u enicima i u enicama (rade i u paru, grupi ili plenumu) • pored informacija o sebi i svom okruženju opisuje u nekoliko re enica poznatu radnju, mesto, doživljaj ili situaciju u sadašnjosti, prošlosti i budućnosti, koriste i poznate jezi ke (leksiku i morfosintaksi ke strukture) i nejezi ke (mimika, gestika, prozodija) elemente • u nekoliko re enica daje svoje mišljenje i izražava stavove (dopadanje/nedopadanje itd.), koriste i poznate jezi ke elemente • stupa u kratke razgovore, pod uslovom da sagovornik, po potrebi, sara uje • vodi rutinske dijaloge bez napora, razmenjuje misli i informacije u vezi sa svojim okruženjem i porodicom u svakodnevnim situacijama • sa pripremom ukratko predstavlja rezultate samostalnog istraživanja rada na odre enu temu u paru ili grupi • interpretira tematski prilago ene pesme, recitacije i ske eve. 	<p>lan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlika u upotrebi odre enog i neodre enog lana u širem kontekstu: <i>My brother is a football player and he is the captain of the school football team.</i> - Prvopomenuti, drugi put pomenut <i>He lives in a big house. The house is new.</i> - Poznat iz konteksta <i>This is a nice house - the garden is big.</i> - Nulti lan u izrazima: <i>in hospital, in bed, at home, at school, by plane, by taxi, have breakfast, after lunch</i> <p>Glagolska grupa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modalni glagoli: <i>can, can't, have to, don't have to; will</i> (ponuda - <i>I'll do that for you</i>). - Upotreba gerunda i infinitiva: <i>I like playing football, I want to play football.</i> - Razlika izme u The Present Simple Tense i The Present Continuous Tense - The Simple Past Tense pravih glagola i naj eš ih nepravilnih glagola - The Present Perfect, razlika izme u The Present Perfect i The Simple Past Tense - Imperativi - The Future Simple - predvi anje - Iskazivanje namere i planova pomo u <i>be going to</i> <p>Pridevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlika izme u <i>boring, bored; interested, interesting</i> - Gra enje prideva od imenica: <i>arrogance-arrogant, romance-romantic, culture-cultural</i> - Konstrukcije <i>too good/expensive; not</i> 	<p>prilago ene uzrastu, nivou znanja jezika i poznavanju struke</p> <ul style="list-style-type: none"> • gramatika gra a predvi ena Programom za izborni predmet u srednjoj školi dobija svoj smisao tek kada se dovede u vezu sa datim komunikativnim funkcijama i temama, i to u sklopu jezi kih aktivnosti razumevanja (usmenog) govora i pisanog teksta, usmenog i pismenog izražavanja i medijacije; polazište za posmatranje i uvežbavanje jezi kih zakonitosti jesu usmeni i pisani tekstovi razli itih vrsta, dužine i stepena težine; koriste se, tako e, izolovani iskazi, pod uslovom da su kontekstualizovani i da imaju komunikativnu vrednost
<p>RAZUMEVANJE PISANOG TEKSTA</p> <p>Osposobljavanje u enika za funkcionalno itanje i razumevanje razli itih, uzrasno i sadržajno primerenih vrsta tekstova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razume kra e tekstove (dužine do 120 re i) o konkretnim, bliskim i svakodnevnim temama, oslanjaju i se na prepoznavanje imena, frekventnih internacionalizama, pozjamljenica i poznatih re i i fraza iz drugih stranih jezika 	<ul style="list-style-type: none"> - Razlika izme u <i>boring, bored; interested, interesting</i> - Gra enje prideva od imenica: <i>arrogance-arrogant, romance-romantic, culture-cultural</i> - Konstrukcije <i>too good/expensive; not</i> 	

<p>radi informisanja, izvršavanja uputstava i ostvarenja estetskog doživljaja (itanje radi li nog zadovoljstva)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razume opšti sadržaj kratkih autenti nih, adaptiranih i udžbeni kih tekstova u kojima preovla uju poznate re i i izrazi • razume obaveštenja i upozorenja na javnim mestima (znaci, natpisi za orijentaciju, plakati, elektri ni i drugi natpisi) • razume kra u li nu poruku upu enu u svrhu krespondencije - razglednicu, pismo, sms ili neku drugu elektronsku poruku, elektronsko pismo • razume opšti sadržaj i osnovnu poruku - obaveštenje iz kra eg informativnog teksta: novinske vesti, reportaže, intervjua, grafikona, statistike (globalno razumevanje) • prona e, izdvoji i razume odre enu relevantnu ili traženu informaciju unutar prepoznatljive i specifi ne vrste teksta koji sadrži ve i broj razli itih informacija - npr. vremensku prognozu za odre eno podru je, podatke u malim oglasima, prospektima, brošurama, jelovniku, redu vožnje, planu grada, TV programu i sl. (selektivno razumevanje) • razume kratka i jednostavna uputstva i savete o na inu ponašanja, upotrebi odre enih predmeta i aparata ukoliko su pisana jednostavnim jezikom i/ili pra ena odre enim vizuelnim elementima (detaljno razumevanje) • razume kratke literarne forme ukoliko sadrže svakodnevne i ve im delom poznate re i, fraze i izraze - konkretnu poeziju, 	<p><i>good enough</i></p> <p>Predlozi</p> <p>- posle prideva: <i>afraid of, keen on, allergic to</i></p> <p>- posle glagola: <i>apologize for, pay for, agree with, argue with, complain about, use as, arrive at, belong to, agree on, believe in, consist of, suffer from</i></p> <p>- u izrazima: <i>by chance, for ages, for a moment, in trouble, off the coast, on the radio, face to face, on the move</i></p> <p>Upitne re enice</p> <p>- <i>How + pridev; How much - how many</i></p> <p>- Gra enje pitanja sa prepozicionim glagolima (<i>Who did you go with?</i>)</p> <p>Veznici</p> <p><i>because, so, too, for example, like</i></p> <p>- Veznici i vezni ki izrazi u prošlom narativu: <i>one day, suddenly, in the end, then, after, before, during, later, when</i></p> <p style="text-align: center;">Italijanski jezik</p> <p>Imenice</p> <p>Vlastite imenice i zajedni ke, odgovaraju i rod i broj sa determinativom: <i>Anna, Pietro, Belgrado, Roma, Signor Bianchi, Signora Bianchi, i miei genitori, il nostro paese, questa casa, l'Italia, la Serbia, il Tirreno, l'Adriatico, le Alpi, gli Appennini; i miei genitori, mia madre, Il loro padre, il nostro paese, i vostri figli, questo studente, questa ragazza, quell'amico, quella casa,</i> itd.</p> <p>Sistemski prikaz morfoloških karakteristika</p>	
---	---	--	--

<p>SOCIOKULTURNA KOMPETENCIJA</p> <p>Sticanje i ovladavanje sociokulturnim kompetencijama neophodnim za pisanu i usmenu upotrebu jezika</p>	<p>anegdote, stripove (estetsko itanje)</p> <ul style="list-style-type: none"> • u okviru polja svog interesovanja, znanja i iskustva, prepozna i razume sli nosti i razlike u pogledu navika (verbalna i neverbalna komunikacija), obi aja, mentaliteta i institucija koje postoje izme u naše zemlje i zemalja iji jezik u i • prepozna i razume naj eš e prisutne kulturne modele svakodnevnog života zemlje i zemalja iji jezik u i • prepozna i adekvatno reaguje na formalnost govorne situacije • adekvatno koristi najfrekvencije stilove i registre u vezi sa znanjima iz stranog jezika, ali i iz ostalih oblasti školskih znanja i životnih iskustava • adekvatno reaguje na pragmati ke funkcije govornih inova u ciljnom jeziku razli ite od onih u L1 (stepen formalnosti, ljubaznosti, kao i paralingvisti ka sredstva: gest, mimika, prostorni odnosi me u govornicima, itd.) • u estvuje u svim vidovima moderne komunikacije (elektronske poruke, SMS poruke, diskusije na blogu ili forumu, društvene mreže) • koristi sve dosad navedene strategije razvoja komunikativnih kompetencija primenjuju i jezik struke u skladu sa nivoom znanja jezika i potrebama 	<p>lan</p> <p>Upotreba lana. Sistematizacija Oblici odre enog i neodre enog lana Osnovna upotreba Slaganje odre enog i neodre enog lana sa imenicom ili pridevom lan spojen s predlozima <i>di, a, da, in, su i con</i></p> <p>Odre eni lan ispred datuma: <i>Oggi è il25 novembre</i>. Ispred imena dana u nedelji <i>Abbiamo lezioni di lingua italiana il mercoledì e il giovedì</i></p> <p>Upotreba lana uz vlastita imena, geografske pojmove, imena gradova i država, prezimena</p> <p>Partitivni lan kao supletivni oblik množine neodre enog lana (<i>Ho un amico italiano: Ho degli amici italiani.</i>)</p> <p>Upotreba lana uz prisvojni pridev i imenice koje iskazuju blisko srodstvo (<i>Mia sorella si chiama Ada. Domani andiamo a Roma con i nostri nonni</i>)</p> <p>Položaj lana i predloga uz neodre eni pridev <i>tutto</i></p> <p>Partitivni lan. <i>Mangio delle mele</i>. Izostavljanje u negaciji. <i>Non mangio pane</i>.</p> <p>Upotreba predloga <i>di</i> uz izraze koji izražavaju odre enu koli inu. <i>Prendo un bicchiere d'acqua minerale</i>.</p> <p>Zamenice</p> <p>Li ne zamenice u službi subjekta Naglašene li ne zamenice u službi objekta Naglašene li ne zamenice u službi direktnog i indirektnog objekta. Nenaglašene li ne zamenice u paru: <i>Compro il libro a Luigi. Glielo compro</i>. Prisvojne zamenice. Pokazne zamenice (<i>questo, quello</i>)</p> <p>Upitne zamenice <i>chi? che?/ che cosa?</i></p> <p>Neodre ene zamenice pridevi</p>	
--	---	--	--

(*niente/nulla, nessuno, qualcosa, qualcuno, qualche, alcuni*)
Relativne zamenice (*che, cui, il quale/la quale*)

Pridevi

Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi *buono* i *bello*; neodre eni pridev *tutto*. Posebne karakteristike prideva *santo* i *grande*
Komparacija prideva: *Maria è più alta di Marta. Noi siamo più veloci di voi. Maria e' la piu' alta della classe.*
Apsolutni superlativ: *Maria è bellissima.*
Prisvojni pridevi. Upotreba *lana* uz prisvojne prideve
Pokazni pridevi: *questo, quello*
Naziv boja, morfološke osobenosti prideva: *viola, rosa, blu, arancione*
Glavni brojevi (preko 1000) i redni (do 20).
Redni brojevi.

Predlozi

Prosti predlozi: *di, a, da, in, con, su, per, tra, fra* i njihova osnovna upotreba
Predlozi: *dentro, fuori, sotto, sopra, davanti dietro*
Upotreba predloga: *di (Marco finisce di fare i compiti. La mamma dice di non fare tardi), a (Vado a giocare. Sei bravo a pattinare. Usciamo a giocare con gli amici.), da (Vengo da Belgrado. Andiamo dai nonni, in (vado in Italia, vivo nel lazio, ho un cappello in testa)*

Glagoli

Sadašnje vreme (*Presente Indicativo*)
Imperativ (*Imperativo*), zapovedni na in.
Zapovedni na in, za sva lica: *Fa' presto! Non tornare tardi! Non andate via senza di me. Prego Signora, entri! Mi dia un etto*

di prosciutto e tre tosette, per favore
 Povratni glagoli
 Upotreba glagola *piacere*.
 Perfekt (*Passato Prossimo*) pravih i nepravilnih glagola: *Ho comprato un chilo di pesche. Sono andata alla stazione.*
 Perfekt modalnih glagola *volere, dovere, potere, sapere*. *Sono dovuto andare dal dentista. Ho potuto leggere i titoli in italiano.*
 Kondicional prezenta (*Condizionale Presente*): *Vorrei un chilo di mele, per favore ! Potresti prestarmi il tuo libro di italiano?*
 Futur pravih i nepravilnih glagola. *Noi torneremo a casa alle cinque.*
 Imperfekt (*Imperfetto*): *C'era una volta un re e viveva in un castello.*
 Pluskvamperfekt (*Trapassato prossimo*): *Sono arrivato alla stazione quando il treno era già partito.*
 Present konjunktiva (*Congiuntivo presente*): *Penso che Maria debba studiare di più.* Samo receptivno
 Prosti perfekt (*Passato Remoto*) tvorba i osnovna upotreba: *Marco entrò e vide il computer acceso. Ma nella stanza non c'era nessuno.* Samo receptivno

Prilozi

Potvrđni, odre ni (*sì, no*). Osnovni prilozi *bene, male, molto, poco, troppo, meno, più* i priloški izrazi za odre ivanje vremena (*prima, durante, dopo*) i prostora. *a destra, a sinistra, dritto, davanti, dietro, sotto, sopra, su, giù*
 Upitni prilozi: *quando?, come?, perché? dove?*
 Gra enje priloga od prideva pomo u sufiksa *mente*

Re ca ci (s priloškom vrednoš u), *ne*.
Veznici *e, o, ma, se*.

Re enica

Prosta i proširena re enica u potvrdnom i u odri nom obliku

Upitna re enica s konstrukcijom izjavne re enice potvrdnog oblika i upitnom intonacijom s konstrukcijom izjavne re enice u odri nom obliku i upitnom intonacijom

Red re i u re enici

Složena re enica: upotreba veznika koji uvode zavisnu re enicu (vremensku, uzro nu, relativnu, hipoteti ki period)

Hipoteti ki period: Realna pogodbeni re enica: *Se hai tempo andiamo in gita.*

Se avrai tempo andremoin gita.

Irealna pogodbeni re enica, sa imperfektom u protazi i apodozi: *Se avevi tempo, andavamoin gita.*

Nema ki jezik

Imenice

vlastite i zajedni ke (u oblicima jednine i množine: *Bild - Bilder, Kopf - Köpfe, Frau - Frauen*), sa odgovaraju im rodnom izvedene sufiksacijom: *Faulheit, Bildung* izvedene prefiksacijom: *Ausbildung* složenice: *Sommerferien, Jugendliebe, Tomatensuppe*

Pridevi

Pridevska promena - jaka, slaba, mešovita (receptivno)

Komparativ i superlativ (pravilna tvorba i glavni izuzeci: *groß - größer, teuer - teurer*)

Pridevi sa predlozima: *zufrieden mit, reich*

an

Ian:

odre eni (*der, die, das*), neodre eni (*ein, eine*), nulti, prisvojni (*mein, dein*), pokazni (*dieser, jener*), negacioni (*kein, keine*), neodre eni (*mancher, solcher, einige*). Upotreba lana u nominativu (subjekt), akuzativu i dativu (direktni i indirektni objekat), partitivnom genitivu (*die Hälfte des Lebens*), posesivnom genitivu (*die Mutter meiner Mutter*)

Brojevi:

osnovni i redni (*der siebte erste; am siebten ersten*)

Predlozi sa akuzativom (*Ich bin gegen dich*), sa dativom (*Sie arbeitet bei einem Zahnarzt*). Predlozi sa dativom ili akuzativom (*Er ist in der Schule. Sie kommt in die Schule*).

Glagoli (glagolska vremena: prezent, preterit modalnih, pomo nih, slabih i nafrekventnijih jakih glagola, perfekt slabih i jakih glagola, futur). Glagoli sa predlozima (*warten auf, sich interessieren für*). Konjuktiv u funkciji izražavanja želje (*Ich hätte gern... Ich möchte...Ich würde gern...*)

Veznici i vezni ki izrazi: *und, oder, aber; weil, wenn, als, während, bis, obwohl*

Li ne zamenice u nominativu, dativu i akuzativu

Prilozi za vreme (*gestern*), mesto

(*nebenan*), na in (*allein*), koli inu (*viel, wenig*)

Re enice Izjavne re enice, upitne re enice; nezavisne i zavisno-složene re enice; Red re i u re enici.

Ruski jezik

Re enica

Odnos re enica u složenoj re enici: nezavisno složene i zavisno složene re enice (sastavne, rastavne; subjekatske, predikatske, objekatske, vremenske itd.) Upravni i neupravni govor

Fonetsko-fonološki sadržaji i prozodija

Obnavljanje i sistematizacija pravila izgovora i beleženja akcentovanih i redukovanih samoglasnika , , , Obeležja suglasni kog i samoglasni kog sistema ruskog jezika: izgovor glasova koji se beleže slovima , , , , ; izgovor i beleženje parnih tvrdih i mekih, zvu nih i bezvu nih suglasnika Izgovor glasova u grupama , , , , , , , , ; izgovor i beleženje suglasni kih grupa - asimilacija suglasnika po zvu nosti Osnovni tipovi intonacionih konstrukcija (IK1, IK2, IK3) u okviru proste i složene re enice Intonacija izjavne i upitne re enice sa upitnom re ju i bez nje

Imenice

Varijante razli itih nastavaka: lokativ na - : / ; nominativ množine na - , - , - , -e: *goroda, u itel , derev , graždane*

Upotreba glagola kretanja
 ; ; ; ;
 i sl.
 Iskazivanje zapovesti: ( )
 ! ! ! !
 ! ! ! !
 !
 !
 Glagolski prilozi (receptivno)
 Rekcija glagola: uo avanje razlika izme u
 ruskog i maternjeg jezika:
 , - ,
 - ,
 - ,
 - itd.

Prilozi

Prilozi i priloške odredbe za mesto, vreme, na in, cilj i koli inu. Pore enje priloga - gra enje i upotreba

Predlozi

Najfrekventniji predlozi ija se upotreba razlikuje u odnosu na maternji jezik: s genitivom, - s genitivom, u odredbi odvajanja od mesta i uzroka, - s genitivom u odredbi odvajanja od mesta, s dativom u vremenskoj odredbi, s dativom u atributskoj, prostornoj i uzro noj odredbi i sl; predlog sa genitivom i instrumentalom

Veznici

Najfrekventniji prosti veznici u nezavisno slozenim i zavisno slozenim re enicama:

, , , , , , , ,

		<p>’, ’ ’ ’ , itd.</p> <p>Re eni ni modeli Re eni ne modele koji su programom redvi eni i obra eni u osnovnoj školi neophodno je sistemati no obnavljati i dalje primenjivati u srednjoj školi u razli itim varijacijama i kombinacijama. Pri tome težiti da se uo avaju sli nosti i razlike u izražavanju istih odnosa u ruskom i maternjem jeziku. U ovom razredu posebnu pažnju treba posvetiti razli itim vrstama i tipovima vežbi, pre svega, re eni nim modelima u potvrdnom, odri nom i upitnom obliku za iskazivanje slede ih odnosa:</p> <p>- subjekatsko-predikatski odnosi Re enice sa imenskim predikatom - kopule: ’, ’ ’</p> <p>- odsustvo kopule ’</p> <p>- objekatski odnosi - sa direktnim objektom ’</p> <p>- indirektnim objektom ’</p> <p>- zavisnom re enicom ’, ’</p>	
--	--	--	--

- prostorni odnosi

Rečenice sa odredbom

- izraženom prilogom

(, , ,
).

(, ,
).

- izraženom zavisnim padežom

- vremenski odnosi

Rečenice sa odredbom

- izražene prilogom

- izraženom zavisnim padežom

(
).

- na inski odnosi

Rečenice sa odredbom izražene prilogom

- uzročni odnosi

Rečenice sa odredbom izraženom

zavisnim padežom

- atributivni odnosi

Rečenice sa atributom

- u superlativu

- u zavisnom padežu

Ortografija

Podela re i na slogove

Pisanje velikih i malih slova

Pisanje prefiksa

Interpunktija ruske re enice u pore enju s maternjim jezikom

Tvorba re i

Naj eš i ruski prefiksi i sufiksi: -, -,

-, -, -, -, -, -; - , -

, - , - , - , - , - , -

-

Leksikografija

Struktura dvojezi nih, pre svega, školskih (didakti kih) re nika i ovladavanje tehnikom služenja njima. Vežbe za koriš enje re nika. Nalaženje opštetstru ne leksike u re niku povezane sa opštetstru nom tematikom predvi enom za nastavu ruskog jezika u srednjim stru nim školama

Francuski jezik

Imeni ka grupa

upotreba determinanata: odre enih, neodre enih i partitivnih lanova; prisvojnih i pokaznih prideva; osnovnih i rednih brojeva; neodre enih re i; odsustvo determinanata (na primer: kod etiketiranja proizvoda - fromage de brebis, natpisa na prodavnicama i ustanovama - boulangerie, banque, naziva rubrika u štampanim medijima - faits divers, na znakovima upozorenja - entrée interdite; ispred imenici u poziciji atributa: il est boulanger i

sli no)
rod i broj imenica i prideva; mesto prideva
petit, grand, jeune, vieux, gros, gentil,
beau, joli, long, bon, mauvais; promena
zna enja nekih prideva u zavisnosti od
mesta: un grand homme/un homme gran;
un brave homme/un homme brave;
pore enje prideva;
zamenice: li ne nenaglašene (uklju uju i i
zamenicu on) i naglašene; zamenice za
direktni i za indirektni objekat.

Glagolska grupa

- glagolski na ini i vremena: prezent,
složeni perfekt, imperfekt, futur prvi
indikativa, kao i perifrasti ne konstrukcije:
bliski futur, progresivni prezent, bliska
prošlost; *il faut que, je veux que, j'aimerais
que* pra eni prezentom subjunktiva
glagola prve grupe (*Il faut que tu racontes
ça à ton frère*), kao i receptivno: *Il faut que
tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu
lises/ que tu saches/ que tu écrives*;
prezent kondicionala: *Si mes parents me
laisaient partir, je viendrais avec toi !*
imperativ (receptivno): *aie un peu de
patience, n'ayez pas peur*
- najfrekventniji unipersonalni glagoli

Predlozi

- naj eš i predlozi
- kontrahovanje lana i predloga

Prilozi

- za mesto, za vreme, za na in, za koli inu
- mesto priloga
- priloške zamenice *en* i *y*

Modaliteti i forme re enice

- deklarativni, interogativni, eksklamativni i
imperativni modalitet

- afirmacija i negacija
- re enice sa prezentativima.

Španski jezik

Imeni ka grupa

Slaganje determinativa i imenice u rodu i broju, apokopiranje prideva uz imenicu, neodre eni determinativi

(*alguno, ninguno, todo, cualquiera*) u razli itim zna enjima

Tráeme algún libro de García Márquez.

Todas las mañanas, todo el mundo...

Un muchacho cualquiera...

Morfeme tipi ne za muški i ženski rod imenica i prideva

muchacho/muchacha

actor/actriztrabajador/trabajadora

generoso/generosa

kao i imenice i pridevi koji nemaju

morfološku oznaku roda *violinista,*

cantante, interesante, verde...

Glagolska grupa

Oblici indikativa: sva glagolska vremena savladana u osnovnoj školi primenjivati i prepoznavati u tekstu/govoru

Pitanja sa upitnim re ima

Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.

Indirektna pitanja

¿Sabes si ha llegado?

Pregúntale si ha cogido la tarjeta.

Yo te pregundo que has comprado.

Negacija

Nada, nadie, ningun (o/a), nunca,

tampoco.

¿Ha venido alguien? - No, no ha venido

nadie./Nadie ha venido.

No me gusta esta película. - A mí tampoco.

Promena zna enja prideva u zavisnosti od pozicije uz imenicu

Un hombre grande/Un gran hombre

Kazivanje vremena i odredbe za vreme

Dani u nedelji;

mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...

Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.

¿Cuándo lo viste? Lo vi cuando regresé de viaje.

El lunes que viene, el domingo pasado.

Salió hace treinta minutos... regresa dentro de una hora...

Pore enje

Más que, menos que, el/la más, tan...com.

Este libro es el más interesante que he leído.

Su última película no es tan interesante como la del año pasado.

Odredbe za na in

Prilozi na -mente i priloške konstrukcije

Miguel maneja el coche

cuidadosamente/con mucho cuidado.

Izrazi za meru i koli inu

Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos...

¿Cuántos estudiantes han visto este programa? - Más o menos, treinta.

Složene re enice sa infinitivom (sa modalnim glagolima i finalne re enice)

		<p><i>Quiero viajar. Lo hago para satisfacerme.</i></p> <p>Ortografija Interpunkcija - osnovna pravila (sa akcentom na oblike koji ne postoje u srpskom jeziku) Pisanje velikog slova</p> <p>Leksikografija Služenje dvojezi nim re nicima</p>	
--	--	--	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- maternji jezik
- istorija
- sociologija sa pravima građana,
- muzičko kultura
- likovna kultura
- umetnost i informatika

Naziv predmeta:	IZABRANI SPORT
Godišnji fond časova:	35 ili 31
	Razred: drugi ili treći
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Cilj nastave predmeta - izabrani sport jeste da učenici zadovolje svoja interesovanja i potrebe za sticanjem znanja, sposobnosti za bavljenje sportom kao integralnim delom fizičke kulture i nastojanje da stečena znanja primenjuju u životu (stvaranje trajne navike za bavljenje sportom i učesnik na takmičenjima); - sticanje teorijskih znanja u izabranom sportu, pružanje neophodnih znanja iz izabranog sporta (principi, tehnike, naime vežbanja - treniranja, sticanje osnovnih i produbljenih taktičkih znanja; - socijalizacija učenika kroz izabrani sport i negovanje etičkih vrednosti prema učesnicima u takmičenju; - otkrivanje darovitih i talentovanih učenika za određeni sport i njihovo podsticanje da se bave sportom

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA
Predlog sportova	• Upoznavanje učenika sa	• teorijski objasniti	• Programski sadržaji	• Nastava fizičkog vaspitanja - izabrani

<p>koji se ponude uenicima kao izbor: U prvom redu, sportovi koji se u odre enom obimu obra uju kroz nastavu fizi kog vaspitanja:</p> <p>atletika</p> <p>gimnastika</p> <p>ritmi ka gimnastika</p> <p>rukomet</p> <p>košarka</p> <p>odbojka</p> <p>mali fudbal</p> <p>ples</p>	<p>vrednostima sporta</p> <ul style="list-style-type: none"> • usmereni razvoj i održavanje motori kih sposobnosti u enika; • u enje i usavršavanje motori kih formi izabranog sporta; • sticanje teorijskih znanja u izabranom sportu; • poznavanje pravila takmi enja u izabranom sportu; • formiranje navika za bavljenje izabranim sportom; • socijalizacija u enika kroz izabrani sport i negovanje eti kih vrednosti prema u esnicima u takmi enja; • otkrivanje darovitih i talentovanih u enika za odre eni sport i njihovo podsticanje da se bave sportom. • u enje i usavršavanje osnovnih i složenih elemenata tehnike izabranog sporta; • pružanje neophodnih znanja iz izabranog sporta (principi tehnike, na in vežbanja - treniranja, sticanje osnovnih i produbljenih 	<p>vrednosti fizi kih aktivnosti pri u estvovanju u sportskoj igri;</p> <ul style="list-style-type: none"> • prikaže tehni ke veštine individualne tehnike; • prikaže , objasni i demonstrira kolektivnu taktiku sportske grane sa kojom se upoznao i u io; • igra uz primenu pravila igre; • u estvuje u organizaciji školskih sportskih takmi enja • primenjuje pravila fer pleja 	<p>fizi kog vaspitanja- izabranog sporta ini slede a struktura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvijanje motori kih sposobnosti u enika; • sportsko-tehni ko obrazovanje u enika (obu avanje i usavršavanje tehnike); • individualna i kolektivna taktika izabranog sporta; • teorijsko obrazovanje; • pravila izabranog sporta; • organizovanje unutar odeljenskih i me uodeljenskih takmi enja. <p style="text-align: center;">TEORIJSKO OBRAZOVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje u enika vrednostima izabranog sporta; • upoznavanje u enika sa osnovnim principima vežbanja u skladu sa njegovim uzrastom; • upoznavanje u enika sa štetnim posledicama nepravilnog vežbanja i predoziranja u izabranom sportu; • upoznavanje u enika sa eti kim vrednostima i slabostima sporta; • upoznavanje u enika sa estetskim vrednostima sporta. 	<p>sport je izborni predmet i realizuje se u okviru redovne nastave sa jednim ili dva asa nedeljno koji se unosi u raspored asova škole. asovi se upisuju prema redovnom rasporedu asova u rubriku dnevnika pod nazivom - izabrani sport (npr. atletika) i posebno se numerišu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • svaki u enik je obavezan da se opredeli za jedan sport koje mu se ponudi po etkom školske godine, a još bolje na kraju prethodnog razreda; • škola u enicima treba da ponudi takav izbor da njime budu ponu eni najmanje dva individualna i dva kolektivna sporta. Ukoliko škola ima optimalne uslove za rad, u enicima se može ponuditi i više sportova; • prihvataju se oni sportovi za koje se opredelilo najviše u enika u jednom odeljenju (celo odeljenje realizuje program izabranog sporta cele školske godine). Izbor sporta vrši se na nivou odeljenja; • predlog za izabrani sport daje aktiv nastavnika fizi kog vaspitanja, u skladu sa uslovima rada škole. • predlog mora biti realan; • predlažu se sportovi za koje postoje adekvatni uslovi; • u enici jednog odeljenja mogu izabrati isti sport koji su upražnjavali u prethodnim razredima ili mogu izabrati novi sport koji do tada nisu upražnjavali. <p style="text-align: center;">OSNOVNE KARAKTERISTIKE PROGRAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osnovne karakteristike programu su: • izbornost; • da služe potrebama u enika;
--	--	--	---	--

<p>takti kih znanja, pravila takmičenja u sportu itd.) i njihova primena u praksi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • učenje i usavršavanje osnovne taktike izabranog sporta i njena primene u praksi; • obavezna realizacija takmičenja na odeljenskom i razrednom nivou; • zadovoljavanje socijalnih potreba za potvrđivanjem i grupnim poistovetjenjem i drugo; • stvaranje objektivnih predstava učenika o sopstvenim mogućnostima za učenje u izabranom sportu; • podsticanje stvaralaštva učenika u sportu (u domenu tehnike, taktike i takmičenja). • upoznavanje učenika sa osnovnim principima vežbanja u skladu sa njegovim uzrastom; • upoznavanje učenika sa štetnim posledicama nepravilnog vežbanja i predoziranja u izabranom sportu; • upoznavanje učenika sa • etičkim vrednostima i 		<p>Minimalni obrazovni zahtevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predmetni nastavnici utvrđuju minimalne obrazovne zahteve, u skladu sa usvojenim programom za svaki izabrani sport. Pod tim se podrazumeva: <ul style="list-style-type: none"> • savladanost osnovne tehnike i njena primena; • poznavanje i primena elementarne taktike; • poznavanje i primena pravila; • angažovanost i učešće učenika na takmičenjima u izabranom sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • omogućavanje nastavnici ne samo da planiraju već i da programiraju rad u nastavi u skladu sa sopstvenim znanjima, iskustvima; • program u velikoj meri omogućava kreativnost nastavnika; • program je u funkciji celokupne nastave fizičkog vaspitanja učenika. • Predlog sportova koji se ponude učenicima kao izbor. <ol style="list-style-type: none"> 1. U prvom redu, sportovi koji se u određenoj obimu obrađuju kroz nastavu fizičkog vaspitanja: <ul style="list-style-type: none"> • atletika; • gimnastika; • ritmička • gimnastika: • rukomet; • košarka; • odbojka; • mali fudbal; • ples. 2. Sportovi koji se nalaze u programima takmičenja "Saveza za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije": 3. Sportovi za koje je zainteresovana lokalna sredina, odnosno lokalna samouprava. 4. Sportovi za koje postoje odgovarajući prirodni i materijalni resursi: <ul style="list-style-type: none"> - skijanje; - veslanje. 5. Sportovi sa kojima su se učenici
--	--	--	---

	<p>slabostima sporta;</p> <ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje u enika sa estetskim vrednostima sporta. 			<p>upoznali kroz kursne oblike rada.</p> <p><i>Didakti ko-metodi ko uputstvo za realizaciju asova izabrane sportske grane (izbornog sporta)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • asove izabrane sportske grane potrebno je sa metodi kog stanovišta u što ve oj meri prilagoditi modelu asa fizi kog vaspitanja; • u skladu sa motori kim formama koje karakterišu izabrani sport i koje se primenjuju u osnovnoj fazi asa, neophodno je birati vežbanja, kako za uvodno-pripremnu tako i završnu fazu asa; • težište rada u svim izabranim sportovima da je na tehnicu i njenoj primeni u situacionim uslovima; • kod individualnih sportova insistirati na primeni kretanja u takmi arskim uslovima; Nastojati da se tr i ili pliva što brže, ska e što više ili baca što dalje, postiže što više krugova itd.; • kod kolektivnih sportova (sportskih igara) forsirati uvežbavanje tehnike i taktike najviše kroz igru i situacione uslove približne uslovima igre; • na svakom asu u odre enim vremenskim intervalima sprovoditi takmi enje izme u ekipa. • u radu na ovim asovima neophodno je praviti timove - ekipe prema sposobnostima; • na asovima izabranog sporta obavezno je primenjivati diferencirane oblike rada u skladu sa znanjima i sposobnostima u enika. Ovakav pristup je obavezan uvažavaju i strukturu u enika koji su se opredelili za odre eni sport (ima onih koji su se tim sportom
--	--	--	--	---

				<p>ve bavili ili se njime bave i u enika po etnika);</p> <ul style="list-style-type: none"> • sadržaje rada na asovima programiraju nastavnici zaduženi za realizaciju predmeta fizi ko vaspitanje - izabrani sport u skladu sa znanjima o sportskoj grani i sagledavanjem sposobnosti i znanja u enika; • programirani sadržaji planiraju se kao i svi ostali asovi nastave fizi kog vaspitanja; • ocenjivanje u enika je u skladu sa obimom i kvalitetom onog nau enog sadržaja koji je za u enike odre en (program za po etnike i program za naprednije); • realizacijom asova fizi kog vaspitanja - izabrani sport pratiti i zapažati u enike koji su posebno talentovani za sport i upu ivati ih da se njime bave i izvan škole u klubovima i sportskim školama ako to žele ili imaju interesovanja.; • tokom rada sa u enicima uo avati one ije se interesovanje za odre eni sport ne poklapa sa njihovim mogu nostima i istim na kraju školske godine savetovati za koji sport da se opredele u narednoj školskoj godini. <p style="text-align: center;">II ORGANIZACIJA VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA</p> <ul style="list-style-type: none"> • sadržaji nastave fizi ko vaspitanje - izabrani sport mogu se realizovati u objektima škole, na odgovaraju im vežbalištima - objektima van škole, pod uslovom da se nalaze u blizini škole ili da je za u enike organizovan namenski prevoz (sportska hala, bazen, otvoreni tereni, klizalište, skijalište itd.); • asovi se mogu organizovati u istoj
--	--	--	--	---

				<p>smeni u okviru rasporeda časova sa drugim predmetima ili u suprotnoj smeni, ako za tim postoji potreba i adekvatni uslovi.</p> <p style="text-align: center;">III PLANIRANJE VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA</p> <ul style="list-style-type: none"> • planiranje obrazovno-vaspitnog rada sprovode nastavnici u skladu sa osnovnim principima planiranja nastave fizičkog vaspitanja. Godišnji plan rada je obavezni oblik nastavnog planiranja iz koga proistižu mesečni i nedeljni planovi rada; • shodno uobičajenoj praksi, nastavnici obavezno izrađuju i pripremu za pojedinačane časove. Priprema za časove bazira se na prihvaćenom četvorodelnoj strukturi časova primerenog potrebama nastave fizičkog vaspitanja. <p style="text-align: center;">IV PRAĆENJE I OCENJIVANJE</p> <p>Praćenje i vrednovanje postignuća učenika</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje napretka učenika obavlja se sukcesivno tokom cele školske godine, a na osnovu jedinstvene metodologije koja predviđa sledeće tematske celine. U osmom razredu ocenjivanje se vrši brojanom, na osnovu ostvarivanja operativnih zadataka i minimalnih obrazovnih zahteva: • stanje motoričkih sposobnosti; • usvojene zdravstveno-higijenske navike; • dostignuti nivo savladanosti motornih znanja, umenja i navika u skladu sa individualnim mogućnostima;
--	--	--	--	---

				<p>• odnos prema radu.</p> <p>1. Praćenje i vrednovanje motoričkih sposobnosti vrši se na osnovu savladanosti programskog sadržaja kojim se podstiče razvoj onih fizičkih sposobnosti za koje je ovaj uzrast kritičan period zbog njihove transformacije pod uticajem fizičkih aktivnosti - koordinacija, gipkost, ravnoteža, brzina, snaga i izdržljivost.</p> <p>2. Usvojenost zdravstveno-higijenskih navika prati se na osnovu utvrđivanja nivoa pravilnog držanja tela i održavanja lične i kolektivne higijene, a, takođe, i na osnovu usvojenosti i primene znanja iz oblasti zdravlja.</p> <p>3. Stepen savladanosti motornih znanja i umenja sprovodi se na osnovu minimalnih programskih zahteva, koji je utvrđen na kraju navođenja programskih sadržaja.</p> <p>4. Odnos prema radu vrednuje se na osnovu redovnog i aktivnog učestvovanja u nastavnom procesu, takmičenjima i vanškolskim aktivnostima.</p> <p>Ocenjivanje učenika u okviru praćenja i vrednovanja nastavnog procesa, vrši se na osnovu pravilnika o ocenjivanju učenika osnovne škole i na osnovu savremenih didaktičkih metoda i znanja.</p> <p>Pedagoška dokumentacija i didaktički materijal Obavezna pedagoška</p> <p>dokumentacija je: <i>Dnevnik rada</i>, struktura i sadržaj utvrđuje se na republičkom nivou i odobrava ga ministar, a nastavniku se ostavlja</p>
--	--	--	--	---

				<p>mogu nost da ga dopuni onim materijalom za koje ima još potrebe.</p> <p><i>Planovi rada:</i> godišnji, po razredima i ciklusima, plan stručnog aktiva, plan vanškolskih i vanškolskih aktivnosti i proračun njihove realizacije.</p> <p><i>Pisane pripreme</i> nastavnika sačinjava za pojedine nastavne teme koje sadrže: vremensku artikulaciju ostvarivanja nastavne teme (ukupan i redni broj časova, vreme realizacije), konzistentnu didaktičku strukturu časova (oblike rada, metode i postupke obnavljanja i uvežbavanja).</p> <p><i>Radni karton:</i> ima svaki učenik sa programom sadržaja koji se vežba, a koji sačinjava učitelj ili predmetni nastavnik i koji je prilagođen konkretnim uslovima rada.</p> <p><i>Formulari za obradu podataka za:</i> stanje fizičkih sposobnosti, realizaciju programskih sadržaja u časovnoj i vanškolskoj organizaciji rada.</p> <p><i>Ogledna sredstva:</i> crteži, konturogrami, video-trake aranžirane, tablice orijentacionih vrednosti motoričkih sposobnosti, raznovrsna obeležavanja radnih mesta i drugi pisani materijali koji upućuju učenike na lakše razumevanje i ostvarivanje radnih ciljeva i zadataka.</p>
--	--	--	--	--

Naziv predmeta:	ISTORIJA (ODABRANE TEME)
Godišnji fond časova:	35 ili 31
	Razred: drugi ili treći
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje humanističkog obrazovanja i razvijanje istorijske svesti; - Razumevanje istorijskog prostora i vremena, istorijskih događaja, pojava i procesa i uloge istaknutih ličnosti; - Razvijanje individualnog i nacionalnog identiteta;

- Sticanje i proširivanje znanja, razvijanje veština i formiranje stavova neophodnih za razumevanje savremenog sveta (u nacionalnom, regionalnom, evropskom i globalnom okviru);
- Unapređivanje funkcionalnih veština i kompetencija neophodnih za život u savremenom društvu (istraživačkih veština, kritičkog i kreativnog mišljenja, sposobnosti izražavanja i obrazlaganja sopstvenih stavova, razumevanja multikulturalnosti, razvijanje tolerancije i kulture argumentovanog dijaloga);
- Osposobljavanje za efikasno korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija;
- Razvijanje svesti o potrebi stalnog usavršavanja i svesti o važnosti negovanja kulturno-istorijske baštine.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Selo i grad nekad i sad	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o promenama u na inu života gradskog i seoskog stanovništva kroz istoriju. • Uo avanje sli nosti i razlika u životu gradskog i seoskog stanovništva kroz istoriju. • Razumevanje odnosa sela i grada u prošlosti i sadašnjosti. • Sticanje znanja o migracijama selo - grad kao konstantnim pojavama u istoriji ljudskog društva. • Proširivanje znanja o životu seoskog i gradskog stanovništva u Srbiji u XIX i XX veku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uo i osnovna obeležja razli itih tipova naselja od praistorije do savremenog doba; • izvede zaklju ak o zna aju nastanka gradova; • locira na istorijskoj karti najzna ajnije anti ke, srednjovekovne i moderne gradove u svetu, Evropi i Srbiji; • opiše na in života u gradu u razli itim istorijskim periodima (na primeru Carigrada, Venecije, Firence, Pariza, Londona, Berlina, Njujorka, Moskve, Sankt Peterburga...); • opiše na in život u srpskim gradovima u XIX i XX veku (na primeru Beograda, Novog Sada, Niša, Kragujevca...); • opiše na in život u srpskim selima u XIX i XX veku; 	<ul style="list-style-type: none"> • Naselja u praistoriji (primeri Vin e i Lepenskog Vira). • Život u anti kim gradovima (primeri Vavilona, gr kih polisa, Aleksandrije, Rima...). • Život u srednjovekovnim gradovima i selima (primeri Carigrada, Venecije, Firence, Pariza, Londona, Beograda...; srednjovekovni zamak - u miru i za vreme opsade; položaj zavisnog seljaka - obaveze stanovništva, porez, prisilni rad - izgradnja puteva, nasipa, utvr enja...; stanovanje - gra evinski materijali, na in gradnje, razlika u na inu stanovanja izme u sela i grada i izme u bogatih i siromašnih; higijenski uslovi, opasnost od epidemija...). • Život u gradovima i selima u novom veku i savremenom dobu (primeri Pariza, Londona, Berlina, Njujorka, Moskve, Sankt Peterburga...; prostorno i urbano planiranje; industrijske etvrti, radni ka naselja i predgra a; boemske etvrti; pojava moderne 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno u enja, planom rada i na inima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave: Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: • teorijska nastava.</p> <p>Mesto realizacije nastave: • Teorijska nastava realizujese u u ionici ili odgovaraju em kabinetu.</p> <p>Ocenjivanje: Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: • pra enje ostvarenosti ishoda • testove znanja.</p> <p>Okvirni broj asova po temama: • Svako od etiri teme koje budu izabrane treba posvetiti etvrtinu asova predvi enih nastavnim planom.</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave: • zadatak nastavnika je da na</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • uo i sli nosti i razlike u na inu života u srpskim gradovima i selima u XIX i XX veku; • razume zna aj i posledice razvoja modernih gradova; • obrazloži najvažnije uzroke i posledice migracija selo-grad; • uo i razlike u na inu stanovanja izme u sela i grada kroz istoriju; • uo i razlike u na inu stanovanja izme u pripadnika razli itih društvenih slojeva kroz istoriju. 	<p>infrastrukture - vodovod, kanalizacija, metro, problem zaga enja, odnošenje i skladištenje otpada; stanovanje - gra evinski materijali, na in gradnje, razvoj gra evinske tehnike, vrste objekata i organizacija prostora; razlika u na inu stanovanja izme u sela i grada i izme u pripadnika razli itih društvenih slojeva, migracije; osvetljenje - gas i struja; grejanje, upotreba solarne energije, ku ni aparati; oplemenjivanje stambenog prostora).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Život u srpskim gradovima i selima u XIX i XX veku (primeri Beograda, Novog Sada, Niša, Kragujevca...; osnovni tipovi gradskih naselja - grad, varoš, varošica, "divlja" naselja; orijentalni i evropski uticaji; elektrifikacija, javni gradski prevoz - fijakeri, tramvaji, trolejbusi i autobusi; osnovni tipovi seoskih naselja, obeležja zemljoradnje, vinogradarstva i sto arstva; zadruga, moba, pozajmica; poljoprivredna oru a, mlinovi, vetrenja e; migracije selo - grad, razlike u stanovanju kod Srba: dvorci, gradske ku e, konaci, seoske ku e; dvorovi vladara - Miloša, Mihaila, Milana i Aleksandra Obrenovi a, kneza Aleksandra i kraljeva Petra i Aleksandra Kara or evi a, Nikole Petrovi a, rezidencije Josipa Broza). 	<p>po etku školske godine od dvanaest ponu enih nastavnih tema, u enicima predloži šest, od kojih e oni, kao grupa, u skladu sa svojim sklonostima, izabрати etiri,</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktura programa koncipirana je s ciljem da pomogne nastavniku u planiranju neposrednog rada sa u enicima, olakšavaju i mu odre ivanje obima i dubine obrade pojedinih nastavnih sadržaja, • za svaku tematsku celinu dati su ciljevi, ishodi i sadržaji, a ishodi treba da posluže da nastavni proces bude tako oblikovan da se navedeni ciljevi ostvare, • sadržaje treba prilago avati u enicima, kako bi najlakše i najbrže dostigli navedene ishode, • nastavnik ima slobodu da sam odredi raspored i dinamiku aktivnosti za svaku temu, uvažavaju i ciljeve predmeta, • program se može dopuniti sadržajima iz prošlosti zavi aja, ime se kod u enika postiže jasnija predstava o istorijskoj i kulturnoj baštini u njihovom kraju (arheološka nalazišta, muzejske zbirke), • u školama na nastavnom jeziku neke od nacionalnih manjina mogu se obraditi i prošireni nastavni sadržaji iz prošlosti tog naroda, • važno je iskoristiti velike mogu nosti koje istorija kao narativni predmet pruža u podsticanju u eni ke radoznalosti, koja je u osnovi svakog saznanja, • nastavni sadržaji treba da budu predstavljeni kao "pri a" bogata
Kultura	• Proširivanje	• uo i osnovna obeležja	• Kultura odevanja od antike do	

<p>odevanja i ishrane nekad i sad</p>	<p>znanja o promenama u na inu odevanja i ishrani kroz istoriju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uo avanje promena u na inu odevanja kod Srba kroz istoriju. • Uo avanje uloge razli itih kulturnih uticaja na na in odevanja i ishranu kod Srba kroz istoriju. 	<p>kulture odevanja od antike do savremenog doba;</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikuje osnovna obeležja kulture odevanja kod Srba kroz istoriju; • navede i uporedi razlike u na inu odevanja izme u sela i grada kroz istoriju; • navede i uporedi razlike u na inu odevanja izme u pripadnika razli itih društvenih grupa kroz istoriju; • prepozna i razume uticaje razli itih kultura na na in odevanja kod Srba kroz istoriju; • prepozna i razume uticaje razli itih kultura na na in ishrane kod Srba kroz istoriju; • navede i uporedi karakteristike ishrane u razli itim istorijskim periodima. 	<p>danas (materijali, na in obrade i bojenje, razlike u odevanju kod pripadnika razli itih društvenih grupa; pojava vešta kih materijala, stilovi u odevanju, modne ku e, pojava modne industrije, svakodnevna i sve ana ode a, džins kao karakteristika odevanja mladih u itavom svetu; nakit, frizure, šminka, parfemi...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odevanje kod Srba kroz istoriju (materijali i tkanine - kudolja, konoplja, oja, krzno, koža, lan, svila; razlika u odevanju kod Srba u Habzburškom i Osmanskom carstvu, kao i kod pripadnika razli itih društvenih grupa; gra ansko odelo i evropski uzori u obla enju srpskog gra anskog staleža; uniforme državnih inovnika, lekara, carinika, profesora Liceja i gimnazija u obnovljenoj Srbiji; narodna nošnja, savremeni na in odevanja). • Kultura ishrane od antike do danas (sakupljanje i pripremanje namirnica, lov i ribolov, na ini uvanja hrane, pi e, rekonstrukcija mogu eg jelovnika - dvor, grad, selo; posni i mrsni ciklusi; nacionalna kuhinja kod Srba, uticaji drugih kuhinja; konzumiranje kafe i duvana, upotreba isto nja kih za ina, ponašanje za stolom, pribor za jelo; kuhinjski aparati; restorani "brze hrane"). 	<p>informacijama i detaljima, ne zato da bi opteretili pam enje u enika, ve da bi im istorijski doga aji, pojave i procesi bili predo eni jasno, detaljno, živo i dinami no,</p> <ul style="list-style-type: none"> • posebno mesto u nastavi <i>istorije</i> imaju pitanja, kako ona koja postavlja nastavnik u enicima, tako i ona koja dolaze od u enika, podstaknuta onim što su uli u u ionici ili što su saznali van nje koriste i razli ite izvore informacija, • dobro osmišljena pitanja nastavnika imaju podsticajnu funkciju za razvoj istorijskog mišljenja i kriti ke svesti, ne samo u fazi utvr ivanja i sistematizacije gradiva, ve i u samoj obradi nastavnih sadržaja, • u zavisnosti od cilja koji nastavnik želi da ostvari, pitanja mogu imati razli ite funkcije, kao što su: fokusiranje pažnje na neki sadržaj ili aspekt, podsticanje pore enja, traganje za pojašnjenjem, • nastava bi trebalo da pomogne u enicima u stvaranju što jasnije predstave ne samo o tome šta se desilo, ve i zašto se to desilo i kakve su posledice iz toga proistekle, • u nastavi treba što više koristiti razli ite oblike organizovane aktivnosti u enika (individualni rad, rad u paru, rad u grupi, radionice ili doma i zadatak), • da bi shvatio doga aje iz prošlosti, u enik treba da ih "oživi u svom umu", u emu veliku pomo može pružiti upotreba razli itih istorijskih tekstova, karata i drugih izvora
<p>Vojska, oružje i rat nekad i sad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o razvoju vojne tehnike i 	<ul style="list-style-type: none"> • uo i osnovna obeležja ratova i vojne organizacije i tehnike od 	<ul style="list-style-type: none"> • Vojska, oružje i rat kroz istoriju (vojni ka oprema - ode a, oklopi, štitovi, oružje; rodovi vojske, 	

	<p>promenama u na inu ratovanja kroz istoriju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o razvoju vojske i na inu ratovanja kod Srba kroz istoriju. • Razvijanje kritičkog stava prema ratu. 	<p>antike do savremenog doba;</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume uticaj naučno-tehnoloških dostignuća na promene u na inu ratovanja kroz istoriju; • uoči karakteristike razvoja oružja i vojne organizacije; • uoči osnovna obeležja vojne organizacije kod Srba kroz istoriju; • navede i uporedi karakteristike ratovanja u različitim periodima; • razume ulogu pojedinca u ratu (vojskovođa, oficira, regruta, civila); • argumentovano diskutuje o ratu i njegovim posledicama na život ljudi. 	<p>opsadne sprave, uvežbavanje ratnih veština, viteški turniri, megdani, pojava vatrenog oružja - od primitivnih pušaka arkebuza i musketa do razorne artiljerije; uvođenje stajanja vojske, razvoj moderne vojne strategije i taktike - pojava generalštaba, uniforme i vojna odlikovanja; vojno obrazovanje, život vojnika u ratu i miru; žene u vojsci; međunarodne konvencije o pravilima ratovanja, najviše vojskovođe).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vojska kod Srba kroz istoriju (srpska vojska u srednjem veku - oprema, na inu ratovanja; Srbi u austrijskoj i osmanskoj vojsci; vojska ustaničke Srbije; vojna organizacija u XIX i XX veku u srpskoj i jugoslovenskoj državi; vojno obrazovanje - osnivanje vojne akademije; srpske i jugoslovenske vojne uniforme i odlikovanja). 	<p>istorijskih podataka (dokumentarni i igrani video i digitalni materijali, muzejski eksponati, ilustracije), obilazjenje kulturno-istorijskih spomenika i posete ustanovama kulture,</p> <ul style="list-style-type: none"> • treba iskoristiti i uticaj nastave istorije na razvijanje jezičke i govorne kulture (besedništva), jer istorijski sadržaji bogate i oplemenjuju jezički fond učenika, • u radu sa učenicima neophodno je imati u vidu integrativnu funkciju istorije, koja u obrazovnom sistemu, gde su znanja podeljena po nastavnim predmetima, pomaže učenicima da postignu celovito shvatanje o povezanosti i uslovljenosti geografskih, ekonomskih i kulturnih uslova života oveka kroz prostor i vreme, • poželjno je izbegavati fragmentarno i izolovano učenje istorijskih činjenica jer ono ima najkraće trajanje u pamćenju i najslabiji transfer u sticanju drugih znanja i veština,
<p>Novac i banke kroz istoriju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o ulozi novca i banaka u ekonomskim sistemima kroz istoriju. • Usvajanje znanja o ulozi novca i banaka u svakodnevnom životu nekad i sad. • Proširivanje znanja o istoriji novca i razvoju bankarstva kod Srba. 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči osnovne karakteristike i funkcije novca od antike do savremenog doba; • izvede zaključak o ulozi i značenju banaka kroz istoriju; • uoči osnovna obeležja istorijata srpskog novca i banaka kroz istoriju; • primeni stečeno znanje o novcu i bankama u svakodnevnom životu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Numizmatika (kao nauka o postanku, razvoju i upotrebi kovanog novca). • Novac i banke u sadašnjosti (novac kao mera vrednosti, platežno sredstvo i jedno od obeležja samostalnosti države; banka kao preduzeće koje trguje novcem; pojmovi - štednja, trezor, kredit, kamata, deonica, inflacija, deflacija; falsifikovanja novca, novac u savremenom potrošačkom društvu...). • Novac i banke u prošlosti (istorijat novca i banaka - od starog veka do danas; materijali od kojih je izrađivan novac, 	<ul style="list-style-type: none"> • u nastavi treba, kad god je to moguće, primenjivati didaktički koncept multiperspektivnosti, • određene teme, po mogućnosti, treba realizovati sa odgovarajućim sadržajima iz srodnih predmeta, • tokom rada sa učenicima potrebno je stalno praviti poređenja sa savremenim dobom, time se naglašava shvatanje kontinuiteta u razvoju društva i bogatstvo sadržaja iz prošlosti, • zadatak nastavnika je i da podstigne osamostaljivanje učenika u

			<p>istorijski fenomen "kvarenja" novca; likovi i različiti simboli na kovanom i papirnom novcu...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novac u Srbiji nekad i sad (istorijat novca od srednjeg veka do danas; dinar kao zvanična valuta moderne Srbije; motivi na novanicama; nastanak i razvoj Narodne banke kao prve finansijske institucije u Srbiji). 	<p>prikupljanju i sreivanju istorijskih podataka, da ih usmerava na različite izvore informacija i podava ih kako da se prema njima kritički odnose, ime se neguje istraživački duh i zanimanje za nauku i podstere razvoj mišljenja zasnovanog na proverenim činjenicama i argumentima,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovaj predmet pruža velike mogućnosti za integraciju školskog i vanškolskog znanja u enika, za izlazak iz okvira školskih udžbenika i u ionica, uključivanje roditelja i sugrađana koji poseduju znanja, kolekcije, knjige, filmove i drugu građu koja može da pomogne u realizaciji programa,
<p>Verski život i običaji kroz istoriju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o verovanjima i običajima u prošlosti i sadašnjosti. • Uoči avanjanje prožimanja verovanja i kulture kroz istoriju. • Sagledavanje sličnosti i razlika u verovanjima i običajima nekad i sad. • Proširivanje znanja o verovanjima i običajima kod Srba kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči osnovna obeležja verovanja od praistorije do savremenog doba; • navede i uporedi karakteristike običaja i verovanja u različitim periodima; • identifikuje sličnosti i razlike u običajima različitih verskih zajednica; • uoči uticaj verovanja i običaja na kulturno stvaralaštvo; • razume uticaj i povezanost verskih institucija i verskog života kroz istoriju; • razume uticaj i povezanost verskih institucija i verskog života kod Srba kroz istoriju; • prepoznaje i razume osnovne odlike verskog života i običaja kod Srba kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verovanja u starom Egiptu i Mesopotamiji (zagrobni život, balsamovanje, horoskopi, astrologija, obredi i ritualni predmeti...). • Verovanja starih Grka i Rimljana (proroštva, zagrobni život, sveštenici i sveštenice, prinošenje žrtve bogovima...). • Religije Dalekog istoka. • Verski život i običaji u srednjem veku (glavne odlike hrišćanstva, islama i judaizma; obeležja različitih verskih konfesija - sličnosti i razlike u verovanjima i običajima; obeležavanje verskih praznika, strahovi srednjovekovnog doba). • Verski život i običaji u novom veku i savremenom dobu (verski identitet, sličnosti i razlike između katolika, protestanata, pravoslavaca, muslimana, Jevreja; ateizam). 	<p>• ovaj predmet pruža velike mogućnosti za integraciju školskog i vanškolskog znanja u enika, za izlazak iz okvira školskih udžbenika i u ionica, uključivanje roditelja i sugrađana koji poseduju znanja, kolekcije, knjige, filmove i drugu građu koja može da pomogne u realizaciji programa,</p> <ul style="list-style-type: none"> • nastavnik treba da teži kombinovanju različitih metoda rada (kratka predavanja, gledanje filmova, čitanje knjiga, diskusije, analiza pisanih izvora, slika i fotografija...), • u izvođenju nastave samostalno istraživanje u enika je najvažnije, bez obzira na izabrane metode rada, a nastavnikova je uloga da organizuje nastavu, pruži pomoć učenicima u radu (od davanja informacija do upućivanja na izvore informacija) i da podstere interesovanje u enika za predmet, • u pripremi i realizaciji časova nastavnicima može koristiti sledeću literaturu: <p>D. M. Acovi, <i>Heraldika i Srbi</i>, Beograd 2008. D. Babac, <i>Specijalne jedinice jugoslovenske vojske u Aprilskom ratu</i>, Beograd 2006.</p>
<p>Obrazovanje i vaspitanje kroz istoriju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Produblivanje znanja o razvoju obrazovanja kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči osnovna obeležja obrazovanja i vaspitanja od antike do savremenog doba; 	<ul style="list-style-type: none"> • Obrazovanje i vaspitanje u starom veku (Egipat, Mesopotamija, stara Grčka i Rim). • Obrazovanje i vaspitanje u 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Uo avanje sli nosti i razlika u obrazovanju i vaspitanju nekad i sad. • Razumevanje uticaja privrednog razvoja na kvalitet obrazovanja. • Produblivanje znanja o razvoju obrazovanja kod Srba kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše razvoj sistema obrazovanja i vaspitanja kroz istoriju; • opiše razvoj sistema obrazovanja i vaspitanja kod Srba kroz istoriju; • uporedi karakteristike obrazovanja i vaspitanja u razli itim periodima; • izvede zaklju ak o zna aju obrazovanja i vaspitanja u životu ljudi; • prepozna me usobnu uslovljenost stepena privrednog razvitka i kvaliteta obrazovanja. 	<p>srednjem veku (manastiri kao centri pismenosti i obrazovanja; osnivanje škola i univerziteta, uticaj crkve na obrazovanje i vaspitanje...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obrazovanje i vaspitanje u novom veku i savremenom dobu (pojava štamparstva i širenje pismenosti, uloga crkve i države - pojava svetovnog i obaveznog obrazovanja, školskih udžbenika; položaj u enika - nagra ivanje i kažnjavanje, odevanje u enika...). • Obrazovanje i vaspitanje kod Srba (manastiri kao centri pismenosti i obrazovanja; zna aj Hilandara, prosvetiteljski rad u ustani koj Srbiji, osnivanje svetovnih škola, osnivanje Liceja, Velike škole i Beogradskog univerziteta; jedan dan u školi, školska slava, odevanje u enika, školovanje ženske dece; stipendiranje u enika). 	<p>D. Babac, . Vasi , M. Markovi , <i>Crnogorska vojska 1896-1916</i>, Beograd 2007.</p> <p>D. Bandi , <i>Narodna religija Srba u 100 pojmova</i>, Beograd 2004.</p> <p>V. Biki , <i>Srednjovekovno selo</i>, Beograd 2007.</p> <p>M. Blagojevi , <i>Srbija u doba Nemanji a</i>, Beograd 1989.</p> <p>S. Bojanin, <i>Zabave i svetkovine u srednjovekovnoj Srbiji (od kraja XII do kraja XV veka)</i>, Beograd 2005.</p> <p>E. Buhari, <i>Napoleonova gardijska konjica</i>, Beograd 2006.</p> <p>A. Veselinovi , R. Ljuši , <i>Srpske dinastije</i>, Novi Sad 2001.</p> <p>P. Vilar, <i>Zlato i novac u povijesti 1450-1920</i>, Beograd 1990.</p> <p>A. Vuleti , J. Mijailovi , <i>Izme u posela i balova. Život u Srbiji u 19. veku</i>, Beograd 2005.</p> <p>R. Vu eti , <i>Prestonica nezavisne Srbije (1878-1918)</i>, Beograd 2008.</p> <p>K. Gravet, <i>Vitezovi</i>, Beograd 2006.</p> <p>S. Dimitrijevi , <i>Srednjovekovni srpski novac</i>, Beograd 1997.</p> <p>Lj. Dimi , <i>Kulturna politika u Kraljevini Jugoslaviji 1918-1941</i>, I-III, Beograd 1996.</p> <p>A. urovi , <i>Modernizacija obrazovanja u Kraljevini Srbiji 1905-1914</i>, Beograd 2004.</p> <p><i>Istorija privatnog života</i>, I-V, priredili F. Arijes i Ž. Dibi, Beograd 2000-2004.</p> <p>M. Jovanovi -Stojimirovi , <i>Silujete starog Beograda</i>, Beograd 2008.</p> <p>D. Kosanovi , <i>Po eci kinematografije na tlu Jugoslavije 1896-1918</i>,</p>
<p>Komunikacije, putovanja i turizam nekad i sad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uo avanje zna aja komunikacija i njihovog razvoja u istoriji društva. • Razumevanje uticaja komunikacija na upoznavanje i približavanje država, naroda i njihovih kultura. 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše razvoj komunikacija od praistorije do savremenog doba; • navede i uporedi karakteristike komunikacije u razli itim periodima; • izvede zaklju ak o zna aju komunikacije u životu ljudi kroz istoriju; • razume posledice razvoja modernih komunikacija; • izvede zaklju ak o uticaju razvoja komunikacija na 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacije, putovanja i turizam kroz istoriju (uticaj trgovine i vojnih pohoda na razvoj komunikacija; hodo aš a - sveta mesta, misionari; zna ajni sajmovi, razvoj poštanskog, telegrafskog, telefonskog, železnog, automobilskog i avionskog saobra aja; auto i avio klubovi, novine i novinarstvo, Internet, otkrivanje novih destinacija, gostionice i hoteli, banje). 	

		<p>integraciju svake nacije i društva;</p> <ul style="list-style-type: none"> • koristi informacije sa istorijske karte i poveže ih sa ste enim znanjem o komunikacijama; • uo i uticaj komunikacija na približavanje država, naroda i njihovih kultura. 		<p>Beograd 1985.</p> <p><i>Leksikon srpskog srednjeg veka</i>, priredili S. irkovi i R. Mihalj i , Beograd 1999.</p> <p>P. J. Markovi , <i>Beograd 1918-1941</i>, Beograd 1992.</p> <p>P. J. Markovi , <i>Beograd izme u Istoka i Zapada 1948-1965</i>, Beograd 1996.</p>
<p>Društveni i porodi ni život kroz istoriju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Produblivanje znanja o razvoju društvenog i porodi nog života kroz istoriju. • Uo avanje sli nosti i razlika u društvenom i porodi nom životu nekad i sad. • Proširivanje znanja o društvenom i porodi nom životu kod Srba kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje osnovna obeležja društvenog života od antike do danas; • identifikuje osnovna obeležja porodi nog života od antike do danas; • navede osnovna obeležja društvenog života kod Srba kroz istoriju; • navede osnovna obeležja porodi nog života kod Srba kroz istoriju; • uporedi karakteristike društvenog i porodi nog života u razli itim periodima; • uo i sli nosti i razlike u na inu obeležavanja praznika kroz istoriju; • istakne odlike društvenog i porodi nog života danas u odnosu na ranije epohe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Društveni život od antike do danas (igre, gozbe, ples uz muziku, muzi ki instrumenti, pozorište, maskiranje, trubaduri, vlasteoske gozbe: žongleri, putuju i svira i i zabavlja i; balovi, pozorište u doba Šekspira i Molijera, nastanak opere, književne družine i itališta, koncerti, bioskopi, igre na sre u, savremena popularna muzika). • Društveni život kod Srba kroz istoriju (osnovni praznici i njihov zna aj; uticaj politi kih prilika na praznike i praznovanja, radni i neradni dani; razli iti oblici društvenih aktivnosti na selu i u gradu...). • Porodi ni odnosi od antike do danas (položaj muškarca, žene i deteta, svadbeni obi aji, odnos prema starijima, porodi ni praznici, tradicionalni i moderni pogledi na porodicu; promene u odnosima me u polovima...). • Porodi ni odnosi kod Srba kroz istoriju (položaj muškarca, žene i deteta; svadbeni obi aji, odnos prema starijima, porodi ni praznici - krsna slava...) 	<p>P. J. Markovi , <i>Trajnost i promena. Društvena istorija socijalisti ke svakodnevice u Jugoslaviji i Srbiji</i>, Beograd 2007.</p> <p>M. Mili evi , <i>Grb Srbije: razvoj kroz istoriju</i>, Beograd 1995.</p> <p>J. Miodragovi , <i>Narodna pedagogija u Srba ili kako naš narod podiže porod svoj</i>, Beograd 1914.</p> <p>D. Mr enovi , A. Palavestra, D. Spasi , <i>Rodoslovne tablice i grbovi srpskih dinastija i vlastele</i>, Beograd 1987.</p> <p><i>Obrazovanje kod Srba kroz vekove</i>, Beograd 2001.</p> <p>E. Pirson, <i>Stara Gr ka</i>, Beograd 2006.</p> <p>R. Plat, <i>Svet filma</i>, Beograd 2006.</p> <p><i>Privatni život u srpskim zemljama srednjeg veka</i>, priredile S. Marjanovi - Dušani i D. Popovi , Beograd 2004.</p> <p><i>Privatni život u srpskim zemljama u osvit modernog doba</i>, priredio A. Foti , Beograd 2005.</p> <p><i>Privatni život kod Srba u devetnaestom veku. Od kraja osamnaestog veka do Prvog svetskog rata</i>, priredili A. Stoli i N. Makuljevi , Beograd 2006.</p>
<p>Fotografija, film, radio i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o razvoju 	<ul style="list-style-type: none"> • uo i osnovna obeležja razvoja fotografije, filma, 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna aj fotografije, filma, radija i televizije (kao tehni kih 	

televizija kroz istoriju	fotografije, filma, radija i televizije kroz istoriju. • Razumevanje uticaja fotografije, filma, radija i televizije na društveni, politički i kulturni život. • Proširivanje znanja o razvoju fotografije, filma, radija i televizije u Srbiji. • Uoči avanje značaja fotografije, filma, radija i televizije kao istorijskih izvora.	radija i televizije kroz istoriju; • izvede zaključak o značaju fotografije, filma, radija i televizije u životu pojedinca i celovitog društva; • izvede zaključak o značaju fotografije, filma, radija i televizije kao istorijskih izvora; • opiše razvoj fotografije, filma, radija i televizije u Srbiji; • razume posledice razvoja fotografije, filma, radija i televizije.	dostignu a, na ina umetničkog izražavanja, sredstava masovne komunikacije, saznavanja i obrazovanja, i kao istorijskih izvora). • Fotografija, film, radio i televizija kroz istoriju (razvoj - optička soiva, dagerotipija, mokra ploča, foto-aparat, filmska traka, pokretne slike, bioskop, radio talasi; prva filmska projekcija, film kao izvor informacija o događajima; film kao masovna zabava i industrija; pojava zvukovnog filma, pojava animiranih filmova; pojava kolor filmova; filmski festivali i nagrade; osnivanje radio-stanica, pojava televizije; prevlast televizije nad drugim medijima u drugoj polovini XX veka; primeri zloupotrebe fotografije, filma, radija i televizije u XX veku). • Fotografija, film, radio i televizija u Srbiji nekada i sad (delatnost dvorskog fotografa Anastasa Jovanovića, porodični foto-albumi, prva filmska projekcija u Srbiji 1896, prvi srpski filmovi i bioskopi; pojava rada prve radio-stanice - Radio Beograda 1929, javna demonstracija televizije na sajmu u Beogradu 1939, tajno praćenje programa Radio Londona za vreme okupacije, osnivanje Televizije Beograd 1958, kada ni radio i TV aparati kao pokazatelji životnog standarda).	<i>Privatni život kod Srba u dvadesetom veku</i> , priredio M. Ristović, Beograd 2007. R. Radić, <i>Strah u poznoj Vizantiji I-II</i> , Beograd 2000. R. Radić, <i>Vizantija - purpur i pergament</i> , Beograd 2006. R. Radić, <i>Carigrad - priroda sa Bosfora</i> , Beograd 2007. <i>Službeno odelo u Srbiji u 19. i 20. veku</i> , Beograd 2001. D. Stojanović, <i>Kaldrma i asfalt. Urbanizacija i evropeizacija Beograda 1890-1914</i> , Beograd 2008. Ž. Stojanović, <i>Papirni novac Srbije i Jugoslavije</i> , Beograd 1996. N. Tomas, D. Babac, <i>Armije na Balkanu 1914-1918</i> , Beograd 2006. Dž. Hart, <i>Stari Egipat</i> , Beograd 2006. F. Džajs, <i>Vitezovi kroz istoriju</i> , Beograd 2003. F. Džajs, Dž. Džajs, <i>Život u srednjovekovnom gradu</i> , Beograd 2004. F. Džajs, Dž. Džajs, <i>Život u srednjovekovnom zamku</i> , Beograd 2005. F. Džajs, Dž. Džajs, <i>Život u srednjovekovnom selu</i> , Beograd 2006. S. Džejms, <i>Stari Rim</i> , Beograd 2006.
Briga o telu i zdravlju kroz istoriju	• Produblivanje znanja o razvoju zdravstvene kulture	• uoči osnovna obeležja razvoja zdravstvene kulture od antike do	• Briga o telu i zdravlju od antike do danas (bolesti ljudi, higijenski uslovi, epidemije, razvoj medicine,	

	<p>kroz istoriju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uo avanje uticaja ekonomskog i kulturnog razvitka na stepen zdravstvene kulture. • Proširivanje znanja o razvoju zdravstvene kulture kod Srba. 	<p>danas;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uo i osnovna obeležja razvoja zdravstvene kulture kod Srba kroz istoriju; • navede i uporedi razli te metode le enja kroz istoriju; • razume povezanost stepena ekonomskog i kulturnog razvitka i zdravstvene kulture; • razume zna aj humanitarnih organizacija i njihovog delovanja. 	<p>medicinski instrumenti, lekovi i lekovito bilje, zdravstvene ustanove - manastirske bolnice, sanatorijumi, stacionari, domovi zdravlja, apoteke; na ini zdravstvene zaštite i preventive, humanitarne organizacije).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Briga o telu i zdravlju kod Srba (uticaj životnih uslova i higijenskih prilika na pojavu bolesti; naj eš e bolesti i epidemije, narodna medicina i nadržilekarstvo, manastirske bolnice; prve bolnice i lekari, otvaranje bolnica u Srbiji u vreme kneza Miloša, osnivanje Medicinskog fakulteta u Beogradu...). 	
<p>Grbovi i zastave nekad i sad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Produblivanje znanja o razvoju grbova i zastava i njihovom zna aju u istoriji. • Upoznavanje sa razvojem, ulogom i zna ajem grbova i zastava u prošlosti srpskog naroda. 	<ul style="list-style-type: none"> • uo i osnovna obeležja razvoja grbova i zastava kroz istoriju; • uo i osnovna obeležja razvoja grbova i zastava kod Srba kroz istoriju; • izvede zaklju ak o zna aju grbova i zastava kroz istoriju; • navede naj eš e heraldi ke simbole; • opiše izgled i poreklo savremenog srpskog grba i zastave. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uloga i zna aj grbova i zastava (kao simbola države, nacije, vladara, vojske, grada, ustanove, preduze a, politi ke organizacije, sportskog društva...; pojava grbova u XII veku - porodi ni grbovi na štitovima kao na in raspoznavanja vitezova na turnirima i u ratnim pohodima; grbovi na zastavama, novcu, pe atima, poštanskim markama, spomenicima, šlemovima...; naj eš i heraldi ki simboli; pojava prvih zastava - veksilum - zastava rimskih careva, labarum - zastava Konstantina Velikog; osnovni elementi zastava). • Grbovi i zastave u prošlosti srpskog naroda (poreklo savremenog srpskog grba i zastave, zna enje etiri ocila, naj eš i heraldi ki simboli na grbovima srpskih novovekovnih i srednjovekovnih država i dinastija 	

			i vlastelinskih porodica - dvoglavi beli orao Nemanjića, Lazarevića, Karaorovića, Obrenovića i Petrovića-Njegoša, lav Branković i Petrovića-Njegoša, vuk Balšić, Ilijani Kotromanića...).
Sport nekada i sada	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o razvoju sportskog života kroz istoriju. • Uoči avanjesličnosti i razlika u sportskim igrama i nadmetanjima nekada i sada. • Proširivanje znanja o razvoju sportskog života kod Srba. 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči osnovna obeležja sporta od antike do savremenog doba; • razume ulogu i značaj sporta u ljudskom društvu; • imenuje i opiše sportske discipline zastupljene na antičkim Olimpijskim igrama; • navede i uporedi karakteristike sportskih nadmetanja u različitim periodima; • opiše razvoj sportskog života kod Srba. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uloga i značaj sporta od antike do savremenog doba (sport kao deo brige o zdravlju i kao zabava; sport i Olimpijske igre u antičkoj Grčkoj kao osnov sportskih igara savremenog doba; sportska nadmetanja kroz istoriju - najpopularniji sportovi, amaterski i profesionalni sport, moderne Olimpijske igre). • Sport kod Srba kroz istoriju (narodne i pastirske igre kao prva sportska nadmetanja, prva sportska društva, osnivanje Srpskog olimpijskog kluba 1910, učešćenje na međunarodnim takmičenjima i veliki uspesi, sportska društva i klubovi; savremeni sport i sportski život).

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Srpski jezik i književnost
- Geografija
- Sociologija sa pravima građana
- Građansko vaspitanje
- Verska nastava

Naziv predmeta:

IZABRANA POGLAVLJA MATEMATIKE

Godišnji fond časova: **31**

Razred: treći

Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje logičkog i apstraktnog mišljenja - Razvijanje sposobnosti jasnog i preciznog izražavanja i korištenja osnovnog matematičkog jezika - Razvijanje sposobnosti određivanja i procjene kvantitativnih veličina i njihovog odnosa - Razvijanje osjetljivosti za prostor i razumevanje uzajamnih odnosa geometrijskih objekata - Razvoj sposobnosti za transfer znanja i vještina u stručno-teoretske predmete
-------------------	---

TEMA	CILJEVI	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Sistemi jednačina i determinante	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o rešavanju sistema jednačina i sticanje osnovnih znanja o determinantama 	<ul style="list-style-type: none"> • izračunati determinantu reda 2 i 3 • primeniti osobine determinanti na izračunavanje determinante • primeniti Kramerovu teoremu na rešavanje sistema linearnih jednačina (do 3 nepoznate) • reši sistem jednačina sastavljen od jedne kvadratne i jedne linearne jednačine • grafički naći rešenje kvadratne i linearne jednačine 	<ul style="list-style-type: none"> • Determinante reda dva i tri • Osobine determinanti • Kramerova teorema za rešavanje sistema linearnih jednačina • Sistem kvadratne i linearne jednačine 	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava (31 čas)</p> <p>Mesto realizacije nastave Nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku.</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave • obrazložiti cilj predmeta, način i kriterijum ocenjivanja • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje učenika • podsticati učenike na razmišljanje i samostalno zaključivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost učenika • insistirati na preciznosti, tačnosti, sistematičnosti i urednosti u radu • upućivati učenike na pretraživanje različitih izvora i primenu savremenih tehnologija</p> <p>• Sistemi jednačina i determinante:</p>
Kombinatorika	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja iz kombinatorike 	<ul style="list-style-type: none"> • primeniti pravilo zbira i pravilo proizvoda • odredi broj permutacija datog skupa • odredi broj varijacija datog skupa • odredi broj kombinacija datog skupa • navede permutacije, varijacije i kombinacije datog skupa od najviše četiri člana • odredi k-ti binomni koeficijent u razvoju 	<ul style="list-style-type: none"> • Permutacije • Varijacije • Kombinacije • Binomni obrazac 	

		<p>binoma na n-ti stepen</p> <ul style="list-style-type: none"> • odredi nepoznati član u razvoju binoma iz datih uslova -jednostavniji primeri 		<p>akcentat pri realizaciji ove teme treba da bude na rešavanju sistema jedna ina bez parametara, kao i na rešavanju realnih problema korišćenjem sistema jedna ina.</p>
Verovatnoća i statistika	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja iz verovatnoće i statistike 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči slučajne događaje • prepoznati koji su događaji mogući, povoljni, sigurni, nemogući • izračunati verovatnoću događaja • odrediti uslovnu verovatnoću događaja A u odnosu na događaj B • navesti primer slučajne promenljive • primeniti binomnu raspodelu • izračunati numeričke karakteristike slučajnih promenljivih (matematičko očekivanje, disperziju, medijanu i mod) • formirati statističke tabele i na osnovu njih da grafički prikaže podatke • izračunati određene karakteristike slučajnog uzorka (aritmetičku sredinu uzorka, medijanu uzorka, mod uzorka i disperziju uzorka) 	<ul style="list-style-type: none"> • Slučajni događaji. Prostor elementarnih događaja • Različite definicije verovatnoće • Uslovna verovatnoća • Slučajne promenljive. Diskretne slučajne promenljive i binomna raspodela • Statistika. Osnovni pojmovi • Formiranje statističkih tabela i grafičko prikazivanje podataka • Karakteristike empirijske raspodele (aritmetička sredina uzorka, medijana uzorka, mod uzorka, disperzija uzorka) 	<p>• Kombinatorika: pri rešavanju zadataka prebrojavanja razmatrati varijacije, permutacije i kombinacije kombinatornim problemima u kojima nema ponavljanja (bez ponavljanja). Pri obradi novog gradiva koristiti što više konkretnih primera iz života.</p> <p>• Verovatnoća i statistika: pri obradi novog gradiva koristiti što više konkretnih primera iz života i struke.</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu proveru znanja 3. testove znanja <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Determinante i sistemi linearnih jednačina 8 časova • Kombinatorika 6 časova • Verovatnoća i statistika 13 časova <p>U toku školske godine predviđena su 2 pismena zadatka (po 1 u polugodištu). Za realizaciju pismenih zadataka ispravnika planirana su 4 časa.</p>

Naziv predmeta:

INDUSTRIJSKA GEOGRAFIJA

Godišnji fond
časova:

35 ili 31

Razred: drugi ili tre i

Ciljevi predmeta:

- Sticanje znanja o razvoju i značaju industrijske geografije i o njevoj vezi sa ostalim geografskim disciplinama.
- Sticanje znanja o izvorima energije, njihovom razmeštaju, proizvodnji i razmeštaju električne energije; o razvoju, razmeštaju i značaju elektrotehnike i elektronske industrije.
- Osposobljavanje učenika da primenjuju geografsko znanje u daljem obrazovnom i profesionalnom razvoju.
- Osposobljavanje učenika da koriste pisane, grafičke i likovne izvore informacija, da ih analiziraju i primenjuju u procesu učenja i istraživanja.
- Osposobljavanje učenika za odgovorno ponašanje prema sebi i okruženju i za aktivno učestvovanje u zaštiti, obnovi i unapređivanju životne sredine.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Uvod u industrijsku geografiju	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o predmetu izuavanja, razvoju i značaju industrijske geografije 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet izuavanja, značaj, razvoj i mesto industrijske geografije u sistemu nauka • navede podelu industrije • objasni međuzavisnost industrijalizacije i urbanizacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Predmet izuavanja, značaj, razvoj i mesto industrijske geografije u sistemu nauka • Klasifikacija industrije, industrijalizacija i odnos prema urbanizaciji 	<p>Na početku teme učenike treba upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (35 ili 31 as) <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici opšte namene <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korišćenje savremenih elektronskih pomagala i digitalnih karata • Korišćenje analognih geografskih karata različitog razmera i sadržaja • Korišćenje informacija sa Interneta
Faktori lokalizacije industrije	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o pojmu i vrstama faktora lokalizacije industrije 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam faktora lokalizacije industrije • opiše prirodne uslove i resurse kao faktor lokalizacije industrije (sirovine, vodni resursi, energetske izvori, klimatski uslovi) • opiše faktore životne sredine • navede ekonomsko-geografske faktore lokalizacije (tržište, kapital, transport i radna snaga) • navede vrste koncentracije i faktore aglomeracije • prepozna industrijsku inerciju kao faktor lokalizacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Prirodni uslovi i resursi kao faktor lokalizacije industrije • Faktori životne sredine • Ekonomsko-geografski faktori • Koncentracija, aglomeracija i inercija 	
Energetika	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o izvorima 	<ul style="list-style-type: none"> • navede izvore energije 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvori energije i njihov 	

	energije, njihovom geografskom razmeštaju, proizvodnji i razmeštaju električne energije	(konvencionalni i alternativni) <ul style="list-style-type: none"> • objasni geografski razmeštaj izvora energije u našoj zemlji i u svetu • objasni geografski razmeštaj proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije • objasni geografski razmeštaj proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije • navede načine prenosa električne energije • objasni probleme u vezi sa snabdevanjem energentima i proizvodnjom električne energije • obrazloži uticaje i posledice proizvodnje električne energije u geografskoj sredini • podrži korišćenje obnovljivih izvora energije 	razmeštaj u Srbiji i u svetu <ul style="list-style-type: none"> • Elektroenergetika • Prenos električne energije • Problemi i perspektive razvoja energetike u svetu i u našoj zemlji 	<ul style="list-style-type: none"> • Korišćenje interaktivnih metoda rada <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmeno izlaganje 2. test <p><u>Okvirni broj časova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvod u industrijsku geografiju (5 časova) • Faktori lokalizacije industrije (10 časova) • Energetika (10 časova) • Elektrotehnika i elektronska industrija (10 časova)
Elektrotehnika i elektronska industrija	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o razvoju, razmeštaju i značaju elektrotehnike i elektronske industrije 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni razvoj elektrotehnike i elektronske industrije • dovede u vezu elektrotehniku i elektronsku industriju sa ostalim privrednim granama • objasni geografski razmeštaja elektrotehnike i elektronske industrije u našoj zemlji i u svetu • navede najveće kompanije elektrotehnike i elektronske industrije u svetu 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj elektrotehnike i elektronske industrije i njeno mesto u privrednoj strukturi • Geografski razmeštaj elektrotehnike i elektronske industrije 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Raunarstvo i informatika
- Ekologija i zaštita životne sredine
- Fizika
- Hemija

Naziv predmeta:	LIKOVNA KULTURA
Godišnji fond asova:	35 ili 31
	Razred: drugi ili treći
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje kreativnosti i kritičkog mišljenja, vizuelnog opažanja i samopouzdanja; - osposobljavanje za uspješnu vizuelnu i verbalnu komunikaciju, timski rad i prezentaciju svog rada; - upoznavanje sa oblastima primene znanja i veština koje se stiču u učenjem vizuelnih umetnosti i moguće primenom u budućoj profesiji i svakodnevnom životu; - formiranje pozitivnog stava prema očuvanju kulturnog identiteta, nacionalne i svetske kulturne baštine i navike praćenja kulturno-umetničkih sadržaja.

Preporuke za planiranje učenja:
<ul style="list-style-type: none"> - Odaberite 2-4 teme i povežite ih. Prva tema može da bude uvodna i da traje 4 sata; - Broj časova za realizaciju teme odredite okvirno kako bi učenicima imali mogućnost da se duže zadrže na zadatku/temi koja ih interesuje. U okviru svake teme je moguće obraditi više podtema; - Učenje se odvija interaktivno; - Koristite stručnu literaturu i internet za pripremanje nastave. Radi lakšeg prikupljanja nastavnog materijala, program sadrži preporučene adrese internet-stranica. Međutim, treba imati u vidu da se ove adrese često menjaju i da je nastavnik upućen na kontinuirano ažuriranje nastavnog materijala; - U zavisnosti od teme, učenje se realizuje u kabinetu za likovnu kulturu (ateljeu), kabinetu za informatiku, radionici, prostoru škole, biblioteci, muzeju, galeriji, ateljeu umetnika ili lokalnom okruženju; - Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: <ul style="list-style-type: none"> - praćenje ostvarenosti ishoda; - aktivnost na času; - razgovor;   - Vodite elektronski portfolio koji sadrži: osnovne podatke o nastavniku, opis uspešno realizovane teme, preporučeno vreme za realizaciju, korišćene materijale i tehnike, primere radova učenika, eventualno nastavni materijal (vizuelne primere) i preporučenu literaturu ili adrese internet-stranica. Elektronski portfolio treba da bude dostupan na sajtu ili profilu škole radi razmene nastavnih materijala i ideja.

TEME	CILJEVI:	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA:	PREPORUKE ZA REALIZACIJU TEME:
Digitalna fotografija	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavanje za primenu digitalne fotografije u nastavi, svakodnevnom životu i radu 	<ul style="list-style-type: none"> fotografiše celinu i detalj pod različitim uslovima osvetljenja obradi fotografiju u odabranom računarskom programu selektuje svoje radove prema zadatim kriterijumima 	<ul style="list-style-type: none"> Principi komponovanja u fotografiji, kadriranje, osvetljenje; Etika u izboru motiva, obradi fotografije i objavljivanju; Fotografisanje - eksterijer, enterijer, detalj, autoportret; Prenos fotografije na računar, obrada fotografije; Samoprocena radova. 	<p>Preporuke za realizaciju teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ostvariti saradnju sa nastavnikom informatike i razmenu informacija i iskustava između učenika i nastavnika; Izabrati računarski program za obradu fotografija prema mogućnostima škole i predznanjima učenika; Motivisati učenike da učestvuju u uređenju školskog časopisa ili sajta/profila škole.
Ktitori, meceni i kolekcionari	<ul style="list-style-type: none"> Sagledavanje vrednosti i značaja umetničkih dela iz ugla investitora 	<ul style="list-style-type: none"> objasni ulogu i značaj ktitora, mecena i kolekcionara u istoriji formira elektronsku zbirku umetničkih dela obrazloži izbor umetničkih dela 	<ul style="list-style-type: none"> Veliki investitori u umetnost kroz istoriju; Prikaz značajnih umetničkih dela i spomenika po izboru nastavnika, uz obrazloženje izbora; Odeljenski obilazak elektronskih muzeja, galerija, festivala...; Formiranje elektronske zbirke umetničkih dela po izboru učenika. 	<p>Preporuke za realizaciju teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> Motivisati učenike da posećuju kulturna i umetnička dešavanja u lokalnom okruženju.
Umetnost recikliranja	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa novim kreativnog preoblikovanja materijala za reciklažu 	<ul style="list-style-type: none"> objasni kako umetnost doprinosi očuvanju životne sredine predloži rešenje za preoblikovanje materijala za reciklažu 	<ul style="list-style-type: none"> Uklanjanje otpada u velikim gradovima, vreme raspadanja pojedinih materijala, značaj recikliranja, uloga i značaj umetnosti u očuvanju životne sredine i smanjenju siromaštva; Izrada skica; Preoblikovanje predmeta i 	<p>Preporuke za realizaciju teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uputiti učenike u proces izrade, ali insistirati na inovativnim rešenjima; Ukoliko učenici rade na složenijem radu, pomoći u tehnikama realizaciji (npr. spajanje delova u celinu); Orijentacioni izbor umetnika: Daniel Clemmett, Nick Gentry, Robert Bradford, James Corbett, Subodh Gupta, Emma Whiteside, Michel de Broin, Hong Kyoung, Aurora Robson, Lucy Norman, Nek

		<ul style="list-style-type: none"> • realizuje ideju u materijalu za reciklažu 	<p>materijala za reciklažu - izrada izrada ambalaža, skulptura i instalacija, izrada nakita, kutija za olovke i nakit, posuda, lustera, stonih lampi..</p>	Chand...
Ambijent i prostor	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa na inom oblikovanja elemenata enterijera i prostora 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše uticaj ambijenta na raspoloženje, ponašanje i radni u inak • preoblikuje elemente enterijera • uredi deo školskog prostora 	<ul style="list-style-type: none"> • Uticaj ambijenta na raspoloženje, ponašanje i radni u inak; • Izrada skica; • Preoblikovanje elemenata enterijera: oslikavanje i preoblikovanje pohabanih stolica, klupa, stolova, ormana, zidova, prozorskih okvira, staklenih površina, stubova; lepljenje i umetanje razli itih materijala; izrada vitraža, lustera, lampi, asamblaža, mozaika; • Oblikovanje prostora u delu u ionice ili prostoru škole. 	<p><u>Preporuke za realizaciju teme:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Oblikovanje prostora može biti zajedni ki rad na nivou odeljenja, razreda ili škole. <p>Internet:</p> <p>http://www.arteco.com/ http://www.skifurniture.com http://www.bikefurniture.com/ http://freshome.com/ http://comeuptomyroom.com/ http://bhousedesain.com/ http://azmyarch.com/ http://www.dezignwithaz.com/</p>
Strip	<ul style="list-style-type: none"> • Formiranje celovite slike o stripu kao savremenom umetni kom mediju 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje vrste stripa • prepozna umetni ki crtež u stripu • nacrti likovno-grafi ki rad 	<ul style="list-style-type: none"> • Uticaj stripa na umetni ke pravce, kulturu i društvo; • Tradicionalni pribor i postupak izrade; ra unarski programi i grafi ke table; • Izrada table stripa, strip junaka, korica za grafi ki roman, izrada odeljenskog fanzina; ilustracija odlomaka pri e, pesme, filma... tradicionalnim ili savremenim tehnikama. 	<p><u>Preporuke za realizaciju teme:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Napraviti pore enje izme u ameri kog, evropskog i japanskog stripa; • Orijentacioni izbor autora: Rodolphe Topffer, Walt Disney, Osamu Tezuka, Richard Outcault, Steve Ditko, Alan Moore, Frank Miller, Moebius, Masashi Kishimoto, Koji Morimoto, Hiromu Arakawa, Matsuri Hino, Takeshi Obata, Marko Stojanovi , Bane Kerac, Vlada Vesovi , Saša Rakezi , Aleksa Gaji , Zoran Janjetov...
Vizuelna promocija	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada promotivnog rada 	<ul style="list-style-type: none"> • prikuplja i sortira informacije iz razli itih izvora • uradi promotivni vizuelni rad 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna aj kvalitetne vizuelne promocije u budu oj profesiji; • Izrada promotivnog spota, prezentacije, brošure, flajera, plakata, 	<p><u>Preporuke za realizaciju teme:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivisati u enike atraktivnim vizuelnim primerima.

			razglednica...	
Uli na umetnost	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa vrstama uli ne umetnosti 	<ul style="list-style-type: none"> prepozna estetske i idejne vrednosti uli ne umetnosti uradi skicu za mural ili grafit diskutuje o razli itim rešenjima 	<ul style="list-style-type: none"> Vidovi uli ne umetnosti - murali, grafiti, stikeri, instalacije; Diskusija - namera umetnika, ideje, poruke, stavovi, stilovi...; Materijali, opasnost po zdravlje i okolinu, mere zaštite; Izrada skice za mural ili grafit tradicionalnim materijalima ili u ra unarskom programu. 	Orijentacioni izbor umetnika, umetni kih grupa i projekata: Edgar Mueller, Julian Beever, Kurt Wenner, Jeroen Koolhaas -Dre Urhahn, Ernesto Neto, Mark Jenkins, Peter Gibson, David Choe, Cityzenkane, Belx2, Lady Pink, Keith Jive, Baer, Ras Terms, Jon Reiss (Bomb it-dokumentarni film), Blu (odabrani radovi), Rinpa Eshidan, Reverse Graffiti Project.
Kreativno oblikovanje metala	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa umetni kim delima izra enim od metala 	<ul style="list-style-type: none"> istraži, samostalno, inovativne radove od metala napravi rad oblikovanjem ili preoblikovanjem metala 	<ul style="list-style-type: none"> Zidne skulpture, instalacije, ograde, elementi arhitekture, nameštaj, nakit, upotrebn predmeti...; Pravljenje elektronske zbirke; Preoblikovanje materijala za reciklažu (npr. starog escajga) ili oblikovanje spajanjem fabri ki ura enih delova. 	Internet adrese: http://www.ironreenc.com/ http://www.gahr-metalart.com/ http://www.stig-art.co.uk/ http://www.thesculpturewebsite.co.uk/ http://www.adorningmetal.com/ http://www.recycledmetalart.com/
Kultura i umetnost Srbije	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa kulturnom i umetni kom baštinom svoje zemlje 	<ul style="list-style-type: none"> prepozna zna ajne umetnike, umetni ka dela i spomenike kulture opiše mesto ili doga aj kulture koje je posetio/la 	<ul style="list-style-type: none"> Istaknuti umetnici, njihov život i delo; Spomenici kulture u Srbiji; Zna ajne institucije i manifestacije kulture; Zna aj kulture i umetnosti za nacionalni identitet i ekonomiju zemlje. 	Preporuke za realizaciju teme: <ul style="list-style-type: none"> Temu obraditi kao odeljenski projekat ili zadati doma e zadatke.
Umetni ki crtež	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa zna ajnim crtežima u istoriji umetnosti 	<ul style="list-style-type: none"> prepozna umetni ki crtež 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza zna ajnih crteža; Materijali i tehnike; Linija; 	Preporuke za realizaciju teme: <ul style="list-style-type: none"> Obraditi samo tradicionalne crteže, materijale i

		• nacrt crtež inspirisan umetni kim delom	• Rad po uzoru i originalan rad.	tehnike.
--	--	---	----------------------------------	----------

Naziv predmeta:	MUZI KA KULTURA			
Godišnji fond asova:	35 ili 31			
	Razred: drugi ili tre i			
Ciljevi predmeta	<ul style="list-style-type: none"> - Osposobljavanje u enika za razlikovanje obeležja stilova razli itih muzi kih žanrova; - Razvijanje svesti o zna aju i ulozi muzi ke umetnosti kroz razvoj civilizacije i društva; - Osposobljavanje u enika za uo avanje razlika i sli nosti izme u naše i drugih tradicija i kultura u domenu muzike; - Unapre ivanje estetskih kriterijuma kod u enika; - Razvijanje navika kod u enika za pra enje kulturno-umetni kih manifestacija u lokalnoj sredini i putem elektronskih medija (koncerti, televizija, film, internet); - Osposobljavanje u enika za samostalno istraživanje stru ne literature, archive, medijateke, interneta; - Podsticanje umetni kog razvoja i usavršavanja u skladu sa individualnim interesovanjima i sposobnostima. 			

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Klasi na muzika (opšta muzi ka analiza i teorija kroz slušanje muzike)	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika za razlikovanje muzi kih stilova od prvobitne zajednice do 21. veka. • Razvijanje navika za slušanje umetni ke muzike. • Osposobljavanje uo avanja razlika karaktera kompozicija • Formiranje muzi kog ukusa i adekvatnog muzi kog ekspresivnog doživljaja muzi kog dela prilikom slušanja(audio aparatima i uživo na koncertima) 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje i razlikuje odlike stilova u muzi kom izražavanju od prvobitne zajednice do danas. • Ispoljava potrebu za svakodnevnim slušanjem muzike i na osnovu toga formira trajno interesovanje prema muzici uopšte • Prepoznaje odslušane kompozicija uz poznavanje njihovih autora kao i vreme nastanka.. • Ekspresivno, autonomno doživljava karakter odslušane kompozicije • Posедуje adekvatan 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna aj muzike u životu i društvu: prvobitna zajednica, stari vek i razvoj muzike u srednjem veku (duhovna i svetovna muzika) - Gregorijanski koral, Vizantijsko pevanje, Kir Stefan Srbin: Ninja sili. • Renesansa i barok: Palestrina L.: <i>Ogni belta</i>, Vivaldi A.: <i>4 godišnja doba</i>, Hendl G.F.: <i>Mesija(Aleluja)</i>, Bah J.S.: <i>Tokata i fuga d - mol, Brandeburški koncert br. 3 G - dur</i> • Klasicizam: Hajdn J.: <i>Simfonija</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: • teorijska nastava Mesto realizacije nastave • Nastava se realizuje u u ionici Preporuke za realizaciju nastave

		<p>muzi ki ukus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samoinicijativno pose uje koncerte i druge muzi ke manifestacije u lokalnoj zajednici. 	<p><i>iznena enja</i> br 94. G - dur, Mocart V.A.: <i>Simfonija br. 40. G-dur, Rekvijem, Malano na muzika, Turski marš</i>, Betoven L.V.: <i>5. i 9. simfonija, Za Elizu, Mese eva sonata</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Romantizam Mendelson F.: <i>Svadbeni marš</i>, Šopen F.: <i>Valcer desdur</i>, Brams J.: <i>Ma arske igre po izboru</i>, Smetana B.: <i>Vltava</i>, Dvoržak A.: <i>Simfonija iz novog sveta</i> • Impresionizam Debisi K.: <i>Prelid za popodne jednog pauna</i>, Ravel M.: <i>Bolero</i> • Muzika XX veka Šostakovi : <i>Kamerna simfonija</i>, Prokofjev S.: <i>Romeo i Julija</i>, Šenberg, Stravinski, Vebern 	<ul style="list-style-type: none"> • Koristiti sva dostupna nastavna sredstva • Koristiti multimedijalne prezentacije • Upu ivati u enike da koriste internet i stru nu literaturu • Primenjivati individualni rad, rad u parovima i rad u manjim grupama Kontinuirano upu ivati u enike na prisustvo muzike u svakodnevnom životu, primenu u praksi i drugim nastavnim predmetima
<p>Opera i balet Opereta i mjuzikl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zna aj korelacije izme u teksta, muzi kog i scenskog izvo enja • Osposobljavanje u enika za prepoznavanje i razlikovanje raznih vidova opere kroz istoriju 	<ul style="list-style-type: none"> • Razume me usobnu povezanost teksta, muzike i pokreta. • Razlikuje muzi ko scenska dela prema periodu nastanka. • Prepoznaje istorijsko kulturni ambijent u kome su nastala pojedina dela 	<ul style="list-style-type: none"> • opere: Bize Ž.: <i>Karmen</i>, Verdi : <i>Trubadur</i>, Rosini : <i>Seviljski berberin</i>, Pu ini: <i>Toska, Boemi</i>, • baleti ajkovski P.I.: <i>Labudovo jezero, Uspavana lepotica</i>, Prokofjev S.: <i>Romeo i Julija</i> • operete Štraus J.: <i>Slepi miš</i> • Mjuzikli: Cigani lete u nebo, Kosa, Mama Mia, ikago... 	<p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pra enje ostvarenosti ishoda • testove znanja <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasi na muzika (9 - 8 asova) • opera i balet; opereta i mjuzikl (5 asova)
<p>Tradicionalna muzika(narodne pesme, igre, plesovi)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika za prepoznavanje i razlikovanje kulture i tradicije kako svog tako i drugih naroda 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje estetske vrednosti u kulturi svog i naroda drugih zemalja uo avanjem karakteristi nih obeležja 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvorno pevanje tradicionalnih kompozicija sa našeg i susednih podru ja. Kola i narodne igre Srbije i susednih 	<ul style="list-style-type: none"> • tradicionalna muzika (6 asova) • džez i bluz muzika (5 - 4 asova) • film i filmska muzika (5 -

	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje estetskih kriterijuma kod učenika • Razvijanje sposobnosti uočenjavanja uticaja narodnog stvaralaštva na umetničko stvaralaštvo. 	<p>muzike svetske narodne baštine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledava i vrednuje uticaj narodnog stvaralaštva na umetničko stvaralaštvo. 	<p>zemalja.</p> <p>Mokranjac St. St.: <i>Rukoveti</i>, Tajevi M.: <i>Ohridska legenda</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Narodna muzika integrisana u zabavnu, elektronsku, džez i razne alternativne pravce. • izvođači: Biljana Krstić, sastav Balkanika, Slobodan Trkulja, Vasilisa, Kiril Džajkovski... 	<p>4 asova)</p> <ul style="list-style-type: none"> • hor, kamerno i orkestarsko izvođenje kompozicija (5 - 4 asova)
<p>Džez i bluz muzika Film i filmska muzika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sposobnost prepoznavanja kriterijuma koji se odnose na ritmičku strogost i improvizovanje melodije kao karakteristika određene vrste muzike (džez, bluz) • Sposobnosti razlikovanja boje zvuka različitih instrumenata kao i njihovih sastava. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje kriterijume koji se odnose na nastajanje melodijsko ritmičkih obrazaca različitih muzičkih žanrova. • Razlikuje boju zvuka različitih instrumenata, kao i njihov izgled • Razlikuje sastave izvođača (Solo glas-hor, Solo instrument-kamerni sastav-orkestar) 	<ul style="list-style-type: none"> • Džez i bluz: Luis Armstrong, Majls Dejvis; Bili Holidej; Džon Koltrejn, Arli Parker, Jovan Maljoković, Šaban Bajramović ... • Film: Mocart • filmska muzika: E. Morikone: muzika iz filmova: <i>Amelija Pulen</i>, <i>Titanik</i>, <i>Vatrene ulice</i>, <i>Klavir</i>... 	
<p>Horsko pevanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika za zajedničko izvođenje 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje i realizuje elemente zajedničkog muziciranja 	<ul style="list-style-type: none"> • slobodan izbor kompozicija prema mogućnostima izvođača 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Likovna kultura
- Srpski jezik i književnost
- Geografija
- Istorija

Naziv predmeta:

BIOLOGIJA

Godišnji fond
asova:

35

Razred: drugi

Ciljevi predmeta:

- Upoznavanje sa osobinama živih bića i nivoima organizacije bioloških sistema, građom i funkcijom ćelije, ćelijskim deobama;
- Upoznavanje sa funkcijama ljudskog organizma;
- Upoznavanje sa osnovnim fazama razvoja okeva;
- Razumevanje problema vezanih za period odrastanja, upoznavanje sa oblicima riziknog ponašanja i shvatanje uloge i značaja porodice.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Biologija ćelije	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa predmetom proučavanja citologije • Proširivanje znanja o osobinama živih bića i nivoima organizacije bioloških sistema • Proširivanje znanja o građi i funkciji ćelije • Shvatanje značaja fotosinteze i ćelijskog disanja • Razumevanje procesa koji se odigravaju tokom ćelijskog ciklusa • Upoznavanje sa ćelijskim deobama	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet proučavanja citologije • navede glavne osobine živih bića i nivoje organizacije bioloških sistema • objasni hemijsku strukturu ćelije i funkciju ćelijskih organela • objasni razlike između biljne i životinjske ćelije • objasni tok i značaj ključnih metaboličkih procesa: fotosinteze i ćelijskog disanja • objasni faze ćelijskog ciklusa, tok i značaj mitoze i značaj mejoze	<ul style="list-style-type: none"> • Citologija kao naučna disciplina biologije koja proučava organizaciju ćelije • Osnovne karakteristike živih bića • Nivoi organizacije bioloških sistema • Građa ćelije i ćelijskih organela • Biljna i životinjska ćelija • ćelijski ciklus i ćelijske deobe	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave/učenja, planom rada i načinima evidentiranja i ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz kombinaciju različitih oblika nastavnog rada i vrsta nastave (didaktičkih modela)</p> <p>Mesto realizacije nastave • Kabinet za biologiju, biološka radionica, univerzalna učionica, adekvatni objekti izvan školskog kompleksa</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave • poštovanje svih didaktičkih principa • primena prirodnih nastavnih sredstava, realizacija terenske nastave, realizacija bioloških/ekoloških nastavnih ekurzija • kombinovanje različitih didaktičkih modela (problemska, timska nastava biologije)</p>
Osnovi fiziologije okeva	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o funkcijama ljudskog organizma	<ul style="list-style-type: none"> • objasni nastanak i prenos nervnog impulsa • ilustruje prosti refleksni luk • objasni ulogu nervnog sistema • objasni mišićnu kontrakciju	<ul style="list-style-type: none"> • Nervni sistem • Ula • Mišićno-skeletni sistem • Endokrine žlezde • Sistem organa za varenje • Sistem organa za disanje	

		<ul style="list-style-type: none"> • objasni ulogu ulnih organa • definiše poziciju i ulogu žlezda sa unutrašnjim lu enjem • objasni sastav i ulogu krvi i limfe • objasni gra u i ulogu srca i krvnih sudova i neurohumoralnu regulaciju sr anog rada • objasni razmenu gasova u plu ima i tkivima i nervnu regulaciju disanja • objasni varenje, resorpciju hrane i neurohumoralnu regulaciju varenja • objasni ulogu ekskretornih organa oveka • objasni ulogu organa za razmnožavanje 	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem za cirkulaciju telesnih te nosti • Sistem organa za izlu ivanje i razmnožavanje 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacija samostalnih u eni kih radova (eseji, prezentacije, referati, projekti) <p>Ocenjivanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje i ocenjivanje u enika (putem usmene i pisane provere znanja, testiranja, prakti nih radova - vežbanja, izrade prezentacija i projekata) <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • biologija elije (7 asova) • osnovi fiziologije oveka (15 asova) • biologija razvi a oveka (7 asova) • polno i reproduktivno zdravlje (6 asova)
Biologija razvi a oveka	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa osnovnim fazama razvi a oveka • Razumevanje procesa polnog sazrevanja 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni procese spermatogeneze i oogeneze • opiše proces oplo enja • navede faze intrauterinog razvi a • opiše nastanak tkiva i za etaka organa • opiše promene koje se doga aju u organizmu oveka od ro enja do puberteta • objasni polno sazrevanje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • Stvaranje i sazrevanje polnih elija • Oplo enje • Intrauterino razvi e • Ra anje i detinjstvo • Polno sazrevanje 	
Polno i reproduktivno zdravlje	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje problema vezanih za period odrastanja • Shvatanja uloge i 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna probleme vezane za period odrastanja • objasni zna aj porodice 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam i definicija zdravlja • Problemi vezani za period adolescencije 	

	zna aja porodice • Proširivanje znanja o oblicima rizi nog ponašanja	• opiše biološku funkciju porodice • definiše pojam "planiranje porodice" • navede oblike rizi nog ponašanja i oblike zaštite od neželjene trudno e • objasni štetnost abortusa po zdravlje žene • navede naj eš e polno prenosive bolesti, bolesti zavisnosti i na ine prevencije	• Planiranje porodice • Zaštita od polnih bolesti • Bolesti zavisnosti	
--	---	--	--	--

Preporuke za izradu individualnog obrazovnog plana za u enike sa smetnjama u razvoju kojima je potrebna dodatna obrazovna podrška

Za u enike kojima je usled socijalne uskra enosti, smetnji u razvoju, invaliditeta i drugih razloga potrebna dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju, ustanova obezbe uje otklanjanje fizi kih i komunikacijskih prepreka i donosi individualni obrazovni plan.

Cilj individualnog obrazovnog plana jeste postizanje optimalnog uklju ivanja u enika u redovan obrazovno-vaspitni rad i njegovo osamostaljivanje u vršnja kom kolektivu.

Bliži uslovi za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške u eniku regulisani su *Pravilnikom o dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci detetu i u eniku* ("Službeni glasnik RS", br. 63/10).

Bliža uputstva za utvr ivanje prava na individualni obrazovni plan regulisani su Pravilnikom o bližim uputstvima za utvr ivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje ("Službeni glasnik RS", br. 76/10).

		<p>proučavanjem književnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • uviđa razliku između usmene i pisane književnosti • razlikuje književne rodove i vrste • određuje temu, motiv, sižeu, fabulu, lik i ideju u književnom delu • iznosi svoje utiske i zapažanja o književnom delu, tumači njegove bitne činjenice i vrednuje ga 	<p>narodna pesma (predlog "Kneževa vera"), pripovetka po izboru i roman (predlog Dragoslav Mihailovič "Kad su cvetale tikve")</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drama kao književni rod: drama po izboru 	<p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilikom obrade dramskog dela moguće je posetu pozorišnoj predstavi i gledanje snimka pozorišne predstave, a nakon toga razgovor o dramskom tekstu i njegovoj pozorišnoj realizaciji. Takođe je ovu nastavnu temu moguće obrađivati tokom cele školske godine, pa na primer strukturu i odlike dramskog dela obraditi na primeru "Romeo i Julije", a strukturu i odlike lirске i epske narodne pesme obraditi tokom realizacije teme Narodna književnost • Narodna književnost se može obraditi po motivima (rad u grupama) <p>Ocenjivanje</p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja • testove praktičnih veština <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvod u proučavanje dela (15 časova) • Književnost starog veka (14 časova) • Srednjovekovna književnost (12 časova) • Narodna književnost (13 časova) • Humanizam i renesansa (11 časova)
Književnost starog veka	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje učenika sa mitologijom, reprezentativnim delima starog veka i njihovim značenjem za razvoj evropske kulture 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni značaj mitologije za antičku književnost i razvoj evropske kulture • navede imena autora, nazive njihovih dela i klasifikuje ih po kulturama kojima pripadaju, književnim rodovima i vrstama • objasni univerzalne poruke književnosti starog veka 	<ul style="list-style-type: none"> • Sumersko-vavilonska književnost: Ep o Gilgamešu (analiza odlomka) • Mitovi: o Tantaluu, Sifidu, Narcisu; mitovi o Troji: Parisov sud, Odisej i Penelopa, Ahil, Edip... • Helenska književnost: Homer: Ilijada (odlomak) • Sofokle: Antigona (odlomak) • Stari i Novi zavet (tekstovi po izboru) 	
Srednjovekovna književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa spomenicima južnoslovenske kulture, razvojem pisma i jezika, delima srednjovekovne književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • navede najznačajnije spomenike južnoslovenske kulture, jezik, pismo i vek u kom su nastali • imenuje autore i dela • razume poetiku žanrova srednjovekovne književnosti • locira obrađene tekstove u istorijski kontekst • objasni značaj srednjovekovne književnosti za srpsku 	<ul style="list-style-type: none"> • Posebice slovenske pismenosti: Crnorizac Hrabar: "Slovo o pismenima" • Radirila i Metodija • Slovenska pisma i razvoj književnog jezika • Najstariji spomenici južnoslovenske kulture • Sveti Sava: "Žitije svetog Simeona" (odlomak) • Jefimija: "Pohvala knezu Lazaruu" • Despot Stefan Lazarevič; "Slovo ljubve" 	

		kulturu		<ul style="list-style-type: none"> • Opšti pojmovi o jeziku (5 asova) • Fonetika (10 asova) • Pravopis (10 asova) • Kultura izražavanja (21 as)
Narodna književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Ukazivanje na narodnu književnost kao izraz kolektivnog mišljenja i osećanja, riznicu narodnih običaja, uvara moralnog i nacionalnog kodeksa 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje lirske, epske i lirsko-epske pesme • uoči odlike usmene umetnosti reči (kolektivnost, varijantnost, formulativnost) • procenjuje etičke vrednosti iznete u delima narodne književnosti • tumači likove, bitne motive, fabulu, siže, kompoziciju i poruke u odabranim delima • upoređuje umetničku interpretaciju stvarnosti i istorijske činjenice 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrste narodne književnosti • Lirska narodna pesma "Ovčari i devojka", "Zao gospodar" (predlog) • Epska narodna pesma "Banovi Strahinja", Marko piše uz Ramazan vino", "Boj na Mišaru" • Lirsko-epske pesme (po izboru) • Narodne proza (bajka po izboru) • Kratke narodne prozne vrste (izbor) 	
Humanizam i renesansa	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa poetikom humanizma i renesanse, njenim najznačajnijim predstavnicima i književnim delima 	<ul style="list-style-type: none"> • navede najznačajnije predstavnike i njihova dela • objasni značenje pojmova humanizam i renesansa • navodi i na obrascima delima obrazlaže odlike epohe • upoređuje vrednosti srednjeg veka sa vrednostima humanizma i renesanse 	<ul style="list-style-type: none"> • Poetika humanizma i renesanse, najznačajniji predstavnici • Francusko Petrarka: "Kanonijer" (izbor soneta) • Giovanni Boccaccio: "Dekameron" (pripovetka po izboru) ili Dante Alighieri "Pakao" (prikaz dela, odlomak) • Vilijam Šekspir: "Romeo i Julija" • Servantes: "Don Kihot" (odlomak) 	
Opšti pojmovi o jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • Ukazivanje na proučavanje jezika kao sistema, upoznavanje sa njegovom funkcijom, društvenom uslovljenošću i istorijskim razvojem 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni funkciju jezika i pojam jezičkog znaka • razume prirodu modernog književnog (standardnog) jezika • navede faze razvoja književnog jezika do 19. veka • navede discipline koje se bave proučavanjem jezičkog sistema 	<ul style="list-style-type: none"> • Mesto jezika u ljudskom društvu, bitna svojstva jezika, jezik i komunikacija • Književni jezik, jezička norma i standardizacija • Jezički sistem i nauke koje se njime bave • Književni jezici kod Srba do 19. veka 	

Fonetika	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja iz oblasti fonetike (fonologije) književnog jezika i sposobnosti da se ta znanja primene u govoru i pisanju 	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno izgovara glasove i akcente književnog jezika • razlikuje glasovne alternacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Fonetika i fonologija • Glasovi književnog jezika i njihov izgovor • Glasovne alternacije suglasnika (zvu nih i bezvu nih; s: š, z: ž, n: m; k, g, h: , ž, š i k, g, h: c, z, s; alternacije nenep anih sa prednjonep anim suglasnicima), samoglasnika (promena o u e i umekšanost suglasnika, nepostojano a, promena sonanta l u vokal o) i uproš avanje suglasni kih grupa sa pravopisnim rešenjima • Akcenti književnog jezika 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da pišu u skladu sa pravopisnom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • ume da se služi pravopisom • primeni znanja o glasovnim alternacijama u skladu sa jezi kom normom • primeni upotrebu velikog i malog slova u skladu sa jezi kom normom • podeli re i na kraju reda u skladu sa jezi kom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • Glavne norme pisanja velikog i malog slova (na po etku re enice, naslovi i natpisi, vlastita imena, imena naroda, geografski pojmovi, nebeska tela, praznici, ustanove i organizacije, prisvojni pridevi na -ov i -in, kurtoazna upotreba velikog slova, više lana imena zemalja i ostala više lana imena, pomo ne re i u imenima, nazivi serijskih i apstraktnih pojmova, zvanja, titule...) • Podela re i na kraju reda 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da koriste razli ite oblike kazivanja i funkcionalne stilove 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše stanja, ose anja, raspoloženja, izrazi stavove, donese zaklju ke u usmenom i pisanom izražavanju • razlikuje funkcionalne stilove • prepozna i primeni odlike razgovornog i književnoumetni kog funkcionalnog stila • popunjava formulare, uplatnice, zahteve i sli no 	<ul style="list-style-type: none"> • Jezi ke vežbe • Stilske vežbe • Vrste funkcionalnih stilova-osnovne odlike • Razgovorni funkcionalni stil • Književnoumetni ki funkcionalni stil • Popunjavanje formulara, zahteva, uplatnica i sl. • Školski pismeni zadaci 4 x 2+2 • Doma i zadaci 	

u skladu sa jezi kom normom

Naziv predmeta:

SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Godišnji fond asova:

75

Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Barok, klasicizam, prosvetiteljstvo	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa evropskim kulturnim, duhovnim i misaonim tendencijama 17. i 18. veka i njihovim uticajima na srpsku književnost	<ul style="list-style-type: none"> navede osobenosti baroka, klasicizma i prosvetiteljstva i njihove predstavnike u književnosti prepozna na obranim delima odlike prosvetiteljstva objasni značaj Dositejevog rada za srpsku kulturu i književnost napravi paralelu u obradi istih motiva u evropskoj i srpskoj književnosti	<ul style="list-style-type: none"> Barok i klasicizam; poetika, glavni predstavnici u našoj i evropskoj književnosti Molijer: "Tvrđica" Prosvetiteljstvo u Evropi i kod nas Književno - prosvetiteljski rad Dositeja Obradovića Dositej Obradović : "Život i priključenija" (odlomci) Jovan Sterija Popović : "Tvrđica" (odlomci)	<ul style="list-style-type: none"> Na početku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> Teorijska nastava se realizuje u učionici <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> Mogućnost gledanja ekranizacije nekih od dela realističke književnosti
Romantizam	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa poetikom romantizma, predstavnicima i delima evropske i srpske književnosti	<ul style="list-style-type: none"> navede predstavnike romantizma i njihova dela uočava i obrazlaže odlike romantizma iznese svoj sud o književnim delima koriste ista znanja i sopstvena zapažanja prepozna i usvoji vrednosti nacionalne kulture i razume/poštuje kulturne vrednosti drugih naroda	<ul style="list-style-type: none"> Romantizam u Evropi i kod nas (pojam, osobenosti, značaj, predstavnici) Puškin: "Cigani" (odlomak) Hajne: "Lorelaj" ili Š. Petefi: "Sloboda sveta" Vuk Karadžić - rad na reformi jezika i pravopisa, rad na sakupljanju narodnih umotvorina, leksikografski rad Značaj 1847. godine Petar Petrović Njegoš: Humanističko-filozofske misli "Gorskog vijenca" (tumačenje gnomskih izraza po izboru) Branko Radićević : "Kad	<p>Ocenjivanje</p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> prave ostvarenosti ishoda testove znanja <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> Barok, klasicizam, prosvetiteljstvo (12 asova)

			<p>mlidijah umreti"</p> <ul style="list-style-type: none"> • ura Jakši : "Na Liparu" • Jovan Jovanovi Zmaj: " uli i" i " uli i uveoci" (izbor) • Laza Kostić : "Santa Maria della Salute" 	<ul style="list-style-type: none"> • Romantizam (16 asova) • Realizam (16 asova) • Morfologija sa tvorbom re i (12 asova) • Pravopis (7 asova) • Kultura izražavanja (12 asova)
Realizam	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa poetikom realizma, predstavnicima i delima evropske i srpske književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • navede predstavnike pravca i njihova dela • definiše odlike realizma i prepozna ih na obrascima književnim delima • tumači umetnički svet i stvaralačke postupke u strukturi obrascih dela 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizam u Evropi i kod nas (pojam, osobenosti, značaj, predstavnici) • Balzac: "Goriot" (odlomci po izboru) • Gogolj: "Revizor" (odlomak) • Milovan Glišić : "Glava šehera" • Laza Lazarević : "Vetar" • Radoje Domanović : "Danga" • Simo Matavulj: "Povareta" • Branislav Nušić : "Gospođin ministarka" • Vojislav Ilić : "Sivo, sumorno nebo" 	
Morfologija sa tvorbom reči	<ul style="list-style-type: none"> • Sistematizovanje znanja o vrstama reči, njihovim oblicima i osnovnim pravilima građenja reči 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi vrstu reči i gramatičke kategorije • upotrebi u usmenom i pisanom izražavanju oblike reči u skladu sa jezičkom normom • prepozna proste, izvedene i složene reči • prepozna osnovne principe tvorbe reči 	<ul style="list-style-type: none"> • Morfologija u užem smislu • Vrste reči • Imenske reči i njihove gramatičke kategorije • Glagoli. Gramatičke kategorije glagola • Prilozi, predlozi, veznici, reči ce, uzvici • Osnovni pojmovi o izvođenju reči • Osnovni pojmovi o tvorbi složenica i polusloženica. 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika da pišu u skladu sa pravopisnom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni pravila odvojenog i sastavljenog pisanja reči u skladu sa jezičkom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • Spojeno i odvojeno pisanje reči (pisanje brojeva i izvedenica od njih, pisanje zamenica i zamenskih priloga, spojevi predloga i drugih reči, glagoli i reči ce, pisanje negacije) • Osnovna pravila spojenog, polusloženog i odvojenog pisanja 	

Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavanje učenika da teorijska znanja iz gramatike i pravopisa primenjuje u usmenom i pisanom izražavanju u skladu sa jezičkom normom, Osposobljavanje učenika da koriste različite oblike kazivanja i funkcionalne stilove 	<ul style="list-style-type: none"> izražava razmišljanja i kritički stav prema problemima i pojavama koje nameću u književni tekstovi ali su i deo svakodnevnog života primeni odlike novinarskog stila 	<ul style="list-style-type: none"> Leksičke vežbe Stilske vežbe Domaći zadaci Školski pismeni zadaci 2x2+2 Pisanje vesti, izveštaja, intervjua i drugih oblika novinarskog izražavanja Milutin Milanković : "Kroz vasionu i vekove" 	
---------------------	--	---	---	--

Naziv predmeta:	SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
Godišnji fond časova:	60
	Razred: treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Moderna	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa osnovnim odlikama moderne, predstavnicima i njihovim delima 	<ul style="list-style-type: none"> navede odlike pravca, predstavnike i njihova dela analizira odabrana dela, iznosi zapažanja i stavove 	<ul style="list-style-type: none"> Odlike simbolizma i impresionizma Šarl Bodler: "Albatros" Bogdan Popović : "Predgovor Antologiji novije srpske lirike" Aleksa Šantić : "Pretprazni kolovoz" Jovan Dučić : "Blago cara Radovana" (izbor) ili pesma po izboru Milan Rakić : "Dolap" ili "Jasika" V. P. Dis: "Možda spava" ili S. Pandurović : "Svetkovina" B. Stanković : delo po izboru 	<ul style="list-style-type: none"> Na početku teme učenik upoznat sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Teorijska nastava se realizuje u učionici <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> primenjenu ostvarenosti ishoda testove znanja
Meuratsna književnost	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje učenika sa odlikama meuratsne 	<ul style="list-style-type: none"> navede odlike pravca, predstavnike i njihova dela 	<ul style="list-style-type: none"> Odlike meuratsne književnosti i predstavnici u 	

	književnosti, predstavnicima i delima	<ul style="list-style-type: none"> • analizira odabrana dela, iznosi zapažanja i stavove 	svetskoj i srpskoj književnosti <ul style="list-style-type: none"> • Tagore: "Gradinar" (izbor) • Dušan Vasiljev: " Ovek peva posle rata" • Milutin Boji : "Plava grobnica" • Miloš Crnjanski: "Seobe I" (odlomak) • Ivo Andri : "Most na Žepi" ili pripovetka po izboru • Rastko Petrovi : "Ljudi govore" ili I. Andri : "Ex Ponto" 	<u>Okvirni broj asova po temama</u> <ul style="list-style-type: none"> • Moderna (10 asova) • Me uratna književnost (10 asova) • Savremena književnost (7 asova) • Leksikologija (7 asova) • Sintaksa (6 asova) • Pravopis (7 asova) • Kultura izražavanja (13 asova)
Savremena književnost	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enika sa odabranim delima savremene književnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • iznese svoje utiske o pro itanim delima savremene srpske književnosti • uo i odlike savremene književnosti na pro itanim delima • uo i razliku izme u književnog dela i njegove interpretacije u filmskoj i pozorišnoj umetnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Savremena srpska književnost u drugoj polovini 20. veka • Savremena poezija - (po izboru obraditi pesmu Vaska Pope, Miodraga Pavlovi a ili Desanke Maksimovi) • Savremena proza - Ivo Andri : "Prokleta avlija" • Savremena drama - Dušan Kova evi : drama po izboru 	
Leksikologija	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje u enika sa osnovama leksikologije 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna i odredi vrednost lekseme • navede primere sinonima, antonima, homonima, žargona... 	<ul style="list-style-type: none"> • Sinonimija • Homonimija • Antonimija • Polisemija • Sastav leksike srpskog književnoj jezika • Dijalektizmi • Arhaizmi i istorizmi • Vulgarizmi • Neologizmi • Žargonizmi • Termini • Frazeologizmi 	
Sintaksa	<ul style="list-style-type: none"> • Sistematizovanje znanja o sintaksi 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi sintaksi ke jedinice u re enici • prepozna tipove zavisnih, 	<ul style="list-style-type: none"> • Sintaksi ke jedinice • Osnovne re eni ne i sintagmatske konstrukcije 	

		nezavisnih rečenica i naporednih konstrukcija	<ul style="list-style-type: none"> • Sistem zavisnih rečenica • Sistem nezavisnih rečenica • Naporedne konstrukcije 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika za primenjivanje znanja iz jezika i pravopisa u skladu sa jezičkom normom 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni pravopisne znake u skladu sa jezičkom normom • upotrebi interpunkciju u skladu sa jezičkom normom • primenjuje pravopisna pravila u pisanju skraćenica 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravopisni znaci • Opšta pravila interpunkcije u rečenici • Skraćenice 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje učenika da teorijska znanja iz gramatike i pravopisa primenjuju u usmenom i pisanom izražavanju • Osposobljavanje učenika da popunjavaju administrativne obrasce u skladu sa jezičkom normom i koriste funkcionalni administrativni stil 	<ul style="list-style-type: none"> • iznosi stav, koristi argumente i procenjuje opšte i sopstvene vrednosti u usmenom i pisanom izražavanju • primeni odlike administrativnog stila • primeni veštinu komunikacije u situacijama vezanim za struku 	<ul style="list-style-type: none"> • Leksičke vežbe • Stilske vežbe • Domaći zadaci • Govorne vežbe • Školski pismeni zadaci 2x2+2 • Pisanje molbe, žalbe, biografije... 	

Naziv predmeta:

SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK

Godišnji fond časova: **74**

Razred: prvi

Ciljevi predmeta:

- Ovladavanje srpskim kao nematernjim jezikom u okviru programom predviđenih sadržaja;
- Usvajanje gramatičkih sadržaja i leksike;
- Usvajanje pravilnog izgovora i pisanja (ortoepskih i ortografskih pravila);
- Osposobljavanje za komunikaciju u svakodnevnim životnim situacijama;
- Osposobljavanje učenika za samostalno usmeno i pismeno izražavanje;
- Upoznavanje učenika sa značajnim karakteristikama kulture naroda koji govore srpskim jezikom;
- Upoznavanje učenika sa srpskim književnim delima i drugim tipovima tekstova;
- Razvijanje interesovanja učenika za dalje učenje srpskog jezika;
- Ovladavanje terminologijom u okviru područja rada.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik	OBAVEZNI I PREPORUČENI	NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA
------	------	------------------------------------	---------------------------	------------------------------

		e biti u stanju da:	SADRŽAJI PO TEMAMA	
Fonetika	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavanje u enika za pravilan izgovor glasova srpskog jezika i pravilno akcentovanje re i. 	<ul style="list-style-type: none"> pravilno artikuliše glasove srpskog jezika, razlikuje akcentovane i neakcentovane re i, primenjuje osnovna pravila akcentovanja re i. 	<ul style="list-style-type: none"> Vokalski i konsonantski sistem standardnog srpskog jezika. Osnove akcenatskog sistema srpskog jezika. Alternacije glasova. 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave/u enja, planom rada i na inima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje u okviru slede ih oblika nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> teorijska nastava sa vežbama <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> u ionica <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem:</p> <ul style="list-style-type: none"> pra enja ostvarenosti ishoda, testova znanja. <p>Okvirni broj asova po temama:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fonetika - 10, - morfologija - 10, - tvorba re i - 10, - sintaksa - 10, - pravopis - 6, - kultura izražavanja - 14, - književnost - 14. <p>Preporuke za realizaciju sadržaja programa</p> <p>Nastavni program <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> za srednju školu predstavlja produžetak programa osnovne škole i obezbe uje kontinuitet nastave ovog predmeta. Stoga, neophodno je da se nastavnik upozna sa sadržajem programa predmeta srpski kao nematernji jezik za osnovnu školu.</p>
Morfologija	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje u enika sa pravilnom upotrebom vrsta i oblika re i. 	<ul style="list-style-type: none"> razlikuje vrste re i, pravilno upotrebljava rod i broj imenskih re i, pravilno upotrebljava lice, rod i broj glagola, razlikuje glagole po vidu i rodu; razlikuje osnovne leksikološke kategorije. 	<ul style="list-style-type: none"> Vrste re i i njihove gramati ke kategorije. Re i sa deklinacijom, re i sa konjugacijom. Glagolski oblici - li ni i neli ni. Osnovne leksikološke kategorije. 	
Tvorba re i	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje i osposobljavanje u enika za primenu pravila tvorbe re i. 	<ul style="list-style-type: none"> pravilno gradi razli ite tipove tvorenica. 	<ul style="list-style-type: none"> Izvedene i složene re i (uloga prefiksa, sufiksa i spojnih vokala u gra enju re i). 	
Sintaksa	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavanje u enika za pravilno gra enje sintagmi i re enica. 	<ul style="list-style-type: none"> proširi prostu re enicu zavisnim lanovima, prepoznaje vrstu komunikativne re enice, kao i njenu funkciju. 	<ul style="list-style-type: none"> Osnovni re eni ni lanovi (odredbeni i dopunski), izražavanje leksemama i sintagmama. Vrste re enice po komunikativnoj funkciji. 	
Pravopis	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavanje u enika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> Karakteristike fonetskog pravopisa (posebno s obzirom na glasovne alternacije). Veliko i malo slovo. Sastavljeno i rastavljeno pisanje re i. Pravopisni znaci i znaci interpunkcije. 	
Kultura izražavanja	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavanje u enika za usmeno i 	<ul style="list-style-type: none"> komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili 	<ul style="list-style-type: none"> Tematika: - Škola; 	

	pismeno izražavanje.	situacijom; • daje kompleksnije odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja.	- Zanimanja; - Iz života mladih; - Svakodnevni život. • Komunikativne funkcije: iskazivanje osećanja i stavova. • Bogaenje u eni kogre nika novom opštom i stru nom leksikom. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Doma i zadaci.	Nivo znanja u enika iz osnovne škole, u pogledu ovladanosti srpskim jezikom, veoma je razli it. Zato nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati razli ite mogu nosti i potrebe u enika razli itih sredina i razli itih maternjih jezika. Pri tom se u nastavu naglašeno uklju uje princip individualizacije i sprovo enje diferenciranog rada na razli itim nivoima u eni kog znanja. S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje u enika za komunikaciju u svakodnevnim situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i u enju jezika.
Književnost	• Upoznavanje sa razli itim književnim rodovima i vrstama i zna ajnim delima srpske književnosti.	• razlikuje književne rodove i vrste i koristi poznavanje žanrovskih posebnosti pri interpretaciji književnog dela u nastavi • ita, prepri ava i tuma i književnoumetni ke i ostale tipove tekstova, • analizira idejne aspekte tekstova obuhva enih školskim programom.	• Vuk Stefanovi Karadži - sakuplja narodnih umotvorina; • Izbor iz lirske narodne poezije ("Srpska djevojka", "Devojka i sunce", "Majka Jova u ruži rodila"); • Epska narodna pesma - "Kosovka devojka"; • Legende i predanja o Svetom Savi; • Narodna bajka (po izboru) - "Djevojka brža od konja", "Me edovi ", "Biber e"; • Branislav Nuši : "Gospo a ministarka" (odlomak); • Laza Lazarevi : "Prvi put s ocem na jutrenje"; • Jovan Jovanovi Zmaj: " uli i" i " uli i uveoci" (izbor); • Desanka Maksimovi : "Srebrne plesa ice"; • ura Jakši : "Ve e"; • Ivo Andri : "Most na	Sadržaji programa iz gramatike povezani su sa sadržajima gramatike u osnovnoj školi, kojima se sada pristupa kognitivno. Time se znanja upotpunjuju i podižu na viši njivo, koriguju se eventualne greške nastale usled interferencije maternjeg jezika i nedovoljno savladanih sadržaja iz prethodnih razreda. Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramati kih pravila i paradigmi. Gramati ke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima. Nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanisti ki orijentisana i bogata kako jezi kim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezi kih, moraju biti zastupljeni književni, umetni ki, stru ni i drugi potrebni tipovi tekstova. U okviru asova književnosti obra uju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u

			<p>Žepi"- odlomak;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Radoje Domanovi : "Vo a"; • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz razli itih funkcionalnih stilova); • Izbor pesama: starogradske i savremene muzike. (Obavezno treba obraditi sedam dela.) 	<p>skladu sa nivoom znanja i interesovanjima u enika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (nau ne, stru ne...), preko kojih e u enici upoznati razli ite forme izražavanja u književnom delu, razli ite funkcionalne stilove i vrste tekstova.</p> <p>Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji u enika za rad organizovanjem razli itih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksi kim, gramati kim i komunikativnim vežbama. U enike treba podsticati i na uo avanje sli nosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika.</p> <p><i>Posebne napomene za ostvarivanje pojedinih sadržaja u okviru tema.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • U okviru fonetike obratiti pažnju na razliku u akcentu re i izme u maternjeg i srpskog jezika. • U sadržajima morfologije težište treba staviti na rod i broj imenskih re i (slaganje imenica sa pridevima i pridevskim zamenicama). • Kod glagolskog vida uvežbavati koriš enje zamenice i re ce se (kod naj eš e koriš enih glagola). • Kod tvorbe re i prefiksaciju i sufiksaciju povezati sa glagolskim vidom. • U ostvarivanju sadržaja programa koji se odnose na padeže detaljnije obraditi mesna zna enja genitiva, akuzativa i lokativa. Uvežbavanje padeža povezivati sa proširivanjem re enice sintagmama. • Obratiti pažnju na strukturu re enice i njihovu komunikativnu funkciju. • Kod glagolskih oblika uvežbavati prezent, perfekat i futur I. • U oblasti pravopisa obavezno treba uvežbavati pisanje re ce ne. • U tematici književnost, me u sedam
--	--	--	--	---

				književnih dela obaveznih za obradu, uključujući dela iz narodne književnosti. • Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za savladavanje njegovog maternjeg jezika.
--	--	--	--	--

Naziv predmeta:	SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK
Godišnji fond časova:	75
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN I OSTVARIVANJE PROGRAMA
Fonetika	Osposobljavanje učenika za pravilno akcentovanje reči i rečenica. Osposobljavanje učenika za primenu glasovnih promena.	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje osnovna pravila akcentovanja reči i rečenica, • pravilno upotrebljava oblike reči sa glasovnim promenama. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitet i kvantitet akcenta. • Jednačene suglasnika po zvučnosti. • Jednačene suglasnika po mestu tvorbe. • Palatalizacija i sibilizacija. 	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave/učenja, planom rada i načinima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje u okviru sledećih oblika nastave: • teorijska nastava sa vežbama</p>
Morfologija i morfosintaksa	Upoznavanje učenika sa pravilnom upotrebom i osposobljavanje za pravilnu upotrebu oblika reči.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrebljava imenice prirodnog muškog roda, • prepoznaje imenice tipa singularia tantum i pluralia tantum, • pravilno upotrebljava oblike imenskih reči, • upotrebljava priloge za vreme, • razlikuje tipove glagola po vidu i rodu, • razlikuje glagolske načine, • prepoznaje i upotrebljava vrste pridevskih zamenica. 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenice: - prirodni muški rod, - imenice tipa singularia tantum i pluralia tantum. • Padeži (oblici i osnovna značenja - sa predlozima i bez predloga). • Prilozi za mesto, vreme i način. • Brojevi. • Obnavljanje: prezent, perfekt, futur I. • Glagoli: - imperativ, - potencijal, 	<p>Mesto realizacije nastave • učenika</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem: 6. pitanja o ostvarenosti ishoda, 7. testova znanja.</p> <p>Okvirni broj časova po temama: - fonetika - 10, - morfologija i morfosintaksa - 12, - tvorba reči - 5,</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - glagolski vid: svršeni i nesvršeni glagoli, - glagolski rod: uzajamno-povratni glagoli. • Pridevske zamenice. 	<ul style="list-style-type: none"> - sintaksa - 11, - pravopis - 4, - kultura izražavanja - 17, - književnost - 16. <p><u>Preporuke za realizaciju sadržaja programa</u></p>
Tvorba reči	Osposobljavanje učenika za primenu pravila tvorbe reči.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno gradi reči prefiksacijom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prefiksacija u vrstama reči. 	<p>Nastavni program <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> za srednju školu predstavlja produžetak programa osnovne škole i obezbeđuje kontinuitet nastave ovog predmeta. Stoga, neophodno je da se nastavnik upozna sa sadržajem programa predmeta <i>srpski kao nematernji jezik</i> za osnovnu školu i za prvi razred srednje škole.</p> <p>Nivo znanja učenika iz osnovne škole, u pogledu ovladanosti srpskim jezikom, veoma je različit. Zato nastava <i>srpskog kao nematernjeg jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati različite potrebe učenika različitih sredina i različitih maternjih jezika. Pri tom se u nastavu naglašeno uključuje princip individualizacije i sprovođenje diferenciranog rada na različitim nivoima učenikovog znanja. S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje učenika za komunikaciju u svakodnevnim situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju učenijezika. Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo učenija upotrebe jezika,</p>
Sintaksa	Osposobljavanje učenika za pravilno građenje sintagmi i rečenica.	<ul style="list-style-type: none"> • proširi prosturečenicu zavisnim članovima, • sastavlja vremenske i uzročne rečenice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepravi objekat. • Priloške odredbe za mesto, vreme, uzrok. • Partitivni genitiv. • Vrste zavisnih rečenica: adverbijalne. 	
Pravopis	Osposobljavanje učenika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Upotreba zapete. • Pisanje brojeva. • Pisanje datuma. 	
Kultura izražavanja	Osposobljavanje učenika za usmeno i pismeno izražavanje.	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili situacijom, • daje odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematika: <ul style="list-style-type: none"> - prijatelji i rodbina; - stanovanje (prostorije, nameštaj, kućni aparati); - osnovne životne namirnice; - javni objekti, službe i ustanove (prodavnica, ambulanta, pošta, restoran); - biljni i životinjski svet; - proslave i svečanosti; - merne jedinice, vremenske odrednice. • Komunikativne funkcije: <ul style="list-style-type: none"> - oslovljavanje i obraćanje; - iskazivanje molbe; - traženje i davanje uputstava; - pozivanje i prihvatanje/odbijanje 	

			<p>poziva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje jezika i leksičke građe novim rečima i frazeološkim izrazima. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Domaći zadaci. 	<p>bez nefunkcionalnog u njenoj gramatici pravila i paradigmi. Gramatičke elemente treba prezentovati i uveštavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima.</p> <p>Nastava <i>srpskog kao maternjeg jezika</i> mora biti humanistički orijentisana i bogata kao jezikom tako i sadržajima iz kulture. Pored jezika, u punoj mjeri moraju biti zastupljeni književni, umetnički, savremeni sadržaji i sadržaji civilizacijskih tekovina. U okviru časova književnosti obrađuju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u skladu sa nivoom znanja i interesovanjima učenika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (naučne, stručne...), preko kojih se učenici upoznati različite forme izražavanja u književnom delu, različite funkcionalne stilove i vrste tekstova.</p> <p>Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji učenika za rad organizovanjem različitih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksičkim, gramatičkim i komunikativnim vežbama. Učenike treba podsticati i naučavanjem sličnosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika.</p> <p>Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za savladavanje njegovog maternjeg</p>
Književnost	<p>Upoznavanje sa značajnim delima srpske književnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ita, preprava i tumačenje i književnoumetničke i ostale tipove tekstova, • analizira idejne aspekte tekstova obuhvatajućih školskim programom, • uoči i tumači osnovne integracione i niče interpretacije književnog dela (temu, motive, pesničke slike, junaka, strukturu, kompoziciju, oblike kazivanja, jezičke karakteristike). 	<p>OBAVEZNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Smrt Omera i Merime"; • "U cara Trojana kozje uši"; • Branko Radičević : "Bašta ki rastanak" (odlomci); • Milovan Glišić : "Glava šehera"; • Desanka Maksimović : "Tražim pomilovanje" (<i>Za kaluđeru</i> ili <i>Za laži izgovorene iz milosrdja</i>); • Branislav Nušić : "Autobiografija" (poglavljje Srpski jezik - dva odlomka); • Branko Ćopić : "Bašta sljezove boje" (pripovetka po izboru); • Ivo Andrić : "Na Drini uprija" (o Fati Avdagićoj). <p>IZBORNII:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jovan Jovanović Zmaj: "Pesmo moja, zakiti se cvetom" (XLVII stihovi); • Tekst o Mileni Pavlovi Barili; • Antologija savremenih srpskih pisaca (izbor); • Peđa Milosavljević : 	

			"Potera za pejzažima"; • Tekstovi iz drugih funkcionalnih stilova: publicisti ki (izbor); • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz različitih funkcionalnih stilova). (Treba odabrati 2 dela)	jezika.
--	--	--	---	---------

Naziv predmeta:	SRPSKI KAO NEMATERNJI JEZIK
Godišnji fond časova:	50
	Razred: treći

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN I OSTVARIVANJE PROGRAMA
Fonetika	Osposobljavanje učenika za prepoznavanje akcenatskih celina. Osposobljavanje učenika za primenu glasovnih promena.	<ul style="list-style-type: none"> • uočiti razliku između akcentovane i neakcentovane reči i grupe reči, • pravilno upotrebljava oblike reči sa glasovnim promenama. 	<ul style="list-style-type: none"> • Proklitike, enklitike. • Nestojanje A. • Gubljenje suglasnika. 	Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave/učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <u>Oblici nastave</u> Predmet se realizuje u okviru sledećih oblika nastave: - teorijska nastava sa vežbama
Morfologija i morfosintaksa	Osposobljavanje za pravilnu upotrebu oblika reči.	<ul style="list-style-type: none"> • pravilno upotrebljava imenice ženskog roda na konsonant, • pravilno upotrebljava oblike imenskih reči, • pravilno komparira prideve, • razlikuje prave povratne i nepravne povratne glagole, • prepoznaje aorist, futur II. 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenice: - imenice ženskog roda na konsonant; - proširivanje padežnih funkcija i značenja. • Glagoli: - aorist, futur II; - glagolski vid (u nestali glagoli); - glagolski rod: nepravni povratni glagoli. • Pridevi: komparacija. 	<u>Mesto realizacije nastave</u> - u učionici <u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti putem: 1. praćenja ostvarenosti ishoda, - testova znanja.
Tvorba reči	Osposobljavanje učenika za primenu pravila tvorbe reči.	• pravilno gradi deminutive i augmentative.	• Deminutivi i augmentativi.	<u>Okvirni broj časova po temama:</u> - fonetika- 5, - morfologija i morfosintaksa - 8,

Sintaksa	Osposobljavanje u enika za pravilno gra enje sintagmi i re enica.	<ul style="list-style-type: none"> • proširi prostu re enicu zavisnim lanovima, • prepoznaje re enice sa logi kim subjektom, • sastavlja uslovne i namerne re enice, • pravilno upotrebljava bezli ne re enice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezli ne re enice. • Logi ki subjekti. • Nekongruentni atributi. • Proširivanje priloško odredbenih zna enja. • Odnosne i izri ne re enice. 	<ul style="list-style-type: none"> - tvorba re i - 4, - sintaksa - 8, - pravopis - 4, - kultura izražavanja - 11, - književnost -10. <p><u>Preporuke za realizaciju sadržaja programa</u></p>
Pravopis	Osposobljavanje u enika za primenu pravopisnih pravila srpskog jezika.	• primenjuje pravopisna pravila srpskog jezika.	<ul style="list-style-type: none"> • Sastavljeno i rastavljeno pisanje re i. • Upravni i neupravni govor. 	Nastavnik treba da se upozna sa sadržajem programa predmeta <i>srpski kao nematernalni jezik</i> za prvi i drugi razred srednje škole. Osim
Kultura izražavanja	Osposobljavanje u enika za usmeno i pismeno izražavanje.	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira na srpskom jeziku u skladu sa temom ili situacijom, • daje kompleksne odgovore na postavljena pitanja i postavlja pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tematika: <ul style="list-style-type: none"> - me uljudski odnosi; - kultura stanovanja; - zdravlje; - sport; - saobra aj; - privreda u okruženju; - klima, atmosferske pojave; - obi aji, praznici. • Komunikativne funkcije: <ul style="list-style-type: none"> - iskazivanje raspoloženja, dopadanja/nedopadanja; - predlaganje i prihvatanje/neprihvatanje predloga; - estitanje. • Proširivanje jezi ke i leksi ke gra e novim re ima i frazeološkim izrazima. • Pismeni zadatak (jedan godišnje). • Doma i zadaci. 	<p>ovladavanja sadržajima predvi enim za ovaj razred u nastavi je neophodno obezbediti obnavljanje i utvr ivanje gradiva iz prethodnih razreda kako bi se spre ilo njegovo zaboravljanje i u vrstile ste ene navike, a novo gradivo usvajalo kao prirodni nastavak prethodnog i kao deo jednog celovitog sistema.</p> <p>Nastava <i>srpskog kao nematernalnog jezika</i> ne može biti jednoobrazna i u njoj se moraju uvažavati razli ite mogu nosti i potrebe u enika razli itih sredina i razli itih maternalnih jezika. Pri tom se u nastavu naglašeno uklju uje princip individualizacije i sprovo enje diferenciranog rada na razli itim nivoima u eni kog znanja.</p> <p>S obzirom na to da je osnovni cilj nastave ovoga predmeta produktivno ovladavanje srpskim jezikom i osposobljavanje u enika za komunikaciju u svakodnevnim situacijama, organizacija ove nastave treba da se bazira na principima komunikativnog pristupa u usvajanju i u enju jezika.</p>
Književnost	Upoznavanje sa zna ajnim delima srpske književnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • ita, prepri ava i tuma i književno umetni ke i ostale tipove tekstova, • analizira idejne aspekte teksta, • uo ava i tuma i osnovne integracione inioce 	<p>OBAVEZNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Banovi Strahinja"; • "Nemušti jezik"; • Milan Raki : "Iskrena pesma"; • Miloš Crnjanski: "Pri a" ili "Život"; • Momo Kapor: "Beleške jedne 	

		<p>interpretacije književnog dela (temu, motive, pesni ke slike, junaka, strukturu, kompoziciju, oblike kazivanja, jezi ko-stilske karakteristike).</p>	<p>Ane" (odlomci iz 1, 9. i 12. glave);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laza Lazarevi : "Vetar" (odlomak); • Aleksandar Popovi : "Putuju e pozorište Šopalovi " (VII slika <i>Vidova trava ili Šišanje Sofije</i> - dok Drobac ne iza e sa scene). <p>IZBORNI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Milovan Vitezovi : "Šešir profesora Koste Vuji a" (odlomak u kome se Kosta Vuji sudi sa kamenorescem); • Bora Stankovi : pripovetka "U no i" (odlomak); • Tekst o Savi Šumanovi u; • Izbor tekstova pesama koje se pevaju; • Tekst iz funkcionalne stilistike: administrativno pravni stil; • Izbor tekstova iz enciklopedija i asopisa za decu i mlade (iz razli itih funkcionalnih stilova). (Treba obraditi dva dela.) 	<p>Nastavu gramatike treba organizovati kao sredstvo u enja upotrebe jezika, bez nefunkcionalnog u enja gramati kih pravila i paradigmi. Gramati ke elemente treba prezentovati i uvežbavati u kontekstu, u realnim govornim situacijama i u književnim i drugim tekstovima. <i>Nastava srpskog kao nematernjeg jezika</i> mora biti humanisti ki orijentisana i bogata kako jezi kim tako i sadržajima iz kulture. Pored jezi kih, u punoj meri moraju biti zastupljeni književni, umetni ki, savremeni sadržaji i sadržaji civilizacijskih tekovina. U okviru asova književnosti obra uju se odabrani odlomci iz srpske književnosti u skladu sa nivoom znanja i interesovanjima u enika. Pored književnih tekstova, u nastavi treba koristiti i druge prigodne tekstove (nau ne, stru ne...), preko kojih e u enici upoznati razli ite forme izražavanja u književnom delu, razli ite funkcionalne stilove i vrste tekstova. Izuzetnu pažnju treba posvetiti motivaciji u enika za rad organizovanjem razli itih metoda i oblika rada i raznovrsnim leksi kim, gramati kim i komunikativnim vežbama. U enike treba podsticati i na uo avanje sli nosti i razlika srpskog i maternjeg jezika, ali i širih, kulturoloških karakteristika. Prilikom interpretacije književnih dela, ukazivati na osobenosti književnih rodova i vrsta i na jezi ko-stilske odlike dela. Na primerima tekstova srpske književnosti obnavljati i sistematizovati</p>
--	--	---	--	--

				sadržaje iz književnosti (istorija i teorija književnosti), koje učenik poznaje iz programa propisanog za savladavanje njegovog maternjeg jezika.
--	--	--	--	---

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Maternji jezik i književnost

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK		
Godišnji fond časova:	74		
	Razred: prvi		
Cilj predmeta:	- Razvijanje sazajnih i intelektualnih sposobnosti i sticanje pozitivnog odnosa prema drugim kulturama uz uvažavanje različitosti i usvajanje znanja i umjenja potrebnih u komunikaciji na stranom jeziku u usmenom i pisanom obliku.		

CILJ	ISHODI NA KRAJU PRVOG RAZREDA Učenik će biti u stanju da:	PREDVIĐENE TEME OPŠTE I STRUČNE	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE
<i>Razumevanje na sluh</i> Osposobljavanje učenika za razumevanje usmenog govora	- Razume rečenice, pitanja i uputstva iz svakodnevnog govora (kratka uputstva izgovorena sporo i razgovetno) - Razume opšti sadržaj kraćih, prilagođenih tekstova (računaju ih i stručne) posle nekoliko slušanja ili uz pomoć vizuelnih efekata (na uputstvima, oznakama, etiketama) - Razume brojeve (cene, račune, tačno vreme)	OPŠTE TEME • Svakodnevni život (organizacija vremena, poslova, slobodno vreme) • Hrana i zdravlje (navike u ishrani, karakteristična jela i pića u zemljama sveta) • Poznati gradovi i njihove znamenitosti • Sportovi i poznata sportska takmičenja • Život i dela slavnih ljudi XX veka (iz sveta nauke, kulture)	1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifično po regionima) 3. Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.) 4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi 5. Izražavanje molbi i zahvalnosti 6. Izražavanje izvinjenja 7. Izražavanje potvrde i negiranje 8. Izražavanje dopadanja i
<i>Razumevanje pročitano</i>	- U nepoznatom tekstu prepoznaje poznate reči, izraze i rečenice (npr. u oglasima, na plakatima,	• Mediji (štampa, televizija)	

<i>teksta</i> Osposobljavanje u enika za razumevanje pro itanih tekstova	shemama) - Razume opšti sadržaj i smisao kra ih tekstova (saopštenja, formulara sa podacima o nekoj osobi, osnovne komande na mašinama/kompjuteru, deklaracije o proizvodima, uputstva za upotrebu i koriš enje)	• Interesantne životne pri e i doga aji • Svet kompjutera - rasprostranjenost i primena	nedopadanja 9. Izražavanje fizi kih senzacija i potreba 10. Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa 11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja 12. Opisivanje i upore ivanje lica i predmeta 13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu 14. Izražavanje pripadanja i posedovanja 15. Skretanje pažnje 16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja 17. Traženje i davanje dozvole 18. Iskazivanje estitki 19. Iskazivanje preporuke 20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti 21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti
<i>Usmena produkcija</i> Osposobljavanje u enika za kratko monološko izlaganje na stranom jeziku	- Upotrebljava jednostavne izraze i re enice da bi predstavio svakodnevne, sebi bliske li nosti, aktivnosti, situacije i doga aje	STRU NE TEME • Obrada metala • Kontrola kvaliteta u skladu sa normativima i propisma • Pra enje novina u oblasti mašinstva i pogonske proizvodnje	
<i>Pismena produkcija</i> Osposobljavanje u enika za pisanje kra ih tekstova razli itog sadržaja	- Piše kratke poruke relevantne za posao (mesto, termini sastanka) - Piše kra i tekst o sebi i svom okruženju - Popunjava formular gde se traže li ni podaci		
<i>Interakcija</i> Osposobljavanje u enika za u eš e u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kra ih pisanih poruka	- Na jednostavan na in se sporazumeva sa sagovornikom koji govori sporo i razgovetno - Postavlja jednostavna pitanja u vezi sa poznatim temama iz života i struke kao i da usmeno ili pismeno odgovara na ista (brojevi, podaci o koli inama, vreme, datum) - Napiše kratko li no pismo, poruku, razglednicu, estitku		
<i>Medijacija</i> Osposobljavanje u enika da prevodi, sažima i prepri ava sadržaj kra ih usmenih i pisanih tekstova	- Na ovom nivou nije predvi ena		
<i>Znanja o jeziku</i> Osposobljavanje u enika za upotrebu jezika u skladu sa jezi kim normama	- Prepoznaje i pravilno koristi osnovne fonološke (intonacija, prozodija, ritam) i morfosintaksi ke kategorije (imeni ki i glagolski nastavci, osnovni red re i)		
<i>Medijska pismenost</i> Osposobljavanje u enika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kriti ko	- Koristi sadržaje medijske produkcije namenjene u enju stranih jezika (štampani mediji, audio/video zapisi, kompakt disk, internet itd.)		

GRAMATI KI SADRŽAJI

ENGLESKI JEZIK

III. RE ENICA

Obnoviti re eni ne model obuhva ene programom za osnovnu školu.

- Red re i u re enici. Mesto priloga i priloških odredbi.

- Tag questions

- Indirektni govor

a) izjave - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne re enice u jednom od sadašnjih vremena)

b) molbe, zahtevi, naredbe

v) pitanja sa promenom reda re i - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne re enice u jednom od sadašnjih vremena)

- Yes/No pitanja

- "WH" pitanja

IV. IMENI KA GRUPA

1. lan

- Obnoviti upotrebu odre enog i neodre enog lana

- Nulti lan uz gradivne i apstraktne imenice

2. Imenice

- Množina imenica - obnoviti

- Izražavanje pripadanja i svojine - saksonski genitiv

3. Zameni ki oblici

a) Zamenice

- Li ne zamenice u funkciji subjekta i objekta

- Pokazne zamenice

b) determinatori

- Pokazni determinatori

- Neodređeni determinatori

- Prisvojni determinatori

4. Pridevi

- Obnoviti komparaciju prideva

5. Brojevi

- Obnoviti proste i redne brojeve

6. Kvanifikatori

III GLAGOLSKA GRUPA

1. Glagoli

- Obnoviti glagolske oblike predviđene programom za osnovnu školu

- Modalni glagoli: *may can, must*

- Pasivne konstrukcije - sadašnje vreme/prošlo - the Simple present/past (prošlo vreme receptivno)

2. Prilozi, izvorne prilozi i upotreba

3. Predlozi, najčešći predlozi za orijentaciju u vremenu i prostoru.

Morfosintaksi ki i fonetski sadržaji

lan

Odre eni i neodre eni lan. Osnovna upotreba.

lan spojen s predlozima: *di, a, da, in, su* i *con*.

Odre eni lan uz osnovne i redne brojeve.

Imenica

Rod imenica. Pravilna množina imenica. Množina imenica na: *-co, -go, -ca, -ga*.

Naj eš i primeri nepravilne množine: imenice koje se završavaju na konsonant (*il bar, i bar*), imenice koje se završavaju na naglašeni vokal (*la città, le città*), skra ene imenice (*la foto, le foto*), jednosložne imenice (*il re, i re*), imenice koje se završavaju na *i* (*la tesi, le tesi*).

Zamenice

Li ne zamenice u službi subjekta (*io, tu, lui, lei, Lei, noi, voi, loro*).

Naglašene li ne zamenice u službi objekta (*me, te, lui, lei, Lei, noi, voi, loro*)

Prisvojne zamenice (*mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro*).

Pokazne zamenice (*questo, quello*).

Upitne zamenice (*chi? i che?/ che cosa?*)

Neodr ene zamenice (*ognuno i qualcuno*).

Pridevi

Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi *buono* i *bello*; neodre eni pridev *tutto*.

Pridevi na *-co* (*bianco, simpatico*), *-go* (*largo, analogo*)

Prisvojni pridevi: *mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro*. Upotreba lana uz prisvojne prideve.

Morfološke odlike prideva *questo, quello, bello* i *buono*.

Neodrejeni pridevi *ogni* i *qualche*.

Naziv boja, morfološke osobenosti prideva *viola, rosa, blu, arancione*.

Brojevi: osnovni brojevi, redni brojevi. Upotreba osnovnih i rednih brojeva pri označavanju datuma.

Glagol

Sadašnje vreme (*Indicativo Presente*) glagola sve tri konjugacije. Sadašnje vreme nepravilnih glagola: *essere, avere, andare, dare, fare, bere, venire, stare, uscire, dire, tenere*.

Sadašnje vreme modalnih glagola *volere, dovere, potere, sapere*.

Upotreba glagola *piacere*.

Particip prošli i prošlo svršeno vreme *Passato prossimo*: prelaznih i neprelaznih glagola; nepravilnih glagola.

Buduće vreme (*Futuro semplice*) glagola s pravilnim i nepravilnim osnovama.

Predbuduće vreme (*Futuro anteriore*).

Prilozi

Vrste priloga: za nas, mesto i vreme

Priloške rečenice *ci* i *vi*.

Predlozi

Prosti predlozi *di, a, da, in, con, su, per, tra, fra* i njihova osnovna upotreba. Predlozi *dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro*.

Sintaksa

Prosta rečenica: potvrdna, upitna, odrična. *Tu sei italiano. No, io non sono italiano. (Tu) sei italiano?*

Složena rečenica:

Adesso non lavoro più, ma ho più tempo per leggere e scrivere e giocare con i miei nipoti.

Red re i u re enici. Mesto priloga i priloških odredbi. *Nel libretto ci sono nomi dei professori e altre informazioni utili.*

Leksikografija

Struktura i koriš enje dvojezi nih re nika.

U eniku treba pokazati i stalno ga podsticati na posedovanje, upotrebu i pravilno koriš enje re nika (dvojezi nog i, kasnije, jednojezi nog), dati osnovne podatke o re ni koj literaturi odgovaraju eg kvaliteta. Podsticati ga na kontakt sa pisanom literaturom, elektronskim sadržajima i sl.

NEMA KI JEZIK

Imenice

Usvajanje roda, broja i padeža imenica uz pomo d determinativa i nastavaka. Nominativ, dativ i akuzativ jednine i množine sa odgovaraju im predlozima i bez njih. Saksonski genitiv.

Determinativi

Usvajanje determinativa kao odrednice roda, broja i padeža imenica (odre eni neodre eni, pokazni, prisvojni, kvalifikativni, neodre eni)

Zamenice

Li ne zamenice u nominativu, dativu i akuzativu jednine i množine. Prisvojne i pokazne zamenice kao determinativi uz imenicu. Deklinacija neodre ene zamenice *jemand, niemand, etwas, nichts*

Pridevi

Pridevi u sastavu imenskog predikata i u atributivnoj funkciji (više receptivno nego produktivno). Pore enje prideva, opisna komparacija sa *ebenso....wie, nicht so.....wie*

Brojevi

Osnovni i redni brojevi

Predlozi

Predlozi sa dativom, akuzativom, dativom i akuzativom

Glagoli

Prezent i futur jakih, slabih, pomo nih, refleksivnih, složenih i modalnih glagola. Perfekt i preterit najfrekventnijih glagola

Re enice

Nezavisno složene re enice (*und, aber, oder, denn, darum, deswegen*)

Zavisno složene - uzro ne (*weil*), vremenske (*wenn, als, während, bis*), koncesivne (*obwohl*), relativne

RUSKI JEZIK

Re enica

Odnos re enica u složenoj re enici: nezavisno složene i zavisno složene re enice. Upravni i neupravni govor.

Imenice

Varijante padežnih nastavaka: lokativ jednine na - ; / , / , / ; nominativ množine na - , - , - , - ;

Imenice kojima se ozna avaju profesije ljudi, njihova nacionalna i teritorijalna pripadnost. Promena imenica na: - , - , - .

Imenice pluralia tantum (receptivno).

Obnavljanje i sistematizacija osnovnih imeni kih promena.

Zamenice

Obnavljanje i sistematizacija zamenica obra enih u osnovnoj školi: li ne, upitne (, , , ,).

Pridevi

Promena prideva

Pore enje prideva tipa: , ; prost oblik superlativa: , , .

Rekcija prideva: uo avanje razlika izme u ruskog i maternjeg jezika (, , i sl).

Brojevi

4) odsustvo kopule

Vremenski odnosi

Rečenice s odredbom

3) izražene prilogom

4) izražene zavisnim padežom

(   ).

Na inski odnosi

Rečenice sa odredbom izraženom prilogom

Uzročni odnosi

Rečenice sa odredbom izraženom zavisnim padežom.

Pasivne konstrukcije

est + particip perfekta

Finalne rečenice sa upotrebom pour + inf.

Pitanja:

Qui est-ce qui/que

Qu'est-ce qui/que

Que;

Indirektna pitanja

Negacija

pas du tout, non plus, personne

Kazivanje pretpostavke

si + imperfekt/kondicional

Kazivanje vremena

avant de, quand

Kazivanje želje, volje, namere

a) subjunktivom b) infinitivom

Odredbe za vreme

- dani u nedelji, *prochain/dernier; il y a/dans; pendant/depuis;*

Poređenje prideva

Odredbe za na in

Izrazi za meru i koli inu

une douzaine, une centaine, un tas de, pas mal de, environ... i sl.

Slaganje vremena - samo sa indikativom, i to:

présent - présent (istovremena radnja); *présent - passé composé* (pre); *présent - futur* (posle)

Imeni ka grupa

Slaganje determinanata i imenica u rodu i broju; razlike u izgovoru (gde postoje) i razlikovanje nastavaka u tekstu.

les déterminants interrogatifs - exclamatifs - relatifs; les déterminants indéfinis **Nastavci imenica i prideva**

teur/trice; al/aux, ail/aux i neki izuzeci na -s), *ou -s/x*

Glagolska grupa

Subjunktiv prezenta - objasniti princip tvorbe, a primenjivati samo u datim re eni nim modelima.

Slaganje participa perfekta sa subjektom

ŠPANSKI JEZIK

Imeni ka grupa

Slaganje determinativa i imenice u rodu i broju, apokopiranje prideva uz imenicu, neodre eni determinativi (*alguno, ninguno, todo, cualquiera*) u razli itim zna enjima.

Tráeme algún libro de García Márquez.

Todas las mañanas, todo el mundo...

Un muchacho cualquiera...

Morfeme tipi ne za mu ki i ženski rod imenica i prideva

muchacho/muchacha

actor/actriz

trabajador/trabajadora
generoso/generosa

kao i imenice i pridevi koji nemaju morfološku oznaku roda,

violinista, cantante, interesante, verde...

Glagolska grupa

Oblici indikativa: sva glagolska vremena savladana u osnovnoj školi primenjivati i prepoznavati u tekstu/govoru.

Pitanja sa upitnim re ima:

Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.

Indirektna pitanja

¿ Sabes si ha llegado ?

Pregúntale si ha cogido la tarjeta.

Yo te pregundo que has comprado.

Negacija

Nada, nadie, ningun (o/a), nunca, tampoco.

¿ Ha venido alguien ? - No, no ha venido nadie./ Nadie ha venido.

No me gusta esta película. - A mí tampoco.

Promena zna enja prideva u zavisnosti od pozicije uz imenicu

Un hombre grande / Un gran hombre.

Kazivanje vremena i odredbe za vreme

Dani u nedelji, *mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...*

Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.

¿ Cuándo lo viste ? Lo vi cuando regresé de viaje.

El lunes que viene, El domingo pasado, Salió hacetreinta minutos... regresa dentro de una hora...

Odredbe za na in

Prilozi na *-mente* i priloške konstrukcije

Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.

Izrazi za meru i količinu

Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos...

¿ Cuántos estudiantes han visto este programa ? - Más o menos, treinta.

Ortografija

Interpunktacija - osnovna pravila (sa akcentom na oblike koji ne postoje u srpskom jeziku).

Pisanje velikog slova.

NA OBLASTI OSTVARIVANJA PROGRAMA

Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u učionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za učenike; pretpostavlja primenu tzv. *Teacher talk*, odn. prilagođavanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima učenika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na značenju jezika kao poruke, a ne toliko na gramatičkoj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja učenika mere precizno definisanim *relativnim*, a ne toliko apsolutnim kriterijumima tačnosti.

Jedan od ključnih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u učionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno određeni kontekst, procedura i cilj, čime se unapređuje kvantitet jezičkog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje učenje jezika.

Takozvana komunikativno-interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, između ostalog, uključuje i sledeće komponente:

- usvajanje jezika kroz sadržaja kroz ciljano i osmišljeno učestvovanje u društvenom okruženju
- poimanje nastavnog programa kao dinamične, zajednički pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti
- nastavnik je tu da omogućiti pristup i prihvatanje novih ideja
- učenicima se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni učesnici u društvenom okruženju
- udžbenici su samo jedan od resursa; osim njihovih preporuka se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovu kada je reč o stručnim temama

- u ionica postaje prostor koji je mogu e restrukturirati iz dana u dan

Važan cilj u u enju stranog jezika u srednjim stru nim školama je ovladavanje jezikom struke i to u meri u kojoj je neophodno kako bi koristio jezik da bude informisan i osposobljen za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uve ava od 20 do 50% tokom etvorogodišnjeg, odnosno do 30% tokom trogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke. Neophodno je da stru na tematika koja se obra uje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stru nih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Taj deo jezika struke se mnogo više ogleda u receptivnim veštinama nego u produktivnim jer je svrha u enja stranog jezika da se u enici osposobe u prvoj liniji da prate odre enu stru nu literaturu u cilju informisanja, pra enja inovacija i dostignu a u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja. Stoga je spektar tekstova koji se preporu uju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kra i stru ni tekstovi iji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stru nih predmeta, izveštaji, katalogi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didakti ku podršku; ona upu uje na to da odre ene tekstove u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje on nosi treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograni iti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe).

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK
Godišnji fond asova:	75
Razred: drugi	

CILJ	ISHODI NA KRAJU DRUGOG RAZREDA U enik e biti u stanju da:	PREPORU ENE TEME OPŠTE I STRU NE I GRAMATI KI SADRŽAJI	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
SLUŠANJE Osposobljavanje u enika za razumevanje usmenog govora	<ul style="list-style-type: none"> • razume kra e iskaze koji sadrže frekventne re i i strukture (informacije o li nostima, poslu, porodici, kupovini, školi, bližem okruženju) • razume najbitnije informacije u kratkim i jednostavnim obaveštenjima (preko razglasa, na ulici, na šalteru) i pravilno ih koristi 	<ul style="list-style-type: none"> • Svakodnevni život (komunikacija me u mladima, generacijski konflikti i na ini prevazilaženja, me uvršnja ka podrška) • Obrazovanje <ul style="list-style-type: none"> • (obrazovanje u zemljama iji se jezik u i, školovanje koje priprema za studije ili svet rada, obrazovanje za sve) • Poznati regioni u zemljama iji se jezik u i, njihova obeležja • Kulturni život (manifestacije koje mladi rado pose uju u zemlji i zemljama iji se jezik u i, me unarodni projekti i u eš e na njima) • Zaštita ovekove okoline (akcije na nivou grada, škole, volonterski rad) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifi no po regionima) 3. Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.) 4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi 	Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u u ionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za u enike; pretpostavlja primenu tzv. Teacher talk, odn. prilago avanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima u enika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na

<p>ITANJE</p> <p>Osposobljavanje učenika za razumevanje pročitanih tekstova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ita i razume različitih vrste kratkih i prilagođenih tekstova (jednostavnija lična / poslovna pisma, pozivnice, termini, prospekti, uputstva, oglasi) prepoznaju i osnovna značenja i relevantne detalje • otkriva značenja nepoznatih reči na osnovu konteksta i /ili pomoć reči • uoči predvidljive informacije (kad, gde, ko, koliko) u svakodnevnom tekstovima (reklame, oglasi, jelovnici, prospekti) kao i jednostavnijim stručnim tekstovima (formulari, šeme, izveštaji) 	<ul style="list-style-type: none"> • Mediji (štampa, televizija, elektronski mediji) • Interesantne životne priče i događaji • Svet kompjutera (mladi i društvene mreže) <p>STRUČNE TEME</p> <p>Kao u prvom razredu</p> <p style="text-align: center;">ENGLJSKI JEZIK</p> <p>I. REČENICA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sistematizacija svih tipova upitnih rečenica - Direktna i indirektna pitanja - Indirektni govor: receptivno i produktivno a) izjave i pitanja - bez promene glagolskog vremena (glagol glavne rečenice u jednom od sadašnjih vremena) b) molbe, zahtevi, naredbe - Indirektni govor: samo receptivno a) izjave sa promenom glagolskih vremena - Određene relativne klauze - Složene rečenice: vremenske klauze, uzročne klauze, dopusne klauze <p>II. IMENIKALNA GRUPA</p> <p>4. član</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlike između određenog i neodređenog člana u širem kontekstu <p>5. Imenice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brojeve i nebrojive imenice <p>6. Zamenički oblici</p> <p>a) Zamenice</p>	<p>5. Izražavanje molbi i zahvalnosti</p> <p>6. Izražavanje izvinjenja</p> <p>7. Izražavanje potvrde i negiranja</p> <p>8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja</p> <p>9. Izražavanje fizičkih senzacija i potreba</p> <p>10. Iskazivanje prostornih i vremenskih</p> <p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje estetike</p> <p>19. Iskazivanje preporuke</p> <p>20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti</p> <p>21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p>	<p>značenja jezika poruke, a ne toliko na gramatičnoj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja učenika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima tačnosti.</p> <p>Jedan od ključnih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u učionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno određeni kontekst, procedura i cilj, čime se unapređuje kvantitet jezika kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje učenje jezika.</p> <p>Takozvana komunikativno interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, između ostalog, uključuje i sledeće komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezika kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno učestvovanje u društvenom okruženju • poimanje nastavnog programa kao dinamičnog, zajednički pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti • nastavnik je tu da omogućiti pristup i prihvatanje novih ideja
<p>GOVOR</p> <p>Osposobljavanje učenika za kratko monološko izlaganje i za učesniče u dijalogu na stranom jeziku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje situacije, priča o događajima i argumentuje stavove koristeći jednostavne izraze i rečenice • vodi jednostavne razgovore (telefonira), daje informacije i uputstva, ugovara termine reaguje u tivo na pitanja, zahteve, pozive, izvinjenja sagovornika 	<p>II. IMENIKALNA GRUPA</p> <p>4. član</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlike između određenog i neodređenog člana u širem kontekstu <p>5. Imenice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brojeve i nebrojive imenice <p>6. Zamenički oblici</p> <p>a) Zamenice</p>	<p>5. Izražavanje molbi i zahvalnosti</p> <p>6. Izražavanje izvinjenja</p> <p>7. Izražavanje potvrde i negiranja</p> <p>8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja</p> <p>9. Izražavanje fizičkih senzacija i potreba</p> <p>10. Iskazivanje prostornih i vremenskih</p> <p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje estetike</p> <p>19. Iskazivanje preporuke</p> <p>20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti</p> <p>21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p>	<p>značenja jezika poruke, a ne toliko na gramatičnoj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja učenika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima tačnosti.</p> <p>Jedan od ključnih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u učionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno određeni kontekst, procedura i cilj, čime se unapređuje kvantitet jezika kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje učenje jezika.</p> <p>Takozvana komunikativno interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, između ostalog, uključuje i sledeće komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezika kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno učestvovanje u društvenom okruženju • poimanje nastavnog programa kao dinamičnog, zajednički pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti • nastavnik je tu da omogućiti pristup i prihvatanje novih ideja
<p>INTERAKCIJA</p> <p>Osposobljavanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • komunicira u svakodnevnom situacijama i 	<p>II. IMENIKALNA GRUPA</p> <p>4. član</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlike između određenog i neodređenog člana u širem kontekstu <p>5. Imenice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brojeve i nebrojive imenice <p>6. Zamenički oblici</p> <p>a) Zamenice</p>	<p>5. Izražavanje molbi i zahvalnosti</p> <p>6. Izražavanje izvinjenja</p> <p>7. Izražavanje potvrde i negiranja</p> <p>8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja</p> <p>9. Izražavanje fizičkih senzacija i potreba</p> <p>10. Iskazivanje prostornih i vremenskih</p> <p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje estetike</p> <p>19. Iskazivanje preporuke</p> <p>20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti</p> <p>21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p>	<p>značenja jezika poruke, a ne toliko na gramatičnoj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja učenika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima tačnosti.</p> <p>Jedan od ključnih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u učionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno određeni kontekst, procedura i cilj, čime se unapređuje kvantitet jezika kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje učenje jezika.</p> <p>Takozvana komunikativno interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, između ostalog, uključuje i sledeće komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezika kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno učestvovanje u društvenom okruženju • poimanje nastavnog programa kao dinamičnog, zajednički pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti • nastavnik je tu da omogućiti pristup i prihvatanje novih ideja

<p>u enika za u eš e u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kra ih pisanih poruka</p>	<p>razmenjuje informacije, bliske njegovim interesovanjima (pismeno i usmeno)</p>	<p>- Li ne zamenice u funkciji subjekta i objekta - Pokazne zamenice - Odnosne zamenice b) determinatori - Pokazni determinatori - Neodređeni determinatori - Prisvojni determinatori</p>	<p>• u enici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni u esnici u društvenom inu • udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporu uje se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovu kad je re o stru nim temama • u ionica postaje prostor koji je mogu e restrukturirati iz dana u dan</p>
<p>MEDIJACIJA Osposobljavanje u enika da prevodi, sažima i prepri čava sadržaj kra ih usmenih i pisanih tekstova</p>	<p>• prevodi usmeno ili pismeno kratke poruke u skladu sa potrebama komunikacije</p>	<p>4. Pridevi - Obnoviti komparaciju prideva - too/not...enough/not as...(as)/...than 5. Brojevi - Obnoviti proste i redne brojeve 6. Kvanifikatori</p>	<p>Važan cilj u u enju stranog jezika u srednjim stru nim školama je ovladavanje jezikom struke, i to u onolikoj meri koja je neophodna da se jezik koristi radi informisanosti i osposobljenosti za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku na stranom jeziku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uve čava od 20 do 50% tokom etvorogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke.</p>
<p>Medijska Pismenost Osposobljavanje u enika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kritičko mišljenje u vezi sa njima</p>	<p>• argumentuje svoj stav o medijskom tekstu</p>	<p>III GLAGOLSKA GRUPA 1. Glagoli - Obnoviti razliku u upotrebi Present Simple, Present Continutous; Past Simple, Past Continuous - Obnoviti sve upotrebe Present Perfect - <i>Used to</i> - Na ini izražavanja budu nosti, planova u budu nosti (<i>going to, will</i>) - Modalni glagoli: <i>should, must, will, may, might</i> - Pasivne konstrukcije - sadašnje i prošlo vreme - the Present Simple, Past Simple (produktivno i receptivno), - Present perfect passive (receptivno)</p>	<p>Neophodno je da stru na tematika koja se obra uje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stru nih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Realizacija nastave jezika struke se mnogo više ogleda</p>
		<p>3. Predlozi i naj eš i prilozima za orijentaciju u vremenu i prostoru. 4. Prvi kondicional (receptivno i produktivno) drugi kondicional (receptivno)</p> <p style="text-align: center;">ITALIJANSKI JEZIK</p>	

		<p>1. Imenice</p> <p>Vlastite imenice i zajedni ke, odgovaraju i rod i broj sa determinativom: <i>Anna, Pietro, Belgrado, Roma, Signor Bianchi, Signora Bianchi, i miei genitori, il nostro paese, questa casa, l'Italia, la Serbia, il Tirreno, l'Adriatico, le Alpi, gli Appennini; i miei genitori, mia madre, Il loro padre, il nostro paese, i vostri figli, questo studente, questa ragazza, quell'amico, quella casa,</i> itd.</p> <p>Sistemska prikaz morfoloških karakteristika.</p> <p>2. lan. Upotreba lana. Sistematizacija.</p> <p>Oblici odre enog i neodre enog lana. Osnovna upotreba.</p> <p>Slaganje odre enog i neodre enog lana sa imenicom ili pridevom.</p> <p>lan spojen s predlozima <i>di, a, da, in, su</i> i <i>con</i>.</p> <p>Odre eni lan ispred datuma: <i>Oggi è il 25 novembre. Ispred imena dana u nedelji Abbiamo lezioni di lingua italiana il mercoledì e il giovedì.</i></p> <p>Upotreba lana uz vlastita imena, geografske pojmove, imena gradova i država, prezimena.</p> <p>Partitivni lan kao supletivni oblik množine neodre enog lana (<i>Ho un amico italiano: Ho degli amici italiani.</i>).</p> <p>Upotreba lana uz prisvojni pridev i imenice koje iskazuju blisko srodstvo (<i>Mia sorella si chiama Ada. Domani andiamo a Roma con i nostri nonni.</i>).</p> <p>Položaj lana i predloga uz neodre eni pridev <i>tutto</i>.</p>	<p>u razvijanju receptivnih veština nego produktivnih jer je svrha u enja stranog jezika, u prvoj liniji, usmerena na to da se u enici osposobe da prate odre enu stru nu literaturu u cilju informisanja, pra enja inovacija i dostignu a u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja.</p> <p>Stoga je spektar tekstova koji se preporu uju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kra i stru ni tekstovi iji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stru nih predmeta, izveštaji, katalozi, programi sajamskih aktivnosti i sl.</p> <p>Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didakti ku podršku. Dobro osmišljeni nalozi upu uju na to da odre ene tekstove, u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje oni nose, treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograni iti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije,</p>
--	--	--	---

		<p>Partitivni član. <i>Mangio delle mele.</i> Izostavljanje u negaciji. <i>Non mangio pane.</i> Upotreba predloga <i>di</i> uz izraze koji izražavaju određenu količinu. <i>Prendo un bicchiere d'acqua minerale.</i></p> <p>3. Zamenice Lične zamenice u službi subjekta. Naglašene lične zamenice u službi objekta. Naglašene lične zamenice u službi direktnog i indirektnog objekta. Nenaglašene lične zamenice u paru: <i>Compro il libro a Luigi. Glielo compro.</i> Prisvojne zamenice. Pokazne zamenice (<i>questo, quello</i>). Upitne zamenice <i>chi?</i> i <i>che?/ che cosa?</i> Neodređene zamenice pridevi (<i>niente/nulla, nessuno, qualcosa, qualcuno, qualche, alcuni</i>) Relativne zamenice (<i>che, cui, il quale/la quale</i>)</p> <p>4. Pridevi Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi <i>buono</i> i <i>bello</i>; neodređeni pridev <i>tutto</i>. Posebne karakteristike prideva <i>santo</i> i <i>grande</i> Komparacija prideva: <i>Maria è più alta di Marta. Noi siamo più veloci di voi. Maria è la più alta della classe.</i> Apsolutni superlativ <i>Maria è bellissima.</i> Sintetički (organski) oblici komparativa i superlativa (relativnog i apsolutnog) prideva <i>piccolo, grande, buono, cattivo</i>. Razlika u značenju između u analitičkih i sintetičkih oblika komparativa i superlativa (više: <i>maggiore</i>; više: <i>buono: migliore</i>). Prisvojni pridevi. Upotreba člana uz prisvojne prideve. Pokazni pridevi: <i>questo, quello</i>. Naziv boja, morfološke osobenosti</p>	<p>zahtevi, molbe) i u svim drugim usmene komunikacije koja mogu biti ostvarena sporazumevanjem na osnovnom nivou bilo u direktnom kontaktu sa sagovornikom ili u telefonskom razgovoru.</p>
--	--	---	--

		<p>prideva <i>viola, rosa, blu, arancione</i>. Glavni brojevi (preko 1000) i redni (do 20). Redni brojevi.</p> <p>5. Predlozi Prosti predlozi <i>di, a, da, in, con, su, per, tra, fra</i> i njihova osnovna upotreba. Predlozi <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti dietro</i>. Upotreba predloga di (<i>Marco finisce di fare i compiti. La mamma dice di non fare tardi</i>), a (<i>Vado a giocare. Sei bravo a pattinare. Usciamo a giocare con gli amici.</i>), da (<i>Vengo da Belgrado. Andiamo dai nonni</i>), in (<i>vado in Italia, vivo nel lazio, ho un cappello in testa</i>)</p> <p>6. Glagoli Sadašnje vreme (<i>Presente Indicativo</i>)</p> <p>Imperativ (<i>Imperativo</i>), zapovedni na in. Zapovedni na in, za sva lica: <i>Fa' presto! Non tornare tardi ! Non andate via senza di me</i>. Prego Signora, entri! Mi dia un etto di prosciutto e tre tosette, per favore Povratni glagoli. Upotreba glagola <i>piacere</i>. Perfekt (<i>Passato Prossimo</i>) Pravičnih i nepravilnih glagola: <i>Ho comprato un chilo di pesche. Sono andata alla stazione</i>. Perfekt modalnih glagola <i>volere, dovere, potere, sapere</i>. <i>Sono dovuto andare dal dentista. Ho potuto leggere i titoli in italiano</i>. Futur pravičnih i nepravilnih glagola. <i>Noi torneremo a casa alle cinque</i>. Imperfekat (<i>Imperfetto</i>): <i>C'era una volta un re e viveva in un castello</i>.</p> <p>Pluskvamperfekat (<i>Trapassato prossimo</i>): <i>Sono arrivato alla stazione</i></p>		
--	--	---	--	--

		<p><i>quando il treno era già partito.</i> Prezent konjunktiva (<i>Congiuntivo presente</i>): <i>Penso che Maria debba studiare di più.</i> Samo receptivno Prosti perfekt (<i>Passato Remoto</i>) tvorba i osnovna upotreba: <i>Marco entrò e vide il computer acceso. Ma nella stanza non c'era nessuno.</i> Pravilni i nepravilni glagoli. Samo receptivno. Pluskvamperfekat (<i>Trapassato prossimo</i>): <i>Sono arrivato alla stazione quando il treno era già partito.</i> Perfekt (<i>Passato Prossimo</i>) Pravilnih i nepravilnih glagola. Imperfekat (<i>Imperfetto</i>). Upotreba i odnos perfekta i imperfekta.</p> <p>7. Prilozi Potvrdni, odre ni (<i>si, no</i>). Osnovni prilozi <i>bene, male, molto, poco, troppo, meno, più</i> i priloški izrazi za odre ivanje vremena (<i>prima, durante, dopo</i>) i prostora. <i>a destra, a sinistra, dritto, davanti, dietro, sotto, sopra, su, giù</i></p> <p>Upitni prilozi: <i>quando?, come?, perché? dove?</i> Gra enje priloga od prideva pomo u sufiksa <i>mente</i></p> <p>8. Re ca ci (s priloškom vrednoš u), <i>ne.</i></p> <p>9. Veznici.</p> <p>10. Re enica: Prosta i proširena re enica u potvrdnom i u odri nom obliku. Upitna re enica: S konstrukcijom izjavne re enice potvrdnog oblika i upitnom intonacijom s konstrukcijom izjavne re enice u</p>		
--	--	---	--	--

odri nom obliku i upitnom intonacijom
Red re i u re enici.
Složena re enica: upotreba veznika koji
uvode zavisnu re enicu (vremensku,
uzro nu, relativnu, hipoteti ki period)
Hipoteti ki period: Realna pogodben
re enica: *Se hai tempo andiamo in gita.*
Se avrai tempo andremoin gita.
Irealna pogodben
re enica, sa
imperfektom u protazi i apodozi: *Se*
avevi tempo, andavamoin gita.

NEMA KI JEZIK

Imenice

Usvajanje roda, broja i padeža imenica
uz pomo determinativa i nastavaka.
Nominativ, genitiv, dativ i akuzativ
jednine i množine sa odgovaraju im
predlozima i bez njih. Saksonski genitiv.

Determinativi

Usvajanje determinativa kao odrednice
roda, broja i padeža imenica (odre eni
neodre eni, pokazni, prisvojni,
kvalifikativni, neodre eni)

Zamenice

Li ne zamenice u nominativu, dativu i
akuzativu jednine i množine. Prisvojne i
pokazne zamenice kao determinativi uz
imenicu. Deklinacija neodre ene
zamenice *jemand, niemand, etwas,*
nichts

Pridevi

Pridevi u sastavu imenskog predikata i u

		<p>atributivnoj funkciji (više receptivno nego produktivno). Pore enje prideva, opisna komparacija sa <i>ebenso....wie, nicht so.....wie</i></p> <p>Brojevi</p> <p>Osnovni i redni brojevi</p> <p>Predlozi</p> <p>Predlozi sa genitivom, dativom, akuzativom, dativom i akuzativnom</p> <p>Glagoli</p> <p>Prezent i futur jakih, slabih, pomo nih, refleksivnih, složenih i modalnih glagola. Perfekt i preterit najfrekventnijih glagola</p> <p>Re enice</p> <p>Nezavisno složene re enice (<i>und, aber, oder, denn, darum, deswegen, trotzdem</i>)</p> <p>Zavisno složene - uzro ne (<i>weil</i>), vremenske (<i>wenn, als, während, bis</i>), koncesivne (<i>obwohl</i>), relativne</p> <p style="text-align: center;">RUSKI JEZIK</p> <p>Re enica</p> <p>Re enice sa glagolskim priložima. Upotreba i u re enici.</p> <p>Imenice</p> <p>Sinonimi, antonimi, homonimi. Me ujezi ki homonimi.</p> <p>Zamenice</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Neodređene zamenice - , - (obrađivati kao leksiku) Određene zamenice , , Opšte zamenice , , ,</p> <p>Pridevi Duži i kraći oblik prideva. Upotreba kratkog oblika.</p> <p>Brojevi Redni brojevi</p> <p>Glagoli Imperativ Prošlo vreme glagola od infinitiva na suglasnik Glagoli kretanja sa prefiksima -, -, - , -, Glagolski prilozi - prepoznavanje</p> <p>Predlozi Najfrekventniji predlozi ija se upotreba razlikuje u odnosu na maternji jezik (, , ,)</p> <p style="text-align: center;">SINTAKSA</p> <p>Rečenice sa kratkim pridevskim oblikom u predikatu (,)</p> <p>Rečenice sa objektom u infinitivu ( )</p> <p>Rečenice sa odredbom izraženom zavisnim (,)</p> <p>Rečenice sa glagolskim prilogom (, ,)</p>		
--	--	--	--	--

)

FRANCUSKI JEZIK

Imeni ka grupa

- upotreba determinanata: redosled u re enici; upotreba re i *même, autre, seul*;
- determinanti u funkciji zamenice, posebno: pokazne zamenice ispred predloga *de* + imeni ka grupa; ispred relativne re enice; ispred partikula *ci* i *là*; neodre ene zamenice;
- brojevi: osnovni, redni, razloma ki, aproksimativni;
- rod i broj imenica i prideva specifi nih za datu struku; pore enje prideva, posebno superlativ.

Glagolska grupa

- glagolski na ini i vremena: prezent, složeni perfekt, imperfekt, pluskvamperfekt (receptivno), futur prvi indikativa, kao i perifrasti ne konstrukcije: bliski futur, bliska prošlost, radnja u toku *être en train de...*; *il faut que, je veux que, j'aimerais que* pra eni prezentom subjunktiva glagola prve grupe (*Il faut que tu racontes ça à ton frère*), kao i receptivno: *Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives*; prezent kondicionala: *Si mes parents me laisseraient partir, je viendrais avec toi !* imperativ (receptivno): *aie un peu de patience, n'ayez pas peur, sois sage!*
- particip prezenta i gerundiv; participi prezenta i perfekta kao pridevi;
- frekventni unipersonalni glagoli i

		<p>konstrukcije.</p> <p>Predlozi - naj eš i predlozi; predložni izrazi <i>à côté de, à l'occasion de, à l'aide de</i>; - kontrahovanje lana i predloga.</p> <p>Prilozi - za mesto, za vreme, za na in, za koli inu; - <i>alors</i> - za iskazivanje posledice; - mesto priloga; - priloške zamenice <i>en</i> i <i>y</i> (receptivno).</p> <p>Modaliteti i forme re enice - deklarativni, interogativni, eksklamativni i imperativni modalitet; - afirmacija i negacija; aktiv i pasiv; - re enice sa prezentativima; - naglašavanje re eni nih delova pomo u formule <i>c'est... qui</i> i <i>c'est... que</i>.</p> <p>Osnovni tipovi složenih re enica - koordinirane re enice sa veznicima <i>et, ou, mais, car, ni</i> i priložima/priloškim izrazima <i>c'est pourquoi, donc, puis, pourtant, par contre, par conséquent, au contraire</i>; - zavisne re enice: relativne sa zamenicama <i>qui, que, où</i> i <i>dont</i>, komparativne sa veznicima/vezni kim izrazima <i>comme, autant... que, le même... que, plus... que, moins... que</i>; vremenske sa veznicima/vezni kim izrazima <i>quand, avant que/avant de+infinitiv, chaque fois que, pendant que, après que, depuis que</i>; uzro ne sa veznicima <i>parce que</i> i <i>puisque</i>; (receptivno) koncesivne i opozitivne sa veznicima <i>bien que</i> i <i>alors que</i>; finalne sa veznicima <i>pour que/pour+infinitiv</i> i</p>		
--	--	---	--	--

afin que/afin de+infinitiv; hipoteti ne sa veznikom *si* (verovatni, mogu i i irealni potencijal); re enice sa *que* u funkciji objekta (npr. *Nous espérons que tu réussiras ton examen*); slaganje vremena u objekatskim re enicama.

ŠPANSKI JEZIK

Glagolska grupa

Oblici subjunktiva: prezent

Složena re enica

a) Zavisna re enica u indikativu

Mientras vivíamos en Madrid, estudiaba español. ¿ Crees (estás segura, piensas) que aprobaremos el examen?

Sa infinitivom (sa modalnim glagolima)

Quiero viajar. Pienso viajar mañana.

Ukazati na izražavanje uzroka (porque, por), posledece (si, para) i na smisao re enice sa drugim eš im veznicima kad se pojave u tekstu.

B) Zavisne re enice u subjunktivu

Upotreba subjunktva prezenta (izražavanje futura)

Subjunktiv prošlih vremena (preterito imperfecto, preterito perfecto simple, pretérito perfecto compuesto, pretérito pluscuamperfecto), oblici i upotreba (receptivno)

Kazivanje želje, volje, namere

a) subjunktivom

b) infinitivom

Me gustaría conocer a este actor. Me gustaría que tú conozcas a mi hermano. Hay que luchar contra la contaminación del aire y del agua. Es

		<p><i>necesario que luchemos... ¿Qué quieren Ustedes que haga? El trabaja mucho para ayudar a sus hijos. El trabaja mucho para que sus hijos tengan una vida mejor.</i></p> <p>Upravni i nepravni govor (potvrdne, odri ne i upitne re enice, imperativ). <i>Dime si/donde/cuando/quién/que... Sabes si/ donde/cuando/quién/que... Me puedes decir donde/cuando/quién/que...</i></p> <p>Hipoteti ne re enice (drugi tip) Si me visitaras, te llevaría a la playa.</p> <p>Pasivne konstrukcije a) <i>ser + participio pasado</i> La casa fue construida en 1984. b) <i>pasiva refleja</i> Se venden libros aquí</p> <p>Leksikografija Služenje dvojezi nim re nicima.</p>		
--	--	--	--	--

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK
Godišnji fond asova:	20
	Razred: tre i

CILJ	ISHODI NA KRAJU TRE EG RAZREDA U enik e biti u stanju da:	PREPORU ENE TEME OPŠTE I STRU NE I GRAMATI KI SADRŽAJI	KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
SLUŠANJE Osposobljavanje u enika za razumevanje usmenog govora	<ul style="list-style-type: none"> • razume osnovne poruke i zahteve iskazane jasnim standardnim jezikom kada je re o bliskim temama (škola, posao, hobi) • razume globalno suštinu nešto dužih razgovora ili 	<ul style="list-style-type: none"> • Svakodnevni život (generacijski konflikti i na ini prevazilaženja) • Obrazovanje (obrazovanje za sve, praksa i pripreme za budu e zanimanje, razmena u enika) 	1. Predstavljanje sebe i drugih 2. Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifi no po regionima)	Komunikativna nastava stranih jezika podrazumeva poimanje jezika kao sredstva komunikacije; insistira na upotrebi ciljnog jezika u u ionici u dobro osmišljenim kontekstima od interesa za

	diskusija na sastancima, koji se odnose na manje složene sadržaje iz struke, ukoliko se govori razgovetno standardnim jezikom, postavlja pitanja i traži objašnjenja u vezi sa temom diskusije/razgovora	<ul style="list-style-type: none"> • Poznate firme, preduze a, ustanove, institucije u zemljama i se jezik u i • Zaštita ovekovne okoline (volonterski rad) • Mediji (štampa, televizija, elektronski mediji) <p>STRU NE TEME</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kao u prvom razredu 	<p>3. Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.)</p> <p>4. Davanje jednostavnih uputstava i komandi</p> <p>5. Izražavanje molbi i zahvalnosti</p> <p>6. Izražavanje izvinjenja</p> <p>7. Izražavanje potvrde i negiranje</p> <p>8. Izražavanje dopadanja i nedopadanja</p> <p>9. Izražavanje fizi kih senzacija i potreba</p> <p>10. Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa</p> <p>11. Davanje i traženje informacija i obaveštenja</p> <p>12. Opisivanje i upore ivanje lica i predmeta</p> <p>13. Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu</p> <p>14. Izražavanje pripadanja i posedovanja</p> <p>15. Skretanje pažnje</p> <p>16. Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja</p> <p>17. Traženje i davanje dozvole</p> <p>18. Iskazivanje estetiki</p>	<p>u enike; pretpostavlja primenu tzv. Teacher talk, odn. prilago avanje govorne delatnosti nastavnika interesovanjima i znanjima u enika; insistira na komunikativnom aspektu upotrebe jezika, odn. na zna enju jezi ke poruke, a ne toliko na gramati noj preciznosti iskaza; pretpostavlja da se znanja u enika mere precizno definisanim relativnim, a ne toliko apsolutnim kriterijumima ta nosti.</p> <p>Jedan od klju nih elemenata komunikativne nastave je i socijalna interakcija kroz rad u u ionici. Ona se bazira na grupnom ili individualnom rešavanju problema, potrazi za informacijama i manje ili više kompleksnim zadacima. U tim zadacima uvek su jasno odre eni kontekst, procedura i cilj, ime se unapre uje kvantitet jezi kog materijala koji je neophodan uslov za bilo koje u enje jezika. Takozvana komunikativno-interaktivna paradigma u nastavi stranih jezika, izme u ostalog, uklju uje i slede e komponente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usvajanje jezi kog sadržaja kroz ciljano i osmišljeno u estvovanje u društvenom inu • poimanje nastavnog programa kao dinami ne, zajedni ki pripremljene i ažurirane liste zadataka i aktivnosti 	
ITANJE Osposobljavanje u enika za razumevanje pro itanih tekstova	<ul style="list-style-type: none"> • razume jednostavnije tekstove (standardna pisma, informacije o procesu rada u struci) koji su pisani obi nim jezikom ili jezikom struke • razume opis doga aja i ose anja • razume osnovni sadržaj kao i važnije detalje u izveštajima, brošurama i ugovorima vezanim za struku 	<p>GRAMATI KI SADRŽAJI</p> <p>Napomena: U tre em razredu trogodišnje srednje stru ne škole nisu predvi eni novi gramati ki sadržaji. U nastavi se sistematizuju i utvr uju oni gramati ki sadržaji ije savladavanje u enicima predstavlja posebnu teško u a koji se u datoj struci esto koriste.</p>			
GOVOR Osposobljavanje u enika za kratko monološko izlaganje i za u eš e u dijalogu na stranom jeziku	<ul style="list-style-type: none"> • jednostavnim sredstvima opiše status i obrazovanje, budu e zaposlenje • opiše delatnost, firmu, proces rada ili pak prepri a telefonski razgovor ili odluke nekog dogovora u okviru poznate leksike • obrazloži kra e svoje namere, odluke, postupke 				
PISANJE Osposobljavanje u enika za pisanje kra ih tekstova razli itog sadržaja	<ul style="list-style-type: none"> • popunjava ra une, priznanice i hartije od vrednosti • napiše jednostavno poslovno pismo prema odre enom modelu opiše 				
INTERAKCIJA	<ul style="list-style-type: none"> • povede, nastavi i završi neki jednostavan razgovor, pod 				

<p>Osposobljavanje učenika za učesništvo u dijalogu na stranom jeziku i razmenu kraćih pisanih poruka</p>	<p>uslovom da je lice u lice sa sagovornikom</p> <ul style="list-style-type: none"> • bude shvaćen u razmeni ideja i informacija o bliskim temama u predvidljivim, svakodnevnim situacijama 		<p>19. Iskazivanje preporuke 20. Izražavanje hitnosti i obaveznosti 21. Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • nastavnik je tu da omogući pristup i prihvatanje novih ideja • učenici se tretiraju kao odgovorni, kreativni, aktivni • učesnici u društvenom inu • udžbenici su samo jedan od resursa; osim njih preporučuje se i primena drugih izvora informacija i didaktičkih materijala, pogotovu kad je reč o stručnim temama • učionica postaje prostor koji je moguće restrukturirati iz dana u dan
<p>MEDIJACIJA</p> <p>Osposobljavanje učenika da prevodi, sažima i prepričava sadržaj kraćih usmenih i pisanih tekstova</p>	<p>Sažima sadržaj teksta, filma, razgovara i sl.</p>			
<p>MEDIJSKA PISMENOST</p> <p>Osposobljavanje učenika da koriste medije kao izvore informacija i razvijaju kritičko mišljenje u vezi sa njima</p>	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje različita gledišta o istoj temi 			<p>Važan cilj u učenju stranog jezika u srednjim stručnim školama je ovladavanje jezikom struke, i to u onolikoj meri koja je neophodna da se jezik koristi radi informisanosti i osposobljenosti za jednostavnu komunikaciju u usmenom i pisanom obliku na stranom jeziku. Taj segment nastave stranog jezika koji se progresivno uvećava od 20 do 50% tokom četvorogodišnjeg obrazovanja mora da bude jasno definisan i u skladu sa ishodima vezanim za kvalifikacije struke. Neophodno je da stručna tematika koja se obrađuje na stranom jeziku prati ishode pojedinih stručnih predmeta i bude u korelaciji sa njima. Realizacija nastave jezika struke se mnogo više ogleda u razvijanju receptivnih veština nego produktivnih jer je svrha</p>
<p>ZNANJA O JEZIKU</p>	<ul style="list-style-type: none"> • korektno upotrebljava jednostavne strukture koristeći zavisne rečenice (uz određene sistemske elementarne greške koje globalni smisao ne dovode u pitanje) 			

			<p>u enja stranog jezika, u prvoj liniji, usmerena na to da se u enici osposobe da prate odre enu stru nu literaturu u cilju informisanja, pra enja inovacija i dostignu a u oblasti struke, usavršavanja i napredovanja.</p> <p>Stoga je spektar tekstova koji se preporu uju veliki: šematski prikazi, uputstva o primeni aparata, instrumenata ili pak materijala, hemikalija, recepti, deklaracije, kra i stru ni tekstovi iji je sadržaj relevantan za tematske sadržaje stru nih predmeta, izveštaji, katalogi, programi sajamskih aktivnosti i sl. Veoma je bitno u radu sa takvim tekstovima odrediti dobru didakti ku podršku. Dobro osmišljeni nalozi upu uju na to da odre ene tekstove, u zavisnosti od težine i važnosti informacija koje oni nose, treba razumeti globalno, selektivno ili pak detaljno. Produktivne veštine treba ograni iti na strogo funkcionalnu primenu realnu za zahteve struke. To podrazumeva pisanje kratkih poruka, mejlova u okviru poslovne komunikacije (porudžbenice, reklamacije, zahtevi, molbe) i vo enje usmene komunikacije koja omogu ava sporazumevanje na osnovnom nivou bilo u direktnom kontaktu sa</p>
--	--	--	---

				sagovornikom ili u telefonskom razgovoru. Predvi en je po jedan pismeni zadatak u svakom polugodištu.
--	--	--	--	---

Naziv predmeta:	FIZI KO VASPITANJE			
Godišnji fond asova:	74			
Opšti cilj predmeta:	Razred: prvi			
Posebni ciljevi predmeta:	<p>Cilj fizi kog vaspitanja je da se raznovrsnim i sistematskim motorim aktivnostima, u povezanosti sa ostalim vaspitno-obrazovnim područjima, doprinese integralnom razvoju ličnosti u enika (kognitivnom, afektivnom, motorikom), razvoju motorikih sposobnosti, sticanju, usavršavanju i primeni motorikih umjenja, navika i neophodnih teorijskih znanja u svakodnevnim i specifi nim uslovima života i rada.</p> <ul style="list-style-type: none"> - podsticanje rasta i razvoja i uticanje na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja); - razvoj i usavršavanje motorikih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih samostalni rad na njima; - sticanje motorikih umjenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; - proširenje i produbljavanje interesovanja koje su u enici stekli u osnovnoj školi i potpunije sagledavanje sportske grane, za koju pokazuju poseban interes; - usvajanje znanja radi razumevanja značaja i suštine fizi kog vaspitanja definisanih opštim ciljem ovog predmeta (vaspitno-obrazovnog područja); - motivacija u enika za bavljenje fizi kim aktivnostima i formiranje pozitivnih psiho-socijalnih obrazaca ponašanja; - osposobljavanje u enika da ste ena umjenja, znanja i navike koriste u svakodnevnim uslovima života i rada. 			

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
<ul style="list-style-type: none"> • Zdravstvena kultura i fizi ka aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Razvoj motorikih i 	<ul style="list-style-type: none"> • Unapre ivanje i o uvanje zdravlja; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poremećaja); • Razvoj i usavršavanje 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepozna veze između fizi ke aktivnosti i zdravlja; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i uo i one, koje mogu imati negativan uticaj na 	<ul style="list-style-type: none"> • Vežbe oblikovanja (janje, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motorikih i funkcionalnih sposobnosti; • Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); • Tr anje na 60 m i 100 m; • Tr anje na 800 m u enice i 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja; • Tokom realizacije asova fizi kog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno uti u na status njihovog organizma, s obzirom

<p>funkcionalnih sposobnosti oveka, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda;</p>	<p>motori kih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima;</p>	<p>njegov rast, razvoj;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje se preventivno uticati na mogu i negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji; • Imenuje motorike sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motorih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti; 	<p>1000 m u enici;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik; 	<p>na karakteristike njihove profesije, a koje negativno utiču na zdravlje;</p> <ul style="list-style-type: none"> • U enici koji pohađaju trogodišnje stručne škole daleko su više opterećeni u redovnom obrazovanju praktičnom i teorijskom nastavom od ostalih u enika; • Zbog toga je fizičko vaspitanje, u ovim školama, značajno za aktivan oporavak u enika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova estatička i jednostrana opterećenja. Teorijska znanja iz oblasti fizičkih aktivnosti su od velikog značaja za ukupnim bavljenjem fizičkim vežbama. <p>Oblici nastave</p> <p>Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (2 sata) • merenje i testiranje (6 sava) • praktična nastava (66 sava) <p>Podela odeljenja na grupe</p> <p>Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Atletika; • Sportska gimnastika: (Vežbe na spravama i tlu); 	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje motorih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; • Motivacija u enika za bavljenjem fizičkim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena stečenih umenja, znanja i navika u svakodnevnim uslovima života i 	<ul style="list-style-type: none"> • Kratko opiše osnovne karakteristike i pravila atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se uče; • Demonstrira tehniku disciplina iz atletike i gimnastike (vežbi na spravama i tlu), poseduje veštinu, tehniku i taktiku sportske igre kao i vežbe iz ostalih programom predviđenih sadržaja • Detaljnije opiše pravila sportske grane za koju pokazuje poseban 	<ul style="list-style-type: none"> • ATLETIKA <p>U svim atletskim disciplinama treba raditi na razvijanju osnovnih motorih osobina za datu disciplinu;</p> <p>Tranja:</p> <p>Usavršavanje tehnike tranja na kratke i srednje staze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 100 m u enici i u enice; - 800 m u enici i u enice; - štafeta 4 x 100 m u enici i u enice <p>Vežbanje tehnike tranja na srednjim stazama umerenim intenzitetom i različitim tempom u trajanju od 5 do 10 min.</p> <p>Kros: jesenji i prolećni</p>	<p>Podela odeljenja na grupe</p> <p>Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naročito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan.</p>

	<p>rada;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina učenika; • Povezivanje motoričkih zadataka u celine; 	<p>interes - za koju škola ima uslove;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni zbog kojih je karakteristika fizičkog vaspitanja važno da aktivno učestvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi određeni program fizičke i sportske aktivnosti; • Želi da se bavi fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima, pošto sagledava (detektuje) pozitivne karakteristike fizičke i sportske aktivnosti - njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagleda negativne uticaje savremenog načina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i bude svestan da je fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima moguće preduprediti negativne uticaje; • Komunicira putem fizičkih odnosno sportskih aktivnosti sa svojim drugovima i uživa u druženju i kontaktima; • Dovodi u vezu svakodnevni život i sposobnost za učenje i praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima i pravilnom ishranom; 	<p>- 800 m u enice, - 1000 m u enici.</p> <p>Skokovi: Skok udalj tehnikom uvinu a Skok uvis le nom</p> <p>Bacanja: Bacanje kugle, jedna od racionalnih tehnika (u enice 4 kg, u enici 5 kg).</p> <p>Sprovesti takmičenja u odeljenju, na rezultat, u svim realizovanim atletskim disciplinama.</p> <p>• SPORTSKA GIMNASTIKA: VEŽBE NA SPRAVAMA I TLU Napomene: - Nastavnik formira grupe na osnovu umenja (veština) učenika stećenih posle osnovne škole: osnovni, srednji i napredni nivo; - Nastavnik olakšava, odnosno otežava program na osnovu motoričkih sposobnosti i prethodno stećenih umenja učenika.</p> <p>1. Vežbe na tlu Za učenike i u enice: - vaga pretklonom i zanoženjem i spojeno, odrazom jedne noge koluto napred; - stav na šakama, izdržaj, koluto napred; - dva povezana premeta strance udesno i ulevo;</p>	<p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili u sali, istovremeno sa praktičnom nastavom; • Praktična nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 časova (uzastopnih). Nastavniku fizičkog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. <p>• Sadržaj ciklusa je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru učenika - dva; - za povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom - jedan. <p><u>Način ostvarivanja programa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizičkih sposobnosti; sportsko-tehničko obrazovanje; povezivanje fizičkog vaspitanja sa životom i radom; • Godišnji plan, program i
--	---	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Samostalno bira fizi ku, odnosno sportsku aktivnost i izvodi je u okruženju u kome živi; 		<p>raspored kroseva, takmi enja, zimovanja i drugih oblika rada utvr uje se na po etku školske godine na nastavni kom ve u, na predlog stru nog ve a nastavnika fizi kog vaspitanja;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja, samostalno, odre uje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa; • asovi u toku nedelje treba da budu raspore eni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok asovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali; • U svim razredima nastava fizi kog vaspitanja se realizuje odvojeno za u enike i odvojeno za u enice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizi ko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija asa; • Pra enje, vrednovanje i ocenjivanje Pra enje napretka u enika u fizi kom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku itave školske godine, na osnovu metodologije pra enja, merenja i vrednovanja efekata u fizi kom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizi kih sposobnosti u enika i postignu a u sportskim igrama <p><u>Minimalni obrazovni zahtevi</u></p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Uvo enje u enika u organizovani sistem priprema za školska takmi enja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje; 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizi ke, odnosno sportske aktivnosti pripada, ima svoju estetsku komponentu (lepota izvo enja, lepota doživljaja); • Uživa u izvo enju pokreta i kretanja; • Navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmi enjima i u slobodnom vremenu; • Prepozna netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, bude istrajan je u svojim aktivnostima. • Se pravilno odnosi prema okruženju u kojme vežba, rekreira se i bavi se sportom, što prenosi u svakodnevni život; • U estvuje na školskom takmi enju i u sistemu školskih sportskih takmi enja. 	<p>- za napredni nivo premet strance sa okretom za 180° i doskomom na obe noge ("rondat")</p> <p>2. Preskok Za u enike konj u širinu visine 120 cm; za u enice 110 cm: - zgr ka; - raznoška - za napredni nivo: sklonka</p> <p>3. Krugovi Za u enike /dohvatni krugovi/: - iz mirnog visa vu enjem vis uzneto, spust u vis stražnji, izdržaj, vu enjem vis uzneto, spust u vis prednji. Za u enice /dohvatni krugovi/: - uz pomo sunožnim odskokom naskok u zgib, njih u zgibu /uz pomo /; spust u vis stoje i</p> <p>4. Razboj Za u enike /paralelni razboj/: - iz njija u uporu, prednjihom saskok sa okretom za 180° (okret prema pritci); - njih u uporu, u zanjihu sklek, prednjihom upor, zanjih u uporu, u prednjihu sklek Za u enice /dvovisinski razboj ili jedna pritka vratila/: - naskok u upor na n/p, premah jednom nogom do upora jašu eg, preхват u pothvat upornom rukom (do prednožne) i spojeno odnoženjem zanožne premah i saskok sa okretom za 90</p>	

			<p>0(odnoška), završiti bokom prema pritci.</p> <p>5. Vratilo Za u enike /dohvatno vratilo/: - sunožnim odzivom uzmak; kovrtljaj nazad u upor u prednjem; saskok zamahom u zanoženje (zanjihom).</p> <p>6. Greda Za u enice /visoka greda/: - zaletom i sunožnim odskokom naskok u upor, premah odnožno desnom; okret za 90°, uporom rukama ispred tela prednos raznožno; osloncem nogu iza tela (napredniji nivo: zamahom u zanoženje) do upora u e eg; usprav, usprav, hodanje u usponu sa dokoracima, vaga pretklonom, usklon, saskok pruženim telom (eono ili bo no u odnosu na spravu).</p> <p>7. Konj sa hvataljkama Za u enike: - premah odnožno desnom napred zamah ulevo, zamah udesno, zamah ulevo i spojeno premah levom napred; premah desnom nazad, zamah ulevo, zamah udesno i spojeno odnoženjem desne, saskok sa okretom za 90° ulevo do stava na tlu, levi bok prema konju.</p> <p>Školsko takmi enje (odeljenje, škola): stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja bira sprave na kojima e se u enici takmi iti.</p> <p>Za naprednije u enike: sastavi iz sistema školskih sportskih takmi enja i u eš e na višim nivoima školskih takmi enja.</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atletika: tr anje na 100 m za u enike i u enice, tr anje na 800 m za u enike i 500 m za u enice, skok udalj, uvis, bacanje kugle - na rezultat. • Vežbe na spravama i tlu: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u upor u i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja. <p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 asova); • Teorijskih asova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu); • Atletika (14 asova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (14 asova); • Sportska igra: po izboru škole (14 asova); • Fizi ka aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogu nostima škole a po izboru u enika (10 asova). • Plivanje (10 asova); • Provera znanja i veština (4 asa). <p>• POSEBNE AKTIVNOSTI - Iz fonda radnih dana i za izvo enje redovne nastave škola u toku školske godine organizuje: - Dva celodnevna izleta sa</p>
--	--	--	--	---

			<p>Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu;</p> <p>Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja.</p>	<p>peša enjem</p> <ul style="list-style-type: none"> - I razred do 12 km (ukupno u oba pravca); - II razred do 14 km (ukupno u oba pravca); - III razred do 16 km (ukupno u oba pravca);
<ul style="list-style-type: none"> • Sportska igra (po izboru); • Fizi ka, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogu nostima škole. 			<p>SPORTSKA IGRA (po izboru)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre; • Dalje proširivanje i produbljanje tehni ko-takti ke pripremljenosti u enika u skladu sa izbornim programom za datu igru. Na osnovu prethodnih umenja u tehnic i taktici nastavnik planira konkretne sadržaje iz sportske igre; • Stru no ve e nastavnika, prema programu koji sam donosi (iz programa tre eg razreda (program po izboru u enika) u skladu sa mogu nostima škole, organizuje nastavu za koju u enici pokažu posebno interesovanje; • Preporuka: ukoliko je mogu e, organizovati nastavu plivanja (posebno obuku za nepliva e). 	<ul style="list-style-type: none"> - Dva krosa: jesenji i prole ni - Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja utvr uje program i sadržaj izleta, i dužinu staze za kroseve, prema uzrastu u enika. - Škola organizuje i sprovodi sportska takmi enja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizi kog vaspitanja. Sportska takmi enja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Me uškolska sportska takmi enja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmi enja.

Naziv predmeta:	FIZI KO VASPITANJE
Godišnji fond asova:	75
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
------	------	--	-----------------------------------	--------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • Zdravstvena kultura i fizi ka aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> • Unapre ivanje i o uvanje zdravlja; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poreme aja); 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepozna veze izme u fizi ke aktivnosti i zdravlja; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i u o i one, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj; • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje e preventivno uticati na mogu e negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji; 	<ul style="list-style-type: none"> • Vežbe oblikovanja (ja anje, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motori kih i funkcionalnih sposobnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja; • Tokom realizacije asova fizi kog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno uti u na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno uti u na zdravlje; • U enici koji poha aju trogodišnje stru ne škole daleko su više optere eni u redovnom obrazovanju prakti nom i teorijskom nastavom od ostalih u enika • Zbog toga je fizi ko vaspitanje, u ovim školama, zna ajno za aktivan oporavak u enika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova esta stati ka i jednostrana optere enja. Teorijska znanja iz oblasti fizi kih aktivnosti su od velikog zna aja za ukupnim bavljenjem fizi kim vežbama. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (2 asa) • merenje i testiranje (6 asova) • prakti na nastava (67 asova)
<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj motori kih i funkcionalnih sposobnosti ovek, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj i usavršavanje motori kih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima; 	<ul style="list-style-type: none"> • Imenuje motori ke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motori kih sposobnosti iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti; 	<ul style="list-style-type: none"> • Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); • Tr anje na 60 m i 100 m; • Tr anje na 800 m u enice i 1000 m u enici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik; 	<p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se ne deli prilikom realizacije; Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno,</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje motori kih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; • Motivacija u enika za bavljenjem fizi kim aktivnostima; 	<ul style="list-style-type: none"> • Kratko opisati osnovne karakteristike i pravila sportske grane atletike, gimnastike i sportske grane- disciplina koje se u e; • Demonstrirati - vežbe i tehnike atletskih 	<p>ATLETIKA U svim atletskim disciplinama treba raditi na razvijanju osnovnih motori kih osobina za datu disciplinu;</p> <p>Tr anja: Usavršavanje tehnike</p>	

<p>ishoda;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atletika; • Sportska gimnastika: (Vežbe na spravama i tlu); • Sportska igra (po izboru); • Fizi ka, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogućnostima škole. 	<ul style="list-style-type: none"> • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena ste enih umenja, znanja i navika u svakodnevnim uslovima života i rada; • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etičkih vrednosti i podsticanje voljnih osobina u enika; • Povezivanje motoričkih zadataka u celine; • Uvo enje u enika u organizovani sistem priprema za školska takmi enja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma u prepoznavanju celina: rad-odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno 	<p>disciplina i vežbi na spravama i tlu koje se u e (posedovati veštinu)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Detaljnije opisati pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes, za koju škola ima uslove; • Objasniti zbog kojih je karakteristika fizi kog vaspitanja važno da aktivno u estvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi odre en program fizi ke i sportske aktivnosti; • U enik e želeti da se bavi fizi kim, odnosno sportskim aktivnostima pošto e sagledati (detektovati) pozitivne karakteristike fizi ke i sportske aktivnosti i njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro raspoloženje; • Sagledati negativne uticaje savremenog na ina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i svestan je da fizi kim, odnosno sportskim aktivnostima mogu e je preduprediti negativne uticaje • Putem fizi kih odnosno sportskih aktivnosti komunicirati sa svojim drugovima i uživati u druženju i kontaktima; • Dovesti u vezu 	<p>tr anja na kratke i srednje staze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 100 m u enici i u enice; - 800 m u enici i u enice - štafeta 4 x 100 m u enici i u enice <p>Vežbanje tehnike tr anja na srednjim stazama umerenim intenzitetom i razli itim tempom u trajanju od 5 do 10 min.</p> <p>Kros: jesenji i prole ni</p> <ul style="list-style-type: none"> - 800 m u enice, - 1000 m u enici. <p>Skokovi:</p> <p>Skok udalj korom tehnikom.</p> <p>Skok uvis le nom tehnikom.</p> <p>Bacanja:</p> <p>Bacanje kugle, jedna od racionalnih tehnika (u enice 4 kg , u enici 5 kg).</p> <p>Sprovesti takmi enja u odeljenju, na rezultat, u svim realizovanim atletskim disciplinama.</p> <p>• SPORTSKA GIMNASTIKA: VEŽBE NA SPRAVAMA I TLU</p> <p>Napomena: Nastavnik olakšava, odnosno otežava program na osnovu motoričkih sposobnosti i prethodno ste enih umenja u enika.</p> <p>1. Vežbe na tlu</p> <p>Za u enike i u enice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - iz upora za rukama, zibom, provlak zgr eno napred do 	<p>naro ito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan.</p> <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u u ionici ili u sali, istovremeno sa prakti nom nastavom; • Prakti na nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 asova (uzastopnih). Nastavniku fizi kog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled njihovog sadržaja. <p>Sadržaj ciklusa je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru u enika - dva; - za povezivanje fizi kog vaspitanja sa životom i radom - jedan. <p><u>Na in ostvarivanja programa</u></p> <p>Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizi kih sposobnosti; sportsko-tehni ko obrazovanje; povezivanje fizi kog vaspitanja sa životom i radom.</p> <p>Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmi enja, zimovanja i drugih oblika rada utvr uje se na po etku školske godine na</p>
---	--	---	---	--

	<p>upražnjavanje.</p>	<p>svakodnevni život i sposobnost za učenje i praktičan rad sa fizičkim, odnosno sportskim aktivnostima i pravilnom ishranom;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasniti da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizičke, odnosno sportske aktivnosti pripadaju, imaju svoju estetsku komponentu (lepota izvođenja, lepota doživljaja); • Učenik uživa u izvođenju pokreta i kretanja; • Učenik navodi osnovne olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmičenjima i u slobodnom vremenu; • Prepoznaje netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, istrajan je u svojim aktivnostima. • Ima pravilan odnos prema okruženju u kojem vežba, rekreira se i bavi se sportom. 	<p>upora pred rukama (opruženo);</p> <ul style="list-style-type: none"> - kolut napred i spojeno uspravom do vage pretklonom i zanoženjem, izdržaj - premet strance uporom u "bolju" stranu i spojeno, premet strance u "slabiju" stranu - za napredni nivo premet napred uporom <p>2. Preskok Za učenike konj u širinu visine 120 cm; za učenice 110 cm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zgrčaka; - raznoška - za napredni nivo: sklonka i preskoci sa zanoženjem <p>3. Krugovi Za učenike /dosko ni krugovi/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njih, zanjihom saskok, uz pomoć . <p>4. Razboj Za učenike /paralelni razboj/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - iz upora sedećeg raznožnog pred rukama, prehvatom napred i dizanjem sklonjeno stav na ramenima, spust nazad u upor sedećeg raznožnog, preхват rukama iza butina, snožiti i zanjihom saskok. <p>Za učenice /dvovisinski razboj, jedna pritka, vratilo/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visina v/p licem prema n/p: klim, premah zgrčeno jednom nogom do visaležećeg na 	<p>nastavni komandni, na predlog stručnog i nastavnika fizičkog vaspitanja.</p> <p>Stručno i nastavnika fizičkog vaspitanja, samostalno, određuje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa.</p> <p>Učenici u toku nedelje treba da budu raspoređeni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blokovi. Nastava se ne može održavati istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali.</p> <p>U svim razredima nastava fizičkog vaspitanja se realizuje odvojeno za učenike i odvojeno za učenice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizičko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija oba</p> <p><u>Praćenje, vrednovanje i ocenjivanje</u></p> <p>Praćenje napretka učenika u fizičkom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku celitave školske godine, na osnovu metodologije praćenja, merenja i vrednovanja efekata u fizičkom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizičkih sposobnosti učenika i postignuća u sportskim igrama</p> <p><u>Minimalni obrazovni zahtevi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Atletika: trčanje na 100 m za učenike i učenice, trčanje na 800 m za učenike i 500 m za učenice, skok udalj, uvis, bacanje kugle - na rezultat.
--	-----------------------	---	--	---

			<p>n/p, preхват (može raznoru no) na n/p do upora jašu eg; premah odnožno prednožnom (unazad) do upora prednjeg; zamahom unazad (zanjihom) saskok pruženim telom; - jedna pritka: naskok u upr prednji, premah odnožno jednom nogom do upora jašu eg; premah odnožno zanožnom do upora stražnjeg; saskok sasedom (zamahom nogama unapred).</p> <p>5. Vratilo Za u enike /dosko no vratilo/ - iz mirnog visa uzmak do upora, zamahom nogama unazad (zanjihom) saskok uvito</p> <p>6. Greda Za u enice /visoka greda/: - zaletom i sunožnim odskokom naskok u upor u e i; okret za 90° usprav u uspon, okret za 180 0, lagano tr anje na prstima, skok sa promenom nogu, koraci u usponu do kraja grede; saskok zgr eno (bo no u odnosu na gredu).</p> <p>7. Konj sa hvataljkama Za u enike: - iz upora pred rukama, kolo zanožno levom, kolo zanožno desnom.</p> <p>Školsko takmi enje (odeljenje, škola): aktiv</p>	<p>• Vežbe na spravama i tlu: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja.</p> <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (6 asova) • Teorijskih asova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu). • Atletika (14 asova) • Gimnastika: vežbe na spravama i tlu (14 asova). • Sportska igra: po izboru škole (15 asova) • Fizi ka aktivnost, odnosno sportska aktivnost: u skladu sa mogu nostima škole a po izboru u enika (10 asova). • Plivanje (10 asova). • Provera znanja i veština (4 asa). <p>POSEBNE AKTIVNOSTI - Iz fonda radnih dana i za izvo enje redovne nastave škola u toku školske godine organizuje: - Dva celodnevna izleta sa peša enjem</p> <ul style="list-style-type: none"> - I razred do 12km (ukupno u oba pravca); - II razred do 14 km (ukupno u oba pravca); - III razred do 16 km(ukupno u oba
--	--	--	--	--

		<p>nastavnika fizi kog vaspitanja bira sprave na kojima e se u enici takmi iti.</p> <p>Za naprednije u enike: sastavi iz sistema školskih sportskih takmi enja i u eš e na višim nivoima školskih takmi enja.</p> <p>Minimalni obrazovni zahtevi: Za u enike: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, jedne sprave u uporu i jedne sprave u visu; Za u enice: nastavni sadržaji iz programa vežbi na tlu, preskoka, grede i dvovisinskog razboja.</p> <p>• SPORTSKA IGRA (po izboru) - Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre. - Dalje proširivanje i produbljavanje tehni ko- takti ke pripremljenosti u enika u skladu sa izbornim programom za datu igru. Na osnovu prethodnih umenja u tehnici i taktici nastavnik planira konkretne sadržaje iz sportske igre.</p> <p>• Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja, prema programu koji sam donosi (iz programa tre eg razreda (program po izboru u enika) u skladu sa mogu nostima</p>	<p>pravca);</p> <p>- Dva krosa: jesenji i prole ni - Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja utvr uje program i sadržaj izleta, i dužinu staze za kroseve, prema uzrastu u enika.</p> <p>Škola organizuje i sprovodi sportska takmi enja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizi kog vaspitanja. Sportska takmi enja organizuju se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Me uškolska sportska takmi enja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmi enja.</p>
--	--	---	---

			škole, organizuje nastavu za koju u enici pokažu posebno interesovanje	
--	--	--	--	--

Naziv predmeta:	FIZI KO VASPITANJE
Godišnji fond asova:	30
	Razred: tre i

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
<ul style="list-style-type: none"> • Zdravstvena kultura i fizi ka aktivnost, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Razvoj motori kih i funkcionalnih sposobnosti oveka, kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; • Usvajanje znanja, umenja i veština iz sportskih grana i disciplina kao osnova za realizovanje postavljenih ciljeva i ishoda; 	<ul style="list-style-type: none"> • Unapre ivanje i o uvanje zdravlja; • Uticaj na pravilno držanje tela (prevencija posturalnih poreme aja); • Razvoj i usavršavanje motori kih sposobnosti i teorijskih znanja neophodnih za samostalni rad na njima; • Sticanje motori kih umenja (veština) i teorijskih znanja neophodnih za njihovo usvajanje; • Motivacija u enika za bavljnjem fizi kim aktivnostima; • Formiranje pozitivnog psihosocijalnih obrazaca ponašanja; • Primena ste enih umenja, znanja i navika u svakodnevnom uslovima života i rada; 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepozna veze izme u fizi ke aktivnosti i zdravlja; • Objasni karakteristike položaja tela, pokreta i kretanja u profesiji za koju se školuje i uo i one, koje mogu imati negativan uticaj na njegov rast, razvoj; • Odabere i izvede vežbe oblikovanja i vežbe iz korektivne gimnastike, koje e preventivno uticati na mogu e negativne uticaje usled rada u odabranoj profesiji; • Imenuje motori ke sposobnosti koje treba razvijati, kao i osnovna sredstva i metode za njihov razvoj; • Primeni adekvatna sredstva (izvodi vežbe) za razvoj i usavršavanje motori kih sposobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Vežbe oblikovanja (ja anje, labavljenje i rastezanje); • Vežbe iz korektivne gimnastike; • Provera stanja motori kih i funkcionalnih sposobnosti; • Vežbe snage bez i sa malim tegovima (do 4 kg.); • Tr anje na 60 m i 100 m; • Tr anje na 800 m u enice i 1000 m u enici; • Vežbe rastezanja (broj ponavljanja i izdržaj u krajnjem položaju), • Poligoni spretnosti i okretnosti i sportske igre; • Aerobik; <p style="text-align: center;">PROGRAM PO IZBORU U ENIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • RITMI KA GIMNASTIKA I NARODNI PLESIVI - Savladavanje osnovnih vežbi: dokorak, menjaju i korak galopom u svim pravcima, polkin korak, daleko visoki skok, "makazice"; 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja; • Tokom realizacije asova fizi kog vaspitanja davati informacije o tome koje vežbe pozitivno uti u na status njihovog organizma, s obzirom na karakteristike njihove profesije, a koje negativno uti u na zdravlje; • U enici koji poha aju trogodišnje stru ne škole daleko su više optere eni u redovnom obrazovanju prakti nom i teorijskom nastavom od ostalih u enika; • Zbog toga je fizi ko vaspitanje, u ovim školama, zna ajno za aktivan oporavak u enika, kompenzaciju i relaksaciju s obzirom na njihova esta stati ka i jednostrana optere enja. Teorijska znanja iz oblasti fizi kih aktivnosti su od

<ul style="list-style-type: none"> • Program po izboru u enika; • Ritmi ka gimnastika i narodni plesovi; • Sportska igra (po izboru); • Rukomet; • Fudbal; • Košarka; • Odbojka; • Plivanje; • Borila ke veštine; • Klizanje, skijanje; 	<ul style="list-style-type: none"> • Estetsko izražavanje pokretom i doživljavanje estetskih vrednosti pokreta i kretanja; • Usvajanje etih vrednosti i podsticanje voljnih osobina u enika; • Povezivanje motori kih zadataka u celine; ali bez stvaranja krutih motori kih automatizama • Uvo enje u enika u organizovani sistem priprema za školska takmi enja, igre, susrete i manifestacije; • Razvijanje elemenata ritma sjedinjavanjem kineti kih i energetskih elemenata u cjeline: u prepoznavanju celina: rad - odmor; naprezanje-relaksacija; ubrzanje-usporavanje; • Izbor sportskih grana, sportsko-rekreativnih ili drugih kretnih aktivnosti kao trajnog opredeljenja za njihovo svakodnevno upražnjavanje; 	<p>iz: vežbi oblikovanja, atletike, gimnastike, plivanja i sportskih igara za razvoj: snage, brzine, izdržljivosti, gipkosti, spretnosti i okretnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kratko opiše osnovne karakteristike i pravila atletike, gimnastike i sportske grane - disciplina koje se u e; • Demonstrira tehniku disciplina iz atletike i gimnastike (vežbi na spravama i tlu), poseduje veštinu, tehniku i taktiku sportske igre kao i vežbe iz ostalih programom predvi enih sadržaja • Detaljnije opiše pravila sportske grane za koju pokazuje poseban interes - za koju škola ima uslove; • Objasni zbog kojih je karakteristika fizi kog vaspitanja važno, da aktivno u estvuje u procesu nastave i da samostalno sprovodi odre en program fizi ke i sportske aktivnosti; • Želi da se bavi fizi kim, odnosno sportskim aktivnostima, pošto sagledava (detektuje) pozitivne karakteristike fizi ke i sportske aktivnosti - njihove pozitivne uticaje na zdravlje, druženje i dobro 	<p>- Sistematska obrada estetskog pokreta tela u mestu i u kretanju bez rekvizita i sa rekvizitima, koriste i pri tome razli itu dinamiku, ritam i tempo,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primena savladane tehnike estetskog pokreta i kretanja u kratkim sastavima. - Treba savladati najmanje pet narodnih plesova. - Priprema za takmi enje i priredbe i u eš e na njima. <p>• SPORTSKA IGRA (po izboru)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ponavljanje i u vrš ivanje ranije obu avanih elemenata igre. - Dalje proširivanje i produbljavanje tehni ko-takti ke pripremljenosti u enika u skladu sa izbornim programom za datu igru. <p>RUKOMET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu. - Pokrivanje i otkrivanje igra a, oduzimanje lopte, ometanje protivnika. Opšti principi postavljanja igra a u odbrani i napadu. Napad sa jednim i dva igra a i napad protiv zonske odbrane. Zonska odbrana i napad " ovek na oveka". Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila igre. - U estvovanje na razrednim, školskim i me uskolskim takmi enjima. 	<p>velikog zna aja za ukupnim bavljenjem fizi kim vežbama.</p> <p><u>Oblici nastave</u></p> <p>Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (2 asa) • merenje i testiranje (4 asa) • prakti na nastava (24 asa) <p><u>Podela odeljenja na grupe</u></p> <p>Odeljenje se ne deli prilikom realizacije;</p> <p>Nastava se izvodi frontalno i po grupama, u zavisnosti od karaktera methodske jedinice koja se realizuje. Ukoliko je potrebno, naro ito za vežbe iz korektivne gimnastike, pristup je individualan.</p> <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u u ionici ili u sali, istovremeno sa prakti nom nastavom; • Prakti na nastava realizuje se na sportskom vežbalištu (sala, sportski otvoreni tereni, bazen, klizalište, skijalište). <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u ciklusima koji traju približno 10-12 asova (uzastopnih). Nastavniku fizi kog vaspitanja je ostavljeno da, zavisno od potreba, precizira trajanje svakog ciklusa, kao i redosled
---	--	--	---	---

		raspoloženje; • Sagleda negativne uticaje savremenog na ina života (pušenje, droga, nasilje, delikventno ponašanje) i bude svestan da je fizi kim, odnosno sportskim aktivnostima mogu e preduprediti negativne uticaje; • Komunicira putem fizi kih odnosno sportskih aktivnosti sa svojim drugovima i uživa u druženju i kontaktima; • Dovodi u vezu svakodnevn život i sposobnost za u enje i prakti an rad sa fizi kim, odnosno sportskim aktivnostimai pravilnom ishranom; • samostalno bira fizi ku, odnosno sportsku aktivnost i izvodi je u okruženju u kome živi (da li si ovo namerno izbacio?). • Objasni da pokret i kretanje, bez obzira na to kojoj vrsti fizi ke, odnosno sportske aktivnosti pripada, ima svoju estetsku komponentu (lepota izvo enja, lepota doživljaja); • Uživa u izvo enju pokreta i kretanja; • Navodi osnovne	FUDBAL - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu. - Pokrivanje i otkrivanje igra a, oduzimanje lopte i ometanje protivnika. Opšti principi postavljanja igra a u napadu i odbrani. Razne varijante napada i odbrane. Uigravanje kroz trenažni proces. - Pravila malog fudbala. - U estvovanje na raznim školskim i me uškolskim takmi eljima.	njihovog sadržaja. Sadržaj ciklusa je: - za proveru nivoa znanja na kraju školske godine - jedan; - za atletiku - jedan; - za gimnastiku: vežbe na spravama i tlu - jedan - za sport po izboru u enika - dva; - za povezivanje fizi kog vaspitanja sa životom i radom - jedan. Na in ostvarivanja programa
			KOŠARKA - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu - Tehnika košarke. Šutiranje na koš iz mesta i kretanja, šut sa jednom ili obema rukama, sa raznih odstojanja od koša. Postavljanje i kretanje igra a u napadu i odbrani. Odbrana "zonom" i " ovek na ovek". Napad protiv ovih vrsta odbrana. Kontranapad u raznim varijantama i princip bloka. - Pravila igre i su enje. - U estvovanje na razrednim i školskim takmi enjima.	Sadržaji programa usmereni su na: razvijanje fizi kih sposobnosti; sportsko-tehni ko obrazovanje; povezivanje fizi kog vaspitanja sa životom i radom. Godišnji plan, program i raspored kroseva, takmi enja, zimovanja i drugih oblika rada utvr uje se na po etku školske godine na nastavni kom ve u, na predlog stru nog ve a nastavnika fizi kog vaspitanja. Stru no ve e nastavnika fizi kog vaspitanja, samostalno, odre uje redosled obrade pojedinih sadržaja programa i ciklusa. asovi u toku nedelje treba da budu raspore eni u jednakim intervalima, ne mogu se održavati kao blok asovi Nastava se ne može održavati
			ODBOJKA - Uvežbavati osnovne tehni ke elemente koji su predvi eni programskim sadržajima za osnovnu školu - Tehnika odbojke. Igra sa povu enim i isturenim centrom.	

		<p>olimpijske principe i primenjuje ih na školskim sportskim takmičenjima i u slobodnom vremenu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznata netolerantno ponašanje svojih drugova i reaguje na njega, širi duh prijateljstva, bude istrajan je u svojim aktivnostima. • Se pravilno odnosi prema okruženju u kojme vežba, rekreira se i bavi se sportom, što prenosi u svakodnevni život • U estvuje na školskom takmičenju i u sistemu školskih sportskih takmičenja 	<p>Sme iranje i njegova blokada. Uigravanje kroz trenažni proces.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pravila igre i sučenja. - U estvovanje na odeljenskim, razrednim i međuškolskim takmičenjima. <p>PLIVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje i primena osnovnih sigurnosnih mera u plivanju; - Usvajanje dve tehnike plivanja (po sklonostima i izboru učenika). Vežbanje radi postizanja boljih rezultata. Skok na startu i okreti. - U estvovanje na odeljenskim, razrednim i međuškolskim takmičenjima. <p>BORILA KE VEŠTINE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izbor borilačke veštine koja se izučiava na matičnim fakultetima sporta i fizičkog vaspitanja, i koja je u programu Školskih sportskih takmičenja. Nastavnik u skladu sa mogućnostima škole i interesovanjima učenika predlaže nastavni program. <p>KLIZANJE I SKIJANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Programski zadaci iz klizanja i skijanja obuhvataju savladavanje osnovne tehnike i upoznavanje sa pravilima takmičenja. Nastavnik predlaže nastavni program, koji se zasniva na programu klizanja i predmeta skijanje na matičnim fakultetima. 	<p>istovremeno sa dva odeljenja ni na sportskom terenu ni u fiskulturnoj sali.</p> <p>U svim razredima nastava fizičkog vaspitanja se realizuje odvojeno za učenike i odvojeno za učenice, a samo u školama koje imaju po dva paralelna objekta za fizičko vaspitanje dozvoljena je istovremena realizacija oba</p> <p>Praćenje, vrednovanje i ocenjivanje</p> <p>Praćenje napretka učenika u fizičkom vaspitanju se obavlja sukcesivno u toku celog školske godine, na osnovu metodologije praćenja, merenja i vrednovanja efekata u fizičkom vaspitanju - standardi za ocenjivanje fizičkih sposobnosti učenika i postignuća u sportskim igrama</p> <p><u>Okvirni broj časova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Testiranje i provera savladanosti standarda iz osnovne škole (4 časa) • Teorijskih časova (1 u prvom i 1 u drugom polugodištu). • Sportska igra: po izboru škole (20 časova) • Provera znanja i veština (4 časa). <p>Škola organizuje i sprovodi sportska takmičenja, kao jedinstveni deo procesa nastave fizičkog vaspitanja. Sportska takmičenja organizuju</p>
--	--	---	---	---

				se u okviru radne subote i u drugo vreme koje odredi škola. Međusškolska sportska takmičenja organizuju se u okviru kalendara koje odredi Savez za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije koje je ujedno i organizator ovih takmičenja.
--	--	--	--	---

Svaki od obrazovnih profila ima karakteristike vezane za obavljanje konkretnih stručnih poslova, koji zahtevaju određene položaje tela, pokrete i kretanja, koji mogu negativno uticati na pravilno držanje (status kraljevičnog stuba i status stopala). Kako bi se izbegli ovi negativni uticaji, nastavnici stručnih predmeta i profesori fizičkog vaspitanja definišu moguće profesionalne poremećaje, na osnovu čega se programiraju posebni sadržaji, kojima se obezbeđuje prevencija.

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Likovna kultura
- Muzička kultura

Naziv predmeta:	MATEMATIKA			
Godišnji fond časova:	74 asa			
	Razred: prvi			
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje logičkog i apstraktnog mišljenja; - Razvijanje sposobnosti jasnog i preciznog izražavanja i korišćenja osnovnog matematičkog jezika; - Razvijanje sposobnosti određivanja i procene kvantitativnih veličina i njihovog odnosa; - Razvijanje osećanja za prostor i razumevanje uzajamnih odnosa geometrijskih figura; - Razvijanje sistematičnosti, urednosti, preciznosti, temeljnosti, istrajnosti, kritičnosti u radu; - Osposobljavanje za primenu stečenih znanja kako u matematici tako i u ostalim predmetima; - Formiranje matematičke kulture koja podrazumeva svest o univerzalnosti i primeni matematike i matematičkog mišljenja; - Razvoj sposobnosti potrebnih za rešavanje problema i novih situacija u procesu rada i svakodnevnom životu. 			

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA
------	------	---	--------------------------------------	---------------------------------

<p>Vektori</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o vektorima 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam vektora • objasni pojmove pravac, smer i intenzitet vektora • izvrši osnovne operacije sa vektorima (sabiranje i oduzimanje vektora, proizvod broja i vektora) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam vektora, suprotan vektor, osnovne operacije sa vektorima • Primeri razlaganja sila u fizici 	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava (74 sata)
<p>Realni brojevi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o skupu realnih brojeva 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje različite zapise brojeva iz skupova N, Z i Q i te brojeve prikazuje na brojevnoj pravoj i poredi ih. • razlikuje osnovne podskupove skupa realnih brojeva (N, Z, Q, I) i uočava relacije $N \subset Z \subset Q \subset R$, $I \subset R$ • izražava vrednost jednostavnog racionalnog brojevnog izraza poštujući i prioriteta računskih operacija i upotrebu zagrada • koristi kalkulator pri izražavanju vrednosti brojevnog izraza • odredi apsolutnu vrednost realnog broja i grafički interpretira na brojevnoj osi • zaokrugli broj na određeni broj decimala • odredi apsolutnu i relativnu grešku 	<ul style="list-style-type: none"> • Pregled brojeva, operacije sa realnim brojevima • Apsolutna vrednost realnog broja • Približna vrednost realnih brojeva, pravila zaokrugljivanja • Apsolutna i relativna greška 	<p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili kabinetu za matematiku <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • obrazložiti cilj predmeta, načini i kriterijum ocenjivanja • neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje učenika • podsticati učenike na razmišljanje i samostalno zaključivanje • primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost učenika • insistirati na preciznosti, tačnosti, sistematičnosti i urednosti u radu • upotrebljavati učenike na pretraživanje različitih izvora i primenu savremenih tehnologija
<p>Proporcionalnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o proporcijama i procentnom računom • Osposobljavanje za primenu proporcija i procenata na rešavanje realnih problema 	<ul style="list-style-type: none"> • izražava određeni deo neke veličine • odredi nepoznate članove proste proporcije • proširi ili skрати razmeru i primeni je u rešavanju problema podelom • prepozna direktnu ili obrnutu proporcionalnost dve veličine, primeni je na rešavanje jednostavnih problema i 	<ul style="list-style-type: none"> • Razmera i proporcija • Direktna i obrnuta proporcionalnost • Prost srazmerni račun • Račun podelom • Procentni i promilni račun 	<ul style="list-style-type: none"> • Vektori: naglasiti razliku između skalarnih i vektorskih veličina. Ista povezanost sa fizikom - sile, brzina, ubrzanje su vektorske veličine, itd. • Realni brojevi: naglasiti zatvorenost operacija u određenim skupovima i potrebu da se postojeći skup proširi novim. Sadržaje o greškama povezati

		prikaže grafi ki • odredi nepoznatu glavnicu, procenat ili procentni iznos		sa stru nim predmetima, izra unavati apsolutnu i relativnu grešku konkretnih merenja.
Racionalni algebarski izrazi	• Proširivanje znanja o polinomima	• sabira, oduzima i množi polinome • primeni distributivni zakon množenja prema sabiranju i formule za kvadrat binoma i razliku kvadrata, zbir i razliku kubova pri transformaciji polinoma • rastavi polinom na inioce • odredi NZD i NZS polinoma • transformiše jednostavniji racionalni algebarski izraz	• Polinomi • Rastavljanje polinoma na inioce • NZD i NZS polinoma • Transformacije racionalnih algebarskih izraza	• Proporcionalnost: koristiti što više konkretnih primera iz života i struke. • Linearne jedna ine i nejedna ine: ista i povezanost izme u analiti kog i grafi kog prikaza funkcije. Sadržaje povezati sa odgovaraju im sadržajima fizike i hemije.
Geometrija	• Produblivanje znanja iz geometrije	• razlikuje osnovne i izvedene geometrijske pojmove • razlikuje uzajamne odnose uglova (susedni, uporedni, unakrsni, komplementni, suplementni) • navede veze izme u uglova sa paralelnim i normalnim kracima • navede relacije vezane za unutrašnje i spoljašnje uglove trougla • navede i primeni relacije vezane za unutrašnje i spoljašnje uglove trougla • definiše pojam simetrala ugla i konstruiše simetralu ugla • konstruiše simetralu duži, simetralu ugla i visinu trougla • konstruiše zna ajne ta ke trougla • definiše pojam težišna duž trougla i navede svojstvo težišta • navede i primeni osnovne	• Geometrijski pojmovi i veze izme u njih • Trougao • Zna ajne ta ke trougla • etvorougao • Talesova teorema • Sli nost figura • Sli nost trouglova, stavovi sli nosti	Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu provera znanja 3. testove znanja Okvirni broj asova po temama • Vektori 5 asova • Realni brojevi 8 asova • Proporcionalnost 8 asova • Racionalni algebarski izrazi 15 asova • Geometrija 16 asova • Linearne jedna ine i nejedna ine 14 asova • U toku školske godine predvi ena su 4 pismena zadatka (po 2 u polugodištu). Za realizaciju pismenih zadataka sa isprawkama planirano je 8 asova .

		<p>relacije u jednakokrakom, odnosno jednakostrani trouglu</p> <ul style="list-style-type: none"> • razlikuje vrste etvorouglova i navede njihove osobine • navede stavove o paralelogramu i ume da ih primeni • navede osobine specijalnih paralelograma • formuliše Talesovu teoremu i primeni je na podelu duži na n jednakih delova • navede stavove o sli nosti trouglova • primenjuje stavove o sli nosti trouglova na odre ivanje nepoznatih elemenata u jednostavnijim zadacima 		
<p>Linearne jedna ine i nejedna ine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o linearnoj jedna ini, nejedna ini, funkciji i sistemima linearnih jedna ina 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam linearne jedna ine • reši linearnu jedna inu • primeni linearnu jedna inu na rešavanje problema • reši jedna ine koje se svode na linearne jedna ine • definiše pojam linearne funkcije • prikaže analiti ki, tabelarno i grafi ki linearnu funkciju • reši linearnu nejedna inu i grafi ki prikaže skup rešenja • reši sistem linearnih jedna ina sa dve nepoznate 	<ul style="list-style-type: none"> • Linearna jedna ina i njene primene • Linearna funkcija i njen grafik • Linearna nejedna ina • Sistem linearnih jedna ina 	

Naziv predmeta:

Godišnji fond asova:

MATEMATIKA

100 asova

Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enike biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Trigonometrija pravougloug trougla	<ul style="list-style-type: none"> Sticanje osnovnih znanja o trigonometriji 	<ul style="list-style-type: none"> definiše osnovne trigonometrijske funkcije oštrog ugla izra una osnovne trigonometrijske funkcije oštrog ugla pravougloug trougla kada su date dve stranice konstruiše oštar ugao ako je poznata jedna njegova trigonometrijska funkcija navede trigonometrijske identitosti i primeni ih na odre ivanje vrednosti ostalih trigonometrijskih funkcija kada je poznata jedna od njih navede vrednosti trigonometrijskih funkcija karakteristi nih uglova (od 0°, 30°, 45°, 60° i 90°) i pro ita vrednosti za ostale oštre uglove sa kalkulatora i obrnuto (odre uje oštar ugao ako je poznata vrednost trigonometrijske funkcije) primeni elemente trigonometrije pravougloug trougla na rešavanje prakti nih problema 	<ul style="list-style-type: none"> Definicije trigonometrijskih funkcija oštrog ugla pravougloug trougla Vrednosti trigonometrijskih funkcija za uglove od 0°, 30°, 45°, 60°, 90° Osnovne trigonometrijske identitosti Rešavanje pravougloug trougla 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno u enja, planom rada i na inima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> teorijska nastava (100 asova) <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> Teorijska nastava se realizuje u u ionici ili kabinetu za matematiku <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> obrazložiti cilj predmeta, na in i kriterijum ocenjivanja neophodna predznanja ponoviti uz maksimalno angažovanje u enika podsticati u enike na razmišljanje i samostalno zaklju ivanje primenjivati raznovrsne oblike i metode rada, kako bi se podstakla aktivnost u enika insistirati na preciznosti, ta nosti, sistemati nosti i urednosti u radu upu ivati u enike na pretraživanje razli itih izvora i primenu savremenih tehnologija
Stepenovanje i korenovanje	<ul style="list-style-type: none"> Proširivanje znanja o stepenovanju i korenovanju 	<ul style="list-style-type: none"> navede svojstva operacija sa stepenima i primeni ih u transformacijama jednostavnijih izraza navede svojstva operacija sa korenima i primeni ih u transformacijama jednostavnijih izraza 	<ul style="list-style-type: none"> Pojam stepena. Operacije sa stepenima Stepen sa celim izložiocem Zapis broja u E (scientific) formatu Pojam korena. Operacije sa korenima 	<ul style="list-style-type: none"> Trigonometrija pravougloug trougla: sadržaje povezivati sa odgovaraju im primerima iz života, npr. veli ina senke. Ponoviti pravila zaokrugljivanja brojeva na odre eni

		<ul style="list-style-type: none"> • racionalizuje imenilac razlomka u jednostavnim slučajevima • definiše pojmove imaginarna jedinica i kompleksan broj • sabere, oduzme, pomnoži i podeli dva kompleksna broja 	<ul style="list-style-type: none"> • Stepen sa racionalnim izloziocem • Racionalisanje imenioca razlomka • Pojam kompleksnog broja i operacije sa njima 	<p>broj decimala. Osposobiti učenike za upotrebu kalkulatora kao pomoćnog sredstva pri rešavanju problema primenom trigonometrije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stepenovanje i korenovanje: pri proširivanju skupa iz koga je izložilac naglasiti permanentnost osobina stepenovanja. Osposobiti učenike da pomoću kalkulatora odrede vrednosti korena i stepena datog broja. Kompleksni brojevi: obraditi samo osnovne pojmove i činjenice koje će biti neophodne pri izučavanju sadržaja o kvadratnoj jednačini. • Funkcija i grafik funkcije: prilikom obrade koristiti što više konkretnih primera iz života i struke. • Kvadratna jednačina i kvadratna funkcija: pokazati odnose između rešenja i koeficijenata, kao i rastavljanje kvadratnog trinoma na binomioce. Za crtanje kvadratne funkcije koristiti nule (rešavanje jednačine) i teme (svodenje na kanonski oblik). Ista i povezanost između analitičkog i grafičkog prikaza kvadratne funkcije.
Funkcija i grafik funkcije	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o funkcijama i njihovom grafičkom prikazu funkcije 	<ul style="list-style-type: none"> • navede primere funkcija • odredi znak, intervale monotonosti, maksimum i minimum na datom grafiku • protumači i razume podatak sa grafikona, dijagrama ili iz tabele, i odredi minimum ili maksimum i srednju vrednost zavisne veličine; • podatke predstavljene u jednom grafičkom obliku predstavi u drugom; 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam funkcije. • Funkcije sa konačnim domenom • Grafičko predstavljanje funkcije • Čitanje grafikona funkcije (određivanje znaka, intervala monotonosti, maksimuma, minimuma) - bez formalne definicije tih pojmova • Različiti grafički oblici predstavljanja funkcija sa konačnim domenom (tabela, grafik, dijagram, krug) • Određivanje maksimuma, minimuma i srednje vrednosti zavisne veličine 	
Kvadratna jednačina i kvadratna funkcija	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja potrebnih za rešavanje kvadratnih jednačina, skiciranje i analizu grafikona kvadratnih funkcija 	<ul style="list-style-type: none"> • reši nepotpunu kvadratnu jednačinu u skupu $\mathbb{R}$ • navede primer kvadratne jednačine koja nema rešenja u skupu $\mathbb{R}$ • primeni obrazac za rešavanje kvadratne jednačine • odredi prirodu rešenja kvadratne jednačine • rastavi kvadratni trinom • skicira i analizira grafik kvadratne funkcije (protumači nule funkcije, maksimum ili 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvadratna jednačina • Obrazac za rešavanje kvadratne jednačine • Priroda rešenja kvadratne jednačine • Rastavljanje kvadratnog trinoma na linearne binomioce • Kvadratna funkcija i njen grafik 	<ul style="list-style-type: none"> • Poliedri i obrtna tela: koristiti simulacije preseka na ravni unaru. Pravilne poliedre prikazati pomoću ravnih unara. Sadržaje povezati sa drugim predmetima i problemima iz svakodnevnog života • Analitička geometrija u ravni: ista i da je analitička geometrija na određeni način spoj algebre i geometrije i

		minimum, intervale monotonosti)		povezati primenu analiti kog aparata sa rešavanjem odre enih zadataka iz geometrije. Ukazati na veze izme u razli itih oblika jedna ine prave. Jedna inu kružnice obraditi u opštem i kanonskom obliku.
Poliedri i obrtna tela	• Produblјivanje znanja o poliedrima i obrtnim telima	<ul style="list-style-type: none"> • izra una obim i površinu figura u ravni (kvadrat, pravougaonik, pravilan šestougao, krug) • razlikuje pravilne poliedre • primeni odgovaraju e formule i izra una površine i zapremine pravilne prizme i piramide (jednostavniji zadaci) • primeni odgovaraju e formule i izra una površine i zapremine pravog valjka, kupe i lopte • odredi površinu jednostavnih ravnih preseka tela 	<ul style="list-style-type: none"> • Obim i površina figura u ravni (kvadrat, pravougaonik, pravilan šestougao, krug) • Prizma, piramida i njihovi ravni preseci • Površina i zapremina prizme • Površina i zapremina piramide • Valjak, kupa, lopta i njihovi ravni preseci • Površina i zapremina valjka • Površina i zapremina kupe • Površina i zapremina lopte 	<ul style="list-style-type: none"> • Nizovi: primere nizova uzimati iz raznih oblasti matematike, (npr. iz geometrije) kao i iz svakodnevnog života. • Elementi finansijske matematike: koristiti što više konkretnih primera iz života. <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. usmenu proveru znanja 2. pismenu proveru znanja 3. testove znanja. <p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trigonometrija pravouglog trougla 9 asova • Stepenovanje i korenovanje 14 asova • Funkcija i grafik funkcije 6 asova • Kvadratna jedna ina i kvadratna funkcija 17 asova • Poliedri i obrtna tela 12 asova • Analiti ka geometrija u ravni 18 asova • Nizovi 7 asova • Elementi finansijske matematike 9 asova <p>U toku školske godine predvi ena su 4 pismena zadatka (po 2 u polugodištu). Za realizaciju pismenih zadataka sa</p>
Analiti ka geometrija u ravni	• Sticanje osnovnih znanja o pravoj i krugu	<p>Primeni Gausov algoritam na rešavanje sistema linearnih jedna ina (3×3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • izra una rastojanje izme u dve ta ke i obim trougla ako su date koordinate njegovih temena • razlikuje opšti oblik jedna ine prave od eksplicitnog oblika i prevede jedan zapis u drugi • objasni položaj prave u koordinatnom sistemu u zavisnosti od koeficijenta k i n • odredi jedna inu prave odre enu datom ta kom i datim koeficijentom pravca • odredi jedna inu prave odre enu datim dvema ta kama • primeni uslov paralelnosti i normalnosti 	<p>Sistemi linearnih jedna ina. Gausov algoritam</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dekartov koordinatni sistem u ravni. Koordinate ta ke i rastojanje izme u dve ta ke • Jedna ina prave u Dekartovom pravouglo koordinatnom sistemu. Opšti i eksplicitni oblik jedna ine prave • Jedna ina prave odre ena ta kom i koeficijentom pravca • Jedna ina prave odre ena dvema ta kama 	<p>Okvirni broj asova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trigonometrija pravouglog trougla 9 asova • Stepenovanje i korenovanje 14 asova • Funkcija i grafik funkcije 6 asova • Kvadratna jedna ina i kvadratna funkcija 17 asova • Poliedri i obrtna tela 12 asova • Analiti ka geometrija u ravni 18 asova • Nizovi 7 asova • Elementi finansijske matematike 9 asova <p>U toku školske godine predvi ena su 4 pismena zadatka (po 2 u polugodištu). Za realizaciju pismenih zadataka sa</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • izra una rastojanje ta ke od prave • prevede opšti oblik jedna ine kruga u kanonski • odredi centar i polupre nik kružnice 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzajamni položaj dve prave • Normalni oblik jedna ine prave i rastojanje ta ke od prave • Jedna ina kružnice • Uzajamni položaj prave i kružnice 	ispravkama planirano je 8 asova .
Nizovi	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje osnovnih znanja o nizovima 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna opšti lan niza kada su dati po etni lanovi niza (jednostavniji primeri) • prepozna aritmeti ki niz i odredi vezu izme u opšteg lana, prvog lana i diferencije niza • izra una zbir prvih n lanova aritmeti kog niza • prepozna geometrijski niz i odredi vezu izme u opšteg lana i prvog lana i koli nika niza • izra una zbir prvih n lanova geometrijskog niza 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam niza • Aritmeti ki niz • Zbir prvih n lanova aritmeti kog niza • Geometrijski niz • Zbir prvih n lanova geometrijskog niza 	
Elementi finansijske matematike	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa osnovnim elementima finansijske matematike 	<ul style="list-style-type: none"> • primeni kamatni ra un od sto (vreme dato u godinama, mesecima ili danima) • objasni pojam menice i na koji na in se upotrebljava • primeni prost kamatni ra un na obra unavanje kamate kod štednih uloga i potroša kih kredita • pokaže razliku izme u prostog i složenog kamatnog ra una na datom primeru 	<ul style="list-style-type: none"> • Prost kamatni ra un • Primena prostog kamatnog ra una (rad sa menicama i sa ra unom štednog uloga, potroša ki krediti) • Pojam složenog kamatnog ra una 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA:

- Ra unarstvo i informatika
- Tehni ka fizika

- Tehničko crtanje
- Tehnička mehanika
- Mašinski elementi

Prethodni

Naziv predmeta:	ISTORIJA
Godišnji fond asova:	74
Ciljevi predmeta:	Razred: prvi
	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje humanističkog obrazovanja i razvijanje istorijske svesti; - Razumevanje istorijskog prostora i vremena, istorijskih događaja, pojava i procesa i uloge istaknutih ličnosti; - Razvijanje individualnog i nacionalnog identiteta; - Sticanje i proširivanje znanja, razvijanje veština i formiranje stavova neophodnih za razumevanje savremenog sveta (u nacionalnom, regionalnom, evropskom i globalnom okviru);
	<ul style="list-style-type: none"> - Unapređivanje funkcionalnih veština i kompetencija neophodnih za život u savremenom društvu (istraživačkih veština, kritičkog i kreativnog mišljenja, sposobnosti izražavanja i obrazlaganja sopstvenih stavova, razumevanja multikulturalnosti, razvijanje tolerancije i kulture argumentovanog dijaloga); - Osposobljavanje za efikasno korišćenje informaciono-komunikacionih tehnologija; - Razvijanje svesti o potrebi stalnog usavršavanja i svesti o važnosti negovanja kulturno-istorijske baštine.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenike biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Srpska država i državnost	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o nastanku moderne srpske države i najvažnijim odlikama srpske državnosti. • Razvijanje svesti o značaju srednjovekovne državnosti za nastanak moderne srpske države. • Uočavanje uloge znamenitih ličnosti u razvoju srpske 	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati različite istorijske sadržaje (ličnosti, događaje, pojave i procese) i dovesti ih u vezu sa odgovarajućom vremenskom odrednicom i istorijskim periodom; • razlikuje periode u kojima je postojala, prestala da postoji i ponovo nastala srpska država; • navede i uporedi odlike srpske državnosti u 	<ul style="list-style-type: none"> • Srpska državnost u srednjem veku. • Srpski narod i njegovi susedi u srednjem veku. • Položaj Srba pod osmanskom, habzburškom i mletačkom vlašću (XVI-XVIII vek). • Srpska revolucija 1804-1835. i njeno mesto u kontekstu evropskih zbivanja. • Razvoj državnih institucija. • Razvoj ustavnosti. • Uloga modernih dinastija (Karađorđevići, Obrenovići, Petrovići) u razvoju srpske 	<p>Na početku teme učenicima upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenika, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave: Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava.</p> <p>Mesto realizacije nastave: • Teorijska nastava se realizuje u učionici ili odgovarajućem kabinetu.</p>

	<p>državnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje najznačajnijih ideja modernog doba i njihovog uticaja u procesu stvaranja srpske države. • Razumevanje meunarodnog konteksta u kome nastaje i postoji srpska država. 	<p>srednjem i novom veku;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uo i uticaj evropskih revolucionarnih zbivanja na razvoj srpske nacionalne i državne ideje; • objasni uzroke i posledice Srpske revolucije, oslobodilačkih ratova 1876-1878, Balkanskih ratova i Prvog svetskog rata; • uo i objasni na istorijskoj karti promene granica srpske države; • lociraj mesta najvažnijih bitaka koje su vođene tokom Srpske revolucije, oslobodilačkih ratova 1876-1878, Balkanskih ratova i Prvog svetskog rata; • opiše ulogu istaknutih ličnosti u Srpskoj revoluciji, u razvoju državnih institucija i formiranju modernog političkog sistema, u oslobodilačkim ratovima 1876-1878, Balkanskim ratovima i Prvom svetskom ratu; • izvede zaključak o značaju ustavnosti za razvoj modernog političkog sistema. 	<p>državnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ratovi Srbije i Crne Gore za nezavisnost 1876-1878. • Formiranje modernog političkog sistema i nastanak stranaka (radikalne, liberalne i naprednjačke). • Položaj Srba pod osmanskom i habzburškom vlašću u XIX i početkom XX veka. • Srbija i Crna Gora u Balkanskim ratovima i Prvom svetskom ratu. • Najznačajnije ličnosti (vođa Karađorđevići, knez Miloš Obrenović, prota Mateja Nenadović, mitropolit Stefan Stratimirović, Dimitrije Davidović, Toma Vučković, Perišić, Ilija Garašanin, knez Aleksandar Karađorđević, knez Mihailo Obrenović, Vladimir Jovanović, Svetozar Miletić, kralj Milan Obrenović, vladika Petar I Petrović, vladika Petar II Petrović, knjaz Danilo Petrović, knjaz Nikola Petrović, Luka Vukalović, Jovan Ristić, Stojan Novaković, Nikola Pašić, kralj Aleksandar Obrenović, kralj Petar I Karađorđević, prestolonaslednik Aleksandar Karađorđević, Radomir Putnik, Stepa Stepanović, Živojin Mišić, Petar Bojović, Janko Vukotić ...). 	<p>Ocenjivanje: Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praćenje ostvarenosti ishoda • testove znanja. <p>Okvirni broj časova po temama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Srpska država i državnost - 33 časa; • Srpski narod u jugoslovenskoj državi - 19 časova; • Dostignuća srpske kulture - 12 časova; • Srpski narod i Srbija u savremenom svetu - 10 časova. <p>Preporuke za realizaciju nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • struktura programa koncipirana je s ciljem da pomogne nastavniku u planiranju neposrednog rada sa učenicima, olakšavajući mu određivanje obima i dubine obrade pojedinih nastavnih sadržaja, • za svaku tematsku celinu dati su ciljevi, ishodi i sadržaji, a ishodi treba da posluže da nastavni proces bude tako oblikovan da se navedeni ciljevi ostvare, • sadržaje treba prilagoditi učenicima, kako bi najlakše i najbrže dostigli navedene ishode, • nastavnik ima slobodu da sam odredi raspored i dinamiku aktivnosti za svaku temu, uvažavajući ciljeve predmeta, • program se može dopuniti sadržajima iz prošlosti zavišaja, čime se kod učenika postiže jasnija predstava o istorijskoj i kulturnoj baštini u njihovom kraju (arheološka
<p>Srpski narod u jugoslovenskoj državi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o jugoslovenskoj ideji i nosiocima ideje stvaranja 	<ul style="list-style-type: none"> • obrazloži najvažnije motive i uzroke stvaranje jugoslovenske države; • uo i značaj nastanka jugoslovenske države za 	<ul style="list-style-type: none"> • Jugoslovenska ideja i konstituisanje države. • Odlike političkog sistema u jugoslovenskoj kraljevini (političke borbe, Vidovdanski i Oktobrisani 	<ul style="list-style-type: none"> • program se može dopuniti sadržajima iz prošlosti zavišaja, čime se kod učenika postiže jasnija predstava o istorijskoj i kulturnoj baštini u njihovom kraju (arheološka

	<p>jugoslovenske države.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje me unarodnog konteksta u kome nastaje jugoslovenska država. • Proširivanje znanja o odlikama jugoslovenske države. • Proširivanje znanja o položaju srpskog naroda u jugoslovenskoj državi. • Uo avanje uloge znamenitih li nosti u politi kom životu jugoslovenske države. • Sagledavanje me unarodnog položaja jugoslovenske države. 	<p>srpski narod;</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikuje odlike jugoslovenske države kao monarhije i kao republike; • razlikuje osobenosti društveno-politi kih sistema koji su postojali u jugoslovenskoj državi; • uo i i razume me unarodni položaj jugoslovenske države; • obrazloži doprinos jugoslovenskih antifašisti kih pokreta pobeđi saveznika u Drugom svetskom ratu; • imenuje najvažnije li nosti koje su uticale na društveno-politi ka zbivanja u Jugoslaviji. 	<p>ustav, li ni režim kralja Aleksandra, stvaranje Banovine Hrvatske i otvaranje srpskog pitanja).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprilski rat i posledice poraza, genocid nad Srbima u NDH. • Otpor, ustanak i gra anski rat. • Bilans rata i doprinos Jugoslavije pobeđi antifašisti ke koalicije. • Proglašenje republike i izgradnja novog državnog i društvenog ure enja. • Sukob Jugoslavije i socijalisti kih zemalja - rezolucija Informbiroa, Goli otok. • Jugoslavija izme u istoka i zapada. • Razbijanje i raspad Jugoslavije - poraz Jugoslavije kao ideje, politi kog projekta i društvenog sistema, velike sile i jugoslovenska kriza, ratovi u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, nastanak novih država, sukobi na Kosovu i Metohiji i NATO intervencija 1999, Kosovsko pitanje, razdvajanje Srbije i Crne Gore. • Najzna ajnije li nosti (kralj Aleksandar I Kara or evi , Nikola Paši , Stjepan Radi , Ljuba Davidovi , Svetozar Pribi evi , Anton Korošec, Milan Stojadinovi , Vlatko Ma ek, knez Pavle Kara or evi , kralj Petar II Kara or evi , general Dragoljub Mihailovi , general Milan Nedi , Ante Paveli , Josip Broz Tito, Slobodan Miloševi , Franjo Tu man...). 	<p>nalazišta, muzejske zbirke),</p> <ul style="list-style-type: none"> • u školama na nastavnom jeziku neke od nacionalnih manjina mogu se obraditi i prošireni nastavni sadržaji iz prošlosti tog naroda, • važno je iskoristiti velike mogu nosti koje istorija kao narativni predmet pruža u podsticanju u eni ke radoznalosti, koja je u osnovi svakog saznanja, • nastavni sadržaji treba da budu predstavljeni kao "pri a" bogata informacijama i detaljima, ne zato da bi opteretili pam enje u enika, ve da bi im istorijski doga aji, pojave i procesi bili predo eni jasno, detaljno, živo i dinami no, • posebno mesto u nastavi <i>istorije</i> imaju pitanja, kako ona koja postavlja nastavnik u enicima, tako i ona koja dolaze od u enika, podstaknuta onim što su uli u u ionici ili što su saznali van nje koriste i razli ite izvore informacija, • dobro osmišljena pitanja nastavnika imaju podsticajnu funkciju za razvoj istorijskog mišljenja i kriti ke svesti, ne samo u fazi utvr ivanja i sistematizacije gradiva, ve i u samoj obradi nastavnih sadržaja, • u zavisnosti od cilja koji nastavnik želi da ostvari, pitanja mogu imati razli ite funkcije, kao što su: fokusiranje pažnje na neki sadržaj ili aspekt, podsticanje pore enja, traganje za pojašnjenjem, • nastava bi trebalo da pomogne
--	---	---	--	--

<p>Dostignu a srpske kulture</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje pojma srpskog kulturnog prostora. • Razvijanje svesti o viševekovnom kontinuitetu srpske kulture. • Sagledavanje srpske kulture kao dela evropske kulturnog nasle a. • Proširivanje znanja o najvišim dometima i predstavnicima srpske kulture. • Razvijanje svesti o zna aju obrazovanja za opšti kulturni napredak. • Uo avanje promena u svakodnevnom životu kod Srba kroz vekove. 	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje periode u kojima su nastala najzna ajnija dela srpske kulture; • uporedi odlike srpske kulture razli itih perioda; • objasni uticaje istorijskih zbivanja na kulturna kretanja; • opiše odlike svakodnevnog života kod Srba u razli itim epohama i oblastima; • imenuje najvažnije li nosti koje su zaslužne za razvoj srpske kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> • Srednjovekovna kultura Srba (jezik i pismo, verski karakter kulture, Miroslavljevo jevan elje, književnost, najzna ajnije zadužbine, pravni spomenici). • Posledice seoba na srpsku kulturu (uticaj zapadnoevropskih kulturnih kretanja na srpsku kulturu). • Uspon gra anske klase. • Svakodnevni život seoskog i gradskog stanovništva. • Kulturna i prosvetna politika - osnivanje Velike škole, Univerziteta, akademije nauka, Narodnog pozorišta. • Evropski kulturni uticaji. • Li nosti - Sveti Sava, despot Stefan Lazarevi , monahinja Jefimija, Dositej Obradovi , Vuk Karadži , Sava Tekelija, Petar II Petrovi Njegoš, Paja Jovanovi , Uroš Predi , Nadežda Petrovi , Laza Kostić ...). • Srpska kultura kao deo jugoslovenskog kulturnog prostora (kulturna saradnja i prožimanja, nauka, umetni ki pokreti, humanitarne i sportske organizacije, popularna kultura, li nosti - Nikola Tesla, Mihajlo Pupin, Mihailo Petrovi Alas, Jovan Cviji , Milutin Milankovi , Branislav Nušić , Isidora Sekulić , Jovan Dučić , Ksenija Atanasijević , Slobodan Jovanović , Sava Šumanović , Ivan Meštrović , Ivo Andrić , Miloš Crnjanski, Bojan Stupica, Desanka Maksimović , Borislav Pekić , Dobrica Ćosić , Aleksandar Petrović , Aleksandar Popović , Emir Kusturica, Dušan 	<p>u enicima u stvaranju što jasnije predstave ne samo o tome šta se desilo, ve i zašto se to desilo i kakve su posledice iz toga proistekle, u nastavi treba što više koristiti razli ite oblike organizovane aktivnosti u enika (individualni rad, rad u paru, rad u grupi, radionice ili doma i zadatak),</p> <ul style="list-style-type: none"> • da bi shvatio doga aje iz prošlosti, u enik treba da ih "oživi u svom umu", u emu veliku pomo može pružiti upotreba razli itih istorijskih tekstova, karata i drugih izvora istorijskih podataka (dokumentarni i igrani video i digitalni materijali, muzejski eksponati, ilustracije), obilaženje kulturno-istorijskih spomenika i posete ustanovama kulture, • koriš enje istorijskih karata izuzetno je važno jer omogu avaju u enicima da na o igledan i slikovit na in dožive prostor na kome se neki od doga aja odvijao, pomažu i im da kroz vreme prate promene na odre enom prostoru, • treba iskoristiti i uticaj nastave istorije na razvijanje jezi ke i govorne kulture (besedništva), jer istorijski sadržaji bogate i oplemenjuju jezi ki fond u enika, • u radu sa u enicima neophodno je imati u vidu integrativnu funkciju istorije, koja u obrazovnom sistemu, gde su znanja podeljena po nastavnim predmetima, pomaže u enicima da postignu celovito shvatanje o povezanosti i uslovljenosti geografskih,
---	--	--	--	---

			Kova evi ...).	ekonomskih i kulturnih uslova života
Srpski narod i Srbija u savremenom svetu	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje političkih i ekonomskih odnosa u savremenom svetu. • Sagledavanje međunarodnog položaja Srbije. • Proširivanje znanja o najznačajnijim međunarodnim organizacijama i članstvu Srbije u njima. • Proširivanje znanja o posledicama naučno-tehnološkog razvoja na život savremenog veka. 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje najvažnije inicijative u međunarodnim političkim i ekonomskim odnosima; • razume mesto i ulogu Srbije u savremenom svetu; • utvrdi značaj članstva Srbije u međunarodnim organizacijama; • objasni uticaj savremenih tehnoloških dostignuća na povezivanje ljudi u svetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Najuticajnije države i organizacije u međunarodnim političkim i ekonomskim odnosima. • Uloga Organizacije ujedinjenih nacija u ostvarenju mira u svetu, borbi protiv siromaštva i zaštiti kulturnih spomenika. • Geopolitički položaj Srbije. • Članstvo Srbije u regionalnim, evropskim i svetskim organizacijama (Savet Evrope, OEBS, OUN...). • Srbi van Srbije (problem izbeglica, Crna Gora, Republika Srpska, Srbi u dijaspori). • Svet početkom XXI veka - naučni i tehnološki razvoj, Internet, uticaj medija na javno mnjenje, popularna kultura, globalizacija, terorizam, ekološki problemi... 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomskih i kulturnih uslova života veka kroz prostor i vreme, • poželjno je izbegavati fragmentarno i izolovano učenje istorijskih činjenica jer ono ima najkraće trajanje u pamćenju i najslabiji transfer u sticanju drugih znanja i veština, • u nastavi treba, kad god je to moguće, primenjivati didaktički koncept multiperspektivnosti, • određene teme, po mogućnosti, treba realizovati sa odgovarajućim sadržajima iz srodnih predmeta.

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Srpski jezik i književnost
- Geografija
- Sociologija sa pravima građana
- Građansko vaspitanje
- Verska nastava

Naziv predmeta:	RA UNARSTVO I INFORMATIKA		
Godišnji fond časova:	74		
	Razred: prvi		
Cilj predmeta:	Sticanje znanja, veština i formiranje vrednosnih stavova informatičke pismenosti neophodnih za život i rad u		

Naziv i trajanje modula predmeta

NAZIV MODULA	Trajanje modula (asovi)
	V
Osnove ra unarske tehnike	14
Obrada teksta	16
Tabelarni prora uni	16
Slajd - prezentacije	14
Internet i elektronska komunikacija	14
UKUPNO:	74

Naziv modula: **Osnove ra unarske tehnike**
 Trajanje modula: **14 asova**

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI MODULA	PREPORU ENE AKTIVNOSTI I NA IN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje u enika za koriš enje osnovnih mogu nosti ra unarskog sistema	<ul style="list-style-type: none"> • klasifikuje faze istorijskog razvoja ra unara • navede primere upotrebe ra unara u svakodnevnom životu • definiše pojmove hardvera i softvera • objasni Fon Nojmanov model ra unara • razlikuje jedinice za meru koli ine podataka • razlikuje osnovne komponente ra unara • razlikuje faktore koji uti u na performanse ra unara • razlikuje vrste softvera • definiše operativni 	<ul style="list-style-type: none"> • istorijski razvoj tehnologija za skladištenje, obradu i prenos podataka • primena ra unara u raznim oblastima ljudske delatnosti • blok-shema Fon Nojmanovog modela ra unarskog sistema • jedinice za merenje koli ine podatka (bit, bajt, redovi veli ine) • osnovne komponente ra unara i njihov uticaj na performanse ra unara • vrste i podela softvera, glavne funkcije OS-a • podešavanje radnog okruženja (pozadina radne površine, sat, kalendar, jezik 	<p>Na po etku modula u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja.</p> <p>Stavove predvi ene modulom izgra ivati i vrednovati kod u enika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz slede e oblike nastave: • laboratorijske vežbe</p> <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije: • Laboratorijskih vežbi</p> <p>Mesto realizacije nastave • ra unarski kabinet</p>

	<p>sistem (OS) i navodi njegove glavne funkcije</p> <ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje OS • hijerarhijski organizuje fascikle i upravlja fasciklama i datotekama • razlikuje tipove datoteka • koristi tekst editor operativnog sistema • crta pomoć u programu za crtanje u okviru OS • instalira novi softver • kompresuje i dekompresuje datoteke i fascikle • obezbeđuje zaštitu računara od štetnog softvera • instalira periferne uređaje • navodi primere i prednosti umrežavanja računara • manipuliše deljivim resursima u lokalnoj mreži • upravlja štampanjem dokumenata • primenjuje zdravstvene i sigurnosne mere zaštite pri korišćenju računara • objasni uticaj korišćenja računara na životnu sredinu • primenjuje i poštuje zakonska rešenja u vezi sa autorskim pravima i zaštitom podataka 	<p>tastature, rezolucija monitora...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • koncepti organizacije datoteka i fascikli • tipovi datoteka • tekst editor crtanje koji postoji u sastavu OS-a • program za crtanje koji postoji u sastavu OS-a • instalacija korisnog softvera • programi za arhiviranje podataka • programi za zaštitu računara od štetnog softvera • instalacija perifernih uređaja • deljenje resursa u okviru lokalne mreže • podešavanje parametara štampe • faktori koji štetno utiču na zdravlje korisnika računara, životnu sredinu i mere za njihovu minimizaciju • vrste licenci, autorska prava i zaštita podataka 	<p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretni primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu. • Pri realizaciji modula insistirati na veštinama. • Princip rada računarskog sistema objasniti prave i paralele sa sistemima koji su u enicima već poznati iz ranijeg iskustva. • Osnovne komponente računara: objasniti u enicima na in povezivanja računara, ulazno - izlazne portove i uređaje spoljašnje memorije, a centralnu jedinicu samo na nivou osnovne blok - šeme (matična ploča, napajanje, RAM, procesor, grafička karta, zvučnik i mrežna karta). • Objasniti značaj i napraviti hijerarhiju uticaja pojedinih komponenti računara na performanse računara. • Podelu softvera uraditi na nivou: OS, aplikativni softver i drajveri i objasniti njihovu namenu. • Pri podešavanju radnog okruženja posebnu pažnju obratiti na regionalna podešavanja • Pri realizaciji hijerarhijske organizacije fascikli objasniti u enicima njen značaj. • Instalaciju softvera realizovati na programima za zaštitu računara i arhiviranje podataka. • Instalaciju perifernih uređaja uraditi na primeru štampača. • Objasniti u enicima značaj pravilnog držanja tela, osvetljenja, dužine rada bez pauze... • Insistirati na poštovanju i doslednom sprovođenju autorskih prava i softverskih licenci. <p><u>Ocenjivanje</u></p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Praćenje ostvarenosti ishoda 5. Testove znanja 6. Testove praktičnih veština
--	--	---	---

Naziv modula:
Trajanje modula:

Obrada teksta
16 asova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI MODULA	PREPORU ENE AKTIVNOSTI I NA IN OSTVARIVANJA MODULA
<p>Osposobljavanje u enika za rad sa programima za obradu teksta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za obradu teksta • upravlja tekstualnim dokumentima i uva ih u razli itim verzijama • kreira i ure uje tekstualne dokumente • kreira i ure uje tabele • umetne objekte u tekst i modifikuje ih • napravi cirkularna pisma • podešava parametre izgleda stranice tekstualnog dokumenta • pronalazi i ispravlja pravopisne i slovne greške pomo u alata ugra enih u program za obradu teksta • pregleda i štampa tekstualni dokument 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palette alatki, pre ice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u razli itim formatima i verzijama programa) • unošenje teksta (unos teksta, simbola i specijalnih karaktera) • formatiranje teksta (slova, oblikovanje, indeksiranje, ekspaniranje, boja, promena veli ine slova) • formatiranje pasusa • stilovi • kreiranje i formatiranje tabele • unošenje podataka i modifikovanje tabele • rad sa objektima (umetanje, kopiranje, premeštanje, promena veli ine...) • izrada cirkularnog pisma, izbor liste primalaca, umetanje podataka, snimanje i štampanje • podešavanje parametara izgleda stranice dokumenta (orijentacija papira, veli ina, margine, prelom, ure ivanje zaglavlja i podnožja, automatsko numerisanje strana) • ispravljanje pravopisnih grešaka, kontrolor pravopisa • pregledanje dokumenta pre štampanja, štampanje celog dokumenta, pojedina nih stranica i 	<p>Na po etku modula u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. Stavove predvi ene modulom izgra ivati i vrednovati kod u enika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • ra unarski kabinet <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretno primere za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa stru nim predmetima (forme, tekstovi, obrasci, izveštaji i sl. sa kakvima e u enik raditi pri obavljanju stru nih poslova) • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovaraju eg jezika tastature. • Insistirati na pravilnom formatiranju paragrafa (maksimalno koristiti mogu nosti koje pruža program, izbegavati ponovljenu upotrebu tastera "enter" i "razmak")

		određivanje broja kopija	<ul style="list-style-type: none"> • Pri obradi tabela kao primer uraditi tabelu koja će se kasnije koristiti pri izradi cirkularnog pisma. <p><u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. praćenje ostvarenosti ishoda 4. testove praktičnih veština
--	--	--------------------------	---

Naziv modula:	Tabelarni proračuni
Trajanje modula:	16 časova

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za rad sa programom za tabelarne proračune	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za tabelarne proračune • upravlja tabelarnim dokumentima i uvaštava ih u različitim verzijama • unosi podatke različitih tipova - pojedinačno i automatski • izmeni sadržaje ćelija • sortira i postavlja filtere • manipuliše vrstama i kolonama • organizuje radne listove • unosi formule u ćelije • formatira ćelije • bira, oblikuje i 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palete alatki, prečice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • unošenje podataka (pojedinačni sadržaji ćelija i automatske popune) • menjanje tipa i sadržaja ćelije • sortiranje i filtriranje • podešavanje dimenzija, premetanje, fiksiranje i sakrivanje redova i kolona • dodavanje, brisanje, premeštanje i preimenovanje radnih listova • unošenje formula sa osnovnim aritmetičkim operacijama, korišćenje i reference na ćelije • funkcije za: sumiranje, srednju vrednost, minimum, maksimum, prebrojavanje, zaokruživanje • logičke funkcije • kopiranje formula, relativno i apsolutno referenciranje ćelija • formatiranje ćelija (broj decimalnih mesta, datum, valuta, procenat, poravnanje, prelom, orijentacija, spajanje ćelija, font, 	<p>Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave.</p> <p><u>Oblici nastave</u> Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p><u>Podela odeljenja na grupe</u> Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • računarski kabinet <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkretni primeri za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz

	modifikuje grafikone <ul style="list-style-type: none"> • podešava izgled stranice za štampanje tabelarnog dokumenta • ispravlja greške u formulama i tekstu • pregleda i štampa tabelarni dokument 	boja sadržaja i pozadine, stil i boja rama (elije) <ul style="list-style-type: none"> • namena različitih tipova grafikona, prikazivanje podataka iz tabele pomoću grafikona • podešavanje izgleda stranice dokumenta za štampanje (orijentacija papira, veličina, margine, prelom, uređivanje zaglavlja i podnožja, automatsko numerisanje strana) • ispravljanje grešaka u formulama i tekstu • pregledanje dokumenta pre štampanja, automatsko štampanje naslovnog reda, štampanje opsega (elija, celog radnog lista, celog dokumenta, grafikona i određivanje broja kopija) 	korelaciju sa drugim predmetima. <ul style="list-style-type: none"> • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika i tastature. • Logičke funkcije: izbor funkcija prilagoditi nivou znanja učenika i potrebama obrazovnog profila. • Formatiranje (elija) obradivati tokom dva sata • Pri obradi grafikona, pokazati različite vrste grafikona (histograme, linijske, i "pite"; objasniti njihovu namenu; pokazati podešavanje pojedinih elemenata grafikona). <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. procenjuje ostvarenosti ishoda 4. testove praktičnih veština
--	--	---	---

Naziv modula: Trajanje modula:	Slajd - prezentacije 14 asova
-----------------------------------	--

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČIN OSTVARIVANJA MODULA
Osposobljavanje učenika za izradu slajd - prezentacija i njihovo prezentovanje	<ul style="list-style-type: none"> • podešava radno okruženje programa za izradu slajd - prezentacije • upravlja slajd - prezentacijama i uređuje ih u različitim formatima i verzijama • dodaje i premešta slajdove • pripremi prezentaciju u skladu sa pravilima i smernicama za izradu prezentacije 	<ul style="list-style-type: none"> • podešavanje radnog okruženja (palette alatki, prečice, lenjir, pogled, zum...) • rad sa dokumentima (otvaranje, snimanje u različitim formatima i verzijama programa) • dodavanje i manipulacija slajdovima • osnovna pravila i smernice za izradu prezentacije (veličina teksta i objekata po slajdu, veličina i vrsta slova, dizajn...) • organizacija slajda: slajdovi sa 	Na početku modula učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod učenika tokom svih oblika nastave. <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laboratorijske vežbe <p>Podela odeljenja na grupe</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • koristi različite organizacije slajda • unosi i formatira tekst na slajdu • dodaje objekte na slajd • unosi beleške uz slajd • podešava pozadinu slajda • koristi i modifikuje gotove dizajn - teme • dodaje i podešava animacione efekte objektima • bira i podešava prelaze između slajdova • izrađuje interaktivne slajd prezentacije • razlikuje vrste pogleda na prezentaciju • priprema za štampu i štampa prezentaciju • podešava prezentaciju za javno prikazivanje; • priprema prezentacije za prikazivanje sa drugom stranom • izlaže slajd-prezentaciju 	<p>tekstom, tabelama, dijagramima i grafikonima</p> <ul style="list-style-type: none"> • formatiranje teksta • dodavanje objekata na slajd (zvuk, film....) • pozadina slajda (boje, preliv, šrafure, teksture i slike) • dizajn - teme • animacioni efekti (vrste, podešavanje parametara, animacione šeme) • prelaz između slajdova • interaktivna prezentacija (hiperlinkovi i akciona dugmad) • vrste pogleda na prezentaciju • štampanje prezentacije • podešavanje prezentacije za javno prikazivanje (ručno, automatski, u petlji...) • nastup prezentera (položaj prezentera, verbalna i neverbalna komunikacija, savladavanje teme...) 	<p>Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorijskih vežbi <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • računarski kabinet <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktičnu realizaciju modula izvesti u nekom od programa za izradu slajd prezentacije. • Konkretni primeri za vežbanje prilagoditi obrazovnom profilu kroz korelaciju sa drugim predmetima. • Kroz ceo modul učenik treba da radi na jednoj prezentaciji koja je tematika vezana za konkretan obrazovni profil i da na njoj primeni sva usvojena znanja i veštine. • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika i tasterature. • Izvođenje nastave započeti objašnjenjima nastavnika a zatim usmeriti učenike da samostalno vežbaju. • Insistirati na značaju slajd prezentacija i važnosti kvalitetnog prezentovanja. • Podsticati kod učenika kreativnost. • Poslednja dva sata učenici prezentuju svoje radove i diskutuju o njima. <p><u>Ocenjivanje</u></p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. procenjuju ostvarenosti ishoda 4. testove praktičnih veština
--	---	--	---

Naziv modula: **Internet i elektronska komunikacija**
Trajanje modula: **14 časova**

CILJEVI MODULA	ISHODI MODULA Po završetku modula	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI MODULA	PREPORUČENE AKTIVNOSTI I NAČINI OSTVARIVANJA MODULA
-----------------------	---	---	--

	u enike biti u stanju da:		
Osposobljavanje u enika za korišćenje Interneta i elektronsku komunikaciju	<ul style="list-style-type: none"> • objasni pojam i strukturu Interneta • razlikuje načine povezivanja računara sa Internetom • razlikuje Internet - servise • objasni pojmove hiperteksta i WWW • koristi sadržaje sa veba (WWW - servisa) • pronalazi sadržaje na vebu pomoću pretraživača • procenjuje sadržaje sa veba na kritičan način • preuzima sadržaje sa veba • komunicira putem elektronske pošte • razlikuje prednosti i nedostatke elektronske komunikacije • koristi raznovrsne Internet - servise • popunjava i šalje veb - bazirane obrasce • objašnjava pojam elektronskog poslovanja • primeni servis "u oblaku" • objašnjava moguće zloupotrebe Interneta • primenjuje 	<ul style="list-style-type: none"> • istorijski razvoj Interneta i struktura • adrese i protokoli • načini povezivanja računara sa Internetom (prednosti i nedostaci svakog od njih) • servisi Interneta (WWW, elektronska pošta, FTP...) • WWW, veb - pregledač (vrste, otvaranje i podešavanje) • korišćenje pretraživača (osnovno i napredno) • pouzdanost izvora informacija. • medijska pismenost. • preuzimanje sadržaja sa veba (snimanjem veb stranice, kopiranjem sadržaja sa veb stranice, preuzimanjem datoteke) • programi za elektronsku poštu ("veb - mejl" i programi za preuzimanje pošte na lokalni računar) • radno okruženje programa za elektronsku poštu • postavljanje adrese primaoca ("za", "kopija", "nevidljiva kopija") • prijem i slanje elektronske pošte, bez i sa prilogom • napredne mogućnosti programa za preuzimanje el. pošte (uređivanje adresara, uređivanje fascikli, automatsko sortiranje pošte...) • veb - obrasci raznovrsne namene • elektronsko poslovanje u trgovini i javnoj upravi • prednosti i nedostaci elektronske komunikacije • socijalne mreže, forumi, sistemi za brze poruke, sistemi za elektronsku poštu... 	<p>Na početku modula u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Stavove predviđene modulom izgrađivati i vrednovati kod u enika tokom svih oblika nastave.</p> <p>Oblici nastave Modul se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • laboratorijske vežbe</p> <p>Podela odeljenja na grupe Odeljenje se deli na 2 grupe prilikom realizacije: • laboratorijskih vežbi</p> <p>Mesto realizacije nastave • računarski kabinet</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pri realizaciji ovog modula insistirati na pravopisu i upotrebi odgovarajućeg jezika i tastature. • Tokom realizacije svih sadržaja modula insistirati na mogućnostima zloupotrebe Interneta a pogotovo na bezbednosti korisnika, pouzdanosti informacija i sprečavanju zloupotrebe dece. • Pri pretraživanju Interneta u enike usmeriti ka traženju obrazovnih veb sajtova i korišćenju sistema za elektronsku poštu. • Pri obradi elektronskog poslovanja demonstrirati različite vrste veb obrazaca koji se koriste za poručivanje i plaćanje robe putem Interneta, poručivanje dokumenata... • Pokazati rad sa tekstom, rad sa tabelama i skladištenje podataka u nekom od servisa "u oblaku" (<i>cloud computing</i>), dostupnih putem veba. • Preuzimanje sadržaja sa veba vežbati na

	<p>bezbednosne mere prilikom korišćenja Interneta</p> <ul style="list-style-type: none"> • primenjuje pravila lepog ponašanja na mreži • poštuje autorska prava za sadržaje preuzete sa mreže 	<ul style="list-style-type: none"> • računarski servisi "u oblaku", rad sa tekstom, tabelama i datotekama. • bezbednost dece na Internetu • bezbednosni rizici korišćenja elektronske komunikacije • pravila lepog ponašanja u elektronskoj komunikaciji 	<p>primerima preuzimanja teksta, slika, klipova i datoteka.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kod preuzimanja sadržaja sa veba voditi računa o verodostojnosti izvora informacija i razvijati kod učenika kritičko mišljenje i medijsku pismenost u izboru i tumačenju sadržaja. • Pri elektronskoj komunikaciji poštovati pravila lepog ponašanja (<i>netiquette</i>). • Pri realizaciji sadržaja vezanih za elektronsku poštu objasniti učenicima "put" elektronskog pisma. • Dosledno sprovesti poštovanje autorskih prava i softverskih licenci. <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. preuzimanje ostvarenosti ishoda 4. testove praktičnih veština
--	---	--	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Svi predmeti

<p>Naziv predmeta:</p> <p>Godišnji fond časova: 37</p> <p>Ciljevi predmeta: stanovništva;</p>	<p style="text-align: center;">GEOGRAFIJA</p> <p style="text-align: center;">Razred: prvi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Učenje i shvatanje korelativnih odnosa između geografije i drugih prirodnih i društvenih nauka; - Sticanje novih aktuelnih znanja o položaju, mestu i ulozi Srbije na Balkanskom poluostrvu i jugoistočnoj Evropi; - Sticanje novih i produbljenih znanja i objašnjenja o savremenim geografskim pojavama, objektima i procesima na teritoriji Republike Srbije; - Sticanje novih aktuelnih znanja o porastu, kretanjima, strukturnim promenama i teritorijalnom razmeštaju stanovništva; - Razumevanje aktuelne geografske stvarnosti naše zemlje i savremenog sveta; - Razvijanje osećanja pripadnosti svojoj naciji kao delu integralnog sveta, izgradnja i negovanje nacionalnog i kulturnog identiteta u multietničkom, multikulturalnom i multijezičkom svetu; - Osposobljavanje učenika da primenjuju geografsko znanje i veštine u daljem obrazovnom i profesionalnom razvoju; - Osposobljavanje učenika za odgovorno ponašanje prema sebi i okruženju i za aktivno učestvovanje u zaštiti, obnovi i
--	---

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Uvod	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o predmetu proučavanja, podjela, značaj i mesto geografije u sistemu nauka • Uočavanje i shvatanje korelativnih odnosa između geografije i drugih prirodnih i društvenih nauka 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet izučavanja, značaj, razvoj i mesto geografije u sistemu nauka • razlikuje prirodne i društvene elemente geografskog prostora i shvata njihove uzajamne uzročno-posledične veze i odnose • odredi mesto geografije u sistemu nauka • prepozna značaj i praktičnu primenu geografskih saznanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Predmet proučavanja, podjela i mesto geografije u sistemu nauka 	<p>Na početku teme učenike treba upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: teorijska nastava³⁷</p>
Savremene komponente geografskog položaja Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o položaju, mestu i ulozi Srbije na Balkanskom poluostrvu i jugoistočnoj Evropi • Uočavanje opštih geografskih karakteristika sagledavanjem složenih društveno - ekonomskih procesa i promena u jugoistočnoj Evropi na Balkanskom poluostrvu i u našoj državi. 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam i funkcije državnih granica, razume državno uređenje Srbije i poznaje državna obeležja: grb, zastavu, himnu • objašnjava na karti položaj i veličinu teritorije Srbije uz kratak opis bitnih karakteristika granica sa susednim zemljama • definiše pojam jugoistočne Evropa, locira na karti Balkansko poluostrvo i identifikuje njegove opšte geografske karakteristike: fizičke, kulturne i demografske • analizira promene na političkoj karti Balkanskog poluostrva: nastanak i raspad Jugoslavije, stvaranje novih država i oblici njihove saradnje • uočava prednosti i nedostatke geografskog položaja Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • Površina, granice, državno uređenje i državna obeležja Srbije • Savremene komponente geografskog položaja Srbije 	<p>Mesto realizacije nastave Teorijska nastava se realizuje u učionici</p> <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • korišćenje savremenih elektronskih pomagala, • analognih i digitalnih geografskih karata različitog razmera i sadržaja • korišćenje informacija sa Interneta • korišćenje interaktivnih metoda rada • korišćenje geografskih i istorijskih karata, opštih i tematskih • korišćenje pisanih
Prirodni resursi Srbije i njihov ekonomsko	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje novih i produbljenih znanja o prirodi Srbije i njenom uticaju na 	<ul style="list-style-type: none"> • odredi u geološkom sastavu Srbije zastupljenost stena različitih starosti, sastava i porekla značajnih za 	<ul style="list-style-type: none"> • Reljef Srbije • Klima, biljni i životinjski svet (odlike i značaj) 	<ul style="list-style-type: none"> • korišćenje pisanih

<p>geografski značaj</p>	<p>život i privredne delatnosti ljudi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje fizičko-geografskih komponenata prostora Srbije i razumevanje njihovog značaja za život ljudi i mogućnosti razvoja privrede 	<p>pojavu ruda i minerala</p> <ul style="list-style-type: none"> • locira u okviru geotektonske strukture Srbije velike celine: Srpsko-makedonsku masu, Karpato-balkanide, Unutrašnje dinaride, Centralne dinaride i Panonsku depresiju i objasni njihov postanak (delovanje unutrašnjih tektonskih i spoljašnjih sila) • identifikuje osnovne makro-celine reljefa Srbije: Panonski basen i Planinsku oblast • odredi Planinsku oblast i pregled gromadnih, karpatsko-balkanskih, dinarskih planina i velikih kotlina • objasni elemente i faktore klime, razlikuje klimatske tipove u Srbiji i njihove odlike • napravi pregled vodnog bogatstva Srbije: odredi na karti razvojnog područja, objasni postanak, podelu i značaj jezera i termomineralnih voda • zaključuje o ekonomskom značaju voda za snabdevanje naselja, navodnjavanje, proizvodnju hidroenergije, plovidbu, ribarstvo i turizam • diskutuje o značaju i merama zaštite <p>• poznaje uticaj fizičko-geografskih faktora na formiranje tipova vegetacije i raznovrsnost životinjskog sveta panonske i planinske oblasti Srbije</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam prirodne sredine, predmet proučavanja zaštite prirode, značaj zaštite i unapređivanja prirode • navede elemente prirodne sredine, značaj vode, vazduha, 	<ul style="list-style-type: none"> • Vode i vodni resursi, sastav i karakter tla • Zaštita prirodna dobra u Srbiji i zaštita, o unapređivanje i unapređivanje prirode 	<p>izvora informacija (knjige, statistički podaci, asopisi...)</p> <p><u>Ocenjivanje</u></p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proučavanje ostvarenosti ishoda • testovi znanja <p><u>Okvirni broj časova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • uvod - 2 časa • savremene komponente geografskog položaja Srbije - 4 časa • prirodni resursi Srbije i njihov ekonomsko-geografski značaj - 6 časova • stanovništvo i naselja Srbije - 7 časova • privreda Srbije - 4 časa • regionalne celine Srbije - 9 časova • Srbija i savremeni procesi u Evropi i svetu - 5 časova
---------------------------------	--	---	---	--

		<p>zemljišta; posledice zagađivanja i mere zaštite</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna pojave štetne po svoje prirodno i kulturno okruženje i aktivno učestvuje u njihovoj zaštiti, obnovi i unapređivanju • definiše: park prirode, predeo izuzetnih odlika, rezervat prirode, spomenik prirode i prirodne retkosti 		
Stanovništvo i naselja Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o demografskom razvoju i rasporedu stanovništva u Srbiji • Uočavanje demografskih problema i mogućnosti njihovog prevazilaženja za sveukupni društveno-ekonomski razvitak naše zemlje • Formiranje svesti o negovanju nacionalnog i kulturnog identiteta • Proširivanje znanja o naseljima i faktorima njihovog razvoja • Uočavanje transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • Razvijanje svesti o vrednosti i značaju antropogenih kulturnih dobara 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše antropogeografska obeležja i istorijsko-geografski kontinuitet naseljavanja Srbije • objasni kretanje stanovništva i teritorijalni razmeštaj stanovništva u Srbiji • ukaže na promenu broja stanovnika Srbije i navede faktore koji uslovljavaju promene stanovništva • uz pomoć grafičkih metoda analizira osnovne demografske odlike; da ih objašnjava, vrši predviđanja i izvodi zaključke • definiše pojmove: natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj. • definiše pojam migracije i razlikuje tipove i vidove migracija • objasni strukturu stanovništva u Srbiji (biološka, ekonomska, socijalna, nacionalna) • razlikuje pojmove: nacionalnog, etničkog i kulturnog identiteta • izgradi stav o jednakim pravima ljudi bez obzira na rasnu, nacionalnu, versku i drugu pripadnost • objasni demografske probleme i populacionu politiku u Srbiji • objasni radne migracije u evropske zemlje i imenuje države i gradove u kojima ima našeg stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> • Antropogeografska obeležja Istorijsko-geografski kontinuitet naseljavanja Srbije • Kretanje i teritorijalni razmeštaj stanovništva (natalitet, mortalitet i prirodni priraštaj) • Migracije. Pojam, značaj, tipovi i vidovi • Struktura stanovništva: biološka, ekonomska, socijalna, nacionalna (etnička i verska) • Demografski problemi i populaciona politika u Srbiji • Postanak, razvoj i razmeštaj naselja Srbije • Podela naselja. Seoska, gradska, prigradska i privremena • Ekonomsko-geografski faktori razvoja i transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • Gradski centri i njihova uloga u regionalnoj organizaciji Srbije • Antropogena kulturna dobra i njihova zaštita. 	

		<ul style="list-style-type: none"> • objasni iseljavanje našeg stanovništva na vanevropske kontinente • razlikuje faze u iseljavanju Srba u prekookeanske zemlje • imenuje države i gradove u kojima živi naše stanovništvo • definiše pojam naselja • objasni postanak, razvoj i razmeštaj naselja Srbije • navede faktore razvoja i transformacije naselja i njihovih mreža i sistema • imenuje antropogena kulturna dobra i objasni njihovu zaštitu 	
Privreda Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje i produblivanje znanja o privredi Srbije i njenim osnovnim karakteristikama 	<ul style="list-style-type: none"> • analizira uticaj prirodnih i društvenih inioaca na uslovljenost razvoja i razmeštaja privrede Srbije i grupiše grane privrede po sektorima • analizira uticaj prirodnih i društvenih faktora na razvoj turizma, definšie i navede podelu turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovne karakteristike privrede Srbije i mesto turizma i njoj
Regionalne celine Srbije	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje i proširivanje geografskih znanja o regionalnim celinama Srbije i sagledavanje njihovih specifi nosti 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam regije i napravi kartografski pregled regionalnih celina Srbije • locira na karti Srbije granice Vojvodine i njenih predeonih celina i prepozna njene prirodne i društvene odlike • potvrdi na karti Srbije granice Šumadije i Pomoravlja i navede njihove prirodne i društvene odlike • prepozna na karti Srbije granice Zapadne Srbije i opiše njene prirodne i društvene odlike • pokaže na karti Srbije Starovlaško-rašku visiju uz analizu njenih prirodnih i društvenih odlika • locira na karti Srbije granice Isto ne Srbije i navede njene 	<ul style="list-style-type: none"> • Vojvodina • Šumadija i Pomoravlje (zapadno i veliko) • Zapadna Srbija • Starovlaško-raška visija • Isto na Srbija • Južno Pomoravlje • Kosovo i Metohija

		<p>prirodne i društvene odlike</p> <ul style="list-style-type: none"> • prepozna na karti Srbije granice Južnog Pomoravlja i prepozna njegove prirodne i društvene odlike • potvrdi na karti Srbije granice Kosova i Metohije i diskutuje o njegovim prirodnim i društvenim odlikama 		
<p>Srbija i savremeni procesi u Evropi i Svetu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o savremenim političkim i ekonomskim procesima u Evropi i svetu koji su uslov za napredak svih zemalja i naroda • Stvaranje realne slike o Srbiji u svetskim razmerama i savremenim međunarodnim procesima 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojmove: proces integracije, demokratska regionalizacija, globalizacija • objasni ekonomske integracije na Balkanu i u jugoistočnoj Evropi i poznaje miroljubivu politiku Srbije u međunarodnim okvirima i na Balkanu • opiše istorijat razvoja, navede ciljeve i definiše probleme unutar Unije • objasni uslove koje Srbija treba da ispuni da bi postala ravnopravna članica zajednice • opiše istorijat razvoja UN, navede ciljeve i strukturu organizacije i obrazloži privrženost Srbije UN • definiše pojam globalizacije i razlikuje političke, teritorijalne, ekonomske, kulturne i druge vidove globalizacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Saradnja Srbije sa drugim državama i međunarodnim organizacijama • Evropska unija - osnivanje, članice, ciljevi, problemi, fondovi i njihova pristupnost • Ujedinjene nacije. Struktura i međunarodni značaj. Srbija i UN • Globalizacija kao svetski proces 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Građansko vaspitanje
- Verska nastava
- Sociologija sa pravima građana
- Ekologija i zaštita životne sredine

Naziv predmeta:

EKOLOGIJA I ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Godišnji fond asova: 37 asova

Razred: prvi

Ciljevi predmeta:

- Shvatanje odnosa oveka i životne sredine;
- Razumevanje strukture ekosistema i biosfere;
- Shvatanje koncepta održivog razvoja;
- Proširivanje znanja o različitim oblicima zagađivanja životne sredine i njihovim uticajima na zdravlje oveka.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Osnovni pojmovi ekologije	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o predmetu istraživanja i značaju ekologije • Shvatanje strukture ekosistema/biosfere i procesa koji se u njima odvijaju • Razumevanje značaja biodiverziteta za opstanak života na Zemlji	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet istraživanja i značaj ekologije • objasni strukturu ekosistema • objasni procese koji se odigravaju u ekosistemu • analizira međusobne odnose organizama u lancima ishrane • objasni strukturu biosfere • analizira biogeohemijske cikluse u biosferi • utvrđuje značaj biodiverziteta za opstanak života na Zemlji	<ul style="list-style-type: none"> • Definicija, predmet istraživanja i značaj ekologije • Struktura ekosistema • Procesi koji se odigravaju u ekosistemu • Biodiverzitet • Biosfera kao jedinstveni ekološki sistem Zemlje	<p>Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno učenja, planom rada i načinima evidentiranja i ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz kombinaciju različitih oblika nastavnog rada i vrsta nastave (didaktičkih modela)</p>
Životna sredina i održivi razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o vrstama zagađivanja životne sredine • Razumevanje koncepta održivog razvoja • Razumevanje značaja različitih oblika zaštite i unapređivanja životne sredine • Razvijanje svesti o posledicama globalnih klimatskih promena	<ul style="list-style-type: none"> • navede izvore zagađivanja životne sredine • analizira vrste zagađivanja svog neposrednog okruženja • proceni posledice zagađivanja životne sredine • objasni značaj održivog razvoja • navede oblike energetske efikasnosti • navede uzroke nestajanja biljnih i životinjskih vrsta na teritoriji Srbije • ispolji odgovoran odnos prema domaćim životinjama, kućnim ljubimcima, oglednim životinjama,	<ul style="list-style-type: none"> • Izvori zagađivanja životne sredine • Posledice zagađivanja životne sredine • Zaštita životne sredine i održivi razvoj • Globalne promene u životnoj sredini i njihove posledice	<p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kabinet za biologiju, biološka radionica, univerzalna učionica, adekvatni objekti izvan školskog kompleksa, priroda <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • poštovanje svih didaktičkih principa • primena prirodnih nastavnih sredstava, realizacija terenske nastave, realizacija bioloških/ekoloških nastavnih

		krznašicama i ostalim ugroženim životinjskim i biljnim vrstama		ekskurzija
		• proceni posledice globalnih klimatskih promena		• kombinovanje različitih didaktičkih modela (problemska, timska nastava biologije)
Ekološka kultura	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o načinima i značenju održavanja lične higijene i higijene životnog i radnog prostora • Shvatanje značaja pravilne upotrebe proizvoda • Razumevanje različitih uticaja na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni značaj održavanja lične higijene, higijene životnog i radnog prostora • razlikuje aditive opasne po zdravlje • objasni značaj upotrebe proizvoda u skladu sa deklaracijom i uputstvom u cilju obezbeđivanja sopstvenog zdravlja i zaštite životne sredine • proceni značaj upotrebe biorazgradive ambalaže • objasni načine i značaj odlaganja otpada • protumači uticaje stresa, buke, psihoaktivnih supstanci, brze hrane i fizičke aktivnosti na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • Uređenje životnog i radnog prostora • Potrošačka kultura • Upotreba GM hrane • Uticaj savremenog načina života na zdravlje oveka 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacija samostalnih radova (eseji, prezentacije, referati, projekti) <p>Ocenjivanje Evidentiranje i ocenjivanje učenika (putem usmene i pisane provere znanja, testiranja, izrade prezentacija i projekata)</p> <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovni pojmovi ekologije (9 časova) • životna sredina i održivi razvoj (17 časova) • ekološka kultura (11 časova)

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Geografija

Naziv predmeta:	SOCIOLOGIJA SA PRAVIMA GRAĐANINA		
Godišnji fond časova:	30		
	Razred: treći		
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Osposobljavanje učenika za život u društvu izloženom stalnim promenama i izazovima koje donosi razvoj savremenog društva - Razvijanje sposobnosti kod učenika za ulogu odgovornog građanina, za život u demokratski uređenom i humanom društvu - Unapređivanje učenika sposobnosti za sve oblike komunikacije, dijaloga i iskazivanja argumentovanog stava 		

TEMA	CILJ	ISHODI	PREPORUČENI	NAČINI OSTVARIVANJA
------	------	--------	-------------	---------------------

		Po završetku teme u enike biti u stanju da:	SADRŽAJI PO TEMAMA	PROGRAMA
Struktura i organizacija društva	Upoznavanje sa funkcionisanjem, strukturom i organizacijom društva	<ul style="list-style-type: none"> shvati strukturu i organizaciju društva objasni ulogu društvenih grupa s posebnim osvrtom na brak i porodicu shvati društvenu podelu rada objasni uzroke društvenog raslojavanja navede društvene ustanove i društvene organizacije i napravi razliku između u njima razlikuje osobenosti seoskog i gradskog stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> Pojam i elementi društva Društvene grupe Brak i porodica Društvena podela rada Društveno raslojavanje Društvene ustanove i organizacije Naselja i stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> Na početku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeći oblik nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> teorijska nastava (31 čas) <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> Teorijska nastava se realizuje u učionici <p>Preporuke za realizaciju nastave</p>
Država i politika	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa politikom kao veštinom upravljanja društvom Osposobljavanje za demokratsko mišljenje Upoznavanje sa funkcionisanjem državnih institucija i organa vlasti Razvijanje znanja o autonomiji i lokalnoj samoupravi 	<ul style="list-style-type: none"> opíše ulogu politike u društvu objasni pojam, razvoj i oblike demokratije razlikuje zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast razlikuje udruženja građana i političke partije prepozna ideološke razlike partija i podelu na levicu, desnicu i centar shvati izborni postupak i konstituisanje skupštine i vlade razlikuje državne organe vlasti razlikuje autonomiju i lokalnu samoupravu razume funkcionisanje lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> Politika - veština upravljanja društvom Pojam i razvoj demokratije Konstitutivni elementi države Podela vlasti Organizacije građana Političke partije Izbori Skupština Državni organi vlasti Oblici autonomije Demokratska lokalna samouprava 	<ul style="list-style-type: none"> Koristiti aktuelne primere iz štampe i drugih medija relevantne za predmet Koristiti Ustav i relevantne zakone u zavisnosti od sadržaja koji se obrađuje <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> primenjenosti ostvarenosti ishoda testove znanja <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> Struktura i organizacija društva (7 časova) Ustav i pravna država u Srbiji (4 časa) Država i politika (6 časova)
Građanin i njegova prava i slobode	Bogaćenje znanja o ljudskim pravima i slobodama, i o ulozi pojedinca u društvenom i	<ul style="list-style-type: none"> shvati ljudska prava i slobode, i svoj položaj u društvu 	<ul style="list-style-type: none"> Političke slobode i prava građana Ekonomске 	<ul style="list-style-type: none"> Građanin i njegova prava i slobode u Srbiji (3 časa)

	politi kom životu	<ul style="list-style-type: none"> • zna na koji način se štite prava i slobode građana 	<p>slobode i prava građana</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lične slobode i prava građana • Ostale slobode i prava građana • Zaštita ustavom garantovanih prava i sloboda 	<ul style="list-style-type: none"> • Kultura i društvo (6 asova) • Društvene promene i razvoj društva (4 asa)
Ustav i pravna država u Republici Srbiji	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa Ustavom Republike Srbije, njegovim istorijskim pretekama i pravosudnim sistemom Republike Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • shvati značaj ustava kao najvišeg pravnog akta • razlikuje ustav od zakona • napravi pregled razvoja ustavnosti u Srbiji • uoči značaj vladavine prava i pravne države • zna osnovne odredbe Ustava Republike Srbije • shvati funkcionisanje pravosudnog sistema Republike Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> • Značenje Ustava Republike Srbije • Principi ustavnosti i zakonitosti • Ustavni sud • Redovni sudovi 	
Kultura i društvo	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijanje znanja o kulturnim tekovinama 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči razliku i sličnosti između kulture i civilizacije • shvati nastanak religije i religijskog mišljenja • identifikuje monoteističke religije i da objasni specifičnosti hrišćanstva • razlikuje običaj i moral • shvati razliku između umetnosti, masovne kulture, podkulture, šunda i kika 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam kulture i civilizacije • Religija • Nastanak religijskog mišljenja • Monoteističke religije • Hrišćanstvo • Običaj i moral • Umetnost • Masovna kultura 	
Društvene promene i razvoj društva	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje za život u društvu izloženom stalnim promenama i izazovima koje donosi razvoj savremenog društva • Sticanje znanja o horizontalnoj i vertikalnoj pokretljivosti društva 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje društvene promene • zna osnovne karakteristike horizontalne i vertikalne pokretljivosti • prepozna društveni razvoj i da formira stav prema savremenim tendencijama u razvoju globalnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam i vrste društvenih promena • Društvena pokretljivost • Društveni razvoj 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Istorija

B: IZBORNI PREDMETI

Naziv predmeta:	GRA ANSKO VASPITANJE
Godišnji fond asova:	37
	Razred: prvi
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje znanja, razvijanje veština, usvajanje vrednosti i formiranje stavova koji su pretpostavka za uspešan, odgovoran i angažovan život u demokratskom društvu; - Osnajivanje u enika za poštovanje, odbranu i afirmaciju vrednosti demokratskog društva; - Ja anje društvene kohezije, uvaavanje razli itosti i podrška suzbijanju svakog oblika diskriminacije i nasilja.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
JA, MI I DRUGI	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje u enika na me usobno upoznavanje • Podsticanje u enika da sagledaju me usobne sli nosti i razlike i uvaže ih • Razvoj negativnog stava prema bilo kom obliku diskriminacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira svoje osobine i da ih predstavi drugima • Prepozna, analizira sli nosti i razlike unutar grupe • Prihvati druge u enike i uvaži njihovu razli itost • Prepozna predrasude, stereotipe, diskriminaciju, netoleranciju po razli itim osnovama • Sagleda mogu e posledice netolerancije, diskriminacije, stereotipa, predrasuda i na ine 	<ul style="list-style-type: none"> • Li ni identitet • Otkrivanje i uvaavanje razlika • Grupna pripadnost • Strootipi i predrasude • Tolerancija i diskriminacija 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava <p>Podela odeljenja na grupe • Odeljenje se ne deli na grupe</p> <p>Mesto realizacije nastave • Nastava se realizuje u u ionici</p>
KOMUNIKACIJA U GRUPI	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika za komunikaciju u grupi 	<ul style="list-style-type: none"> • Iskaže, obrazloži i brani mišljenje argumentima • Aktivno sluša • Debatuje i diskutuje na 	<ul style="list-style-type: none"> • Samopouzdanost • Reagovanje • Glasine • Neslušanje, 	<p>Preporuke za realizaciju nastave • Aktivnosti na prvim asovima treba tako organizovati da se obezbedi me usobno</p>

		<p>neugrožavaju i na in, uvažavaju i mišljenje drugih</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasni razliku između dijaloga i debate • Objasni razloge i na in nastanka glasina u svakodnevnoj komunikaciji i objasni posledice koje izazivaju glasine 	<p>aktivno slušanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neoptužuju e poruke • Izražavanje mišljenja • Vo enje debate i dijaloga 	<p>upoznavanje u enika, upoznavanje u enika sa ciljevima i nastavnim sadržajima predmeta, ali i tako da nastavnik dobije po etni uvid u to sa kakvim znanjima, stavovima i veštinama iz oblasti gra anskog vaspitanja grupa raspolože s obzirom da nisu svi u enici u osnovnoj školi poha ali nastavu gra anskog vaspitanja u istoj meri.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživa ke nastave sa stalnim refleksijama na odgovaraju e pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti. • Kvalitet nastave se obezbe uje usaglašavanjem sadržaja sa odgovaraju im metodi kim aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost u enika da adekvatno primenjuju ste ena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva.
ODNOSI U GRUPI/ ZAJEDNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika za rad u grupi/timu i me usobnu saradnju 	<ul style="list-style-type: none"> • Radi u grupi/timu • Prepozna prednosti grupnog/timskog rada • U estvuje u donošenju grupnih odluka • Razlikuje mogu e oblike u eš a mladih u društvenom životu • Objasni potrebu i važnost participacije mladih u društvenom životu • Objasni stepene i oblike u eš a mladih u društvenom životu 	<ul style="list-style-type: none"> • Saradnja • Grupni rad • Grupno odlu ivanje • U eš e mladih: "Lestvica participacije" • Raditi zajedno 	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomo i podršku u enicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj u eni kih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog zna aja ne samo za proces sticanja saznanja, ve i za podsticanje samopouzdanja, u eš a u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj
	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje u enika da sukobe rešavaju na konstruktivan na in i izbegavaju sukobe 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni razloge, tok i posledice sukoba • Objasni efekte konflikta na tok komunikacije • Uo i faktore koji odre uju ponašanje u situacijama konflikta • Analizira sukob iz razli itih ulova, (prepoznaje potrebe i strahove aktera sukoba) i nalai konstruktivna rešenja prihvatljiva za obe strane u sukobu. • Obrazloži prednosti konstruktivnog na ine rešavanja sukoba 	<ul style="list-style-type: none"> • Dinamika i ishodi sukoba • Stilovi postupanja u konfliktima • Sagledavanje problema iz razli itih uglova • Nalaženje rešenja • Postizanje dogovora • Izvini 	<ul style="list-style-type: none"> • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj u eni kih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog zna aja ne samo za proces sticanja saznanja, ve i za podsticanje samopouzdanja, u eš a u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj

		<ul style="list-style-type: none"> • Objasni značaj posredovanja u sukobu 		<p>u enika u grupi ne bi trebala da bude veća od 25 u enika. Optimalan broj u enika je 15-20 u enika</p> <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 8. predavanja ostvarenosti ishoda</p> <p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ja, mi i drugi (8 časova) • Komunikacija u grupi (11 časova) • Odnosi u grupi/zajednici (18 časova)
	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika da prepoznaju primere nasilje u svojoj sredini i preuzmu odgovornost za sopstveno ponašanje u takvoj situaciji 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepozna i objasni vrste nasilja • Identifikuje i analizira uzroke nasilja u svojoj sredini, među vršnjacima, školi • Identifikuje i analizira moguće načine reagovanja pojedinca u situacijama vršnjačkog nasilja, iz pozicije žrtve i posmatrača • Prihvati odgovornost za sopstveno ponašanje 	<ul style="list-style-type: none"> • Posredovanje • Nasilje u okolini • Vršnjačko nasilje • Nasilje u školi. • Postizanje mira 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Sociologija sa pravima građana

Naziv predmeta:	GRAĐANSKO VASPITANJE
Godišnji fond časova:	25
	Razred: drugi

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenici će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA
PRAVA I ODGOVORNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje učenika sa vrstama prava i prirodom (univerzalnost, celovitost, nedeljivost) 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni značenje i smisao ljudskih prava • Razlikuje vrste ljudskih prava (lična, politička, socijalnoekonomska, kulturna, zdravstvena prava) • Analizira i objašnjava odnos prava i odgovornosti • Objasni celovitost i 	<ul style="list-style-type: none"> • Potrebe i prava • Prava i pravila • Prava i zakoni • Međunarodna dokumenta o zaštiti prava • Prava i vrednosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Na početku teme učenike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave:</p>

		uzajamnu povezanost ljudskih prava • Objasni univerzalnost i razvojnost ljudskih prava		• teorijska nastava <u>Podela odeljenja na grupe</u> • Odeljenje se ne deli na grupe <u>Mesto realizacije nastave</u> • Nastava se realizuje u učionici <u>Preporuke za realizaciju nastave</u> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti.
	• Upoznavanje učenika sa načinima i mehanizmima zaštite prava	• Objasni potrebu posebne zaštite prava deteta • Pronalazi primere i pokazatelje ostvarivanja i kršenja ljudskih prava • Proceni položaj pojedinca i društvenih grupa sa aspekta ljudskih prava • Objasni mehanizme i načine zaštite ljudskih prava	• Vrste prava • Odnosi među pravima • <i>Sukob prava</i> • Dejstva i ljudska prava	• Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodama i aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva.
	• Sagledavanje značajnog angažovanja u zaštiti sopstvenih prava i prava drugih ljudi	• Analizira i tumači osnovna međunarodna i domaća dokumenta iz oblasti ljudskih prava • Objasni ulogu najznačajnijih institucija i procedure zaštite ljudskih prava • Objasni ulogu pojedinca i grupa u zaštiti ljudskih prava	• Konvencije i zastupljenost prava u štampi • Odgovornost odraslih • Odgovornost dece • Kršenje prava deteta • Zaštita prava deteta	• Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učesnika u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj
PLANIRANJE I IZVOĐENJE AKCIJE	• Podsticanje učenika na aktivnu participaciju u životu škole • Razvijanje veština planiranja akcija	• Identifikuje probleme u svojoj lokalnoj zajednici/školi • Analizira izabrane probleme, izučava ih • Predlaže aktivnosti i diskutuje o njima sa ostalim članovima tima • Sarađuje sa članovima tima i učestvuje u donošenju odluka • Formuliše ciljeve i korake	• Izbor problema • Identifikacija mogućih rešenja • Priprema nacrt akcije • Realizacija akcije (van redovnih časova i u učionici) • Analiza realizovane akcije • Predstavljanje rezultata akcije	• Povratna informacija je od velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učesnika u radu grupe i motivacije za predmet • Za uspešno realizovanje nastave broj

		akcije <ul style="list-style-type: none"> • Inicira aktivnosti , prati ih i ocenjuje ih • Predstavi putem javne prezentaciju nacrt akcije i rezultate akcije 	u enika u grupi ne bi trebala da bude ve a od 25 u enika. Optimalan broj u enika je 15-20 u enika <u>Ocenjivanje</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: <ol style="list-style-type: none"> 1. pra enje ostvarenosti ishoda <u>Okvirni broj asova po temama</u> <ul style="list-style-type: none"> • Prava i odgovornosti (8 asova) • Planiranje i izvo enje akcije (17 asova)
--	--	--	---

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Srpski jezik i književnost
- Istorija
- Sociologija sa pravima građana

Naziv predmeta:	GRAĐANSKO VASPITANJE
Godišnji fond asova:	30
	Razred: tre i

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
DEMOKRATIJA I POLITIKA	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje pojmova demokratija, politika, vlast, građanski život • Upoznavanje sa mehanizmima funkcionisanja demokratije i institucijama demokratije • Sagledavanje zna aja i na ina kontrole i ograni enja vlasti u 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni pojmove demokratija, politika, vlast, građanski život • Navede razlike izme u demokratskog i nedemokratskog na ina odlu ivanja • Objasni razlike izme u neposredne i posredne demokratije • Analizira razli ite na ine 	<ul style="list-style-type: none"> • Demokratija, politika i vlast • Funkcionisanja institucije demokratije • Mehanizmi i na ini kontrole i ograni enja vlasti u demokratskom poretku 	<ul style="list-style-type: none"> • Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima ocenjivanja. <u>Oblici nastave</u> Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave: <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava

	demokratiji	ograničavanja vlasti • Razlikuje nadležnosti zakonodavne, izvršne i sudske vlasti		Podjela odeljenja na grupe • Odeljenje se ne deli na grupe Mesto realizacije nastave • Nastava se realizuje u učionici
GRAĐANINI I DRUŠTVO	<ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje uloge građanina/građanke u demokratskom društvu • Upoznanje se sa radom lokalne samouprave • Sagledavanje uloge i karakteristika civilnog društva u demokratiji • Sagledavanje značaja i uloga građanina u estvovanju građanina/građanke u politici 	<ul style="list-style-type: none"> • Razume političko određenje pojma građanin/građanka • Razume značaj poštovanja zakona u demokratskoj državi • Objasni ulogu lokalne samouprave i poslove kojima se ona bavi • Objasni karakteristike i ulogu civilnog društva • Navede mogućnosti uticaja građanina na vlast, pravni i politički sistem (različite forme građanskog udruživanja, različite forme građanskih inicijativa i akcija) • Identifikuje i analizira faktore koji ometaju/ podstiču demokratski razvoj društva 	<ul style="list-style-type: none"> • Odnos države i građanskog društva • Pojam građanina • Značaj i uloga građanina u estvovanju građanina u politici • Uloga građanina u ostvarivanju prava 	Preporuke za realizaciju nastave <ul style="list-style-type: none"> • Realizacija programa treba da se odvija u skladu sa principima aktivne, problemske i istraživačke nastave sa stalnim refleksijama na odgovarajuće pojave iz društvenog konteksta prošlosti i sadašnjosti. • Kvalitet nastave se obezbeđuje usaglašavanjem sadržaja sa odgovarajućim metodikama aktivnostima i stalnom razmenom informacija unutar grupe. • Dobar indikator uspešne nastave je sposobnost učenika da adekvatno primenjuju stečena znanja i veštine i da u praksi izražavaju stavove i vrednosti demokratskog društva. • Nastavnik treba da pruži neophodnu pomoć i podršku učenicima u pripremi i realizaciji aktivnosti, a zajedno sa grupom da obezbedi povratnu informaciju o njenoj uspešnosti. • U realizaciji ovog programa nastavnik je izvor znanja, organizator i voditelj učeničkih aktivnosti i osoba koja daje povratnu informaciju. • Povratna informacija je od
GRAĐANSKA I POLITIČKA PRAVA I PRAVO NA GRAĐANSKU INICIJATIVU	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje učenika sa suštinom građanskih prava i pravom na građansku inicijativu • Sagledavanje uloge građanina u ostvarivanju ljudskih prava u demokratskom društvu • Sagledavanje neophodnosti i uloga aktivnog učesnika građanina u demokratskom društvu 	<ul style="list-style-type: none"> • Objasni pojam ljudskih prava • Navede vrste ljudskih prava i objasni njihov sadržaj • Analizira predstavljanje ljudskih prava u aktuelnim medijima • Objasni ulogu pojedinca u zaštiti i ostvarivanju ljudskih prava • Objasni pojam građanske inicijative • Navede nadležnosti opštine i poslove kojima se ona bavi • Razlikuje formalnu od neformalne inicijative • Navede formu i sadržaj 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravo na građansku inicijativu • Participacija građanina u procesu donošenja odluka i pravo na samoorganizovanje građanina • Uloga nevladinih organizacija 	

		<p>formalnog predloga građanske inicijative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Navede strukturu, funkcionisanje, pravila i procedure rada Skupštine • Izvede simulaciju zasedanja Skupštine poštujući sve procedure u procesu donošenja odluka na predlog građana • Objasni pojam, karakteristike, ulogu i vrste udruživanja građana • Identifikuje i analizira aktivnosti i akcije udruženja građana u svojoj lokalnoj zajednici. 		<p>velikog značaja ne samo za proces sticanja saznanja, već i za podsticanje samopouzdanja, učesnika u radu grupe i motivacije za predmet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za uspešno realizovanje nastave broj učesnika u grupi ne bi trebala da bude veća od 25 učesnika. Optimalan broj učesnika je 15-20 učesnika <p>Ocenjivanje Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: 1. praćenje ostvarenosti ishoda</p>
PLANIRANJE KONKRETNE AKCIJE	<ul style="list-style-type: none"> • Podsticanje i osposobljavanje učesnika za planiranje zajedničkih akcija i projekata u lokalnoj zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikuje probleme u svojoj lokalnoj zajednici • Analizira izabrane probleme, izučava ih • Predlaže aktivnosti i diskutuje o njima sa ostalim članovima tima • Sarađuje sa članovima tima i učestvuje u donošenju odluka • Formuliše ciljeve i korake akcije • Inicira aktivnosti, prati ih i ocenjuje • Predstavi putem javne prezentaciju nacrt akcije i rezultate akcije 	<ul style="list-style-type: none"> • Izbor problema • Identifikacija mogućih rešenja • Priprema nacrt akcije • Realizacija akcije (van redovnih časova i učionice) • Analiza realizovane akcije • Predstavljanje rezultata akcije 	<p>Okvirni broj časova po temama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokratija i politika (5 časova) • Građanin i društvo (7 časova) • Građanska i politička prava i pravo na građansku inicijativu (10 časova) • Planiranje konkretne akcije (8 časova)

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA / MODULIMA

- Srpski jezik i književnost
- Sociologija sa pravima građana

B2: IZBORNI OPŠTEOBRAZOVNI PREDMETI PREMA PROGRAMU OBRAZOVNOG PROFILA

Naziv predmeta:	STRANI JEZIK II
Godišnji fond asova:	25+20
	Razred: drugi i tre i
Ciljevi predmeta:	Razvijanje saznanjnih i intelektualnih sposobnosti i sticanje pozitivnog odnosa prema drugim kulturama uz uvažavanje različitosti i usvajanje znanja i umjenja potrebnih u komunikaciji na stranom jeziku u usmenom i pisanom obliku.

CILJ	ISHODI	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
RAZUMEVANJE GOVORA Osposobljavanje učenika za razumevanje usmenog govora	<ul style="list-style-type: none"> razume i reaguje na odgovarajuće i na sadržaj usmene poruke u vezi sa aktivnostima nastavnika (govor nastavnika i drugova, audio i audio-vizuelni materijali u nastavi) razume jednostavne fraze i rečenice nastale u spontanoj interakciji uz otežavajuće okolnosti prirodne komunikacije (buka na ulici, telefonski razgovori, intervju licem u lice, telefonskim putem ili putem skajpa itd.) oslanjaju se na opšta znanja i iskustva, rekonstruiše nepoznato na osnovu konteksta i pamti, reprodukuje i kontekstualizuje ključne elemente poruke posle prvog slušanja određeni nepoznatog usmenog teksta (približnog trajanja 4-5 minuta u zavisnosti od stepena poznavanja teme i konteksta) postavi hipoteze u vezi sa: vrstom usmenog teksta koji sluša, npr. objava preko razglasa, intervju, reklame i drugo 	OPŠTE TEME Svakodnevni život (organizacija vremena, poslova, slobodno vreme) Hrana i zdravlje (navike u ishrani, karakteristična jela i pića u zemljama sveta) Poznati gradovi i njihove znamenitosti, regioni u matičnim zemljama Sportovi i poznata sportska takmičenja Život i dela slavnih ljudi 19. veka (iz sveta nauke, kulture, sporta, muzike) Mediji (štampa, televizija, internet) Interesantne životne priče i događaji Svet kompjutera (rasprostranjenost, primena, koristi i negativne strane)	Preporuke za realizaciju nastave Za nastavu izbornog predmeta predložen je program stranog jezika za srednje škole (peta godina učenja). S obzirom na to da je broj časova približno isti kao u prvom razredu srednje škole i da su učenici imali drugi strani jezik u osnovnoj školi, realizaciju nastave treba prilagoditi okolnostima (jedan čas nedeljno) i interesovanjima učenika. To se najviše odnosi na teme i gramatičke sadržaje koje sam nastavnik može da podeli na dve školske godine. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: <ul style="list-style-type: none"> komunikativna nastava
		KOMUNIKATIVNE FUNKCIJE Predstavljanje sebe i drugih Pozdravljanje (sastajanje, rastanak; formalno, neformalno, specifično po regionima) Identifikacija i imenovanje osoba, objekata, boja, brojeva itd.) Davanje jednostavnih uputstava i komandi	

	<ul style="list-style-type: none"> • brojem sagovornika, njihovim statusom i namerama • opštim sadržajem datog usmenog teksta usmeravaju i pažnju na relevantne jezičke i nejezičke elemente (ključne reči, intonaciju i dr.) • posle drugog i po potrebi narednih slušanja (u zavisnosti od težine teksta i naloga za slušanje): • proveriti prvobitno postavljene hipoteze koje se odnose na vrstu i sadržaj usmenog teksta, na status, namere i međusobne odnose sagovornika • razume najbitnije elemente sadržaja usmenog teksta u zavisnosti od cilja slušanja • uviđati koje elemente nije u potpunosti razumeo i u vezi sa njima traži dodatna obaveštenja • razume opšti sadržaj kratkih, prilagođenih tekstova stručne sadržine 	<p>Izražavanje molbi i zahvalnosti Izražavanje izvinjenja Izražavanje potvrde i negiranje Izražavanje dopadanja i nedopadanja Izražavanje fizičkih senzacija i potreba Iskazivanje prostornih i vremenskih odnosa Davanje i traženje informacija i obaveštenja Opisivanje i upoređivanje lica i predmeta Izricanje zabrane i reagovanje na zabranu Izražavanje pripadanja i posedovanja Skretanje pažnje Traženje mišljenja i izražavanje slaganja i neslaganja Traženje i davanje dozvole Iskazivanje estitike Iskazivanje preporuke Izražavanje hitnosti i obaveznosti Iskazivanje sumnje i nesigurnosti</p> <p>GRAMATIČKI SADRŽAJI</p> <p>U drugom i trećem razredu srednje škole uvodi se malo novih gramatičkih sadržaja s obzirom da učenici izborni strani jezik nisu u ili u prvom razredu. Potrebno je da se znanja i veštine učenika, stečene u osnovnoj školi: osveste i sistematizuju, tako da predstavljaju vrstu osnovu za dalje učenje utvrde i automatizuju, tako da ih učenici spontano, i bez većih grešaka (koje bi dovele do zabune ili onemogućenja sporazumevanja), receptivno i produktivno koriste u komunikaciji</p>	<p>stranih jezika uz primenu tehnika rada u grupama i parovima, dodatnih sredstava u nastavi (AV materijali, IT, igre, autentični materijali, itd.), kao i uz primenu principa nastave po zadacima (task-based language teaching; enseňanza por tareas, handlungsorientierter FSU)</p> <ul style="list-style-type: none"> • slušanje i reagovanje na naloge i/ili zadatke u vezi sa tekstom koji čita nastavnik ili koji učenici čuju sa zvučnog zapisa • rad u parovima, malim i velikim grupama (mini-dijalozi, igra po ulogama, simulacije, itd.) • manualne aktivnosti (izrada panoa, prezentacija, zidnih novina, postera za učionicu ili roditelje i sl.) • debate i diskusije primerene uzrastu (N.B. debate predstavljaju unapred pripremljene argumentovane monologe sa ograničenim trajanjem, dok su diskusije spontanije i nepripremljene interakcije na određenu temu) • rešavanje "tekućih problema" u razredu, tj. dogovori i mini-projekti • obimniji projekti koji se rade u učionici i van nje u trajanju od nekoliko nedelja do četavog polugodišta uz konkretno vidljive i merljive proizvode i rezultate • razvijanje jezičkih veština u
<p>PISANJE</p> <p>Osposobljavanje učenika za pisanje kratkih tekstova različitog sadržaja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • napiše povezane rečenice o porodici, svom okruženju i interesovanjima (do 80 reči) • napiše kratki izveštaj, opis nekog događaja, dešavanja ili aktivnosti iz ličnog iskustva koristeći i svakodnevne reči i fraze prilagođene komunikativnoj situaciji • napiše jednostavne povezane rečenice napiše veoma kratke formalne i neformalne tekstove (do 80 reči) koristeći standardne i konvencionalne formule pisanog izražavanja (pismo, obaveštenje, poruka) • napiše kratke i jednostavne 	<p>Engleski jezik</p> <p>Imenička grupa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rešavanje "tekućih problema" u razredu, tj. dogovori i mini-projekti • obimniji projekti koji se rade u učionici i van nje u trajanju od nekoliko nedelja do četavog polugodišta uz konkretno vidljive i merljive proizvode i rezultate • razvijanje jezičkih veština u

	<p>beleške u vezi sa trenutnim potrebama i planovima (spisak za kupovinu, poruke, spisak obaveza)</p> <ul style="list-style-type: none"> • piše elektronske poruke, SMS poruke, u estvuje u diskusijama na blogu ili forumu 	<ul style="list-style-type: none"> - Brojive i nebrojive imenice: <i>friends, parties; food (beans, cereals, coffee, cheese, etc.), abstract (happiness, time, money)</i> - Složenice: <i>downtown, waterfall, network, masterpiece, footprint, firework</i> - Kvantifikatori: <i>much, many, a lot of, few, a few, little, a little, some, too much, too many</i> 	<p>domenu jezika struke, primenjivanjem istih strategija u enja kao i kod opšteg jezika i koriste i autenti ne ili adaptirane stru ne tekstove (pisane ili usmene) prilago ene uzrastu, nivou znanja jezika i poznavanju struke</p> <ul style="list-style-type: none"> • gramati ka gra a predvi ena Programom za izborni predmet u srednjoj školi dobija svoj smisao tek kada se dovede u vezu sa datim komunikativnim funkcijama i temama, i to u sklopu jezi kih aktivnosti razumevanja (usmenog) govora i pisanog teksta, usmenog i pismenog izražavanja i medijacije; polazište za posmatranje i uvežbavanje jezi kih zakonitosti jesu usmeni i pisani tekstovi razli itih vrsta, dužine i stepena težine; koriste se, tako e, izolovani iskazi, pod uslovom da su kontekstualizovani i da imaju komunikativnu vrednost
<p>GOVOR</p> <p>Osposobljavanje u enika za kratko monološko izlaganje i za u eš e u dijalogu na stranom jeziku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uskla uje intonaciju, ritam i visinu glasa sa sopstvenom komunikativnom namerom i sa stepenom formalnosti govorne situacije • koristi ciljani jezik kao jezik komunikacije u u ionici kako sa nastavnikom tako i sa ostalim u enicima i u enicama (rade i u paru, grupi ili plenumu) • pored informacija o sebi i svom okruženju opisuje u nekoliko re enica poznatu radnju, mesto, doživljaj ili situaciju u sadašnjosti, prošlosti i budu nosti, koriste i poznate jezi ke (leksiku i morfosintaksi ke strukture) i nejezi ke (mimika, gestika, prozodija) elemente • u nekoliko re enica daje svoje mišljenje i izražava stavove (dopadanje/nedopadanje itd.), koriste i poznate jezi ke elemente • stupa u kratke razgovore, pod uslovom da sagovornik, po potrebi, sara uje • vodi rutinske dijaloge bez napora, razmenjuje misli i informacije u vezi sa svojim okruženjem i porodicom u svakodnevnim situacijama • interpretira tematski prilago ene pesme, recitacije i ske eve. 	<p>lan</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlika u upotrebi odre enog i neodre enog lana u širem kontekstu: <i>My brother is a football player and he is the captain of the school football team.</i> - Prvopomenuti, drugi put pomenut <i>He lives in a big house. The house is new.</i> - Poznat iz konteksta <i>This is a nice house - the garden is big.</i> - Nulti lan u izrazima: <i>in hospital, in bed, at home, at school, by plane, by taxi, have breakfast, after lunch</i> <p>Glagolska grupa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modalni glagoli: <i>can, can't, have to, don't have to; will (ponuda - I'll do that for you).</i> - Upotreba gerunda i infinitiva: <i>I like playing football, I want to play football.</i> - Razlika izme u The Present Simple Tense i The Present Continuous Tense - The Simple Past Tense pravilnih glagola i naj eš ih nepravilnih glagola - The Present Perfect, razlika izme u The Present Perfect i The Simple Past Tense - Imperativi - The Future Simple - predvi anje - Iskazivanje namere i planova pomo u <i>be</i> 	
<p>RAZUMEVANJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • razume kra e tekstove (dužine 		

<p>PISANOG TEKSTA</p> <p>Osposobljavanje u enika za funkcionalno itanje i razumevanje razli itih, uzrasno i sadržajno primerenih vrsta tekstova radi informisanja, izvršavanja uputstava i ostvarenja estetskog doživljaja (itanje radi li nog zadovoljstva)</p>	<p>do 120 re i) o konkretnim, bliskim i svakodnevnim temama, oslanjaju i se na prepoznavanje imena, frekventnih internacionalizama, pozjamljenica i poznatih re i i fraza iz drugih stranih jezika</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume opšti sadržaj kratkih autenti nih, adaptiranih i udžbeni kih tekstova u kojima preovla uju poznate re i i izrazi • razume obaveštenja i upozorenja na javnim mestima (znaci, natpisi za orijentaciju, plakati, elektri ni i drugi natpisi) • razume kra u li nu poruku upu enu u svrhu krespondencije - razglednicu, pismo, sms ili neku drugu elektronsku poruku, elektronsko pismo • razume opšti sadržaj i osnovnu poruku - obaveštenje iz kra eg informativnog teksta: novinske vesti, reportaže, intervjuja, grafikona, statistike (globalno razumevanje) • prona e, izdvoji i razume odre enu relevantnu ili traženu informaciju unutar prepoznatljive i specifi ne vrste teksta koji sadrži ve i broj razli itih informacija - npr. vremensku prognozu za odre eno podru je, podatke u malim oglasima, prospektima, brošurama, jelovniku, redu vožnje, planu grada, TV programu i sl. (selektivno razumevanje) • razume kratka i jednostavna uputstva i savete o na inu ponašanja, upotrebi odre enih predmeta i aparata ukoliko su pisana jednostavnim jezikom i/ili 	<p><i>going to</i></p> <p>Pridevi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razlika izme u <i>boring, bored; interested, interesting</i> - Gra enje prideva od imenica: <i>arrogance-arrogant, romance-romantic, culture-cultural</i> - Konstrukcije <i>too good/expensive; not good enough</i> <p>Predlozi</p> <ul style="list-style-type: none"> - posle prideva: <i>afraid of, keen on, allergic to</i> - posle glagola: <i>apologize for, pay for, agree with, argue with, complain about, use as, arrive at, belong to, agree on, believe in, consist of, suffer from</i> - u izrazima: <i>by chance, for ages, for a moment, in trouble, off the coast, on the radio, face to face, on the move</i> <p>Upitne re enice</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>How + pridev; How much - how many</i> - Gra enje pitanja sa prepozicionim glagolima (<i>Who did you go with?</i>) <p>Veznici</p> <p><i>because, so, too, for example, like</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Veznici i vezni ki izrazi u prošlom narativu: <i>one day, suddenly, in the end, then, after, before, during, later, when</i> <p style="text-align: center;">Italijanski jezik</p> <p>Imenice</p> <p>Vlastite imenice i zajedni ke, odgovaraju i rod i broj sa determinativom: <i>Anna, Pietro,</i></p>	
--	---	---	--

	<p>pronađena odrednicima vizuelnim elementima (detaljno razumevanje)</p>	<p><i>Belgrado, Roma, Signor Bianchi, Signora Bianchi, i miei genitori, il nostro paese, questa casa, l'Italia, la Serbia, il Tirreno, l'Adriatico, le Alpi, gli Appennini; i miei genitori, mia madre, Il loro padre, il nostro paese, i vostri figli, questo studente, questa ragazza, quell'amico, quella casa, itd.</i></p> <p>Sistemska prikaz morfoloških karakteristika lan</p> <p>Upotreba lana. Sistematizacija Oblici odrednog i neodrednog lana Osnovna upotreba Slaganje odrednog i neodrednog lana sa imenicom ili pridevom lan spojen s predlozima <i>di, a, da, in, su</i> i <i>con</i> Odredni lan ispred datuma: <i>Oggi è il 25 novembre</i>. Ispred imena dana u nedelji <i>Abbiamo lezioni di lingua italiana il mercoledì e il giovedì</i></p> <p>Upotreba lana uz vlastita imena, geografske pojmove, imena gradova i država, prezimena Partitivni lan kao supletivni oblik množine neodrednog lana (<i>Ho un amico italiano: Ho degli amici italiani.</i>) Upotreba lana uz prisvojni pridev i imenice koje iskazuju blisko srodstvo (<i>Mia sorella si chiama Ada. Domani andiamo a Roma con i nostri nonni</i>) Položaj lana i predloga uz neodredni pridev <i>tutto</i> Partitivni lan. <i>Mangio delle mele</i>. Izostavljanje u negaciji. <i>Non mangio pane</i>. Upotreba predloga <i>di</i> uz izraze koji izražavaju odrednicu količinu. <i>Prendo un bicchiere d'acqua minerale</i>.</p>	
<p>SOCIOKULTURNA KOMPETENCIJA</p> <p>Sticanje i ovladavanje sociokulturnim kompetencijama neophodnim za pisanu i usmenu upotrebu jezika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • u okviru polja svog interesovanja, znanja i iskustva, prepoznati i razume sličnosti i razlike u pogledu navika (verbalna i neverbalna komunikacija), običaja, mentaliteta i institucija koje postoje između naše zemlje i zemalja čiji jezik uči • prepoznati i razume najčešće prisutne kulturne modele svakodnevnog života zemlje i zemalja čiji jezik uči • prepoznati i adekvatno reaguje na formalnost govorne situacije • adekvatno koristi najfrekventnije stilove i registre u vezi sa znanjima iz stranog jezika, ali i iz ostalih oblasti školskih znanja i životnih iskustava • adekvatno reaguje na pragmatičke funkcije govornih inovacija u ciljnom jeziku različitim od onih u L1 (stepen formalnosti, ljubaznosti, kao i paralingvistička sredstva: gest, mimika, prostorni odnosi među govornicima, itd.) • učestvuje u svim vidovima moderne komunikacije (elektronske poruke, SMS poruke, diskusije na blogu ili forumu, društvene mreže) • koristi sve dosad navedene strategije razvoja komunikativnih kompetencija primenjujući jezik struke u skladu sa nivoom znanja jezika i potrebama 	<p>Zamenice</p>	

Li ne zamenice u službi subjekta
Naglašene li ne zamenice u službi objekta
Naglašene li ne zamenice u službi direktnog i indirektnog objekta.
Nenaglašene li ne zamenice u paru:
Compro il libro a Luigi. Glielo compro.
Prisvojne zamenice. Pokazne zamenice (*questo, quello*)
Upitne zamenice *chi? che?/ che cosa?*
Neodre ene zamenice pridevi (*niente/nulla, nessuno, qualcosa, qualcuno, qualche, alcuni*)
Relativne zamenice (*che, cui, il quale/la quale*)

Pridevi

Opisni pridevi, slaganje prideva i imenice u rodu i broju. Opisni pridevi *buono* i *bello*; neodre eni pridev *tutto*. Posebne karakteristike prideva *santo* i *grande*
Komparacija prideva: *Maria è più alta di Marta. Noi siamo più veloci di voi. Maria e' la piu' alta della classe.*
Apsolutni superlativ: *Maria è bellissima.*
Prisvojni pridevi. Upotreba *lana* uz prisvojne prideve
Pokazni pridevi: *questo, quello*
Naziv boja, morfološke osobenosti prideva: *viola, rosa, blu, arancione*
Glavni brojevi (preko 1000) i redni (do 20).
Redni brojevi.

Predlozi

Prosti predlozi: *di, a, da, in, con, su, per, tra, fra* i njihova osnovna upotreba
Predlozi: *dentro, fuori, sotto, sopra, davanti dietro*
Upotreba predloga: **di** (*Marco finisce di fare i compiti. La mamma dice di non fare tardi*), **a** (*Vado a giocare. Sei bravo a pattinare. Usciamo a giocare con gli*

amici.), **da** Vengo da Belgrado. Andiamo dai nonni, **in** (vado in Italia, vivo nel lazio, ho un cappello in testa)

Glagoli

Sadašnje vreme (*Presente Indicativo*)

Imperativ (*Imperativo*), zapovedni na in.

Zapovedni na in, za sva lica: *Fa' presto!*

Non tornare tardi ! Non andate via senza

di me. Prego Signora, entri! Mi dia un etto

di prosciutto e tre tosette, per favore

Povratni glagoli

Upotreba glagola *piacere*.

Perfekt (*Passato Prossimo*) pravilnih i

nepravilnih glagola: *Ho comprato un chilo*

di pesche. Sono andata alla stazione.

Perfekt modalnih glagola *volere, dovere,*

potere, sapere. Sono dovuto andare dal

dentista. Ho potuto leggere i titoli in

italiano.

Kondicional presenta (*Condizionale*

Presente): *Vorrei un chilo di mele, per*

favore ! Potresti prestarmi il tuo libro di

italiano?

Futur pravilnih i nepravilnih glagola. *Noi*

tormeremo a casa alle cinque.

Imperfekat (*Imperfetto*): *C'era una volta un*

re e viveva in un castello.

Pluskvamperfekat (*Trapassato prossimo*):

Sono arrivato alla stazione quando il treno

era già partito.

Prezent konjunktiva (Congiuntivo

presente): *Penso che Maria debba*

*studiare di più. **Samo receptivno***

Prosti perfekt (*Passato Remoto*) tvorba

iosnovna upotreba: *Marco entrò e vide il*

computer acceso. Ma nella stanza non

c'era nessuno. Samo receptivno

Prilozi

Potvrđni, odre ni (*si, no*). Osnovni prilozi

bene, male, molto, poco, troppo, meno, più i priloški izrazi za određivanje vremena (*prima, durante, dopo*) i prostora. *a destra, a sinistra, dritto, davanti, dietro, sotto, sopra, su, giù*
Upitni prilozi: *quando?, come?, perché? dove?*
Građevine priloga od prideva pomoću sufixa *mente*
Re ca ci (s priloškom vrednošću), *ne*.
Veznici *e, o, ma, se*.

Re enica

Prosta i proširena re enica u potvrdnom i u odričnom obliku

Upitna re enica s konstrukcijom izjavne re enice potvrdnog oblika i upitnom intonacijom s konstrukcijom izjavne re enice u odričnom obliku i upitnom intonacijom

Red re i u re enici

Složena re enica: upotreba veznika koji uvode zavisnu re enicu (vremensku, uzročnu, relativnu, hipotetički period)

Hipotetički period: Realna pogodbeno re enica: *Se hai tempo andiamo in gita. Se avrai tempo andremo in gita.*

Irealna pogodbeno re enica, sa imperfektom u protazi i apodozi: *Se avevi tempo, andavamo in gita.*

Nema ki jezik

Imenice

vlastite i zajedničke (u oblicima jednine i množine: *Bild - Bilder, Kopf - Köpfe, Frau - Frauen*), sa odgovarajućim rodovima izvedene sufixacijom: *Faulheit, Bildung* izvedene prefiksacijom: *Ausbildung*

složenice: *Sommerferien, Jugendliebe, Tomatensuppe*

Pridevi

Pridevska promena - jaka, slaba, mešovita (receptivno)

Komparativ i superlativ (pravilna tvorba i glavni izuzeci: *groß - größer, teuer - teurer*)

Pridevi sa predlozima: *zufrieden mit, reich an*

Ian:

odre eni (*der, die, das*), neodre eni (*ein, eine*), nulti, prisvojni (*mein, dein*), pokazni (*dieser, jener*), negacioni (*kein, keine*), neodre eni (*mancher, solcher, einige*). Upotreba lana u nominativu (subjekt), akuzativu i dativu (direktni i indirektni objekat), partitivnom genitivu (*die Hälfte des Lebens*), posesivnom genitivu (*die Mutter meiner Mutter*)

Brojevi:

osnovni i redni (*der siebte erste; am siebten ersten*)

Predlozi sa akuzativom (*Ich bin gegen dich*), sa dativom (*Sie arbeitet bei einem Zahnarzt*). Predlozi sa dativom ili akuzativom (*Er ist in der Schule. Sie kommt in die Schule*).

Glagoli (glagolska vremena: prezent, preterit modalnih, pomo nih, slabih i nafrekventnijih jakih glagola, perfekt slabih i jakih glagola, futur). Glagoli sa predlozima (*warten auf, sich interessieren für*). Konjuktiv u funkciji izražavanja želje (*Ich hätte gern... Ich möchte...Ich würde gern...*)

upitnom reju i bez nje

Imenice

Varijante različitih nastavaka: lokativ na -
: / , / ,
/ ; nominativ množine na - , -
 , - , - : , , ,

Imenice kojima se označavaju profesije
ljudi, njihova nacionalna i teritorijalna
pripadnost

Promena imenica na - , - , - :

Osnovno značenje i funkcija pojedinih
padeža

Imenice pluralia tantum:
(receptivno).

Nepromenljive imenice:
(receptivno)

Ruska prezimena na - , - : ,
i sl.

Obnavljanje i sistematizacija osnovnih
imeničkih promena

Zamenice

Određene zamenice: , , ,

Neodređene zamenice: - , - ,
- , - , , ,

Pridevi

Poređenje prideva: komparativ prideva
tipa: , ; prost oblik
superlativa: , ,

Prisvojni pridevi na - , - , - ,
- : , , ,

Pridevi za označavanje prostora i
vremena: ,

Rekcija prideva: uo avanje razlika izme u
ruskog i maternjeg jezika:
,
i sl.

Brojevi

Principi promene osnovnih brojeva: 1, 2,
3, 4, 5 - 20 i 30, 40, 90, 100, 500-900,
1000 i njihova upotreba u naj eš im
strukturama za iskazivanje koli ine i
vremena s predlozima: s - , - , -
, itd.

Redni brojevi: *perv* , *vtoro* , *p t* ,
des t

Iskazivanje vremena na satu u
razgovornom i službenom stilu

Slaganje broja i imenice:

(,) ;
, (,) ;
, (,) ;
) ,

Spojevi sa imenicom u
konstrukcijama: , ...

, , ...
i sl.

etiri ra unske radnje (receptivno)

Glagoli

Naj eš e alternacije osnove u prezentu i
prostom budu em vremenu. Tvorba vida
pomo u prefiksa, sufiksa i osnove

Osnovni pojmovi o zna enju i upotrebi
glagolskog vida i sistema glagolskih
vremena: ( ) ...

( )...

( )...

( )...

...

Potencijal - gra enje i upotreba

Glagoli kretanja: kretanje u odre enom

pravcu, neodređeno kretanje i kretanje u oba pravca; obnavljanje i aktiviranje glagola kretanja obrađenih u osnovnoj školi:

receptivno usvajanje novih (manje frekventnih) glagola kretanja:

Upotreba glagola kretanja u prenesenim značenjima:

Iskazivanje zapovesti: ( )

Glagolski prilozi (receptivno)
Rekcija glagola: uoćavanje razlika između u ruskog i maternjeg jezika:

Prilozi
Prilozi i priloške odredbe za mesto, vreme, na in, cilj i količinu. Poređanje priloga - građenja i upotreba

Predlozi
Najfrekventniji predlozi ija se upotreba razlikuje u odnosu na maternji jezik: s genitivom, - s genitivom, u odredbi odvajanja od mesta i uzroka, - s

- indirektnim objektom

- zavisnom re enicom

- prostorni odnosi

Re enice sa odredbom

- izraženom prilogom

(, , ,)

(, ,)

- izraženom zavisnim padežom

- vremenski odnosi

Re enice sa odredbom

- izražene prilogom

- izraženom zavisnim padežom

( )

- na inski odnosi

Re enice sa odredbom izražene prilogom

Imeni ka grupa

upotreba determinanata: odre enih, neodre enih i partitivnih lanova; prisvojnih i pokaznih prideva; osnovnih i rednih brojeva; neodre enih re i; odsustvo determinanata (na primer: kod etiketiranja proizvoda - fromage de brebis, natpisa na prodavnicama i ustanovama - boulangerie, banque, naziva rubrika u štampanim medijima - faits divers, na znakovima upozorenja - entrée interdite; ispred imenici u poziciji atributa: il est boulanger i sli no)

rod i broj imenica i prideva; mesto prideva petit, grand, jeune, vieux, gros, gentil, beau, joli, long, bon, mauvais; promena zna enja nekih prideva u zavisnosti od mesta: un grand homme/un homme grand; un brave homme/un homme brave; pore enje prideva; zamenice: li ne nenaglašene (uklju uju i i zamenicu on) i naglašene; zamenice za direktni i za indirektni objekat.

Glagolska grupa

- glagolski na ini i vremena: prezent, složeni perfekt, imperfekt, futur prvi indikativa, kao i perifrasti ne konstrukcije: bliski futur, progresivni prezent, bliska prošlost; *il faut que, je veux que, j'aimerais que* pra eni prezentom subjunktiva glagola prve grupe (*Il faut que tu racontes ça à ton frère*), kao i receptivno: *Il faut que tu fasses/ que tu ailles/ que tu sois/ que tu lises/ que tu saches/ que tu écrives*; prezent kondicionala: *Si mes parents me laisseraient partir, je viendrais avec toi !* imperativ (receptivno): *aie un peu de patience, n'ayez pas peur*
- najfrekventniji unipersonalni glagoli

Predlozi

- naj eš i predlozi
- kontrahovanje lana i predloga

Prilozi

- za mesto, za vreme, za na in, za koli inu
- mesto priloga
- priloške zamenice *en* i *y*

Modaliteti i forme re enice

- deklarativni, interogativni, eksklamativni i imperativni modalitet
- afirmacija i negacija
- re enice sa prezentativima.

Španski jezik**Imeni ka grupa**

Slaganje determinativa i imenice u rodu i broju, apokopiranje prideva uz imenicu, neodre eni determinativi

(*alguno, ninguno, todo, cualquiera*) u razli itim zna enjima

Tráeme algún libro de García Márquez.

Todas las mañanas, todo el mundo...

Un muchacho cualquiera...

Morfeme tipične za muški i ženski rod imenica i prideva

muchacho/muchacha

actor/actriztrabajador/trabajadora

generoso/generosa

kao i imenice i pridevi koji nemaju morfološku oznaku roda *violinista, cantante, interesante, verde...*

Glagolska grupa

Oblici indikativa: sva glagolska vremena savladana u osnovnoj školi primenjivati i prepoznavati u tekstu/govoru

Pitanja saupitnim re ima

Quién, qué, cuándo, cómo, dónde, etc.

Indirektna pitanja

¿Sabes si ha llegado?

Pregúntale si ha cogido la tarjeta.

Yo te pregundo que has comprado.

Negacija

Nada, nadie, ningun (o/a), nunca, tampoco.

¿Ha venido alguien? - No, no ha venido

nadie./Nadie ha venido.

No me gusta esta película. - A mí tampoco.

Promena zna enja prideva u zavisnosti od pozicije uz imenicu

Un hombre grande/Un gran hombre

Kazivanje vremena i odredbe za vreme

Dani u nedelji;

mañana, ayer, pasado/próximo, que viene, durante, después de, antes de, cuando, hace..., dentro de...

Antes de haberse ido, me dejó su dirección nueva.

¿Cuándo lo viste? Lo vi cuando regresé de viaje.

El lunes que viene, el domingo pasado.

Salió hace treinta minutos... regresa dentro de una hora...

Pore enje

Más que, menos que, el/la más, tan...com.

Este libro es el más interesante que he leído.

Su última película no es tan interesante como la del año pasado.

Odredbe za na in

		<p>Prilozi na -mente i priloške konstrukcije <i>Miguel maneja el coche cuidadosamente/con mucho cuidado.</i></p> <p>Izrazi za meru i koli inu <i>Mucho, un poco de, una docena de, aproximadamente, más o menos... ¿Cuántos estudiantes han visto este programa? - Más o menos, treinta.</i></p> <p>Složene re enice sa infinitivom (sa modalnim glagolima i finalne re enice) <i>Quiero viajar. Lo hago para satisfacerte.</i></p> <p>Ortografija Interpunkcija - osnovna pravila (sa akcentom na oblike koji ne postoje u srpskom jeziku) Pisanje velikog slova</p> <p>Leksikografija Služenje dvojezi nim re nicima</p>	
--	--	--	--

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Istorija
- Sociologija sa pravima građana,
- Muzička kultura
- Likovna kultura
- Računarstvo i informatika

<p>Naziv predmeta:</p> <p>Godišnji fond asova: 25 ili 20 asova</p>	<p>IZABRANI SPORT</p> <p>Razred: drugi ili treći</p>
---	--

- Cilj nastave predmeta - izabrani sport jeste da učenici zadovolje svoja interesovanja i potrebe za sticanjem znanja, sposobnosti za bavljenje sportom kao integralnim delom fizičke kulture i nastojanje da stečena znanja primenjuju u životu (stvaranje trajne navike za bavljenje sportom i učešće u takmičenjima);

Cilj predmeta: - sticanje teorijskih znanja u izabranom sportu, pružanje neophodnih znanja iz izabranog sporta (principi, tehnike, na- i vežbanja - treniranja, sticanje osnovnih i produbljenih taktičkih znanja;
- socijalizacija učenika kroz izabrani sport i negovanje etičkih vrednosti prema učesnicima u takmičenju;
- otkrivanje darovitih i talentovanih učenika za određeni sport i njihovo podsticanje da se bave sportom.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenici će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
<p>Predlog sportova koji se ponude učenicima kao izbor: U prvom redu, sportovi koji se u određenoj obimu obrađuju kroz nastavu fizičkog vaspitanja: atletika gimnastika ritmička gimnastika rukomet košarka odbojka mali fudbal ples</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje učenika sa vrednostima sporta • usmereni razvoj i održavanje motoričkih sposobnosti učenika; • učenje i usavršavanje motoričkih formi izabranog sporta; • sticanje teorijskih znanja u izabranom sportu; • poznavanje pravila takmičenja u izabranom sportu; • formiranje navika za bavljenje izabranim sportom; • socijalizacija učenika kroz izabrani sport i negovanje etičkih vrednosti prema učesnicima u takmičenju; • otkrivanje darovitih i talentovanih učenika za 	<ul style="list-style-type: none"> • teorijski objasniti vrednosti fizičkih aktivnosti pri učestvovanju u sportskoj igri; • prikaže tehničke veštine individualne tehnike; • prikaže, objasni i demonstrira kolektivnu taktiku sportske grane sa kojom se upoznao i učestvuje; • igra uz primenu pravila igre; • učestvuje u organizaciji školskih sportskih takmičenja • primenjuje pravila fer pleja 	<ul style="list-style-type: none"> • Programski sadržaji fizičkog vaspitanja-izabranog sporta imaju sledeću strukturu: • razvijanje motoričkih sposobnosti učenika; • sportsko-tehničko obrazovanje učenika (obuhvatajući usavršavanje tehnike); • individualna i kolektivna taktika izabranog sporta; • teorijsko obrazovanje; • pravila izabranog sporta; • organizovanje unutar odeljenskih i međueljenskih takmičenja. <p style="text-align: center;">TEORIJSKO OBRAZOVANJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje učenika sa vrednostima izabranog sporta; • upoznavanje učenika sa osnovnim principima vežbanja u skladu sa njegovim uzrastom; 	<ul style="list-style-type: none"> • Nastava fizičkog vaspitanja - izabrani sport je izborni predmet i realizuje se u okviru redovne nastave sa jednim ili dva sata nedeljno koji se unosi u raspored časova škole. Časovi se upisuju prema redovnom rasporedu časova u rubriku dnevnika pod nazivom - izabrani sport (npr. atletika) i posebno se numerišu; • svaki učenik je obavezan da se opredeli za jedan sport koji mu se ponudi početkom školske godine, a još bolje na kraju prethodnog razreda; • škola učenicima treba da ponudi takav izbor da njime budu ponuđeni najmanje dva individualna i dva kolektivna sporta. <p>Ukoliko škola ima optimalne uslove za rad, učenicima se može ponuditi i više sportova;</p> <ul style="list-style-type: none"> • prihvataju se oni sportovi za koje se opredelilo najviše učenika u jednom odeljenju (celo odeljenje realizuje program izabranog sporta cele školske godine). Izbor sporta vrši se na nivou odeljenja; • predlog za izabrani sport daje aktivni nastavnik fizičkog vaspitanja, u skladu sa uslovima rada škole. • predlog mora biti realan;

	<p>određeni sport i njihovo podsticanje da se bave sportom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • učenije i usavršavanje osnovnih i složenih elemenata tehnike izabranog sporta; • pružanje neophodnih znanja iz izabranog sporta (principi tehnike, načina vežbanja - treniranja, sticanje osnovnih i produbljenih taktičkih znanja, pravila takmičenja u sportu itd.) i njihova primena u praksi; • učenije i usavršavanje osnovne taktike izabranog sporta i njena primena u praksi; • obavezna realizacija takmičenja na odeljenskom i razrednom nivou; • zadovoljavanje socijalnih potreba za potvrđivanjem i grupnim poistovećenjem i druženjem; • stvaranje objektivnih predstava učenika o sopstvenim mogućnostima za učešće u izabranom sportu; • podsticanje stvaralaštva učenika u sportu (u domenu tehnike, taktike i takmičenja). 		<ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje učenika sa štetnim posledicama nepravilnog vežbanja i predoziranja u izabranom sportu; • upoznavanje učenika sa etičkim vrednostima i slabostima sporta; • upoznavanje učenika sa estetskim vrednostima sporta. <p>Minimalni obrazovni zahtevi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predmetni nastavnici utvrđuju minimalne obrazovne zahteve, u skladu sa usvojenim programom za svaki izabrani sport. Pod tim se podrazumeva: <ul style="list-style-type: none"> • savladanost osnovne tehnike i njena primena; • poznavanje i primena elementarne taktike; • poznavanje i primena pravila; • angažovanost i učešće učenika na takmičenjima u izabranom sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • predlažu se sportovi za koje postoje adekvatni uslovi; • učenici jednog odeljenja mogu izabrati isti sport koji su upražnjavali u prethodnim razredima ili mogu izabrati novi sport koji do tada nisu upražnjavali. <p style="text-align: center;">OSNOVNE KARAKTERISTIKE PROGRAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osnovne karakteristike programu su: <ul style="list-style-type: none"> • izbornost; • da služe potrebama učenika; • omogućavaju nastavniciima ne samo da planiraju već i da programiraju rad u nastavi u skladu sa sopstvenim znanjima, iskustvima; • program u velikoj meri omogućava kreativnost nastavnika; • program je u funkciji celokupne nastave fizičkog vaspitanja učenika. • Predlog sportova koji se ponude učenicima kao izbor. <ol style="list-style-type: none"> 1. U prvom redu, sportovi koji se u određenoj obimu obrađuju kroz nastavu fizičkog vaspitanja: <ul style="list-style-type: none"> • atletika; • gimnastika; • ritmička; • gimnastika; • rukomet; • košarka; • odbojka; • mali fudbal; • ples. 2. Sportovi koji se nalaze u programima takmičenja "Saveza za školski sport i olimpijsko vaspitanje Srbije":
--	--	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • upoznavanje u enika sa osnovnim principima vežbanja u skladu sa njegovim uzrastom; • upoznavanje u enika sa štetnim posledicama nepravilnog vežbanja i predoziranja u izabranom sportu; • upoznavanje u enika sa etičkim vrednostima i slabostima sporta; • upoznavanje u enika sa estetskim vrednostima sporta. 			<p>3. Sportovi za koje je zainteresovana lokalna sredina, odnosno lokalna samouprava.</p> <p>4. Sportovi za koje postoje odgovaraju i prirodni i materijalni resursi: - skijanje; - veslanje.</p> <p>5. Sportovi sa kojima su se u enici upoznali kroz kursne oblike rada.</p> <p><i>Didaktički ko-metodi ko uputstvo za realizaciju asova izabrane sportske grane (izbornog sporta)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • asove izabrane sportske grane potrebno je sa metodičkog stanovišta u što većoj meri prilagoditi modelu asova fizičkog vaspitanja; • u skladu sa motoričkim formama koje karakterišu izabrani sport i koje se primenjuju u osnovnoj fazi asova, neophodno je birati vežbanja, kako za uvodno-pripremnu tako i završnu fazu asova; • težište rada u svim izabranim sportovima da je na tehnicima i njenoj primeni u situacionim uslovima; • težište rada u svim izabranim sportovima da je na tehnicima i njenoj primeni u situacionim uslovima; • kod individualnih sportova insistirati na primeni kretanja u takmičarskim uslovima; Nastojati da se trčati ili pliva što brže, skače što više ili baca što dalje, postiže što više krugova itd.; • kod kolektivnih sportova (sportskih igara) forsirati uvežbavanje tehnike i taktike najviše kroz igru i situacione uslove približne uslovima igre;
--	---	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> • na svakom času u određenim vremenskim intervalima sprovođiti takmičenja između ekipa. • u radu na ovim časovima neophodno je praviti timove - ekipe prema sposobnostima; • na časovima izabranog sporta obavezno je primenjivati diferencirane oblike rada u skladu sa znanjima i sposobnostima učenika. Ovakav pristup je obavezan uvažavajući i strukturu učenika koji su se opredelili za određeni sport (ima onih koji su se tim sportom bavili ili se njime bave i učenika po etniku); • sadržaje rada na časovima programiraju nastavnici zaduženi za realizaciju predmeta fizičko vaspitanje - izabrani sport u skladu sa znanjima o sportskoj grani i sagledavanjem sposobnosti i znanja učenika; • programirani sadržaji planiraju se kao i svi ostali časovi nastave fizičkog vaspitanja; • ocenjivanje učenika je u skladu sa obimom i kvalitetom onog naučenog sadržaja koji je za učenike određen (program za početnike i program za naprednije); • realizacijom časova fizičkog vaspitanja - izabrani sport pratiti i zapažati učenike koji su posebno talentovani za sport i upućivati ih da se njime bave i izvan škole u klubovima i sportskim školama ako to žele ili imaju interesovanja.; • tokom rada sa učenicima uočavati one koji se interesuju za određeni sport i ne poklapa sa njihovim mogućnostima i istim na kraju školske godine savetovati
--	--	--	--	---

za koji sport da se opredele u narednoj školskoj godini.

II ORGANIZACIJA VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA

- sadržaji nastave fizi kog vaspitanje - izabrani sport mogu se realizovati u objektima škole, na odgovaraju im vežbalištima - objektima van škole, pod uslovom da se nalaze u blizini škole ili da je za u enike organizovan namenski prevoz (sportska hala, bazen, otvoreni tereni, klizalište, skijalište itd.);
- asovi se mogu organizovati u istoj smeni u okviru rasporeda asova sa drugim predmetima ili u suprotnoj smeni, ako za tim postoji potreba i adekvatni uslovi.

III PLANIRANJE VASPITNO-OBRAZOVNOG RADA

- planiranje obrazovno-vaspitnog rada sprovode nastavnici u skladu sa osnovnim principima planiranja nastave fizi kog vaspitanja. Godišnji plan rada je obavezni oblik nastavnog planiranja iz koga proisti u mese ni i nedeljni planovi rada;
- shodno uobi ajenoj praksi, nastavnici obavezno izra uju i pripremu za pojedina an as. Priprema za as bazira se na prihva enoj etvorodelnoj strukturi asa primerenog potrebama nastave fizi kog vaspitanja.

IV PRA ENJE I OCENJIVANJE

Pra enje i vrednovanje postignu a u enika

				<ul style="list-style-type: none"> • pra enje napretka u enika obavlja se sukcesivno tokom cele školske godine, a na osnovu jedinstvene metodologije koja predvi a slede e tematske celine. U osmom razredu ocenjivanje se vrši broj ano, na osnovu ostvarivanja operativnih zadataka i minimalnih obrazovnih zahteva: • stanje motori kih sposobnosti; • usvojene zdravstveno-higijenske navike; • dostignuti nivo savladanosti motornih znanja, umenja i navika u skladu sa individualnim mogu nostima; • odnos prema radu. <p>1. Pra enje i vrednovanje motori kih sposobnosti vrši se na osnovu savladanosti programskog sadržaja kojim se podsti e razvoj onih fizi kih sposobnosti za koje je ovaj uzrast kriti an period zbog njihove transformacije pod uticajem fizi kih aktivnosti - koordinacija, gipkost, ravnoteža, brzina, snaga i izdržljivost.</p> <p>2. Usvojenost zdravstveno-higijenskih navika prati se na osnovu utvr ivanja nivoa pravilnog držanja tela i održavanja li ne i kolektivne higijene, a, tako e, i na osnovu usvojenosti i primene znanja iz oblasti zdravlja.</p> <p>3. Step en savladanosti motornih znanja i umenja sprovodi se na osnovu minimalnih programskih zahteva, koji je utvr en na kraju navo enja programskih sadržaja.</p> <p>4. Odnos prema radu vrednuje se na osnovu redovnog i aktivnog u estvovanja u nastavnom procesu, takmi enjima i vanškolskim aktivnostima.</p>
--	--	--	--	---

				<p>Ocenjivanje učenika u okviru praćenja i vrednovanja nastavnog procesa, vrši se na osnovu pravilnika o ocenjivanju učenika osnovne škole i na osnovu savremenih didaktičkih metoda i tehnika znanja.</p> <p>Pedagoška dokumentacija i didaktički materijal</p> <p>Obavezna pedagoška dokumentacija je:</p> <p><i>Dnevnik rada</i>, struktura i sadržaj utvrđuje se na republičkom nivou i odobrava ga ministar, a nastavniku se ostavlja mogućnost da ga dopuni onim materijalom za koje ima još potrebe.</p> <p><i>Planovi rada</i>: godišnji, po razredima i ciklusima, plan stručnog aktiva, plan vanškolskih i vanškolskih aktivnosti i praćenje njihove realizacije.</p> <p><i>Pisane pripreme</i> nastavnik sačinjava za pojedine nastavne teme koje sadrže: vremensku artikulaciju ostvarivanja nastavne teme (ukupan i redni broj časova, vreme realizacije), konzistentnu didaktičku strukturu časova (oblike rada, metode i postupke obučavanja i uvežbavanja).</p> <p><i>Radni karton</i>: ima svaki učenik sa programom sadržaja koji se vežba, a koji sačinjava učitelj ili predmetni nastavnik i koji je prilagođen konkretnim uslovima rada.</p> <p><i>Formulari za obradu podataka</i> za: stanje fizičkih sposobnosti, realizaciju programskih sadržaja u časovnoj i vančasovnoj organizaciji rada.</p> <p><i>Ogledna sredstva</i>: crteži, konturogrami, video-trake aranžirane, tablice orijentacionih vrednosti motoričkih</p>
--	--	--	--	--

				sposobnosti, raznovrsna obeležavanja radnih mesta i drugi pisani materijali koji upu uju u enike na lakše razumevanje i ostvarivanje radnih ciljeva i zadataka.
--	--	--	--	---

Naziv predmeta:	ISTORIJA (ODABRANE TEME)			
Godišnji fond asova:	25 ili 20			
	Razred: drugi ili tre i			
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje humanisti kog obrazovanja i razvijanje istorijske svesti; - Razumevanje istorijskog prostora i vremena, istorijskih doga aja, pojava i procesa i uloge istaknutih li nosti; - Razvijanje individualnog i nacionalnog identiteta; - Sticanje i proširivanje znanja, razvijanje veština i formiranje stavova neophodnih za razumevanje savremenog sveta (u nacionalnom, regionalnom, evropskom i globalnom okviru); - Unapre ivanje funkcionalnih veština i kompetencija neophodnih za život u savremenom društvu (istraživa kih veština, kriti kog i kreativnog mišljenja, sposobnosti izražavanja i obrazlaganja sopstvenih stavova, razumevanja multikulturalnosti, razvijanje tolerancije i kulture argumentovanog dijaloga); - Osposobljavanje za efikasno koriš enje informaciono-komunikacionih tehnologija; - Razvijanje svesti o potrebi stalnog usavršavanja i svesti o važnosti negovanja kulturno-istorijske baštine. 			

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Selo i grad nekad i sad	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o promenama u na inu života gradskog i seoskog stanovništva kroz istoriju. • Uo avanje sli nosti i razlika u životu gradskog i seoskog stanovništva kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • uo i osnovna obeležja razli itih tipova naselja od praistorije do savremenog doba; • izvede zaklju ak o zna aju nastanka gradova; • locira na istorijskoj karti najzna ajnije anti ke, srednjovekovne i moderne gradove u svetu, Evropi i Srbiji; • opiše na in života u 	<ul style="list-style-type: none"> • Naselja u praistoriji (primeri Vin e i Lepenskog Vira). • Život u anti kim gradovima (primeri Vavilona, gr kih polisa, Aleksandrije, Rima...). • Život u srednjovekovnim gradovima i selima (primeri Carigrada, Venecije, Firenze, Pariza, Londona, Beograda...; srednjovekovni zamak - u miru i za vreme opsade; položaj zavisnog seljaka - obaveze stanovništva, porez, prisilni rad - 	<p>Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave, odnosno u enja, planom rada i na inima ocenjivanja</p> <p>Oblici nastave: Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava. <p>Mesto realizacije nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava realizujese u

	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje odnosa sela i grada u prošlosti i sadašnjosti. • Sticanje znanja o migracijama selo - grad kao konstantnim pojavama u istoriji ljudskog društva. • Proširivanje znanja o životu seoskog i gradskog stanovništva u Srbiji u XIX i XX veku. 	<p>gradu u različitim istorijskim periodima (na primeru Carigrada, Venecije, Firence, Pariza, Londona, Berlina, Njujorka, Moskve, Sankt Peterburga...);</p> <ul style="list-style-type: none"> • opiše na in život u srpskim gradovima u XIX i XX veku (na primeru Beograda, Novog Sada, Niša, Kragujevca...); • opiše na in život u srpskim selima u XIX i XX veku; • uo i sli nosti i razlike u na inu života u srpskim gradovima i selima u XIX i XX veku; • razume zna aj i posledice razvoja modernih gradova; • obrazloži najvažnije uzroke i posledice migracija selo-grad; • uo i razlike u na inu stanovanja izme u sela i grada kroz istoriju; • uo i razlike u na inu stanovanja izme u pripadnika razli itih društvenih slojeva kroz istoriju. 	<p>izgradnja puteva, nasipa, utvr enja...; stanovanje - gra evinski materijali, na in gradnje, razlika u na inu stanovanja izme u sela i grada i izme u bogatih i siromašnih; higijenski uslovi, opasnost od epidemija...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Život u gradovima i selima u novom veku i savremenom dobu (primeri Pariza, Londona, Berlina, Njujorka, Moskve, Sankt Peterburga...; prostorno i urbano planiranje; industrijske etvrti, radni ka naselja i predgra a; boemske etvrti; pojava moderne infrastrukture - vodovod, kanalizacija, metro, problem zaga enja, odnošenje i skladištenje otpada; stanovanje - gra evinski materijali, na in gradnje, razvoj gra evinske tehnike, vrste objekata i organizacija prostora; razlika u na inu stanovanja izme u sela i grada i izme u pripadnika razli itih društvenih slojeva, migracije; osvetljenje - gas i struja; grejanje, upotreba solarne energije, ku ni aparati; oplemenjivanje stambenog prostora). • Život u srpskim gradovima i selima u XIX i XX veku (primeri Beograda, Novog Sada, Niša, Kragujevca...; osnovni tipovi gradskih naselja - grad, varoš, varošica, "divlja" naselja; orijentalni i evropski uticaji; elektrifikacija, javni gradski prevoz - fijakeri, tramvaji, trolejbusi i autobusi; osnovni tipovi seoskih 	<p>u ionici ili odgovaraju em kabinetu.</p> <p><u>Ocenjivanje:</u> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pra enje ostvarenosti ishoda • testove znanja. <p><u>Okvirni broj asova po temama:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Svako od etiri teme koje budu izabrane treba posvetiti etvrtinu asova predvi enih nastavnim planom. <p><u>Preporuke za realizaciju nastave:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zadatak nastavnika je da na po etku školske godine od dvanaest ponu enih nastavnih tema, u enicima predloži šest, od kojih e oni, kao grupa, u skladu sa svojim sklonostima, izabrati etiri, • struktura programa koncipirana je s ciljem da pomogne nastavniku u planiranju neposrednog rada sa u enicima, olakšavaju i mu odre ivanje obima i dubine obrade pojedinih nastavnih sadržaja, • za svaku tematsku celinu dati su ciljevi, ishodi i sadržaji, a ishodi treba da posluže da nastavni proces bude tako oblikovan da se navedeni ciljevi ostvare, • sadržaje treba prilago avati u enicima, kako bi najlakše i najbrže dostigli navedene ishode, • nastavnik ima slobodu da sam odredi raspored i dinamiku aktivnosti za svaku temu, uvažavaju i ciljeve predmeta, • program se može dopuniti sadržajima iz prošlosti zavi aja, ime
--	---	---	--	---

			<p>naselja, obeležja zemljoradnje, vinogradarstva i sto arstva; zadruga, moba, pozajmica; poljoprivredna oru a, mlinovi, vetrenja e; migracije selo - grad, razlike u stanovanju kod Srba: dvorci, gradske ku e, konaci, seoske ku e; dvorovi vladara - Miloša, Mihaila, Milana i Aleksandra Obrenovi a, kneza Aleksandra i kraljeva Petra i Aleksandra Kara or evi a, Nikole Petrovi a, rezidencije Josipa Broza).</p>	<p>se kod u enika postiže jasnija predstava o istorijskoj i kulturnoj baštini u njihovom kraju (arheološka nalazišta, muzejske zbirke),</p> <ul style="list-style-type: none"> • u školama na nastavnom jeziku neke od nacionalnih manjina mogu se obraditi i prošireni nastavni sadržaji iz prošlosti tog naroda, • važno je iskoristiti velike mogu nosti koje istorija kao narativni predmet pruža u podsticanju u eni ke radoznalosti, koja je u osnovi svakog saznanja, • nastavni sadržaji treba da budu predstavljeni kao "pri a" bogata informacijama i detaljima, ne zato da bi opteretili pam enje u enika, ve da bi im istorijski doga aji, pojave i procesi bili predo eni jasno, detaljno, živo i dinami no, • posebno mesto u nastavi <i>istorije</i> imaju pitanja, kako ona koja postavlja nastavnik u enicima, tako i ona koja dolaze od u enika, podstaknuta onim što su uli u u ionici ili što su saznali van nje koriste i razli ite izvore informacija, • dobro osmišljena pitanja nastavnika imaju podsticajnu funkciju za razvoj istorijskog mišljenja i kriti ke svesti, ne samo u fazi utvr ivanja i sistematizacije gradiva, ve i u samoj obradi nastavnih sadržaja, • u zavisnosti od cilja koji nastavnik želi da ostvari, pitanja mogu imati razli ite funkcije, kao što su: fokusiranje pažnje na neki sadržaj ili aspekt, podsticanje pore enja, traganje za pojašnjenjem, • nastava bi trebalo da pomogne u enicima u stvaranju što jasnije
<p>Kultura odevanja i ishrane nekad i sad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o promenama u na inu odevanja i ishrani kroz istoriju. • Uo avanje promena u na inu odevanja kod Srba kroz istoriju. • Uo avanje uloge razli itih kulturnih uticaja na na in odevanja i ishranu kod Srba kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • uo i osnovna obeležja kulture odevanja od antike do savremenog doba; • identifikuje osnovna obeležja kulture odevanja kod Srba kroz istoriju; • navede i uporedi razlike u na inu odevanja izme u sela i grada kroz istoriju; • navede i uporedi razlike u na inu odevanja izme u pripadnika razli itih društvenih grupa kroz istoriju; • prepozna i razume uticaje razli itih kultura na na in odevanja kod Srba kroz istoriju; • prepozna i razume uticaje razli itih kultura na na in ishrane kod Srba kroz istoriju; • navede i uporedi karakteristike ishrane u 	<ul style="list-style-type: none"> • Kultura odevanja od antike do danas (materijali, na in obrade i bojenje, razlike u odevanju kod pripadnika razli itih društvenih grupa; pojava vešta kih materijala, stilovi u odevanju, modne ku e, pojava modne industrije, svakodnevna i sve ana ode a, džins kao karakteristika odevanja mladih u itavom svetu; nakit, frizure, šminka, parfemi...). • Odevanje kod Srba kroz istoriju (materijali i tkanine - kudolja, konoplja, oja, krzno, koža, lan, svila; razlika u odevanju kod Srba u Habzburškom i Osmanskom carstvu, kao i kod pripadnika razli itih društvenih grupa; gra ansko odelo i evropski uzori u obla enju srpskog gra anskog staleža; uniforme državnih inovnika, lekara, carinika, profesora Liceja i gimnazija u obnovljenoj Srbiji; narodna nošnja, savremeni na in odevanja). • Kultura ishrane od antike do 	

		različitim istorijskim periodima.	<p>danas (sakupljanje i pripremanje namirnica, lov i ribolov, na inu pripremanje hrane, piće, rekonstrukcija mogućeg jelovnika - dvor, grad, selo; posni i mrsni ciklusi; nacionalna kuhinja kod Srba, uticaji drugih kuhinja; konzumiranje kafe i duvana, upotreba istonjnih začinajina, ponašanje za stolom, pribor za jelo; kuhinjski aparati; restorani "brze hrane").</p>	<p>predstave ne samo o tome šta se desilo, već i zašto se to desilo i kakve su posledice iz toga proistekle,</p> <ul style="list-style-type: none"> • u nastavi treba što više koristiti različite oblike organizovane aktivnosti učenika (individualni rad, rad u paru, rad u grupi, radionice ili doma i zadatak), • da bi shvatio događaje iz prošlosti, učenik treba da ih "oživi u svom umu", u čemu veliku pomoć može pružiti upotreba različitih istorijskih tekstova, karata i drugih izvora istorijskih podataka (dokumentarni i igrani video i digitalni materijali, muzejski eksponati, ilustracije), obilaženje kulturno-istorijskih spomenika i posete ustanovama kulture, • treba iskoristiti i uticaj nastave istorije na razvijanje jezičke i govorne kulture (besedništva), jer istorijski sadržaji bogate i oplemenjuju jezički fond učenika, • u radu sa učenicima neophodno je imati u vidu integrativnu funkciju istorije, koja u obrazovnom sistemu, gde su znanja podeljena po nastavnim predmetima, pomaže učenicima da postignu celovito shvatanje o povezanosti i uslovljenosti geografskih, ekonomskih i kulturnih uslova života ovekakroz prostor i vreme, • poželjno je izbegavati fragmentarno i izolovano učenje istorijskih činjenica jer ono ima najkraće trajanje u pamćenju i najslabiji transfer u sticanju drugih znanja i veština,
Vojska, oružje i rat nekad i sad	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o razvoju vojne tehnike i promenama u načinu ratovanja kroz istoriju. • Proširivanje znanja o razvoju vojske i načinu ratovanja kod Srba kroz istoriju. • Razvijanje kritičkog stava prema ratu. 	<ul style="list-style-type: none"> • učenje osnovna obeležja ratova i vojne organizacije i tehnike od antike do savremenog doba; razume uticaj naučno-tehnoloških dostignuća na promene u načinu ratovanja • kroz istoriju; • učenje karakteristike razvoja oružja i vojne organizacije; • učenje osnovna obeležja vojne organizacije kod Srba kroz istoriju; • navede i uporedi karakteristike ratovanja u različitim periodima; • razume ulogu pojedinca u ratu (vojskovođa, oficira, regruta, civila); • argumentovano diskutuje o ratu i njegovim posledicama na život ljudi. 	<p>Vojska, oružje i rat kroz istoriju (vojni oprema - odeća, oklopi, štitovi, oružje; rodovi vojske, opsadne sprave, uvežbavanje ratničkih veština, viteški turniri, megdani, pojava vatrenog oružja - od primitivnih pušaka arkebuza i musketa do razorne artiljerije; uvođenje stajanje vojske, razvoj moderne vojne strategije i taktike - pojava generalštaba, uniforme i vojna odlikovanja; vojno obrazovanje, život vojnika u ratu i miru; žene u vojsci; međunarodne konvencije o pravilima ratovanja, najviše vojskovođe).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vojska kod Srba kroz istoriju (srpska vojska u srednjem veku - oprema, način ratovanja; Srbi u austrijskoj i osmanskoj vojsci; vojska ustaničke Srbije; vojna organizacija u XIX i XX veku u srpskoj i jugoslovenskoj državi; vojno obrazovanje - osnivanje vojne akademije; srpske i jugoslovenske vojne uniforme i odlikovanja). 	<ul style="list-style-type: none"> • pružiti upotreba različitih istorijskih tekstova, karata i drugih izvora istorijskih podataka (dokumentarni i igrani video i digitalni materijali, muzejski eksponati, ilustracije), obilaženje kulturno-istorijskih spomenika i posete ustanovama kulture, • treba iskoristiti i uticaj nastave istorije na razvijanje jezičke i govorne kulture (besedništva), jer istorijski sadržaji bogate i oplemenjuju jezički fond učenika, • u radu sa učenicima neophodno je imati u vidu integrativnu funkciju istorije, koja u obrazovnom sistemu, gde su znanja podeljena po nastavnim predmetima, pomaže učenicima da postignu celovito shvatanje o povezanosti i uslovljenosti geografskih, ekonomskih i kulturnih uslova života ovekakroz prostor i vreme, • poželjno je izbegavati fragmentarno i izolovano učenje istorijskih činjenica jer ono ima najkraće trajanje u pamćenju i najslabiji transfer u sticanju drugih znanja i veština,
Novac i banke	• Proširivanje	• učenje osnovne	• Numizmatika (kao nauka o	

<p>kroz istoriju</p>	<p>znanja o ulozi novca i banaka u ekonomskim sistemima kroz istoriju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvajanje znanja o ulozi novca i banaka u svakodnevnom životu nekad i sad. • Proširivanje znanja o istoriji novca i razvoju bankarstva kod Srba. 	<p>karakteristike i funkcije novca od antike do savremenog doba;</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvede zaključak o ulozi i značaju banaka kroz istoriju; • uoči osnovna obeležja istorijata srpskog novca i banaka kroz istoriju; • primeni stečeno znanje o novcu i bankama u svakodnevnom životu. 	<p>postanku, razvoju i upotrebi kovanog novca).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Novac i banke u sadašnjosti (novac kao mera vrednosti, platežno sredstvo i jedno od obeležja samostalnosti države; banka kao preduzeće koje trguje novcem; pojmovi - štednja, trezor, kredit, kamata, deonica, inflacija, deflacija; falsifikovanja novca, novac u savremenom potrošačkom društvu...). • Novac i banke u prošlosti (istorijat novca i banaka - od starog veka do danas; materijali od kojih je izrađivan novac, istorijski fenomen "kvarenja" novca; likovi i različiti simboli na kovanom i papirnom novcu...). • Novac u Srbiji nekad i sad (istorijat novca od srednjeg veka do danas; dinar kao zvanična valuta moderne Srbije; motivi na novanicama; nastanak i razvoj Narodne banke kao prve finansijske institucije u Srbiji). 	<ul style="list-style-type: none"> • u nastavi treba, kad god je to moguće, primenjivati didaktički koncept multiperspektivnosti, • određene teme, po mogućnosti, treba realizovati sa odgovarajućim sadržajima iz srodnih predmeta, • tokom rada sa učenicima potrebno je stalno praviti poređenja sa savremenim dobom, čime se naglašava shvatanje kontinuiteta u razvoju društva i bogatstvo sadržaja iz prošlosti, • zadatak nastavnika je i da podstiče osamostaljivanje učenika u prikupljanju i srećivanju istorijskih podataka, da ih usmerava na različite izvore informacija i podučava ih kako da se prema njima kritički odnose, čime se neguje istraživački duh i zanimanje za nauku i podstiče razvoj mišljenja zasnovanog na proverenim činjenicama i argumentima, • ovaj predmet pruža velike mogućnosti za integraciju školskog i vanškolskog znanja učenika, za izlazak iz okvira školskih udžbenika i učenika, uključivanje roditelja i sugrađana koji poseduju znanja, kolekcije, knjige, filmove i drugu građu koja može da pomogne u realizaciji programa, • nastavnik treba da teži kombinovanju različitih metoda rada (kratka predavanja, gledanje filmova, čitanje knjiga, diskusije, analiza pisanih izvora, slika i fotografija...), • u izvođenju nastave samostalno istraživanje učenika je najvažnije, bez obzira na izabrane metode rada, a nastavnikova je uloga da
<p>Verski život i običaji kroz istoriju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o verovanjima i običajima u prošlosti i sadašnjosti. • Uoči avanjanje prožimanja verovanja i kulture kroz istoriju. • Sagledavanje sličnosti i razlika u verovanjima i običajima nekad i sad. 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči osnovna obeležja verovanja od praistorije do savremenog doba; • navede i uporedi karakteristike običaja i verovanja u različitim periodima; • identifikuje sličnosti i razlike u običajima različitih verskih zajednica; • uoči uticaj verovanja i običaja na kulturno stvaralaštvo; • razume uticaj i 	<ul style="list-style-type: none"> • Verovanja u starom Egiptu i Mesopotamiji (zagrobni život, balsamovanje, horoskopi, astrologija, obredi i ritualni predmeti...). • Verovanja starih Grka i Rimljana (proroštva, zagrobni život, sveštenici i sveštenice, prinošenje žrtve bogovima...). • Religije Dalekog istoka. • Verski život i običaji u srednjem veku (glavne odlike hrišćanstva, islama i judaizma; obeležja različitih verskih konfesija - sličnosti i razlike u verovanjima i 	<ul style="list-style-type: none"> • ovaj predmet pruža velike mogućnosti za integraciju školskog i vanškolskog znanja učenika, za izlazak iz okvira školskih udžbenika i učenika, uključivanje roditelja i sugrađana koji poseduju znanja, kolekcije, knjige, filmove i drugu građu koja može da pomogne u realizaciji programa, • nastavnik treba da teži kombinovanju različitih metoda rada (kratka predavanja, gledanje filmova, čitanje knjiga, diskusije, analiza pisanih izvora, slika i fotografija...), • u izvođenju nastave samostalno istraživanje učenika je najvažnije, bez obzira na izabrane metode rada, a nastavnikova je uloga da

	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o verovanjima i običajima kod Srba kroz istoriju. 	<p>povezanost verskih institucija i verskog života kroz istoriju;</p> <ul style="list-style-type: none"> • razume uticaj i povezanost verskih institucija i verskog života kod Srba kroz istoriju; • prepozna i razume osnovne odlike verskog života i običaja kod Srba kroz istoriju. 	<p>običajima; obeležavanje verskih praznika, strahovi srednjovekovnog doba.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verski život i običaji u novom veku i savremenom dobu (verski identitet, sličnosti i razlike između katolika, protestanata, pravoslavaca, muslimana, Jevreja; ateizam). 	<p>organizuje nastavu, pruži pomoć učenikima u radu (od davanja informacija do upućivanja na izvore informacija) i da podstigne interesovanje učenika za predmet,</p> <ul style="list-style-type: none"> • u pripremi i realizaciji časova nastavnici može koristiti sledeću literaturu: D. M. Acovi, <i>Heraldika i Srbi</i>, Beograd 2008. D. Babac, <i>Specijalne jedinice jugoslovenske vojske u Aprilskom ratu</i>, Beograd 2006. D. Babac, . Vasić, M. Marković, <i>Crnogorska vojska 1896-1916</i>, Beograd 2007. D. Bandić, <i>Narodna religija Srba u 100 pojmova</i>, Beograd 2004. V. Bikić, <i>Srednjovekovno selo</i>, Beograd 2007. M. Blagojević, <i>Srbija u doba Nemanjića</i>, Beograd 1989. S. Bojanin, <i>Zabave i svetkovine u srednjovekovnoj Srbiji (od kraja XII do kraja XV veka)</i>, Beograd 2005. E. Buhari, <i>Napoleonova gardijska konjica</i>, Beograd 2006. A. Veselinović, R. Ljušić, <i>Srpske dinastije</i>, Novi Sad 2001. P. Vilar, <i>Zlato i novac u povijesti 1450-1920</i>, Beograd 1990. A. Vuletić, J. Mijailović, <i>Izme u posela i balova. Život u Srbiji u 19. veku</i>, Beograd 2005. R. Vučetić, <i>Prestonica nezavisne Srbije (1878-1918)</i>, Beograd 2008. K. Gravet, <i>Vitezovi</i>, Beograd 2006. S. Dimitrijević, <i>Srednjovekovni srpski novac</i>, Beograd 1997. Lj. Dimić, <i>Kulturna politika u Kraljevini Jugoslaviji 1918-1941</i>, I-III,
Obrazovanje i vaspitanje kroz istoriju	<ul style="list-style-type: none"> • Produbljivanje znanja o razvoju obrazovanja kroz istoriju. • Uočavanje sličnosti i razlika u obrazovanju i vaspitanju nekad i sad. • Razumevanje uticaja privrednog razvoja na kvalitet obrazovanja. • Produbljivanje znanja o razvoju obrazovanja kod Srba kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • uočiti osnovna obeležja obrazovanja i vaspitanja od antike do savremenog doba; • opiše razvoj sistema obrazovanja i vaspitanja kroz istoriju; • opiše razvoj sistema obrazovanja i vaspitanja kod Srba kroz istoriju; • uporedi karakteristike obrazovanja i vaspitanja u različitim periodima; • izvede zaključak o značaju obrazovanja i vaspitanja u životu ljudi; • prepozna međusobnu uslovljenost stepena privrednog razvika i kvaliteta obrazovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Obrazovanje i vaspitanje u starom veku (Egipat, Mesopotamija, stara Grčka i Rim). • Obrazovanje i vaspitanje u srednjem veku (manastiri kao centri pismenosti i obrazovanja; osnivanje škola i univerziteta, uticaj crkve na obrazovanje i vaspitanje...). • Obrazovanje i vaspitanje u novom veku i savremenom dobu (pojava štamparstva i širenje pismenosti, uloga crkve i države - pojava svetovnog i obaveznog obrazovanja, školskih udžbenika; položaj učenika - nagrada i kažnjavanje, odevanje učenika...). • Obrazovanje i vaspitanje kod Srba (manastiri kao centri pismenosti i obrazovanja; značaj Hilandara, prosvetiteljski rad u ustaničkoj Srbiji, osnivanje svetovnih škola, osnivanje Liceja, Velike škole i Beogradskog univerziteta; jedan dan u školi, školska slava, odevanje učenika, školovanje ženske dece; stipendiranje učenika). 	<p>D. Babac, . Vasić, M. Marković, <i>Crnogorska vojska 1896-1916</i>, Beograd 2007. D. Bandić, <i>Narodna religija Srba u 100 pojmova</i>, Beograd 2004. V. Bikić, <i>Srednjovekovno selo</i>, Beograd 2007. M. Blagojević, <i>Srbija u doba Nemanjića</i>, Beograd 1989. S. Bojanin, <i>Zabave i svetkovine u srednjovekovnoj Srbiji (od kraja XII do kraja XV veka)</i>, Beograd 2005. E. Buhari, <i>Napoleonova gardijska konjica</i>, Beograd 2006. A. Veselinović, R. Ljušić, <i>Srpske dinastije</i>, Novi Sad 2001. P. Vilar, <i>Zlato i novac u povijesti 1450-1920</i>, Beograd 1990. A. Vuletić, J. Mijailović, <i>Izme u posela i balova. Život u Srbiji u 19. veku</i>, Beograd 2005. R. Vučetić, <i>Prestonica nezavisne Srbije (1878-1918)</i>, Beograd 2008. K. Gravet, <i>Vitezovi</i>, Beograd 2006. S. Dimitrijević, <i>Srednjovekovni srpski novac</i>, Beograd 1997. Lj. Dimić, <i>Kulturna politika u Kraljevini Jugoslaviji 1918-1941</i>, I-III,</p>
Komunikacije,	<ul style="list-style-type: none"> • Uočavanje 	<ul style="list-style-type: none"> • opiše razvoj 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikacije, putovanja i 	

<p>putovanja i turizam nekad i sad</p>	<p>zna aja komunikacija i njihovog razvoja u istoriji društva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje uticaja komunikacija na upoznavanje i približavanje država, naroda i njihovih kultura. 	<p>komunikacija od praistorije do savremenog doba;</p> <ul style="list-style-type: none"> • navede i uporedi karakteristike komunikacije u razli itim periodima; • izvede zaklju ak o zna aju komunikacije u životu ljudi kroz istoriju; • razume posledice razvoja modernih komunikacija; • izvede zaklju ak o uticaju razvoja komunikacija na integraciju svake nacije i društva; • koristi informacije sa istorijske karte i poveže ih sa ste enim znanjem o komunikacijama; • uo i uticaj komunikacija na približavanje država, naroda i njihovih kultura. 	<p>turizam kroz istoriju (uticaj trgovine i vojnih pohoda na razvoj komunikacija; hodo aš a - sveta mesta, misionari; zna ajni sajmovi, razvoj poštanskog, telegrafskog, telefonskog, železnog, automobilskog i avionskog saobra aja; auto i avio klubovi, novine i novinarstvo, Internet, otkrivanje novih destinacija, gostionice i hoteli, banje).</p>	<p>Beograd 1996.</p> <p>A. urovi , <i>Modernizacija obrazovanja u Kraljevini Srbiji 1905-1914</i>, Beograd 2004.</p> <p><i>Istorija privatnog života</i>, I-V, priredili F. Arijes i Ž. Dibi, Beograd 2000-2004.</p> <p>M. Jovanovi -Stojimirovi , <i>Silue starog Beograda</i>, Beograd 2008.</p> <p>D. Kosanovi , <i>Po eci kinematografije na tlu Jugoslavije 1896-1918</i>, Beograd 1985.</p> <p><i>Leksikon srpskog srednjeg veka</i>, priredili S. irkovi i R. Mihalj i , Beograd 1999.</p> <p>P. J. Markovi , <i>Beograd 1918-1941</i>, Beograd 1992.</p> <p>P. J. Markovi , <i>Beograd izme u Istoka i Zapada 1948-1965</i>, Beograd 1996.</p> <p>P. J. Markovi , <i>Trajnost i promena. Društvena istorija socijalisti ke svakodnevice u Jugoslaviji i Srbiji</i>, Beograd 2007.</p> <p>M. Mili evi , <i>Grb Srbije: razvoj kroz istoriju</i>, Beograd 1995.</p>
<p>Društveni i porodi ni život kroz istoriju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Produblivanje znanja o razvoju društvenog i porodi nog života kroz istoriju. • Uo avanje sli nosti i razlika u društvenom i porodi nom životu nekad i sad. • Proširivanje znanja o društvenom i porodi nom životu kod Srba kroz istoriju. 	<ul style="list-style-type: none"> • identifikuje osnovna obeležja društvenog života od antike do danas; • identifikuje osnovna obeležja porodi nog života od antike do danas; • navede osnovna obeležja društvenog života kod Srba kroz istoriju; • navede osnovna obeležja porodi nog života kod Srba kroz istoriju; 	<ul style="list-style-type: none"> • Društveni život od antike do danas (igre, gozbe, ples uz muziku, muzi ki instrumenti, pozorište, maskiranje, trubaduri, vlasteoske gozbe: žongleri, putuju i svira i i zabavlja i; balovi, pozorište u doba Šekspira i Molijera, nastanak opere, književne družine i itališta, koncerti, bioskopi, igre na sre u, savremena popularna muzika). • Društveni život kod Srba kroz istoriju (osnovni praznici i njihov zna aj; uticaj politi kih prilika na praznike i praznovanja, radni i neradni dani; razli iti oblici 	<p>J. Miodragovi , <i>Narodna pedagogija u Srba ili kako naš narod podiže porod svoj</i>, Beograd 1914.</p> <p>D. Mr enovi , A. Palavestra, D. Spasi , <i>Rodoslovne tablice i grbovi srpskih dinastija i vlastele</i>, Beograd 1987.</p> <p><i>Obrazovanje kod Srba kroz vekove</i>, Beograd 2001.</p> <p>E. Pirson, <i>Stara Gr ka</i>, Beograd 2006.</p> <p>R. Plat, <i>Svet filma</i>, Beograd 2006.</p> <p><i>Privatni život u srpskim zemljama srednjeg veka</i>, priredile S. Marijanovi - Dušani i D. Popovi ,</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • uporedi karakteristike društvenog i porodi nog života u razli itim periodima; • uo i sli nosti i razlike u na inu obeležavanja praznika kroz istoriju; • istakne odlike društvenog i porodi nog života danas u odnosu na ranije epohe. 	<p>društvenih aktivnosti na selu i u gradu...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porodi ni odnosi od antike do danas (položaj muškarca, žene i deteta, svadbeni obi aji, odnos prema starijima, porodi ni praznici, tradicionalni i moderni pogledi na porodicu; promene u odnosima me u polovima...). • Porodi ni odnosi kod Srba kroz istoriju(položaj muškarca, žene i deteta; svadbeni obi aji, odnos prema starijima, porodi ni praznici - krsna slava...) 	<p>Beograd 2004.</p> <p><i>Privatni život u srpskim zemljama u osvit modernog doba</i>, priredio A. Foti , Beograd 2005.</p> <p><i>Privatni život kod Srba u devetnaestom veku. Od kraja osamnaestog veka do Prvog svetskog rata</i>, priredili A. Stoli i N. Makuljevi , Beograd 2006.</p> <p><i>Privatni život kod Srba u dvadesetom veku</i>, priredio M. Ristovi , Beograd 2007.</p> <p>R. Radi , <i>Strah u poznoj Vizantiji I-II</i>, Beograd 2000.</p>
Fotografija, film, radio i televizija kroz istoriju	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o razvoju fotografije, filma, radija i televizije kroz istoriju. • Razumevanje uticaja fotografije, filma, radija i televizije na društveni, politički i kulturni život. • Proširivanje znanja o razvoju fotografije, filma, radija i televizije u Srbiji. • Uo avanje zna aja fotografije, filma, radija i televizije kao istorijskih izvora. 	<ul style="list-style-type: none"> • uo i osnovna obeležja razvoja fotografije, filma, radija i televizije kroz istoriju; • izvede zaklju ak o zna aju fotografije, filma, radija i televizije u životu pojedinca i itavog društva; • izvede zaklju ak o zna aju fotografije, filma, radija i televizije kao istorijskih izvora; • opiše razvoj fotografije, filma, radija i televizije u Srbiji; • razume posledice razvoja fotografije, filma, radija i televizije. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna aj fotografije, filma, radija i televizije (kao tehni kih dostignu a, na ina umetni kog izražavanja, sredstava masovne komunikacije, saznavanja i obrazovanja, i kao istorijskih izvora). • Fotografija, film, radio i televizija kroz istoriju (razvoj - optička so iva, dagerotipija, mokra plo a, pokretne slike, bioskop, radio talasi; prva filmska projekcija, film kao izvor informacija o doga ajima; film kao masovna zabava i industrija; po etak ere zvu nog filma, pojava animiranih filmova; pojava kolor filmova; filmski festivali i nagrade; osnivanje radio-stanica, pojava televizije; prevlast televizije nad drugim medijima u drugoj polovini XX veka; primeri zloupotrebe fotografije, filma, radija i televizije u XX veku). • Fotografija, film, radio i televizija u Srbiji nekad i sad (delatnost 	<p>R. Radi , <i>Vizantija - purpur i pergament</i>, Beograd 2006.</p> <p>R. Radi , <i>Carigrad - pri e sa Bosfora</i>, Beograd 2007.</p> <p><i>Službeno odelo u Srbiji u 19. i 20. veku</i>, Beograd 2001.</p> <p>D. Stojanovi , <i>Kaldrma i asfalt. Urbanizacija i evropeizacija Beograda 1890-1914</i>, Beograd 2008.</p> <p>Ž. Stojanovi , <i>Papirni novac Srbije i Jugoslavije</i>, Beograd 1996.</p> <p>N. Tomas, D. Babac, <i>Armije na Balkanu 1914-1918</i>, Beograd 2006.</p> <p>Dž. Hart, <i>Stari Egipat</i>, Beograd 2006.</p> <p>F. Džajs, <i>Vitezovi kroz istoriju</i>, Beograd 2003.</p> <p>F. Džajs, Dž. Džajs, <i>Život u srednjovekovnom gradu</i>, Beograd 2004.</p> <p>F. Džajs, Dž. Džajs, <i>Život u srednjovekovnom zamku</i>, Beograd 2005.</p> <p>F. Džajs, Dž. Džajs, <i>Život u srednjovekovnom selu</i>, Beograd 2006.</p> <p>S. Džejms, <i>Stari Rim</i>, Beograd 2006.</p>

			dvorskog fotografa Anastasa Jovanovića, porodni foto-albumi, prva filmska projekcija u Srbiji 1896, prvi srpski filmovi i bioskopi; počinje rad prve radio-stanice - Radio Beograda 1929, javna demonstracija televizije na sajmu u Beogradu 1939, tajno praćenje programa Radio Londona za vreme okupacije, osnivanje Televizije Beograd 1958, kućni radio i TV aparati kao pokazatelji životnog standarda).	
Briga o telu i zdravlju kroz istoriju	<ul style="list-style-type: none"> • Produbljivanje znanja o razvoju zdravstvene kulture kroz istoriju. • Uticaj ekonomskog i kulturnog razvitka na stepen zdravstvene kulture. • Proširivanje znanja o razvoju zdravstvene kulture kod Srba. 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči osnovna obeležja razvoja zdravstvene kulture od antike do danas; • uoči osnovna obeležja razvoja zdravstvene kulture kod Srba kroz istoriju; • navede i uporedi različite metode lečenja kroz istoriju; • razume povezanost stepena ekonomskog i kulturnog razvitka i zdravstvene kulture; • razume značaj humanitarnih organizacija i njihovog delovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Briga o telu i zdravlju od antike do danas (bolesti ljudi, higijenski uslovi, epidemije, razvoj medicine, medicinski instrumenti, lekovi i lekovito bilje, zdravstvene ustanove - manastirske bolnice, sanatorijumi, stacionari, domovi zdravlja, apoteke; način zdravstvene zaštite i preventive, humanitarne organizacije). • Briga o telu i zdravlju kod Srba (uticaj životnih uslova i higijenskih prilika na pojavu bolesti; najčešće bolesti i epidemije, narodna medicina i nadržilekarstvo, manastirske bolnice; prve bolnice i lekari, otvaranje bolnica u Srbiji u vreme kneza Miloša, osnivanje Medicinskog fakulteta u Beogradu...). 	
Grbovi i zastave nekada i sada	<ul style="list-style-type: none"> • Produbljivanje znanja o razvoju grbova i zastava i njihovom značenju u istoriji. • Upoznavanje sa razvojem, ulogom i značenjem grbova i 	<ul style="list-style-type: none"> • uoči osnovna obeležja razvoja grbova i zastava kroz istoriju; • uoči osnovna obeležja razvoja grbova i zastava kod Srba kroz istoriju; • izvede zaključak o značenju grbova i zastava 	<ul style="list-style-type: none"> • Uloga i značaj grbova i zastava (kao simbola države, nacije, vladara, vojske, grada, ustanove, preduzeća, političke organizacije, sportskog društva...); pojava grbova u XII veku - porodni grbovi na štitovima kao način raspoznavanja vitezova na 	

	<p>zastava u prošlosti srpskog naroda.</p>	<p>kroz istoriju;</p> <ul style="list-style-type: none"> • navede naj eš e heraldi ke simbole; • opiše izgled i poreklo savremenog srpskog grba i zastave. 	<p>turnirima i u ratnim pohodima; grbovi na zastavama, novcu, pe atima, poštanskim markama, spomenicima, šlemovima...;</p> <p>naj eš i heraldi ki simboli; pojava prvih zastava - <i>veksilum</i> - zastava rimskih careva, <i>labarum</i> - zastava Konstantina Velikog; osnovni elementi zastava).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grbovi i zastave u prošlosti srpskog naroda (poreklo savremenog srpskog grba i zastave, zna enje etiri ocila, naj eš i heraldi ki simboli na grbovima srpskih novovekovnih i srednjovekovnih država i dinastija i vlastelinskih porodica - dvoglavi beli orao Nemanji a, Lazarevi a, Kara or evi a, Obrenovi a i Petrovi a-Njegoša, lav Brankovi a i Petrovi a-Njegoša, vuk Balši a, ljiljani Kotromani a...). 	
<p>Sport nekad i sad</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o razvoju sportskog života kroz istoriju. • Uo avanje sli nosti i razlika u sportskim igrama i nadmetanjima nekad i sad. • Proširivanje znanja o razvoju sportskog života kod Srba. 	<ul style="list-style-type: none"> • uo i osnovna obeležja sporta od antike do savremenog doba; • razume ulogu i zna aj sporta u ljudskom društvu; • imenuje i opiše sportske discipline zastupljene na anti kim Olimpijskim igrama; • navede i uporedi karakteristike sportskih nadmetanja u razli itim periodima; • opiše razvoj sportskog života kod Srba. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uloga i zna aj sporta od antike do savremenog doba (sport kao deo brige o zdravlju i kao zabava; sport i Olimpijske igre u anti koj Gr koj kao osnov sportskih igara savremenog doba; sportska nadmetanja kroz istoriju - najpopularniji sportovi, amaterski i profesionalni sport, moderne Olimpijske igre). • Sport kod Srba kroz istoriju (narodne i pastirske igre kao prva sportska nadmetanja, prva sportska društva, osnivanje Srpskog olimpijskog kluba 1910, u eš e na me unarodnim takmi enjima i veliki uspesi, sportska društva i klubovi; 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Srpski jezik i književnost
- Geografija
- Sociologija sa pravima građana
- Građansko vaspitanje
- Verska nastava

Naziv predmeta:	INDUSTRIJSKA GEOGRAFIJA
Godišnji fond časova:	25 ili 20
	Razred: drugi ili treći
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Sticanje znanja o razvoju i značaju industrijske geografije i o njenoj vezi sa ostalim geografskim disciplinama. - Sticanje znanja o izvorima energije, njihovom razmeštaju, proizvodnji i razmeštaju električne energije; o razvoju, razmeštaju i značaju elektrotehničke i elektronske industrije. - Osposobljavanje učenika da primenjuju geografsko znanje u daljem obrazovnom i profesionalnom razvoju. - Osposobljavanje učenika da koriste pisane, grafičke i likovne izvore informacija, da ih analiziraju i primenjuju u procesu učenja i istraživanja. - Osposobljavanje učenika za odgovorno ponašanje prema sebi i okruženju i za aktivno učestvovanje u zaštiti, obnovi i unapređivanju životne sredine.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Uvod u industrijsku geografiju	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o predmetu izuavanja, razvoju i značaju industrijske geografije 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet izuavanja, značaj, razvoj i mesto industrijske geografije u sistemu nauka • navede podelu industrije • objasni međuzavisnost industrijalizacije i urbanizacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Predmet izuavanja, značaj, razvoj i mesto industrijske geografije u sistemu nauka • Klasifikacija industrije, industrijalizacija i odnos prema urbanizaciji 	<ul style="list-style-type: none"> • Na početku teme učenike treba upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / učenja, planom rada i načinima ocenjivanja. Oblici nastave Predmet se realizuje kroz sledeće oblike nastave: • teorijska nastava (25 ili 20
Faktori	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o pojmu i 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše pojam faktora 	<ul style="list-style-type: none"> • Prirodni uslovi i resursi 	

lokalizacije industrije	vrstama faktora lokalizacije industrije	lokalizacije industrije <ul style="list-style-type: none"> • opiše prirodne uslove i resurse kao faktor lokalizacije industrije (sirovine, vodni resursi, energetski izvori, klimatski uslovi) • opiše faktore životne sredine • navede ekonomsko-geografske faktore lokalizacije (tržište, kapital, transport i radna snaga) • navede vrste koncentracije i faktore aglomeracije • prepozna industrijsku inerciju kao faktor lokalizacije 	kao faktor lokalizacije industrije <ul style="list-style-type: none"> • Faktori životne sredine • Ekonomsko-geografski faktori • Koncentracija, aglomeracija i inercija 	asova) <p><u>Mesto realizacije nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Teorijska nastava se realizuje u u ionici opšte namene <p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Koriš enje savremenih elektronskih pomagala i digitalnih karata • Koriš enje analognih geografskih karata razli itog razmera i sadržaja • Koriš enje informacija sa Interneta • Koriš enje interaktivnih metoda rada <p><u>Ocenjivanje</u></p> Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz: <ol style="list-style-type: none"> 1. usmeno izlaganje 2. test <p><u>Okvirni broj asova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvod u industrijsku geografiju (3 asa) • Faktori lokalizacije industrije (8 asova) • Energetika (7 asova) • Elektrotehni ka i elektronska industrija (7 asova)
Energetika	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o izvorima energije, njihovom geografskom razmeštaju, proizvodnji i razmeštaju elektrone energije 	<ul style="list-style-type: none"> • navede izvore energije (konvencionalni i alternativni) • objasni geografski razmeštaj izvora energije u našoj zemlji i u svetu • objasni geografski razmeštaj proizvodnje elektrone energije iz neobnovljivih izvora energije • objasni geografski razmeštaj proizvodnje elektrone energije iz obnovljivih izvora energije • navede načine prenosa elektrone energije • objasni probleme u vezi sa snabdevanjem energentima i proizvodnjom elektrone energije • obrazloži uticaje i posledice proizvodnje elektrone energije u geografskoj sredini • podrži koriš enje 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvori energije i njihov razmeštaj u Srbiji i u svetu • Elektroenergetika • Prenos elektrone energije • Problemi i perspektive razvoja energetike u svetu i u našoj zemlji 	

		obnovljivih izvora energije	
Elektrotehni ka i elektronska industrija	<ul style="list-style-type: none"> • Sticanje znanja o razvoju, razmeštaju i značaju elektrotehni ke i elektronske industrije 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni razvoj elektrotehni ke i elektronske industrije • dovede u vezu elektrotehni ku i elektronsku industrije sa ostalim privrednim granama • objasni geografski razmeštaja elektrotehni ke i elektronske industrije u našoj zemlji i u svetu • navede najveće kompanije elektrotehni ke i elektronske industrije u svetu 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj elektrotehni ke i elektronske industrije i njeno mesto u privrednoj strukturi • Geografski razmeštaj elektrotehni ke i elektronske industrije

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Raunarstvo i informatika
- Ekologija i zaštita životne sredine
- Fizika
- Hemija

Naziv predmeta:	LIKOVNA KULTURA
Godišnji fond časova:	25 ili 20
Ciljevi predmeta:	<p>Razred: drugi ili treći</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje kreativnosti i kritičkog mišljenja, vizuelnog opažanja i samopouzdanja; - osposobljavanje za uspešnu vizuelnu i verbalnu komunikaciju, timski rad i prezentaciju svog rada; - upoznavanje sa oblastima primene znanja i veština koje se stiču u učenju vizuelnih umetnosti i mogu biti primenom u budućoj profesiji i svakodnevnom životu; - formiranje pozitivnog stava prema očuvanju kulturnog identiteta, nacionalne i svetske kulturne baštine i navike praćenja kulturno-umetničkih sadržaja.

Preporuke za planiranje učenja:

- Odaberite 2-4 teme i povežite ih. Prva tema može da bude uvodna i da traje 4 časova;

Broj časova za realizaciju teme odredite okvirno kako bi učenicima imali mogućnost da se duže zadrže na zadatku/temi koja ih interesuje.

- U okviru svake teme je moguće obraditi više podtema;
- Učenije se odvija interaktivno;

Koristite stručnu literaturu i internet za pripremanje nastave. Radi lakšeg prikupljanja nastavnog materijala, program sadrži preporučene adrese internet-stranica. Međutim, treba imati u vidu da se ove adrese često menjaju i da je nastavnik upućen na kontinuirano ažuriranje nastavnog materijala;

U zavisnosti od teme, učenije se realizuje u kabinetu za likovnu kulturu (ateljeu), kabinetu za informatiku, radionici, prostoru škole, biblioteci, muzeju, galeriji, ateljeu umetnika ili lokalnom okruženju;

- Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:
  - praćenje ostvarenosti ishoda;
  - aktivnost na času;
  - razgovor;

Vodite elektronski portfolio koji sadrži: osnovne podatke o nastavniku, opis uspešno realizovane teme, preporučeno vreme za realizaciju, korišćene materijale i tehnike, primere radova učenika, eventualno nastavni materijal (vizuelne primere) i preporučenu literaturu ili adrese internet-stranica. Elektronski portfolio treba da bude dostupan na sajtu ili profilu škole radi razmene nastavnih materijala i ideja.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	PREPORUKE ZA REALIZACIJU TEME
Digitalna fotografija	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje za primenu digitalne fotografije u nastavi, svakodnevnom životu i radu 	<ul style="list-style-type: none"> • fotografiše celinu i detalj pod različitim uslovima osvetljenja • obradi fotografiju u odabranom računarskom programu • selektuje svoje radove prema zadatim kriterijumima 	<ul style="list-style-type: none"> • Principi komponovanja u fotografiji, kadriranje, osvetljenje; • Etika u izboru motiva, obradi fotografije i objavljivanju; • Fotografisanje - eksterijer, enterijer, detalj, autoportret; • Prenos fotografije na računar, obrada fotografije; • Samoprocena radova. 	<p>Preporuke za realizaciju teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ostvariti saradnju sa nastavnikom informatike i razmenu informacija i iskustava između učenika i nastavnika; • Izabrati računarski program za obradu fotografija prema mogućnostima škole i predznanjima učenika; • Motivisati učenike da učestvuju u uređenju školskog časopisa ili sajta/profila škole.
Kritičari, meceni i kolekcionari	<ul style="list-style-type: none"> • Sagledavanje vrednosti i značaja umetničkih dela iz ugla investitora 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni ulogu i značaj kritičara, mecena i kolekcionara u istoriji • formira 	<ul style="list-style-type: none"> • Veliki investitori u umetnost kroz istoriju; • Prikaz značajnih umetničkih dela i spomenika po izboru nastavnika, uz obrazloženje izbora; 	<p>Preporuke za realizaciju teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivisati učenike da posećuju kulturna i umetnička dešavanja u lokalnom okruženju.

		elektronsku zbirku umetni kih dela • obrazloži izbor umetni kih dela	• Odeljenski obilazak elektronskih muzeja, galerija, festivala...; • Formiranje elektronske zbirke umetni kih dela po izboru u enika.	
Umetnost recikliranja	• Upoznavanje sa na inom kreativnog preoblikovanja materijala za reciklažu	• objasni kako umetnost doprinosi o uvanju životne sredine • predloži rešenje za preoblikovanje materijala za reciklažu • realizuje ideju u materijalu za reciklažu	• Uklanjanje otpada u velikim gradovima, vreme raspadanja pojedinih materijala, zna aj recikliranja, uloga i zna aj umetnosti u o uvanju životne sredine i smanjenju siromaštva; • Izrada skica; • Preoblikovanje predmeta i materijala za reciklažu - izrada izrada asamblaža, skulptura i instalacija, izrada nakita, kutija za olovke i nakit, posuda, luster, stonih lampi..	Preporuke za realizaciju teme: • Uputiti u enike u proces izrade, ali insistirati na inovativnim rešenjima; • Ukoliko u enici rade na složenijem radu, pomo i u tehni koj realizaciji (npr. spajanje delova u celinu); • Orijentacioni izbor umetnika: Daniel Clemmet, Nick Gentry, Robert Bradford, James Corbett, Subodh Gupta, Emma Whiteside, Michel de Broin, Hong Kyoung, Aurora Robson, Lucy Norman, Nek Chand...
Ambijent i prostor	• Upoznavanje sa na inom oblikovanja elemenata enterijera i prostora	• opiše uticaj ambijenta na raspoloženje, ponašanje i radni u inak • preoblikuje elemente enterijera • uredi deo školskog prostora	• Uticaj ambijenta na raspoloženje, ponašanje i radni u inak; • Izrada skica; • Preoblikovanje elemenata enterijera: oslikavanje i preoblikovanje pohabanih stolica, klupa, stolova, ormana, zidova, prozorskih okvira, staklenih površina, stubova; lepljenje i umetanje razli itih materijala; izrada vitraža, luster, lampi, asamblaža, mozaika; • Oblikovanje prostora u delu u ionice ili prostoru škole.	Preporuke za realizaciju teme: • Oblikovanje prostora može biti zajedni ki rad na nivou odeljenja, razreda ili škole. Internet: http://www.arteco.com/ http://www.skifurniture.com http://www.bikefurniture.com/ http://freshome.com/ http://comeuptomyroom.com/ http://bhousedesain.com/ http://azmyarch.com/ http://www.dezignwithaz.com/
Strip	• Formiranje celovite slike o	• razlikuje vrste stripa	• Uticaj stripa na umetni ke pravce, kulturu i društvo;	Preporuke za realizaciju teme:

	<p>stripu kao savremenom umetni kom mediju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna umetni ki crtež u stripu • nacrtala likovno-grafi ki rad 	<ul style="list-style-type: none"> • Tradicionalni pribor i postupak izrade; ra unarski programi i grafi ke table; • Izrada table stripa, strip junaka, korica za grafi ki roman, izrada odeljenskog fanzina; ilustracija odlomaka pri e, pesme, filma... tradicionalnim ili savremenim tehnikama. 	<ul style="list-style-type: none"> • Napraviti pore enje izme u ameri kog, evropskog i japanskog stripa; • Orijentacioni izbor autora: Rodolphe Topffer, Walt Disney, Osamu Tezuka, Richard Outcault, Steve Ditko, Alan Moore, Frank Miller, Moebius, Masashi Kishimoto, Koji Morimoto, Hiromu Arakawa, Matsuri Hino, Takeshi Obata, Marko Stojanovi , Bane Kerac, Vlada Vesovi , Saša Rakezi , Aleksa Gaji , Zoran Janjetov...
Vizuelna promocija	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada promotivnog rada 	<ul style="list-style-type: none"> • prikuplja i sortira informacije iz razli itih izvora • uradi promotivni vizuelni rad 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna aj kvalitetne vizuelne promocije u budu oj profesiji; • Izrada promotivnog spota, prezentacije, brošure, flajera, plakata, razglednica... 	<p>Preporuke za realizaciju teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Motivisati u enike atraktivnim vizuelnim primerima.
Uli na umetnost	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa vrstama uli ne umetnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna estetske i idejne vrednosti uli ne umetnosti • uradi skicu za mural ili grafit • diskutuje o razli itim rešenjima 	<ul style="list-style-type: none"> • Vidovi uli ne umetnosti - murali, grafiti, stikeri, instalacije; • Diskusija - namera umetnika, ideje, poruke, stavovi, stilovi...; • Materijali, opasnost po zdravlje i okolinu, mere zaštite; • Izrada skice za mural ili grafit tradicionalnim materijalima ili u ra unarskom programu. 	<p>Orijentacioni izbor umetnika, umetni kih grupa i projekata:</p> <p>Edgar Mueller, Julian Beaver, Kurt Wenner, Jeroen Koolhaas -Dre Urhahn, Ernesto Neto, Mark Jenkins, Peter Gibson, David Choe, Cityzenkane, Belx2, Lady Pink, Keith Jive, Baer, Ras Terms, Jon Reiss (Bomb it-dokumentarni film), Blu (odabrani radovi), Rinpa Eshidan, Reverse Graffiti Project.</p>
Kreativno oblikovanje metala	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa umetni kim delima izra enim od metala 	<ul style="list-style-type: none"> • istraži, samostalno, inovativne radove od metala • napravi rad oblikovanjem ili preoblikovanjem metala 	<ul style="list-style-type: none"> • Zidne skulpture, instalacije, ograde, elementi arhitekture, nameštaj, nakit, upotrebni predmeti...; • Pravljenje elektronske zbirke; • Preoblikovanje materijala za reciklažu (npr. starog escajga) ili oblikovanje spajanjem fabri ki ura enih delova. 	<p>Internet adrese:</p> <p>http://www.ironreenc.com/ http://www.gahr-metalart.com/ http://www.stig-art.co.uk/ http://www.thesculpturewebsite.co.uk/ http://www.adorningmetal.com/ http://www.recycledmetalart.com/</p>

Kultura i umetnost Srbije	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa kulturnom i umetni kom baštinom svoje zemlje 	<ul style="list-style-type: none"> prepozna zna ajne umetnike, umetni ka dela i spomenike kulture opiše mesto ili doga aj kulture koje je posetio/la 	<ul style="list-style-type: none"> Istaknuti umetnici, njihov život i delo; Spomenici kulture u Srbiji; Zna ajne institucije i manifestacije kulture; Zna aj kulture i umetnosti za nacionalni identitet i ekonomiju zemlje. 	<p>Preporuke za realizaciju teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> Temu obraditi kao odeljenski projekat ili zadati doma e zadatke.
Umetni ki crtež	<ul style="list-style-type: none"> Upoznavanje sa zna ajnim crtežima u istoriji umetnosti 	<ul style="list-style-type: none"> prepozna umetni ki crtež nacrta crtež inspirisan umetni kim delom 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza zna ajnih crteža; Materijali i tehnike; Linija; Rad po uzoru i originalan rad. 	<p>Preporuke za realizaciju teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> Obraditi samo tradicionalne crteže, materijale i tehnike.

Naziv predmeta:	MUZI KA KULTURA		
Godišnji fond asova:	25 ili 20		
	Razred: drugi ili tre i		
Ciljevi predmeta	<ul style="list-style-type: none"> - Osposobljavanje u enika za razlikovanje obeležja stilova razli itih muzi kih žanrova; - Razvijanje svesti o zna ajnu i ulozi muzi ke umetnosti kroz razvoj civilizacije i društva; - Osposobljavanje u enika za uo avanje razlika i sli nosti izme u naše i drugih tradicija i kultura u domenu muzike; - Unapre ivanje estetskih kriterijuma kod u enika; - Razvijanje navika kod u enika za pra enje kulturno-umetni kih manifestacija u lokalnoj sredini i putem elektronskih medija (koncerti, televizija, film, internet); - Osposobljavanje u enika za samostalno istraživanje stru ne literature, arhive, medijateke, interneta; - Podsticanje umetni kog razvoja i usavršavanja u skladu sa individualnim interesovanjima i sposobnostima. 		

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme u enik e biti u stanju da:	PREPORU ENI SADRŽAJI PO TEMAMA	NA IN OSTVARIVANJA PROGRAMA
Klasi na muzika (opšta muzi ka analiza i teorija kroz slušanje muzike)	<ul style="list-style-type: none"> Osposobljavanje u enika za razlikovanje muzi kih stilova od prvobitne zajednice do 21. veka. Razvijanje navika za 	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaje i razlikuje odlike stilova u muzi kom izražavanju od prvobitne zajednice do danas. Ispoljava potrebu za 	<ul style="list-style-type: none"> Zna aj muzike u životu i društvu: prvobitna zajednica, stari vek i razvoj muzike u srednjem veku (duhovna i svetovna 	Na po etku teme u enike upoznati sa ciljevima i ishodima nastave / u enja, planom rada i na inima

	<p>slušanje umetni ke muzike.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje uo avanja razlika karaktera kompozicija • Formiranje muzi kog ukusa i adekvatnog muzi kog ekspresivnog doživljaja muzi kog dela prilikom slušanja(audio aparatima i uživo na koncertima) 	<p>svakodnevnim slušanjem muzike i na osnovu toga formira trajno interesovanje prema muzici uopšte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje odslušane kompozicija uz poznavanje njihovih autora kao i vreme nastanka.. • Ekspresivno, autonomno doživljaja karakter odslušane kompozicije • Posедуje adekvatan muzi ki ukus. • Samoinicijativno pose uje koncerte i druge muzi ke manifestacije u • lokalnoj zajednici. 	<p>muzika)</p> <p>- Gregorijanski koral, Vizantijsko pevanje, Kir Stefan Srbini: <i>Ninja sili.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Renesansa i barok: Palestrina L.: <i>Ogni belta</i>, Vivaldi A.: <i>4 godišnja doba</i>, Hendl G.F.: <i>Mesija (Aleluja)</i>, Bah J.S.: <i>Tokata i fuga d - mol</i>, <i>Brandeburški koncert br.3 G - dur</i> • Klasicizam: Hajdn J.: <i>Simfonija iznena enja</i> br 94.G - dur, Mocart V.A.: <i>Simfonija br. 40. G-dur, Rekvijem, Mala no na muzika, Turski marš</i>, Betoven L.V.: <i>5. i 9. simfonija, Za Elizu, Mese eva sonata</i>, • Romantizam Mendelson F.: <i>Svadbene marš</i>, Šopen F.: <i>Valcer des-dur</i>, Brams J.: <i>Ma arske igre po izboru</i>, Smetana B.: <i>Vltava</i>, Dvoržak A.: <i>Simfonija iz novog sveta</i> • Impresionizam Debisi K.: <i>Prelid za popodne jednog pauna</i>, Ravel M.: <i>Bolero</i> <p><i>Muzika xx veka</i></p> <p>Šostakovi : <i>Kamerna simfonija</i>, Prokofjev S.: <i>Romeo i Julija</i>, Šenberg, Stravinski, Vebern</p>	<p>ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave</p> <p>Predmet se realizuje kroz slede e oblike nastave:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teorijska nastava <p>Mesto realizacije nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nastava se realizuje u u ionici <p>Preporuke za realizaciju nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koristiti sva dostupna nastavna sredstva • Koristiti multimedijalne prezentacije • Upu ivati u enike da koriste internet i stru nu literaturu • Primenjivati individualni rad, rad u parovima i rad u manjim grupama • Kontinuirano upu ivati u enike na prisustvo muzike u svakodnevnom životu, primenu u praksi i drugim nastavnim predmetima <p>Ocenjivanje</p> <p>Vrednovanje ostvarenosti ishoda vršiti kroz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pra enje ostvarenosti ishoda 2. testove znanja
<p>Opera i balet Opereta i mjuzikl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zna aj korelacije izme u teksta, muzi kog i scenskog izvo enja • Osposobljavanje u enika za prepoznavanje i 	<ul style="list-style-type: none"> • Razume me usobnu povezanost teksta, muzike i pokreta. • Razlikuje muzi ko scenska dela prema 	<ul style="list-style-type: none"> • opere: Bize Ž.: <i>Karmen</i>, Verdi .: <i>Trubadur</i>, Rosini .: <i>Seviljski berberin</i>, Pu ini: <i>Toska</i>, <i>Boemi</i>, • baleti ajkovski P.I.: 	<p>Okvirni broj asova po temama</p> <p>klasi na muzika (9 - 8</p>

	razlikovanje raznih vidova opere kroz istoriju	periodu nastanka. • Prepoznaje istorijsko kulturni ambijent u kome su nastala pojedina dela	<i>Labudovo jezero, Uspavana lepotica</i> , Prokofjev S.: <i>Romeo i Julija</i> • operete Štraus J.: <i>Slepi miš</i> • Mjuzikli : Cigani lete u nebo, Kosa, Mama Mia, ikago...	asova) opera i balet; opereta i mjuzikl (5 - 4 asa) tradicionalna muzika (5 - 4 asa) džez i bluz muzika (3 - 2 asa) film i filmska muzika (3 - 2 asa)
Tradicionalna muzika (narodne pesme, igre, plesovi)	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika za prepoznavanje i razlikovanje kulture i tradicije kako svog tako i drugih naroda • Razvijanje estetskih kriterijuma kod u enika • Razvijanje sposobnosti uo avanja uticaja narodnog stvaralaštva na umetni ko stvaralaštvo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje estetske vrednosti u kulturi svog i naroda drugih zemalja uo avanjem karakteristi nih obeležja muzike svetske narodne baštine. • Sagledava i vrednuje uticaj narodnog stvaralaštva na umetni ko stvaralaštvo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvorno pevanje tradicionalnih kompozicija sa našeg i susednih podru ja. Kola i narodne igre Srbije i susednih zemalja. Mokranjac St. St.: <i>Rukoveti</i>, Taj evi M.: <i>Ohridska legenda</i> • Narodna muzika integrisana u zabavnu, elektronsku, džez i razne alternativne pravce. • izvo a i: Biljana Krsti , sastav Balkanika, Slobodan Trkulja, Vasilisa, Kiril Džajkovski... 	
Džez i bluz muzika Film i filmska muzika	<ul style="list-style-type: none"> • Sposobnost prepoznavanja kriterijuma koji se odnose na ritmi ku strogost i improvizovanje melodije kao karakteristika odre ene vrste muzike(džez, bluz) • Sposobnosti razlikovanja boje zvuka razli itih instrumenata kao i njihovih sastava. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje kriterijume koji se odnose na na ine nastajanja melodijsko ritmi kih obrazaca razli itih muzi kih žanrova. • Razlikuje boju zvuka razli itih instrumenata, kao i njihov vizuelni izgled • Razlikuje sastave izvo a a(Solo glas-hor, Solo instrument-kamerni sastav-orkestar) 	<ul style="list-style-type: none"> • Džez i bluz: Luis Armstrong, Majls Dejvis;Bili Holidej;Džon Koltrejn, arli Parker, Jovan Maljokovi , Šaban Bajramovi ... • Film: Mocart • filmska muzika: E. Morikone: muzika iz filmova: <i>Amelija Pulen, Titanik, Vatrene ulice, Klavir...</i> 	
Horsko pevanje	<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje u enika za zajedni ko izvo enje 	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaje i realizuje elemente zajedni kog muziciranja 	<ul style="list-style-type: none"> • slobodan izbor kompozicija prema mogu nostima izvo a a 	

KORELACIJA SA DRUGIM PREDMETIMA

- Likovna kultura
- Srpski jezik i književnost
- Geografija
- Istorija

Naziv predmeta:	BIOLOGIJA
Godišnji fond asova:	25
	Razred: drugi
Ciljevi predmeta:	<ul style="list-style-type: none"> - Proširivanje znanja o osobinama živih bića i nivoima organizacije bioloških sistema, grafičkom i funkcijom ćelije, ćelijskim deobama; - Proširivanje znanja o funkcijama ljudskog organizma; - Upoznavanje sa osnovnim fazama razvoja čoveka; - Razumevanje problema vezanih za period odrastanja, upoznavanje sa oblicima različitog ponašanja i shvatanje uloge i značaja porodice.

TEMA	CILJ	ISHODI Po završetku teme učenik će biti u stanju da:	OBAVEZNI I PREPORUČENI SADRŽAJI PO TEMAMA	OSTVARIVANJE PROGRAMA
Biologija ćelije	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa predmetom proučavanja citologije • Proširivanje znanja o osobinama živih bića i nivoima organizacije bioloških sistema • Proširivanje znanja o grafičkom i funkciji ćelije • Shvatanje značaja fotosinteze i ćelijskog disanja • Razumevanje procesa koji se odigravaju tokom ćelijskog ciklusa • Proširivanje znanja o 	<ul style="list-style-type: none"> • definiše predmet proučavanja citologije • navede glavne osobine živih bića i nivoje organizacije bioloških sistema • objasni hemijsku strukturu ćelije i funkciju ćelijskih organela • objasni razlike između biljne i životinjske ćelije • objasni tok i značaj ključnih metaboličkih procesa: fotosinteze i ćelijskog disanja • objasni faze ćelijskog 	<ul style="list-style-type: none"> • Citologija kao naučna disciplina biologije koja proučava organizaciju ćelije • Osnovne karakteristike živih bića • Nivoi organizacije bioloških sistema • Grafičkom i ćelijskih organela • Biljna i životinjska ćelija • ćelijski ciklus i ćelijske deobe 	<p>Na početku teme učenik upoznat sa ciljevima i ishodima nastave/učenja, planom rada i načinima evidentiranja i ocenjivanja.</p> <p>Oblici nastave Predmet se realizuje kroz kombinaciju različitih oblika nastavnog rada i vrsta nastave (didaktičkih modela)</p> <p>Mesto realizacije nastave • Kabinet za biologiju, biološka radionica, univerzalna učenionica, adekvatni objekti izvan školskog</p>

	elijskim deobama	ciklusa, tok i značaj mitoze i značaj mejoze		kompleksa
Osnovi fiziologije oveka	<ul style="list-style-type: none"> • Proširivanje znanja o funkcijama ljudskog organizma 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni nastanak i prenos nervnog impulsa • ilustruje prost refleksni luk • objasni ulogu nervnog sistema • objasni mišićnu kontrakciju • objasni ulogu ulnih organa • definiše poziciju i ulogu žlezda sa unutrašnjim lučenjem • objasni sastav i ulogu krvi i limfe • objasni građu i ulogu srca i krvnih sudova i neurohumoralnu regulaciju srčanog rada • objasni razmenu gasova u plućima i tkivima i nervnu regulaciju disanja • objasni varenje, resorpciju hrane i neurohumoralnu regulaciju varenja • objasni ulogu ekskretornih organa oveka • objasni ulogu organa za razmnožavanje 	<ul style="list-style-type: none"> • Nervni sistem • Ula • Mišićno - skeletni sistem • Endokrine žlezde • Sistem organa za varenje • Sistem organa za disanje • Sistem za cirkulaciju telesnih tečnosti • Sistem organa za izlučivanje i razmnožavanje 	<p><u>Preporuke za realizaciju nastave</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poštovanje svih didaktičkih principa • primena prirodnih nastavnih sredstava, realizacija terenske nastave, realizacija bioloških/ekoloških nastavnih ekskurzija • kombinovanje različitih didaktičkih modela (problemska, timska nastava biologije) • realizacija samostalnih učenikovih radova (eseji, prezentacije, referati, projekti) <p><u>Ocenjivanje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evidentiranje i ocenjivanje učenika (putem usmene i pisane provere znanja, testiranja, praktičnih radova - vežbanja, izrade prezentacija i projekata) <p><u>Okvirni broj časova po temama</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • biologija elije (8 časova) • osnovi fiziologije oveka (10 časova) • biologija razvijenog oveka (4 časa) • polno i reproduktivno zdravlje (3 časa)
Biologija razvijenog oveka	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznavanje sa osnovnim fazama razvijenog oveka • Razumevanje procesa polnog sazrevanja 	<ul style="list-style-type: none"> • objasni procese spermatogeneze i oogeneze • opiše proces oplodnje • navede faze intrauterinog razvijenog • opiše promene koje se događaju u organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • Stvaranje i sazrevanje polnih ćelija • Oplodnje • Intrauterino razvijenje • Rađanje i detinjstvo • Polno sazrevanje 	

		ovek od ro enja do puberteta • objasni polno sazrevanje oveka	
Polno i reproduktivno zdravlje	<ul style="list-style-type: none"> • Razumevanje problema vezanih za period odrastanja • Shvatanja uloge i zna aja porodice • Proširivanje znanja o oblicima rizi nog ponašanja 	<ul style="list-style-type: none"> • prepozna probleme vezane za period odrastanja • objasni zna aj porodice • opiše biološku funkciju porodice • definiše pojam "planiranje porodice" • navede oblike rizi nog ponašanja i oblike zaštite od neželjene trudno e • objasni štetnost abortusa po zdravlje žene • navede naj eš e polno prenosive bolesti, bolesti zavisnosti i na ine prevencije 	<ul style="list-style-type: none"> • Pojam i definicija zdravlja • Problemi vezani za period adolescencije • Planiranje porodice • Zaštita od polnih bolesti • Bolesti zavisnosti

Preporuke za izradu individualnog obrazovnog plana za u enike sa smetnjama u razvoju kojima je potrebna dodatna obrazovna podrška

Za u enike kojima je usled socijalne uskra enosti, smetnji u razvoju, invaliditeta i drugih razloga potrebna dodatna podrška u obrazovanju i vaspitanju, ustanova obezbe uje otklanjanje fizi kih i komunikacijskih prepreka i donosi individualni obrazovni plan.

Cilj individualnog obrazovnog plana jeste postizanje optimalnog uklju ivanja u enika u redovan obrazovno-vaspitni rad i njegovo osamostaljivanje u vršnja kom kolektivu.

Bliži uslovi za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške u eniku regulisani su *Pravilnikom o dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci detetu i u eniku* ("Službeni glasnik RS", br. 63/10).

Bliža uputstva za utvr ivanje prava na individualni obrazovni plan regulisani su *Pravilnikom o bližim uputstvima za utvr ivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje* ("Službeni glasnik RS", br. 76/10).

